ଗୌର ଚରଣ
ଗୀତାବଳୀ

ଗୀତ କଳ୍ପତରୁ
ପ୍ରଥମ ଶାଖା

କଳିଙ୍ଗ ଭାରତୀ
ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା

କଳିଙ୍ଗଭାରତୀ ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା — ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡ

ଗୀତ କଳ୍ପତରୁ

(ପ୍ରଥମ ଶାଖା)

ଗୌରଚରଣ ଗୀତାବଳୀ

ବାବାଜୀ ଶ୍ରୀ ବୈଷ୍ଣବଚରଣ ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହୀତ

(ପ୍ରଥମ ଭାଗ)

କଳିଙ୍ଗଭାରତୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା
ଶ୍ରୀ ବନ୍ଧନଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ବି. ଏ. ବି. ଏଲ୍.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା
ସଂଶୋଧିତ ଓ ସମ୍ପାଦିତ

ପ୍ରକାଶକ
ଉତ୍କଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ପ୍ରକାଶନ ସମିତି
ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ରୋଡ୍, କଟକ

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ ୧୯୫୧

ମୂଲ୍ୟ ଏକ ଟଙ୍କା ବାର ଅଣା

ମୁଦ୍ରାକର
ଶ୍ରୀ ଅନସୂୟା ପ୍ରସାଦ ପାଠକ
ଉତ୍କଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ପ୍ରଚାର ସମବାୟ ପ୍ରେସ, କଟକ

ମୁଖବନ୍ଧ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ପଣମସ୍ତୁ

ସର୍ବଲୋକ ମହେଶ୍ୱର ପରମକାରୁଣିକ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆଜ କଳିଙ୍ଗଭାରତୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପକ୍ଷରୁ ତଦୀୟ ଅନନ୍ୟଭକ୍ତ ଉତ୍କଳର ଅନ୍ୟତମ ବିସ୍ମୃତ କବି ଗୌରଚରଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଗୀତାବଳୀ ଗୀତ-ଗୀତକଳ୍ପତରୁ ପରିଚୟ କଳ୍ପତରୁ ଗ୍ରନ୍ଥର ପ୍ରଥମ ଶାଖା ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ମୁଁ କ୍ଷମ ହୋଇଅଛି । ଏହା ଏକାଧିକ ଖଣ୍ଡରେ ସମାପ୍ତ ହେବ । କବିଙ୍କ ଅମୂଲ୍ୟ କବିତାବଳୀର ବ୍ୟାପକ ସଂଗ୍ରହ ନିମନ୍ତେ ପୂଜନୀୟ ବାବାଜୀ ଶ୍ରୀ ବୈଷ୍ଣବଚରଣ ଦାସ ମହୋଦୟଙ୍କୁ ସର୍ବାଦୌ ମୁଁ ଆନ୍ତରିକ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଅଛି । ଆଶୁ ପ୍ରକାଶ କାମନା କରି ସେ ଏହାକୁ ବହୁଦିନ ହେଲା କଳିଙ୍ଗଭାରତୀ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ । ସତ୍ୟଭାଷା ପ୍ରିଣ୍ଟର ପ୍ରେସ୍‌ର ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ଏଥିର ପ୍ରକାଶ ଭାର ଗ୍ରହଣ କରି ଧନ୍ୟବାଦାର୍ହ ହୋଇଅଛନ୍ତି । କଳିଙ୍ଗର ତାବତୀୟ ସର୍ବଜନପ୍ରିୟ ଗୀତ ଓ

ସଙ୍ଗୀତକୁ ଏକତ୍ର କରି ବହୁଖଣ୍ଡ ବିଶିଷ୍ଟ ଗୀତକଳ୍ପତରୁ ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ମୁଁ ମନସ୍ଥ କରିଅଛି । ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦାମୋଦର ପଟ୍ଟନାୟକ ମହୋଦୟ ସାତଖଣ୍ଡ ବିଶିଷ୍ଟ ସଙ୍ଗୀତ ସାଗର ନାମକ ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରି ଏ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରଣୀ ହୋଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦେଶର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ସେ ଗ୍ରନ୍ଥର କେହି ପୁନର୍ମୁଦ୍ରଣ କଲେ ନାହିଁ । ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ । ସଂଗ୍ରହ ହିସାବରେ ତାହା ଧାରାବାହିକ ବା ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ସାତଖଣ୍ଡଯାକ ପୁସ୍ତକକୁ ମିଶାଇଲେ ତାହା ଏକା ଗୌରଚରଣଙ୍କ ଗୀତାବଳୀ ପୁସ୍ତକର ସମାନ ହେବ କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ । ତଥାପି ଦାମୋଦର ପଟ୍ଟନାୟକ ମହୋଦୟ ସେ ଯୁଗରେ କଳିଙ୍ଗର ସଙ୍ଗୀତ ବିଭବକୁ ବିସ୍ମୃତି କବଳରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଯେଉଁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ ସେଥି ନିମନ୍ତେ ଅକୁଣ୍ଠିତ ଚିତ୍ତରେ ତାଙ୍କୁ ସାଧୁବାଦ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆମ୍ଭ ଏ ଯୁଗ ଲୋକଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଗୀତ ବିଭବ ପ୍ରତି ବିଦ୍ୱାନମାନଙ୍କ ଅବହେଳା

କଳିଙ୍ଗର ସର୍ବଜନପ୍ରିୟ ଗୀତ ଓ ସଙ୍ଗୀତମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ । ଅଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟବସାୟୀ ପ୍ରକାଶକମାନଙ୍କ ହାତରେ ପଡ଼ି ସେ ସବୁ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ବିକଳାଙ୍ଗ ଓ କିମ୍ଭୂତ କିମାକାର ହୋଇ ସାରିଲଣି । ଏ ଯୁଗର ବିଦ୍ୱାନମାନେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଏ ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ ପ୍ରତି ଏକାବେଳକେ ଉଦାସୀନ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ପ୍ରାଚୀ ସମିତିର ସମ୍ପାଦକ ଥିବା ସମୟରେ ଚଉତିଶା ଗୀତମାନଙ୍କର ବ୍ୟାପକ ସଂଗ୍ରହ କରି ମୁଁ ପାଞ୍ଚ ଭାଗ

ହବିନିଷ୍ଟ, ନଉତିଶା ମଧୁରଙ୍ଗ ଗ୍ରନ୍ଥ ସମ୍ପାଦନ ଓ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲି । ତା ପରେ ଏ ଦିଗରେ ଅନୁରୂପ ଉଦ୍ୟମ ହୋଇନାହିଁ । ଯେଉଁ ସବୁ ସଙ୍ଗୀତ ଦେଶ ଜାତି ଗର୍ବ କରିବାର କଥା ସେ ସବୁ ତାଳପତ୍ର ପୋଥିମାନଙ୍କରେ ଅବହେଳିତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଅଛି; ଅଥବା 'ସଙ୍ଗୀତ ପାରିଜାତ କଦଳୀ', 'ସଙ୍ଗୀତ ଛେନାଗୁଡ଼' ପ୍ରଭୃତି ବାଜେ ବହିରେ ସ୍ଥାନ ପାଇ ତୁଚ୍ଛ ପଣ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଅଛି । କଳିଙ୍ଗ ସ୍ୱରଶ୍ରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏ ସବୁ ଅବହେଳିତ, ଲୁପ୍ତ ବା ଲୋପୋନ୍ମୁଖ ରତ୍ନରାଜିକୁ ଆବିଷ୍କାର, ଉଦ୍ଧାର ଓ ମାର୍ଜ୍ଜନ କରି ଗୀତକଳ୍ପତରୁ ରୂପେ ଜାତି ହସ୍ତରେ ଅର୍ପଣ କରିବ ବୋଲି ବ୍ରତ ଗ୍ରହଣ କରିଅଛି । ଅପୂର୍ବମାର୍ଗମୂ ଶିବସ୍ତୁ ଭବତୁ । କାବ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଦଶା । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆର୍ତ୍ତବଲ୍ଲଭ ମହାନ୍ତି ମହୋଦୟ ପ୍ରାଚୀ ଉଦ୍ୟମ କରି ନ ଥିଲେ କଳିଙ୍ଗର ଗର୍ବ ଏ ହେଲେ କାବ୍ୟର ଶୁଦ୍ଧ ସଂସ୍କରଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁ ନ ଥାନ୍ତା ।

କବି ଗୌରଚରଣ ଅଧିକାରୀ ୧୮୧୪ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ (୧୨୨୧ ସାଲ) ଭାଦ୍ରମାସ ରାଧାଷ୍ଟମୀ ଦିନ ପୁରୀଜିଲ୍ଲା ଖୋର୍ଦ୍ଧା ସବ୍ ଡିଭିଜନର ଲେହେଙ୍ଗ ନାମକ ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ମୁକୁନ୍ଦ ମିଶ୍ର ।

କବିଙ୍କ ପରିଚୟ

ମୁକୁନ୍ଦ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଆଦୌ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ପାଠଶାଳାଟିଏ କରି ଗୌରଚରଣଙ୍କୁ ପରିବାରର ଭରଣପୋଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ତାଙ୍କ ଦୀକ୍ଷାଗୁରୁ ସଦାନନ୍ଦ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ତାଙ୍କୁ ରଣପୁର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ପୁରୁଣାବସ୍ତ ଗ୍ରାମରେ ଅବସ୍ଥିତ ନିଜ ମଠର ଅଧିକାରୀ ପଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଓ ତଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସାଂସାରିକ ଅବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ଘଟିଥିଲା । ଗୌରଚରଣଙ୍କର ଖୁବ୍ କମ୍ ବୟସରୁ କବିଶକ୍ତିର

ସ୍ଫୁରଣ ହୋଇଥିଲା । ସେ ମହାପ୍ରଭୁ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଚୈତନ୍ୟଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନାନା ଗୀତ ରଚନା କରି ପାଠଶାଳାର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଶିଖାଉଥିଲେ । ପୁରୁଣାବସ୍ତ ମଠର ଅଧିକାରୀ ହେବାପରେ ସେ କୃଷ୍ଣଲୀଳା ଗ୍ରନ୍ଥ ରଚନା କରି କୃଷ୍ଣଲୀଳା ଯାତ୍ରା ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିଥିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗଳା ମିଶା ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ପଦାବଳୀ ରଚନା କରି କୀର୍ତ୍ତନିଆମାନଙ୍କୁ ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି କ୍ରମଶଃ ଚାରିଆଡ଼େ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାଛଡ଼ା ତାଙ୍କ ରଚିତ ସଙ୍ଗୀତ, ଜଣାଣ, ଭଜନ, ବୋଲି ଓ ଚଉତିଶା ପ୍ରଭୃତି ଗୀତ ଘରେ ଘରେ ଗୀତ ହେବାରେ ଲାଗିଲା । କବି ଛଡ଼ା ଜଣେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀୟ ଭକ୍ତ ଓ ସାଧକରୂପେ ସେ ପୂଜିତ ହେଉ-ଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର ବହୁସଂଖ୍ୟକ ଲୋକ ତାଙ୍କଠାରୁ ଦୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରି ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁ କରିଥିଲେ । ସେ ୧୮୯୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ (୧୨୯୭ ସାଲ) ମାର୍ଗଶୀର ମାସ କୃଷ୍ଣ ଏକାଦଶୀ ଦିନ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ସମୟରେ କୃଷ୍ଣ ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁ କରୁ ବ୍ରଜଧାମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ଗୃହୀ ବୈଷ୍ଣବ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଗୌର ନିତାଇ ବିଗ୍ରହ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଲେହେଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କ ବଂଶଧରମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ପୂଜିତ ହେଉଅଛନ୍ତି । କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ବଳଦେବ ରଥ ୧୮୪୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ କବି କଳହଂସ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ୧୮୬୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବିତ ଥିଲେ । ଗୌରଚରଣ ଏ ଦୁହିଁଙ୍କ ସମସାମୟିକ । ଏ ଦୁହିଁଙ୍କ ପ୍ରଭାବ ତାଙ୍କ ଉପରେ କଥଞ୍ଚିତ ପଡ଼ିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ରଚନା ଶୈଳୀର ସାରଲ୍ୟ ଓ ତାଙ୍କ ମୌଳିକତା ଯୋଗୁଁ କଳିଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସେ ଓଡ଼ିଆମିଶା ବଙ୍ଗଳା ଓ ବ୍ରଜବୋଲି ଭାଷାରେ ଅନେକ ଗୀତ ଲେଖି ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ରଚିତ "କୃଷ୍ଣଲୀଳା" ଗ୍ରନ୍ଥ

କଟକର ଏକାଧିକ ପ୍ରେସ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛନ୍ତି । "ଗୌରହରି ଭଜନ ଶତକ" ବୋଲି ତାଙ୍କର ଖଣ୍ଡିଏ ଗୀତ ସଂଗ୍ରହ ତାଙ୍କ ପୁଅ ବହୁ ବର୍ଷତଳେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ । ତାଙ୍କ ରଚିତ ଓଡ଼ିଆମିଶା ବଙ୍ଗଳାରେ ଲିଖିତ "ଅଦ୍ୱୈତ ମଙ୍ଗଳ" ପୁସ୍ତିକା କିଣିବାକୁ ମିଳୁ ଅଛି । "ଆଠରସ", "ପଞ୍ଚପୁଷ୍ପ" "ପଶାଖେଳ", "ଚମତ୍କାର ଚନ୍ଦ୍ରିକା" ଓ "ଶରଦ୍ରାସ" ପ୍ରଭୃତି ତାଙ୍କ ରଚିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରକାଶ ପାଇନାହିଁ । ଏ ସଂଗ୍ରହରେ ତାଙ୍କ କୃଷ୍ଣଲୀଳାରୁ କେତେକ ଗୀତ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପାଇଅଛି । ସେ ଶୁଦ୍ଧା ଭକ୍ତିମାର୍ଗର ସାଧକ ଥିଲେ ।

ଗୌରଚରଣ କଳିଙ୍ଗର ପରମ ଭାଗବତ କବିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ । ସରଳ, ତରଳ ଓ ସର୍ବଜନବୋଧ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ତାଙ୍କ ଜଣାଣ ଓ ଭଜନମାନ ସର୍ବତ୍ର ସମାଦୃତ ଓ ଗୀତ ହୋଇଥାଏ ।

ଗୌରଚରଣ; ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ
ଓ କବିସୂର୍ଯ୍ୟ

କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ସବୁ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ଅଜ୍ଞାତ । କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ଓ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ପଦ୍ୟାବଳୀ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ନ ଥିଲେ କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ କବି କଳହଂସଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଦଶା ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏବେ ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ ସମକକ୍ଷ ରାମକୃଷ୍ଣ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଗୌରହରି ପରିଚ୍ଛା ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ପରି ଅନ୍ତତଃ ଶତ ସଂଖ୍ୟକ ସଙ୍ଗୀତ କବି ବିସ୍ମୃତି ଗର୍ଭରେ ସୁପ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ଆଜି କଳିଙ୍ଗର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବିସ୍ମୃତ ଭକ୍ତ କବି ଗୌରଚରଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତିଭାର ସମ୍ୟକ୍ ପରିଚୟ ଦେବାର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରି ମୁଁ ନିଜକୁ ସୌଭାଗ୍ୟବାନ ମନେ କରୁଅଛି । ଗୌରଚରଣ,

କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜତ୍ୱରେ ଜୀବିତ ଥିଲେ । ଗୌରଚରଣ ଯାଇ ଅଛନ୍ତି ସବା ପଛରେ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୮୯୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ; କିନ୍ତୁ ଜଡ଼ବାଦମୟ ବ୍ରିଟିଶ ସଭ୍ୟତାର ତଳୋର୍ଦ୍ଧମାସ ପ୍ରଭାବ ଏମାନଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିନାହିଁ । କଳିଙ୍ଗର ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ କୃଷ୍ଟିର ଏ ତିନହେଁ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ପ୍ରତିନିଧି । ବ୍ରିଟିଶମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବିଶ୍ୱ-ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ରାଧାନାଥ ରାୟ ଓ ତାଙ୍କ ଅନୁଗାମୀ କବିମାନେ କଳିଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ବଦଳାଇ ଦେଇ ଦେଶରେ ନୂଆହୋଇ ସର୍ଜନା ହୋଇଥିବା ଜଡ଼ବାଦମୟ ଆବେଷ୍ଟନୀର ଅନୁକୂଳ କାବ୍ୟ କବିତା ଲେଖି ଯାଇଅଛନ୍ତି । ଏ ଆବେଷ୍ଟନୀ ତିଷ୍ଠି ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଧାନାଥ ଯୁଗର ଟେକ ରହିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ । ଦେଶର ବିରାଟ ଜନତାର ସଂଖ୍ୟା ବିଚାରରେ ନଗଣ୍ୟ ଅଥଚ ପ୍ରଭାବ ବିଚାରରେ ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ଅଂଶ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଖଣ୍ଡରୁ ଆଗତ ଜଡ଼ବାଦ ମୁହଁରେ ନିଜକୁ ସଁପି ଦେଇଥିବାପରି ଜଣାପଡ଼ୁଅଛି । ତେଣୁ ଅଧିକାଂଶ ବିଦ୍ୱାନଙ୍କର ଦେଶର ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ ପରମ୍ପରା ସମ୍ମତ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ମାରାତ୍ମକ ଅବହେଳା । ନଚେତ୍ ଗୌରଚରଣ ଆଦିଙ୍କ ଭଳି ମହା ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ କବିମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷିତଙ୍କ ନୟନଗୋଚର ହେବାକୁ ଏତେ କାଳ ଲାଗୁ ନ ଥାନ୍ତା ବା ଏଥିପାଇଁ କାହାକୁ ଏତେ ଆୟାସ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡ଼ୁ ନ ଥାନ୍ତା । ବ୍ରିଟିଶମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଏ ଦେଶର ସ୍ୱାଭାବିକ ପରିବେଶକୁ ବଦଳାଇ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଅଛି । ଏହାକୁ ଦେଶର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରିବାକୁ ହେବ । ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଭାବରୁ ମୁକ୍ତ ଏ ତିନି କବି ଦେଶ ପାଇଁ ଚିରକାଳକୁ ବିପୁଳ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ ସମ୍ଭାର ସମର୍ପି ଯାଇଅଛନ୍ତି । ଏକା ଗୌରଚରଣ ନୁହନ୍ତି, କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ କବିକଳହଂସ ମଧ୍ୟ

ଶୁଦ୍ଧା ଭକ୍ତିମାର୍ଗର ପଥିକ । କୃଷ୍ଣଭକ୍ତ ଜନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଉଦ୍‌ବେଳ ।

ଗୀତାପ୍ରୋକ୍ତ କାଳର କଳନା ଓ ଅବତାର ତତ୍ତ୍ୱ ଏ ଦେଶ ଲୋକଙ୍କ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ ଜ୍ଞାନର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାମଗ୍ରୀ ଥିଲା । ଆଜି ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଭାବରେ ଶିକ୍ଷାଭିମାନୀମାନେ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରତି ଆଦୌ ମନନଶୀଳ ନୋହୁଥିବାରୁ ସର୍ବଲୋକ ମହେଶ୍ୱର ଶ୍ରୀରାମ ବା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଲୀଳାକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ କରି ଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ସାହିତ୍ୟର ଯାଥାର୍ଥ୍ୟ ଉପଯୋଗିତା ବା ଗୂଢ଼ ମର୍ମ ସେମାନେ ଆଦୌ ବୁଝୁନାହାନ୍ତି ଓ ତାକୁ ଜାତିର ଆଧୁନିକ ପ୍ରୟୋଜନ ପ୍ରତି ଅନୁପଯୋଗୀ ଓ ଅସାର ରଚନା ବୋଲି କହି ଅବହେଳା ଓ ଅବଜ୍ଞା କରୁଅଛନ୍ତି । ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ତର୍ପଣ ପାଇଁ ତାବନ୍ମୟ ସମ୍ଭାରର ଅବାଧ ସଂଗ୍ରହକୁ ଜାତିର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରୟୋଜନ ବୋଲି ସେମାନେ ଜ୍ଞାନ କରୁଅଛନ୍ତି ଓ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଶିକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ସେଥି- ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ କରି ତିଆରି କରୁଅଛି । ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଭାବ ବିବର୍ଜିତ କଳିଙ୍ଗର ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟକୁ ତାର ଗୌରବମୟ ତୁଙ୍ଗ ଆସନରେ ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ହେଲେ ତହିଁର ମର୍ମୋଦ୍‌ଘାଟନ ସର୍ବାଦୌ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଗୀତାର ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଉକ୍ତ ହୋଇଅଛି—

ସହସ୍ରଯୁଗପର୍ଯ୍ୟନ୍ତମହର୍ଯଦ୍ ବ୍ରହ୍ମଣୋ ବିଦୁଃ
ରାତ୍ରିଂ ଯୁଗସହସ୍ରାନ୍ତାଂ ତେଽହୋରାତ୍ରବିଦୋ ଜନାଃ ।

ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଏକଦିନ ଏକହଜାର ଚତୁର୍ଯୁଗୀ ପରିମିତ ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଏକ ରାତ୍ରି ମଧ୍ୟ ଏକହଜାର ଚତୁର୍ଯୁଗୀ ପରିମିତ । ଏ ତଥ୍ୟକୁ ଯେ ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଜାଣନ୍ତି ସେ ଯୋଗୀପୁରୁଷ କାଳକୁ ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଜାଣନ୍ତି ।

ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତା, ଦ୍ୱାପର ଓ କଳି ଏ ଚାରିଯୁଗକୁ ଏକତ୍ରେ ଚତୁର୍ଯୁଗୀ କୁହାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ଚତୁର୍ଯୁଗୀର ପରିମାଣ ୪୩୨୦,୦୦୦ ବର୍ଷ । (କଳିଯୁଗର ପରିମାଣ ୪୩୨୦୦୦ ବର୍ଷ, ଦ୍ୱାପରଯୁଗର ପରିମାଣ ୮୬୪୦୦୦ ବର୍ଷ, ତ୍ରେତାଯୁଗର ପରିମାଣ ୧୨୯୬୦୦୦ ବର୍ଷ ଓ ସତ୍ୟଯୁଗର ପରିମାଣ ୧୭୨୮୦୦୦ ବର୍ଷ) । ତେଣୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଦିନକ ୪୩୨୦୦୦୦×୧୦୦୦=୪୩୨୦୦୦୦୦୦୦ ବର୍ଷ ଓ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ରାତିକ ୪୩୨୦୦୦୦×୧୦୦୦=୪୩୨୦୦୦୦୦୦୦ ବର୍ଷ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଅହୋରାତ୍ର ୮୬୪୦୦୦୦୦୦୦ ବର୍ଷ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ବର୍ଷକ ୮୬୪୦୦୦୦୦୦୦×୩୬୦ =୩୧୧୦୪୦୦୦୦୦୦୦୦ ବର୍ଷ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପରମାୟୁ ୧୦୦(ଦେବ)ବର୍ଷ=୩୧୧୦୪୦୦୦୦୦୦୦୦୦୦ ବର୍ଷ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଓ ମନୁସ୍ମୃତିର ଗଣନାନୁସାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପରମାୟୁର ୫୧ ବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ଦିନ । ତେଣୁ ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତା, ଦ୍ୱାପର ଓ କଳି ବା ଚତୁର୍ଯୁଗୀ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେତେ କେତେବାର ଗତ ହେଲଣି ଓ କେତେ କେତେବାର ହେବାକୁ ଅଛି ହିସାବ କରି ଦେଖିବାର କଥା । ସାଧୁମାନଙ୍କୁ ପରିତ୍ରାଣ କରିବାକୁ ଦୁଷ୍କୃତମାନଙ୍କୁ ବିନାଶ କରିବାକୁ ଓ ଧର୍ମକୁ ସଂସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ସର୍ବଲୋକ ମହେଶ୍ୱର ମହାପ୍ରଭୁ ତ୍ରେତାରେ ଶ୍ରୀରାମ ଓ ଦ୍ୱାପରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରୂପରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି ଓ କଳିରେ କଳିପାବନ ଅବତାର ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟରୂପେ ଆବିର୍ଭାବ ହୁଅନ୍ତି ; ଏହା ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ନିତ୍ୟ ସନାତନ ପରମ୍ପରାରୂପେ ଚାଲି ଆସିଅଛି ଓ ଚାଲିଥିବ । ଏ ତଥ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ଜଣାଥିଲା ଏବଂ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଭଜନ ସ୍ମରଣ ପାଦସେବନ ଆଦିକୁ ମୁକ୍ତିର ଏକମାତ୍ର ସୋପାନ ବୋଲି ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ବୁଝିଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଭାବ ବିବର୍ଜିତ ଓଡ଼ିଆ ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟର କଳାକାରମାନେ ଏଥିଯୋଗୁଁ ଶ୍ରୀରାମ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ

ଓ ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟଙ୍କ ଲୀଳାକୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଭାର ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଦାନ ଦେଇ ଚିତ୍ର କରୁଥିଲେ। ଏ ହିସାବରେ ବାଲ୍ମୀକି ଓ ବ୍ୟାସଙ୍କ ପରି ସେମାନେ ଜାତିର ଗୁରୁ ଏବଂ ସର୍ବକାଳକୁ ନମସ୍ୟ ଓ ପୂଜ୍ୟ ।

ଦେଶରେ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ଜଡ଼ବାଦର କ୍ରମିକ ପ୍ରସାର ହେଉଥିଲାବେଳେ ଗୌରଚରଣ, ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ଓ ବଳଦେବ ଜୀବିତ ଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ଦେଶର ସାହିତ୍ୟର ଅଙ୍ଗୀଭୂତ କରିବାକୁ ଜଡ଼ବାଦୀ ବ୍ରିଟିଶ ଜାତିଠାରୁ ଯେ କିଛି ଶିଖିବାର ଅଛି ତାହା ସେମାନେ ସ୍ୱୀକାର କରି ନ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର କବିତା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପରମ୍ପରା ସମ୍ମତ ଜାତୀୟ ସରଣୀରେହିଁ ଗତି କରିଅଛି । ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା ଥିଲା ନାହିଁ ସତ୍ୟ; କିନ୍ତୁ ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତିଙ୍କ ପରି ସେମାନେ ଇଂରେଜୀ ସାହିତ୍ୟର ଆସ୍ୱାଦ ଲାଭ କରି ପାରିଥାନ୍ତେ । କବିମାନେ ଜାତିର ଗୁରୁ । ଇଂରେଜ କବି ଶେଲି ମଧ୍ୟ କହିଅଛନ୍ତି, କବିମାନେ ପରୋକ୍ଷରେ ଜଗତର ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ "Unacknowledged Legislators"; ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦେଶର ଗୁରୁମାନଙ୍କ ମନୋଭାବ ଜଡ଼ବାଦ ଆଡ଼କୁ ଯାହା ହେବାର କଥା ଏମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହାହିଁ ହୋଇଅଛି । ବୋଧହୁଏ ଗୌର-ଚରଣ ଅଧିକାରୀହିଁ ରାଧାନାଥ ପୂର୍ବଯୁଗର ଶେଷ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରତିନିଧି ।

ତିନି କବିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ବଳଦେବ ରଥଙ୍କ ସଂସ୍କୃତ ଜ୍ଞାନ ସମଧିକ । କିଶୋରଚନ୍ଦ୍ରାନନ୍ଦ ଚମ୍ପୂରୁ ଜଣାପଡ଼େ ସେ ଯଦି ସଂସ୍କୃତରେ କବିତା ଲେଖିଥାନ୍ତେ, ତାହାହେଲେ ସଂସ୍କୃତ ସାହିତ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅତି ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥାନ୍ତେ ।

ଅନୁପ୍ରାସ ସମ୍ବଳିତ ପଦ ଯୋଜନାରେ ସେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ । ଏବର ସ୍ୱଳ୍ପ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ଗୀତ ଦୁର୍ବୋଧ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ସଙ୍ଗୀତର ମଧୁମୟ ମୂର୍ଚ୍ଛନାରେ ତାହା ଆପାମର ସାଧାରଣଙ୍କର ପରମପ୍ରିୟ ସାମଗ୍ରୀ । ତାଙ୍କ ସମୟରେ ଦେଶର ସାଧାରଣ ଲୋକେ ସୁଦ୍ଧା ଅମରକୋଷ ଅଭିଧାନ ମୁଖସ୍ଥ କରି କାବ୍ୟ କବିତାର ଅର୍ଥ ବୁଝୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଲୋକଙ୍କ ଦୁର୍ବୋଧ କରି କବିସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଭଳି ଜାଣିଶୁଣି କବି କବିତା ରଚନା କରୁଥିଲେ— ଏହା କହିବା ଅଜ୍ଞତା ମାତ୍ର । (ସେ ଯୁଗରେ ବିଦ୍ୱତ୍ତାର ଯଥେଷ୍ଟ ପୂଜା ଓ ପ୍ରସାର ଥିଲା । ଏବର ଏ ପଲ୍ଲବଗ୍ରାହୀ ଯୁଗରେ ଲୋକେ ସରଳତାର ଦୋହାଇ ଦେଇ ଜ୍ଞାନର ଦୀନତାକୁ ଉତ୍ସାହନ ଦେବାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ।)

କବିସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅଗାଧ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କଠାରେ ନ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଭା ପ୍ରତି ଅକୁଣ୍ଠିତ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ କବିତାକୁ ଅଳଙ୍କାର ବିଭବରେ ମଣ୍ଡନ କରିବାର ଶକ୍ତିରେ ସେ କବିସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ନ୍ୟୂନ; କିନ୍ତୁ ଭଗବଦ୍‌ଭକ୍ତିମୟତାର ସରଳ ଓ କମନୀୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ରୂପେ ତାଙ୍କ ପଦ୍ୟାବଳୀର ସାର୍ବଜନୀନ ସମାଦର । ଅଭିମନ୍ୟୁ ସାମନ୍ତସିଂହାରଙ୍କ ପରି ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ଜଣେ ଭାବପ୍ରବଣ ପୁରୁଷ । ପ୍ରେମିକ ହୃଦୟର ଭାବଭକ୍ତି ତନ୍ନତନ୍ନ କରି ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ନିପୁଣ ଭାବରେ ଚିତ୍ରିବାରେ ସେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତ । ସଙ୍ଗୀତମୟତା ଯୋଗୁଁ କବିସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କବିତା ମନୋହର ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଭାବମୟତା ଯୋଗୁଁ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କ କବିତା ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ ।

ଗୌରଚରଣ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସମକକ୍ଷ କବି । ସେ ମଧ୍ୟ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଭଳି ଭାବପ୍ରବଣ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପ୍ରତି

ବା ଅନନ୍ୟ ଭକ୍ତ ତାଙ୍କ କବିତାମାନଙ୍କର ପ୍ରତି ପଂକ୍ତିରୁ ଉଚ୍ଛୁଳି ପଡ଼ୁଥିଲା ପରି ବୋଧହୁଏ । ପ୍ରେମିକ ହୃଦୟ ଭାବର ତନ୍ନତନ୍ନ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ବ୍ୟଞ୍ଜନାରେ ଭାବ ପ୍ରକାଶ ଯାହାକି ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କ କବିତାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପୁଷ୍କଳଭାବରେ ପ୍ରକଟିତ, ତାହା ଗୌରଚରଣଙ୍କର ନାହିଁ । ଅଥଚ ପଲ୍ଲୀର ସାଧାରଣଙ୍କ ସରଳତରଳ ଭାଷାରେ ଗୌରଚରଣ ଯେଉଁ ମୂର୍ଚ୍ଛନା ସୃଷ୍ଟି କରିଅଛନ୍ତି, ତାହା କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ଉଭୟଙ୍କଠାରେ ଦୁର୍ଲଭ । ଗୌରଚରଣଙ୍କର ସମ୍ୟକ ସଂସ୍କୃତ ଜ୍ଞାନ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାକୃତ ପଦ ଯୋଜନା କରିବାରେ ସେ ସମଧିକ ଭାବରେ ଆଗ୍ରହୀ । ଏପରିକି ପଲ୍ଲୀ ସୁଲଭ ଭାଷାରେ ଅନୁପ୍ରାସ ସୃଷ୍ଟି କରି ଛନ୍ଦରେ କବିତା ମଣ୍ଡନକରିବାରେ ସେ ସୁଦକ୍ଷ । କବିସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କବିତାବଳୀ ତତ୍ସମ ଶବ୍ଦରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କ କବିତାରେ ତତ୍ସମ ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ । କିନ୍ତୁ ଗୌରଚରଣଙ୍କ କବିତା-ବଳୀରେ ତଦ୍ଭବ ଓ ଦେଶଜ ଶବ୍ଦର ଅନୁପାତ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶି । ମହା ପଣ୍ଡିତ ଥିବାରୁ କବିସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜଙ୍କ କୋଠୀକୁ ଉଠିବାର ସ୍ୱାଭାବିକ ପ୍ରୟାସ ଥିଲା; କିନ୍ତୁ ସେ ପ୍ରୟାସ ଗୋପାଳ-କୃଷ୍ଣ ବା ଗୌରଚରଣଙ୍କର ଆଦୌ ଥିଲା ବୋଲି ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶୈଳୀଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଗୌରଚରଣଙ୍କ ଶୈଳୀ ସମଧିକ ନିରାଡ଼ମ୍ବର । କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଓ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଗୌରଚରଣ କବିତା ରଚନା କରି ସମଧିକ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିଅଛନ୍ତି; ଏକା ତାଙ୍କ କୃଷ୍ଣଲୀଳା ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ଓ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ପଦ୍ୟାବଳୀର ସମାନ । କଳିଙ୍ଗର ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ମଣ୍ଡଳମାନଙ୍କରେ ଗୌରଚରଣଙ୍କ ରଚନାର ବ୍ୟାପକ ଆଦର

ଦୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ ଭାଷାରେ (ବଙ୍ଗଳା) କଡ଼ଚା ଲେଖିବାକୁ ସେ ଯୁଗରେ ଅନେକେ କବି ଗୌରବ ଜ୍ଞାନ କରିଥିଲେ । ଗୌରଚରଣ ଓ ବସନ୍ତ ରାସ ଗ୍ରନ୍ଥର କବି ପିଣ୍ଡିକ ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । କବିସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କିଶୋରଚନ୍ଦ୍ର-ନନ୍ଦ ଚମ୍ପୂ "ର"ଗୀତରେ ପ୍ରଥମ ପଂକ୍ତି ମଧ୍ୟ ବଙ୍ଗଳା । କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ଓ ଗୌରଚରଣଙ୍କର ନିମ୍ନ ଉଦ୍ଧୃତ ଗୀତମାନଙ୍କରୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଭା ଓ ରଚନା ଶୈଳୀର ପାର୍ଥକ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରକଟିତ ହେବ ।

କବିସୂର୍ଯ୍ୟ—

ରେ କିଶୋର ! ବୁଝିବାର ଯିନା ଜାଣୁ
ରସ ଜଳଧିରେ ଅବଗାହି ଧୀରେ ଚହୁଁ ତ ସାର ନ ଗୁଣୁ । ଘୋଷା ।

ରମଣୀୟ ଜାଣି, ରସି ଯହିଁ ପୁଣି, ନ ଜଣି ପରିବାଦକୁ
ଶ୍ରେଷ ଅଙ୍ଗୀକାର କରି କି ତାହାର ଅଳପ କଥା ପଦକୁ ।୧।

ରତ୍ନ ତ ମୃଦୁଳ ନୋହେ ତାକୁ ଅଳଂକାରକୁ ନିକି ନ ଆଣି
ରସିକାଙ୍କ ଶିଖାମଣି ଯେନୁ ଶିଖାଶିଖି ଭୁଛି କାହୁଁ ପୁଣି ।୨।

ରକତ ବ୍ୟକତ ହେଲେ ଯଦି କ୍ଷତ ହୁଅଇ ଆସେବନକ
ରଦାଗ୍ର ସ୍ମରଣ ଅବା କେତେ ଦୋଷ ନ କରି ଶତେ ବିବେକ ।୩।

ରତ୍ନାକରଶରଣ ଯାହାର ଶରଣ ଦେଖିଥିଲେ ତାକୁ ନେସେ
ରହନ୍ତୁ କି ଲାଜ ଘୋଧେ ଜମି ଆଜ ଭୂଜେ ଭଞ୍ଜ ଦେବା ମାସେ ।୪।

ରଙ୍ଗରତନ ଲଭକୁ ପରି ଏବେ ରଚ ଯତନକୁ ଭଲେ
ରମ୍ୟ ଶ୍ୟାମ ଛବି କିଶୋରରେ କବିରବି ସୂର୍ଯ୍ୟଗୁରୁ ବୋଲେ ।୫।

—o—

ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ—

କହିଲେ ବହିବୁ ବେଷ ରେ ସଙ୍ଗାତ ! କହିଲେ ବହିବୁ ବେଷ
ତୁହି ଯେଣିବାକୁ ଅଛୁ କି ଆହୁରି ନିକୁଞ୍ଜବିହାରି ଦୋଷ ॥୧॥

ବ୍ରଜ ପୁରନ୍ଦର ନନ୍ଦନ ସୁନ୍ଦର ବୃନ୍ଦାବନବିରହୀକ
କରଯୋଡ଼ିକରେ ଲୁଚିଥିଲୁ ଇତର ଆଡ଼େ ନ ଡାଳ ଦୃଷ୍ଟି କି ॥
ଥରକୁ ଥର ପତ୍ରାବଳୀ ମକସ ଲେଖୁ ଦିନ ଅଣ୍ଟୁ ନାହିଁ
ଆଜ ଯେତେବେଳେ ଆଳୀ ଅଜଣାରେ ତୋତେ ଏକା ସାକ୍ଷୀ ତୁହି ॥
କି କରୁନାହାନ୍ତି ତୋର ନିଜକର ସ୍ତନପର ପାଶେ ଥାଇ
ତୁ ସିନା ନିଷେଧ କରୁଛୁ ଆସିଲେ ସେ ଲକ୍ଷା ଲେଖିବା ପାଇଁ ॥
ଘଡ଼ିଏ ସ୍ତନମୂରୁ ହୋଇଲେ ଅନ୍ତର ତୋ ପାଦଚାହାର ଧୂଳି
ବୋଲି ହେଉଛନ୍ତି ଲୁହ ପୋଛି ପୋଛି ବୃନ୍ଦାବନ ଯାକ ବୁଲି ॥
ଶୁଣି ସଖୀବାଣୀ ଶ୍ରୀ କିଶୋରୀମଣି ଶ୍ୟାମସ୍ତନମୂରେ ମିଳିଲେ
ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ପୋଛୁପୋଛୁ ମୋହନ କୋଳକୁ ନେଲେ ॥

—୦—

ଗୌରଚରଣ—

ସଖି ! ଶ୍ୟାମଘନ ଯେବେ ସେ ମୋହନ—
ମୁରଳୀ ସୁସ୍ୱରେ ବଜାଇବେ ଗୋ
ସ୍ୱରୁ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ଚକୁରୀମାନଙ୍କ
ଚେତା ଗୃହୁଁ ଗୃହୁଁ ହଜାଇବେ ଗୋ ॥୦॥
କୁଳବଧୂମାନେ ଏଣିକି, ବାହାରିବେ ନାହିଁ କେଣିକି
ଯେବେ ବହିବଣେ ମିଳିବେ ତା ପାଶେ ଛନ କରି ମନ
ମଜାଇବେ ଗୋ ।
ବ୍ରଜେ ଯେତେ ନବଅବଳା, ବଳକାରେ ସେ ନନ୍ଦବଳା

ଗୁରୁ ହୋଇ ରୁରୁନୟନାମାନଙ୍କୁ ସ୍ମରଶାସ୍ତ୍ରଅର୍ଥ ବୁଝାଇବେ ଗୋ ।
ନାଗରଙ୍କର ନିଜ ମହତ, ଜାଣିଥାଅ ହେଲଣି ହତ
ପାସୋରିଥିବ ଯେ କାମକଳାବିଦ୍ୟା ନିଷ୍ଠୁ କିଶୋର
ହେଜାଇବେ ଗୋ ।
କେତେ ରଙ୍ଗେ ଭୁଲାଇବେଟି, ବନେ ବନେ ବୁଲାଇବେଟି
ଫୁଲଶର ପୂଜା କରିବା ପାଇଁ କି କୁଞ୍ଜେ ଫୁଲଶେଜ
ଶେଜାଇବେ ଗୋ
ଦ୍ୱିଜ ଗୌରଚରଣ ଭଣି, ଜାଣିଥାଅ ପ୍ରାଣମିତଣି
ଚୁମ୍ବ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିବେ ପ୍ରଦାନ ଅଧରୁ ଅମିୟ ଭୁଞ୍ଜାଇବେ ଗୋ ।

—o—

କି ସୁନ୍ଦର କଳା କହ୍ନାଇଁ
କେ ଦେଲା ତାକୁ ଏ ବେଶ ବନାଇଁ ॥ ୦ ॥
ଝୁଲି ଝୁଲି ନାଚେ ଖେମଟା ତାଳରେ
କି ଭଙ୍ଗେ ବାଙ୍କେ ଅନାଇଁ ଅନାଇଁ
ନୂଆ ଗୁଆଳୁଣୀ ଜୁଆ ଭୁଆଷୁଣୀ--
ମାନଙ୍କ ମାନସ କଏ ମନାଇଁ ।୧।
କଏ ଡାକୁଥାଏ ଅନାଇଁ ବନାଇଁ
କେହୁ ଡାକେ ଗେଲେ ସନାଇଁ ଦନାଇଁ
ନନ୍ଦରାଣୀଙ୍କର ସେରନ୍ଧ୍ରା ପୁଅକୁ
କେ କେତେ ଉମାଳ ମେଲେ ଯେନାଇଁ ।୨।
କଏ ଯାଚୁଥାଇ ଖଣ୍ଡ ସରପୁଲି
ଅଧାମ ଗୋଟିକା ଛେନା ଘନାଇଁ
କଏ ଚୁମ୍ବ ଦଏ କଳାଗୁନ୍ଦ ମୁଖେ
ସ୍ନେହଲୁହେ ନେଇ ଥନଥନାଇଁ ।୩।

ଅଞ୍ଚଳ ପଚାରି ଜଞ୍ଜାଳଆ କାହ୍ନୁ
ନବମୀତ ମାଗେ ଷନ ଖନାଇଁ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ କହ୍ନ ଧନ୍ୟ ଗୋପଗୋଣ୍ଡ !
କେଉଁ ଦଉଁ ପୂର୍ବେ ଥିଲ ମନାଇଁ ।୪।

—o—

ଗୌରଚରଣଙ୍କ ଭଜନମାଳା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ । ସେଗୁଡ଼ିକ ସେ ତଦ୍‌ଗତ ଚିତ୍ତରେ ଲେଖି ଅଛନ୍ତି । ଭଜମୀୟଙ୍କୁ ସେ ନିତାନ୍ତ ଆପଣାର ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରିଅଛନ୍ତି ଓ ନିଜ ହୃଦୟକୁ ଦ୍ରବ କରି ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ଅର୍ଘ୍ୟ ରୂପେ ଢାଳି ଦେଇଅଛନ୍ତି । ନଚେତ୍ ଏ ସବୁ ପଂକ୍ତି ତାଙ୍କ ଲେଖନୀରୁ ନିଃସୃତ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।

ଯଥା:—

୧) ଗଉରଚରଣ ବୋଲେ ବାପଣ ପଳାଉଛୁ ଥାଅ ଜାଣିକ
ମୋ ମରିଣବେଳା ଜାଣି ଚକାଡ଼ୋଳା
ଦେଖାଇବ ଏହ୍ନି ଠାଣିକ ॥ ପୃ ୨୨

୨) କଲେ ଅନୁକୂଳ ଗୋକୁଳ ଯୁବତୀ ପଦ୍ମରେଣ ଝୀନବାସ ଗୋ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ମୋତେ ସଙ୍ଗେ ନିଅ
ମୁଁ ପରା ତୁମ୍ଭର ଦାସ ଗୋ ॥ ପୃ ୨୪

୩) ସତେ କି ନଦିଆପୁରେ ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ପରାଣନାଥଙ୍କୁ ଦେଖିବି
ଶଚୀମାତାଙ୍କର ନୟନ ସଙ୍ଗାଳ ଗୋରା ନାମ ହୃଦେ ଲେଖିବି ।
ଶ୍ରୀବାସ ଅଙ୍ଗଣେ ଗୌରଭକ୍ତଗଣେ ସଙ୍କୀର୍ତ୍ତନାମୃତ ଚାଖିବି
ସାଧୁଙ୍କର ପଦଧୂଳିକି ସଙ୍ଗାଳି କରି ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ମାଖିବି ।
କରି ମନ ନିଷ୍ଠ ସନ୍ତଙ୍କ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ସାଦରେ ତୁଣ୍ଡରେ ଭକ୍ଷିବି
ଗୌର ଛଡ଼ା ଫୁଲ ତୁଳସୀ ଅମୂଲ୍ୟ ଚୂଳରେ ପୂରାଇ ରଖିବି ।
ପୃ ୩୫

ସେ ଯେ ଭିତର ବାହାର ସବୁ ବାସୁଦେବମୟ ଦେଖୁଥିଲେ ତାହା ଶ୍ରୀ ରାଧାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଫୁଟାଇଥିବା ତାଙ୍କର ନିମ୍ନ କବିତାଟିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ସୂଚିତ ହୁଏ ।

କାହିଁ ରଖିବି ଏ ନେତ୍ର ଲୋ ସଜନି ! କାହିଁ ରଖିବି ଏ ନେତ୍ର
ଯେଣେ ଚାହିଁ ଦେଲେ ତେଣେ ସେ ଦିଶନ୍ତି ଜଣେ ଏ କିସ ଚରିତ୍ର ॥
ଏ ବଡ଼ ଅପୂର୍ବ ହେଲା ବୋଲି ପୂର୍ବ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଚାହାନ୍ତେ ଫେରି
ଯମୁନା ଚନ୍ଦନା ହୋଇ ବହୁଛନ୍ତି ନୀଳିମା ଛବିକି ଧରି ।୧।
ଦେଖି ଏ ଲକ୍ଷଣ ପାଲଟି ତକ୍ଷଣ ଦକ୍ଷିଣେ ଈକ୍ଷଣ କଲି
ସେ ଦିଗେ ସୁନ୍ଦର ପୁଣି ପୁରନ୍ଦର ନୀଳମଣି ତ ଛୁଇଲି ।୨।
ପଶ୍ଚିମକୁ ଆଳି ! ଚାହାନ୍ତେ ମୁଁ ଭାଳି ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଶୋଭା
ନବ ପଲ୍ଲବ ତରୁଲତା ମଣ୍ଡିତ କୋଟି ମରକତ ଆଭା ।୩।
ବାଜିଲା ଚତୁର ହେଲି ମୁଁ କାତରେ ଉତ୍ତରକୁ ଦେଲି ଦୃଷ୍ଟି
ସେ ଦିଗେ ତମାଳ ବନ ମାଳ ମାଳ ସେ ଶ୍ୟାମଳ ଶୋଭା ସୃଷ୍ଟି ।୪।
ଆକାଶକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲି ରେ ବିମ୍ବୋଷ୍ଠି ! ଘନ ତଡ଼ି ଦକ ଦକ
ସେ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ କାନ୍ତି ନବଘନ ଦିଶିଗଲେ ଜକ ଜକ ।୫।
ଦଣ୍ଡେ ପରିଯନ୍ତେ ଗଣ୍ଡେ କର ଦେଇ ରହିଲି ବଦନ ପୋତି
ନବଦୂର୍ବାଙ୍କୁର ମହୀରେ ଅଙ୍କୁର ସେ ପୁଣି ସେହି ଆକୃତି ।୬।
ଭାଜିଲା ଗୁମାନ ମାନ ମାନସରୁ ନୟନ ବୁଜିଲି ଯହୁଁ
ଗୌରି ଦ୍ୱିଜ କହେ ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ଉଦୟ ହୋଇଲେ ତହୁଁ ।୭।

ଏହିପରି ଅମୃତ ନିଃସ୍ୟନ୍ଦ ସରଳ ତରଳ ଭାଷା ନିବଦ୍ଧ ପୁଷ୍କଳ ରଚନାରେ କବି ଗୌରଚରଣ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ କରି ଯାଇଅଛନ୍ତି । ବଣ ମାଳତୀ ବଣରେ ଫୁଟି ହଜିଗଲା ପରି

ତାଙ୍କର କବିତାମାନ ଏ ସଂଗ୍ରହ ବିନା ବିସ୍ମୃତି ଅନ୍ଧାରରେ ପଡ଼ି ସଡ଼ି ଯାଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ତାହା ନିବାରିତ ହେଲା ।

ଉତ୍ତର ଭାରତ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର କୃଷ୍ଟିରେ ଯାହା ଯାହା ସର୍ବୋତ୍ତମ ବୋଲି ବିବେଚିତ କଳିଙ୍ଗ କୃଷ୍ଟିରେ ସେ ସବୁର ଅପୂର୍ବ ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ଏ ଦୁଇ ଭୂଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ କଳିଙ୍ଗ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିବାରୁ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଅଛି । କଳିଙ୍ଗର ସଙ୍ଗୀତ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତର ଭାରତ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭୂତି ଅର୍ଜ୍ଜନ କରିଅଛି । କଳିଙ୍ଗର ଅପର ନାମ ଓଡ଼ିଶା ହୋଇଥିବାରୁ କଳିଙ୍ଗ ସଙ୍ଗୀତ ସାଧାରଣତଃ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ବୋଲି କଥିତ । ଓଡ଼ିଶୀ କିଣୁ ସଙ୍ଗୀତ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ କିଣୁ ସଙ୍ଗୀତ ପରି କେବଳ ସ୍ୱରର ବିଳାସ ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ଓଡ଼ିଶାର ଅଳଙ୍କାର ବିଭବମୟ ସାହିତ୍ୟର ନିତ୍ୟ ବାହନ । ବ୍ରିଟିଶ ପୂର୍ବଯୁଗରେ ଓଡ଼ିଆରେ ସାହିତ୍ୟ ବିନା ସଙ୍ଗୀତ ନ ଥିଲା ବା ସଙ୍ଗୀତ ବିନା ସାହିତ୍ୟ ନ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ସମଧିକ ମଧୁମୟ ହେବାର କାରଣ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ହସନ୍ତ ବିବର୍ଜିତ । ଏହାର ଅକ୍ଷର-ମାନଙ୍କ ଉଚ୍ଚାରଣର ପୂର୍ଣ୍ଣ; ବଙ୍ଗଳା ବା ହିନ୍ଦୀଭାଷାର ଅକ୍ଷରମାନଙ୍କ ଉଚ୍ଚାରଣ ପରି ଖଣ୍ଡିତ ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଶାର ଗୋଟିପୁଅ ଓ ପାଲା ଅନୁ-ଷ୍ଠାନଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର ଯୌର୍ଯ୍ୟତ୍ରିକ (ଗୀତ,କାବ୍ୟ ଓ ନୃତ୍ୟ ଏକତ୍ରେ) ଯୁଗ ଯୁଗ ହେବ ବିକାଶ ଲାଭ କରିଅଛି । ଉଚ୍ଚ କୋଟୀର ସଙ୍ଗୀତହିଁ ଜାତିର ସମୁନ୍ନତ କୃଷ୍ଟିର ପରିଚାୟକ । ଏ ହିସାବରେ

ଗୌରଚରଣ ଓ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ

ଓଡ଼ିଶାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କ ଦ୍ଧେନ ଓଡ଼ିଶା କେବଳ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ନୁହେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆସନର ଅଧିକାରୀ । ଏତଦ୍ଭିନ୍ନ କଳାର ଛଉ ନାଚ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସଭ୍ୟଜଗତ ଆଗରେ ସୁପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ସାରିଅଛି । ଗୋଟିପୁଅ ନାଚର ମହତ୍ତ୍ୱ କେବଳ ସ୍ୱଦେଶରେ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ଦେଶର କେତେକ ଶିକ୍ଷାଭିମାନୀ ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ ତା ପ୍ରତି ଉପେକ୍ଷା ପ୍ରକାଶ କରୁଅଛନ୍ତି । ଏହା ବହୁକାଳସ୍ଥାୟୀ ଦାସତ୍ୱରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୀନ ଗୌଣ ମନୋବୃତ୍ତିର ଫଳ ମାତ୍ର । ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ମନ୍ଦିରମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି ଖୋଦିତ ହୋଇଅଛି ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେତେକଟିରୁ ଦେଶବ୍ୟାପୀ ସଙ୍ଗୀତଚର୍ଚ୍ଚାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚୟ ମିଳେ । ବ୍ରିଟିଶ ପୂର୍ବ ଯୁଗରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ଯାତ୍ରାଦଳ, ପାଲାଦଳ ଓ ଗୋଟିପୁଅ ଦଳ ଥିଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ପଟେ ଦାସକାଠିଆ ଦଳଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ପ୍ରସାର ଥିଲା । ଇଂରାଜ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନରେ ଦେଶର ଆର୍ଥିକ ଜୀବନ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜୀବନ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିବାରୁ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତର ଏହି ପୋଷକ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ କ୍ରମଶଃ ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇପଡ଼ୁଅଛି । ତଥାପି ଚନ୍ଦନଯାତ୍ରା ଓ ଝୁଲଣଯାତ୍ରା ସମୟରେ ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ଏ ସବୁ ଦଳମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ସମାବେଶ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଲକ୍ଷିତ ହେଉଅଛି ତହିଁରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସକଳ ପ୍ରକାର ବିପର୍ଯ୍ୟୟକୁ ଏଡ଼ି ଦେଇ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଦ୍ଧା ନିଜ ମହିମାରେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ରହିଅଛି । ପୂର୍ବେ ସଙ୍ଗୀତରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଦେଖି ଭଦ୍ରଲୋକମାନଙ୍କର ମାର୍ଜିତ ବା ଉନ୍ନତ ରୁଚିର କଳନା କରାଯାଉଥିଲା । ସଙ୍ଗୀତ ନ ଜାଣିଥିବା ଲୋକେ କୌଣସି ଗ୍ରାମକୁ କୁଣିଆ ହୋଇଯିବାକୁ ଭରସୁ ନ ଥିଲେ । ଏ ଅଧୋଗତିର ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ପାଲାବାଲାମାନଙ୍କ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞାନ

ଦେଖିଲେ ସେମାନେ ଆଗେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରସପରିବେଷଣ କରୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକତା କେତେ ଉଚ୍ଚ କୋଟୀର ଥିଲା ତାହା ବେଶ ଜଣାପଡ଼େ । ଏହି ଦଳମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ କବିମାନଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତାଦ୍ଧ ଗୀତମାନ ଅଳ୍ପକାଳ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶ-ବ୍ୟାପୀ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିଥିଲା । ଆଜି ଯେଉଁ ସବୁ ଗୀତ ସଙ୍ଗୀତ ନାମରେ ପରିଚିତ ସେ ସବୁ ଆଗେ ଗୁରି ପଦ ବଶିଷ୍ଟ ହୋଇ ରଚିତ ହେଉଥିଲା । ଘୋଷା ପଦ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଥିଲା । ତେଣୁ ଏ ଶ୍ରେଣୀର ଗୀତମାନଙ୍କୁ ଚଉପଦୀ କୁହାଯାଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପରେ ଏ ଚଉପଦୀ ନିୟମ ପାଳିତ ନ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ସଙ୍ଗୀତ ମାତ୍ରେ ଚଉପଦୀ ବୋଲି କଥିତ ହେଲା । ପୁରୁଣା ଲୋକମାନେ ସଙ୍ଗୀତକୁ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଚଉପଦୀ କହିଥାନ୍ତି ।

ଗୌରଚରଣ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ରଚନା କରି ଅଛନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା, ତାଙ୍କର ଜଣାଣ, ଭଜନ, ବୋଲି ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗଳା ମିଶା ଓ ଓଡ଼ିଆ ବ୍ରଜବୋଲି ମିଶା ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ପଦାବଳୀ ରହିଅଛି । ସେ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତର ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରତିନିଧି । ଜୀବନର ୭୭ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଶାଣୋତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ମଣି ତୁଲ୍ୟ ଭାସ୍ୱର ବହୁତ ଗୁଡ଼ିଏ ଅମୂଲ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତ ରଚନା କରି ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତକବିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚାସନର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ବେଳକୁ କବିସମ୍ରାଟ ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜ, କୃଷ୍ଣ ଦାସ, ବନମାଳୀ, କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ବଳଦେବ, ଯଦୁମଣି, ରାମକୃଷ୍ଣ, ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଭୃତି ବହୁ କବି ଓଡ଼ିଶାର ସଙ୍ଗୀତ ଭଣ୍ଡାରକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରି ଖ୍ୟାତିର ଉଚ୍ଚ ପଦବୀରେ ଆରୂଢ଼ ଥିଲେ । ତଥାପି ସେ ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିଭାବଳରେ ନିଜ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଉଚ୍ଚ ଆସନ ଅର୍ଜ୍ଜନ କରି ଯାଇଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତାବଳୀ ଏବେ

ମୁଖ୍ୟ ପାଲ୍ଲବାଲ୍ଲଦଳ ଓ ଗୋଟିପୁଅଦଳମାନେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଭାବରେ ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ କରି ସାଇତି ଅଛନ୍ତି । ଏ ପୁସ୍ତକରେ ସେ ସବୁର ବ୍ୟାପକ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଅଛି । ଆଶାକରାଯାଏ ଏଣିକି କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ବଳଦେବ ଓ କବିକଳହଂସ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗୀତାବଳୀ ପରି ସେ ସବୁ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରପଲ୍ଲୀର ଘରେ ଘରେ ଧ୍ୱନିତ ହେବ ।

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ସଙ୍ଗୀତ ସମ୍ପଦରୁ ତଳେ କେତୋଟି ମାତ୍ର ଉଦ୍ଧାର କରି ଏଠାରେ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ରଚନାର କ୍ରମବିକାଶର କଥଞ୍ଚିତ ସୂଚନା ଦିଆଗଲା । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ କେବଳ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କବିଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତର ନମୁନା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ:—

ମହାରାଜା କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ

(ପରଶୁରାମ ବିଜୟ)

ସଂସ୍କୃତ ନାଟକର ଓଡ଼ିଆ ସଙ୍ଗୀତ

(ଭ୍ରମର ରାଗେଣ ଗୀୟତେ)

କେବଣ ମୁନିକୁମର ପରଶୁ ଦକ୍ଷିଣ କର
ବାମେଣ ଶୋହେ ଧନୁଶର ନା
କୋପେଣ ବୋଲଇ ଘୋର ତ ତୁ ସେ ମୋ ବଧିଲୁ ତାତ
ଆଜ ତୋର ଛେଦିବଇଁ ମାଥ ନା
ଶୁଣ ରାଜନ ହେ, କଏ ତୋର ରାଜେ ବ୍ରହ୍ମ ବଧେ ନା ॥
ଏ ତୋର ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ମେଘେ କି ଢାଙ୍କିଲା ଜହ୍ନ
ତାହା ଦେଖି ବିକଳ ମୋ ମନ ନା

ଆବର ଦେଖଇ ଅରଷ୍ଟି.   ସଂଜ୍ୟ ତୋ ରୁଧିର ବୃଷ୍ଟି
ସ୍ପୁର ବେଢ଼ି ସେଦନ୍ତ ଶୃଗାଳ ନା ॥

—୦—

ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀ:—

ମହାରାଜ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ସଭା କବି
ଚମ୍ପତି ରାଏ

(ରାଗ ମଲ୍ଲାର—ଆଢ଼)

ଜୟ ଜୟ ହରିହର ମିଳିତ କଳେବର ସୁଁରମନ୍ଥନ ପୁରମନ୍ଥନୁଆ
ଖଗପତି ବାହନ, ଗୋପତି ବାହନ ଫଣିଶୟନ ଫଣିକଙ୍କଣୁଆ
ଚନ୍ଦ୍ରକଶେଖର ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଶ୍ରୀଧର ଗଙ୍ଗାଧର ଇଆରେ
ଚକ୍ରାୟୁଧ ଅଦ୍ଭୁ. ତ୍ରିଶୂଳ ଆୟୁଧ ମାବଲ୍ଲଭ ଉମାବଲ୍ଲଭଭୂଆରେ ।

—*—

ସପ୍ତଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ:—

ଯଦୁପତି ଦାସ

(ଏକ ତାଳ)

ସର୍ବ ଅବନୀପତି ବନ୍ଦିତେ ଶକତି ଜ୍ଞବଧ ରଙ୍ଗ ରତି ବହ୍ନରତିଆ
ଲାବଣ୍ୟ ଗଞ୍ଜିତ ଲଖ ରଜନୀପତି ଗୌରବେ ଔରକ ଗିରିପତିଆ
ଦେବୀ ଭାନୁମତୀ ରସବତୀ ସଙ୍ଗତି ଜ୍ଞବଧ ରଙ୍ଗପୂତି ବହ୍ନରତିଆ
ନୀଳଗିରି କୋ ପତି ଚରଣ କମଳେ ମତି ଜ୍ଞଜୟ ଲୁ ନରସିଂହ
ନରପତିଆ ।

—୦—

ସୁଦ୍ଧା ପାଲ୍ଲବାଲ୍ଲଦଳ ଓ ଗୋଟିପୁଅଦଳମାନେ ବହିପ୍ରଣ୍ଡରେ ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ କରି ସାଇତି ଅଛନ୍ତି । ଏ ପୁସ୍ତକରେ ସେ ସବୁର ବ୍ୟାପକ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଅଛି । ଆଶାକରାଯାଏ ଏଣିକ କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ବଳଦେବ. ଓ କବିକଳହଂସ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗୀତାବଳୀ ପରି ସେ ସବୁ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରପଲ୍ଲୀର ଘରେ ଘରେ ଧ୍ୱନିତ ହେବ।

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ସଙ୍ଗୀତ ସମ୍ପଦରୁ ତଳେ କେତୋଟି ମାତ୍ର ଉଦ୍ଧାର କରି ଏଠାରେ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ରଚନାର କ୍ରମବିକାଶର କଥଞ୍ଚିତ ସୂଚନା ଦିଆଗଲା । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ କେବଳ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କବିଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତର ନମୁନା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ:—

ମହାରାଜା କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ

(ପରଶୁରାମ ବିଜୟ)

ସଂସ୍କୃତ ନାଟକର ଓଡ଼ିଆ ସଙ୍ଗୀତ

(ଅମର ରାଗେଣ ଗୀୟତେ)

କେବଣ ମୁନିକୁମର ପରଶୁ ଦକ୍ଷିଣ କର
ବାମେଣ ଶୋହେ ଧନୁଶର ନା
କୋପେଣ ବୋଲଇ ଘୋର ତ ତୁ ସେ ମୋ ବଧିଲୁ ତାତ
ଆଜ ତୋର ଛେଦିବଇଁ ମାଥ ନା
ଶୁଣ ସଜନ ହେ, କଏ ତୋର ରାଜେ ବ୍ରହ୍ମ ବଧେ ନା ॥
ଏ ତୋର ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ମେଘେ କ ଢାଙ୍କିଲା ଜହ୍ନ
ତାହା ଦେଖି ବିକଳ ମୋ ମନ ନା

ଆବର ଦେଖଇ ଅରଷ୍ଟି. ସଂଜ୍ୟ ତୋ ରୁଧିର ବୃଷ୍ଟି
ପୁର ବେଢ଼ି ରୋଦନ୍ତ ଶୃଗାଳ ନା ॥

—୦—

ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀ:—

ମହାରାଜ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ସଭା କବି
ଚମ୍ପତି ରାଏ
(ରାଗ ମଲ୍ଲାର—ଆଢ଼)

ଜୟ ଜୟ ହରହର ମିଳିତ କଳେବର ସୁରମନ୍ଦନ ପୁରମନ୍ଥନୁଆ
ଖଗପତି ବାହନ, ଗୋପତି ବାହନ ଫଣିଶୟନ ଫଣିକଙ୍କଣୁଆ
ଚନ୍ଦ୍ରକଶେଖର ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଶ୍ରୀଧର ଗଙ୍ଗାଧର ଇଆରେ
ଚକ୍ରାୟୁଧ ଅବ. ତ୍ରିଶୂଳ ଆୟୁଧ ମାବଲ୍ଲଭ ଉମାବଲ୍ଲଭଭୁଆରେ ।

—*—

ସପ୍ତଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ:—

ଯଦୁପତି ଦାସ
(ଏକ ତାଳ)

ସବ୍ଦ ଅବନୀପତି ବହିମେ ଶକତି ହାବଧ ରଙ୍ଗ ରତି ବହରତିଆ
ଲବଣ୍ୟ ଗଞ୍ଜିତ ଲଖ ରଜନୀପତି ଗୌରବେ ଊରକ ଗିରିପତିଆ
ଦେବୀ ହନୁମନ୍ତୀ ରସବନ୍ତୀ ସଙ୍ଗତି ହାବଧ ରଙ୍ଗଯୁତ ବହରତିଆ
ନୀଳଗିରି କୋ ପତି ଚରଣ କମଳେ ମତି ହଜୟ ତୁ ନରସିଂହ
ନରପତିଆ ।

—୦—

ରସକଲ୍ଲୋଳକାର ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ

(ରାଗ ଧନାଶ୍ରୀ-ତାଳ ଆଠତାଳ)

ସଖି ! ଶୁଣିବୁ ଏ ପଦ । ବ୍ରଜଯୁବତୀମାନଙ୍କ ଏ ଚଉତିଶ୍ଳେଷ ॥ଘୋଷା ॥
ମୁରଲୀ କରେ ଧର, ମାରୁ ନେତ୍ରକଟାକ୍ଷ,
ପଡବରଚ ହର, ନଅଇ ଜୁର କର
ତା ପାଲରୁ ଉବୁର ଅଛୁ କେ ବ୍ରଜନାରୀ ନ ପଡ଼ି ଧରା ।୧।
କଟି ଛଟେ କଙ୍କଣୀ ବାଜଇ କଣି କଣି
ଶୁଣି କେଉଁ ରମଣୀ କଣି ନୋହିବ ପୁଣି
ଆହା ହିଭଙ୍ଗୀଠାଣି, ବାଙ୍କ ବାଙ୍କ ଚାହାଣି ନେଇ ପଶଇ ।୨।
ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି

—୦—

ନୃସିଂହ ପଟ୍ଟନାୟକ

(ରାଗ କାଫି-ଏକ ତାଳ)

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଧାକର-ବଦନା ବନ୍ଧୁ ।
ସୁନ୍ଦରୀମଣି ସବୁମଧ୍ୟମାରେ ତୁ ମୋ କରୁଣାସିନ୍ଧୁ ।୧।
ସଖି ! ଶିଶିରମୃଦୁ ସରୋଜବାସ ।
ଶମ୍ଭା ସୋଦର ବଦନରେ ରମା କଲେ ଯେ ଅଙ୍ଗେ ବାସ ।୨।
ସିନ୍ଦୁରାରୁଣ ବନ୍ଧୁ ବଧୁଲୀ ଜବା ।
ସୁରଙ୍ଗ ତୋର ଦନ୍ତବାସକୁରେ ସମ କି ଗୁଣେ ଅବା ।୩।
ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି [ଚମ୍ପୂ]

—୦—

ଧନଞ୍ଜୟ ଭଞ୍ଜ (କବିସମ୍ରାଟଙ୍କ ପିତାମହ)

(ରାଗ କାମୋଦୀ-ତାଳ ଏକତାଳି)

ତଳି ତଳି ହସି ହସି ଆସୁ ଯେ ଥାଉ
ତାଳେ କି ତା ନେହପଥେ ଦେଖିବି ଆଉ ।୧।
ତଳ ଯେ ଚୁମ୍ବିଲି ଦିନେ ନୟନେ ତୋର
ତଗ ମେଲି ଭିଡ଼ିଲୁ ଯେ ଗଳା ମୋହର ।୨।
ତାଜ ଯୋଗ ଲେଖିଲି ତୋ କୁଚେ ତିଳକ
ତମ କାମ ତେଜାଇ ତା ହରେ ବିବେକ ।୩।
ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି [ଚମ୍ପୂ]

—୦—

ନୀଳକଣ୍ଠ ଭଞ୍ଜ (କବିସମ୍ରାଟଙ୍କ ପିତା)

(ରାଗ କାଫି)

ପ୍ରାଣ ବାନ୍ଧବି ଦିନେ ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ପରେ
କର ଦେଇଣ ଥିଲି ଥୋର ହସ୍ତରେ
ସେ ମୋ ଚମ୍ପକଶୋଭି
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତାହାର ଶୋଭା ଗୃହିଣୀ ।୧।
ଜୁଡ଼ାରେ ଥିଲି ତାର କିଆ ପାଖୁଡ଼ା
ତା ଦେଖି ଅଙ୍ଗେ ହେଲି ଅନଙ୍ଗପୀଡ଼ା ।୨।
ଲଲାଟେ ଥିଲି ତାର ସିନ୍ଦୁର ବିନ୍ଦୁ
ତା ଦେଖି ବଢ଼ିଲି ଯେ ଆନନ୍ଦ-ସିନ୍ଧୁ ।୩।
ଗଇରିକର ଶାଢ଼ୀ ଅଙ୍ଗେ ଶୋଭିତ
ତା ଦେଖି ଧଇର୍ଯ୍ୟ ମୋ ହୋଇଲି ହତ ।୪।
ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି

—୦—

ଅଷ୍ଟାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ—

କବିସମ୍ରାଟ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ

ପ୍ରିୟେ କି କଲୁ ଏ ସ୍ୱନ୍ତରେ । ପୁରୁଷାୟିତରେ ମାତ୍ର ରେ । ଘୋଷା ।

ପଦ୍ମମୁଖୁଁ ଝାଳ ଖସି; ପ୍ରସଙ୍ଗେ ଏମନ୍ତ ଦିଶି

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଶଶୀ କାମ ସଞ୍ଜୀବନେ ସିଞ୍ଚୁଥିଲ ସୁଧା ଶ୍ରେଣୀ ରେ ॥

ପୟୋଧରେ ଖେଳେ ହାର; ପୁଣି ସ୍ୱରୁ ଚନ୍ଦ୍ରେ ତୋର

ପ୍ରାଚୀ ଅଚଳେ ଲୀଳାଦୋଳା ରଚିଲ ସର୍ବ ଏ ଅନେକ ତାର ରେ ॥

ପ୍ରଚଳିତେ ସାସାମଣି; ପ୍ରଭାତ ରବିକି ଜିଣି

ଚୂଳନେ ରତିକି ତାଙ୍କ ଆଳତି ଦୋହଲାଇ ପୁଣ ପୁଣି ରେ ॥

ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି

—୦—

ବନମାଳୀ

କି ଦେଖିଲି ଆଜ ନେହଲେ ସଙ୍ଗିନ ! କି ଦେଖିଲି ଆଜ ନେହ

ଲଳିତ ମୂରତି କଳି ତ ନୋହିଲି

ଦଳିତ ଅଞ୍ଜନଗାହ ଲେ । ଘୋଷା ।

ଅଳକା କପୋଳେ ଚପଳା କି ଖେଳେ କେକିପୁଚ୍ଛ ଚନ୍ଦ୍ରଚୂଳ

ରତନେ ଜଡ଼ିତ ଯତନେ କୁଣ୍ଡଳ ଝଲକେ ଗଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳ ।୧।

ହୃଦରେ ପଦକ କରଇ ମାଦକ ବାଦ କରେ ନିଶାକରେ

କାମିନୀ ଚିତ୍ତ କୁମୁଦ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ କରୁଥାଇ ଲୋକନରେ ।୨।

ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି

—୦—

ରାମକୃଷ୍ଣ

ସଖି କେ କହେ ଉତ୍ତମ ପ୍ରୀତି ସାର

ପ୍ରୀତି କରି ହେଲି ନାରଖାର । ଘୋଷା ।

ବାରଣ ନ ମାନ ଯାହା କାରଣ ମୁଁ କଲି ରେ
ସୁଧାରୁ କି ବଢେ ବିଷଧାର ।
କପଟୀ ପୁରୁଷ ଭାଷା ଚନ୍ଦନୁଁ ଶୀତଳ ରେ
ପାଣିରେ କାଟିଲା ପରି ଗାର ।
ପୂରତରେ ଥିବା ଯାଏଁ ପୁରୁଷଙ୍କ ଗାତ୍ର ରେ
ଜାଣ ଦରପଣ ପରକାର ।

ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି

ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ସଙ୍ଗୀତମାନଙ୍କ ନମୁନା ପୂର୍ବରୁ କବିସୂର୍ଯ୍ୟ, ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ଓ ଗୌରଚରଣଙ୍କ ତୁଳନା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦିଆଯାଇଅଛି । ପୁନରାବୃତ୍ତି ଅନାବଶ୍ୟକ । ଉପରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ନମୁନାମାନଙ୍କ ସହିତ ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ମିଶାଇ କରି ଦେଖିଲେ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ରଚନାର ଯେଉଁ ସ୍ତରରେ କ୍ରମବିକାଶ ଘଟିଅଛି ତାହାର ଧାରଣା ଏବଂ କଳିଙ୍ଗର ସଙ୍ଗୀତ କବିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୌରଚରଣଙ୍କ ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରି ହେବ ।

ଗୌରଚରଣ ଶୁଦ୍ଧା ଭକ୍ତିମାର୍ଗର ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କବି । ସେ ସାର୍ଥକ ନାମା । "ଗୌର" ଚରଣରେ ତାଙ୍କର ଅନନ୍ୟ ଭକ୍ତି । ତେଣୁ ଯଥାର୍ଥରେ ସେ "ଗୌରଚରଣ ଅଧିକାରୀ" ।

ଜୟ ମା କଳିଙ୍ଗ ଭାରତୀ !

କଳିଙ୍ଗ ଭାରତୀ ଭବନ
ଜଗରପଡ଼ା, କଟକ-୨

ଶ୍ରୀ ବଚ୍ଛନ୍ଦଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ
ତା ୨୯ । ୧ । ୫୧

ସୂଚୀପତ୍ର

ଗୀତ କଳ୍ପତରୁ

ପ୍ରଥମ ଶାଖା

ଗୌରଚରଣ ଗୀତାବଳୀ

[ଏକ]

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବନ୍ଦନା

(ରାଗ ବଛଳାଶ୍ରୀ, ତାଳ ଆଦିତାଳ)

ବନ୍ଦ ଗୁରୁପଦ । ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ
ସକଳ ବେଦର ସାର
ଯେ କୃପାରୁ କରି ପଙ୍ଗୁ ଲଙ୍ଘେ ଗିରି
ମୂକ କରେ ଭବାବ୍ଧି ପାର । ୧ ।
ଦେଇ ଜ୍ଞାନାଞ୍ଜନ ଚକ୍ଷୁ ଉନ୍ମୀଳନ
କରାଇଲେ ଯେ ସାକ୍ଷାତେ
ଅଜ୍ଞାନ ତିମିରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇଥିଲି
ତହୁଁ ଉଦ୍ଧରିଲେ ମୋତେ । ୨ ।
ଅଶରଣ ଜନ ଶରଣରକ୍ଷଣ
ପତିତ-ପାବନ-କାରୀ
ଶ୍ରୀଗୌର ଗୋବିନ୍ଦ ଆବେଶ ମୂରତି
ସନ୍ତତ ସଦ୍‌ବେଶଧାରୀ । ୩ ।

ଏମନ୍ତ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବାଞ୍ଛାକଳ୍ପତରୁ
ଯା ପ୍ରକଟ ଅଦଭୁତ
ବିଶୁଦ୍ଧ ବୈରାଗୀ ଶ୍ରୀନାମାନୁରାଗୀ
ଅଲୌକିକ ଶୋଭାବନ୍ତ ।୪।
ଶୁକ୍ଳମାଲ୍ୟ ଶୁକ୍ଳ ବସନେ ଭୂଷିତ
ଶୁକ୍ଳ ପଦ୍ମପୀଠେ ବିଜେ
ସେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦାସ ଦାସ ଅନୁଦାସ
ଦ୍ୱିଜ ଗୌରଦାସ ଭଜେ ।୫।

———

[ଦୁଇ]

ଶ୍ରୀଗୌରହରି ଭଜନାଷ୍ଟକ

(ନବ ନୀରଦ ନିନ୍ଦିତ କାନ୍ତିଧରଂ—ବୃତ୍ତ)

ଭବଭୟ ଭଞ୍ଜନ କାରଣ ଗୋରା
ତ୍ରିଭୁବନ ମୋହନ ମାନସ ଚୋରା ।
କୃପା ସାଗର ନାଗର ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ଭଜ ଭଜ ତୁ ରେ ମନ ! ଗୌରହରି ।୧।
ନବରସେ ବିଭୂଷିତ କଳେବର
ଭାବ ବିକାରେ ନିରନ୍ତେ ଗରଗର
ବିଗଳିତ ପଦ୍ମନେତ୍ରୁ ଅଶ୍ରୁବାରି
ଭଜ ଭଜ ତୁ ରେ ମନ ! ଗୌରହରି ।୨।
ଇନ୍ଦୁ ବିନିନ୍ଦିତ ପ୍ରଭୁ ନଖଛଟା।
ନିଜ ନାମ ଗୁଣ ନିଜ ମୁଖେ ରଟା।

ନବ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅରୁଣାମ୍ବରଧାରୀ
ଭଜ ଭଜ ରୁ ରେ ମନ ! ଗୌରହରି ।୩।
ଦିବ୍ୟ ଜମ୍ବୁନଦ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକାନ୍ତି ତୋରା
ମହାଭାବରୂପୀ ଭକ୍ତବେଶଧରା
ଗତି ମନ୍ଥରେ ନୃତ୍ୟ ବିଳାସକାରୀ
ଭଜ ଭଜ ରୁ ରେ ମନ ! ଗୌରହରି ।୪।
କୋଟି ଚନ୍ଦ୍ରଜିତ ହର୍ଷ ବଦନଯୁଗ
ମୃଦୁ ସ୍ମିତହାସ ମୋଦବର୍ଦ୍ଧନଯୁଗ
ଗୋପୀ ଚନ୍ଦନୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ତିଳକଧାରୀ
ଭଜ ଭଜ ରୁ ରେ ମନ ! ଗୌରହରି ।୫।
ଆଜାନୁଲମ୍ବିତ ମହା-ଭୁଜ-ଟେକା
ଧୁରନ୍ଧର ବିନାଶନେ କାଳ-ଦକା
ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ଲମ୍ପଟ କଳୁଷହାରୀ
ଭଜ ଭଜ ରୁ ରେ ମନ ! ଗୌରହରି ।୬।
ପାପୀ ପାବନ ମୂରତି କ୍ଷମାଦାମା
ନାମ ଜମାଇଁ ପଣ୍ଡିତ ମହାତ୍ମାମା
ଶ୍ରୀ ଶଚୀନନ୍ଦନ ମହା ଅବତାରୀ
ଭଜ ଭଜ ରୁ ରେ ମନ ! ଗୌରହରି ।୭।
ନବଦ୍ୱୀପ ସୁଧାକର ସୌମ୍ୟଶିରୀ
ଖଳ ପାଷଣ୍ଡ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ ହାଣକାରୀ
ମୋଦେ ବଦେ ହୃଦେ ଗୌର ଅଧିକାରୀ
ଭଜ ଭଜ ରୁ ରେ ମନ ! ଗୌରହରି ।୮।

———

[ତିନି]

ବ୍ରହ୍ମାସ୍ତବ

ଜୟ ଜୟ ଦୀନବନ୍ଧୁ ଦୁରିତନିବାରଣ
ଅଗତି ଗତିଦାୟକ ଅଧମ ଉଦ୍ଧାରଣ । ଘୋଷା ।
ଜୟ ବୈକୁଣ୍ଠ ନାୟକ କୈବଲ୍ୟ ମୁକ୍ତିଦାୟକ
ଶଙ୍ଖଚକ୍ର ତେଜି ଏବେ କଲ ବେଣୁ ଧାରଣ । ୧ ।
ଜୟ ଜୟ କୃପାସିନ୍ଧୁ ଜୟ ଦୁଃଖୀ ଜନବନ୍ଧୁ
ପତିତପାବନ ବାନା ପତିତ ନିସ୍ତାରଣ । ୨ ।
ବ୍ରହ୍ମାପଦ ଦେଲ ଯେଣୁ ଗର୍ବେ ନ ଚିହ୍ନିଲି ତେଣୁ
ଦେଖାଇଲ ମୋ ସ୍ୱଭାବ ଅହଂକାର ଧରଣ । ୩ ।
ଯେହ୍ନୁ ଶ୍ରୀଚରଣେ ଦାସ ସେ ଯେବେ କରଇ ଦୋଷ
ପ୍ରଭୁ ତାହାଠାରେ ରୋଷ କରିବା ଅକାରଣ । ୪ ।
ବୃଦ୍ଧ ସିଦ୍ଧ ସନମାନ ମୋଠାରେଁ ନୋହୁ ଏମାନ
ଏତେ ମାନ ଜଣାଉଛୁ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ । ୫ ।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ କହେ ଗୀତେ ଏହି ଆଜ୍ଞା ହେଉ ମୋତେ
ନିଶିଦିଶି ବସି ନାମ କରିବ ସୁମରଣ । ୬ ।

———

[ଚାରି]

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ତବ

(ରାଗ ଶଙ୍କରାଭରଣ, ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

ଦୀନବନ୍ଧୁ ଭାବଗ୍ରାହୀ ହେ, ଦୀନବନ୍ଧୁ ଭାବଗ୍ରାହୀ
ଜୟ କରୁଣାନିଧାନ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟଗୋସାଇଁ ହେ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରପଦେ ଗର୍ବବନ୍ତ ମୁଁ ଯା ନ ଚହ୍ନିଲି
ଅମ୍ବୁଜ ପଦଯୁଗଳେ ଅପରାଧୀ ହେଲି ହେ । ୧ ।
ଗରବଗଞ୍ଜନ ନାମ ଆବର ଗୋବନ୍ଦ
ଦର୍ପହାରୀ ବୋଲି ଭଜୁଥାନ୍ତି ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ହେ । ୨ ।
ସମ୍ପଦରେ ଭୋଳ ହୋଇ ମୋହେ ହେଲି ଅନ୍ଧ
ସମ୍ପଦ ନୁହେ ଏ ଭକ୍ତ ପକ୍ଷରେ ବିପଦ ହେ । ୩ ।
ସ୍ୱର୍ଗସୁଖେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ନିଅ ବାହୁଡ଼ାଇ
ଶ୍ରୀଚରଣ ସେବା ଦେଇ ପ୍ରଭୁ କର ସାହା ହେ । ୪ ।
ଧିକ ମୋର ବଡ଼ପଣ ହେଲି କି ଅଜ୍ଞାନ
ଶରଣ ସମ୍ଭାଳ ନାଥ ଗତି ନାହିଁ ଆନ ହେ । ୫ ।
ଚରଣ ତଳେ ଲୋଟନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗ ପୁରନ୍ଦର
ତୋଳି କୋଳକଲେ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ ସୁନ୍ଦର ହେ । ୬ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଗୋବିନ୍ଦ ମିଳନ ଅତୁଲ୍ୟ ମାଧୁରୀ
ଦରଶନେ ଗୌରହରି ଜ ବୋଲେ ବଲିହାରି ହେ । ୭ ।

[ପାଞ୍ଚ]

ମହାବାହୁ ଜଣାଣ

(ରାଧାନାଥ, ଏ ତୁମ୍ଭ ବଚନ ମାୟା – ବୃତ୍ତ)

ମହାବାହୁ ! ଅଖିଳ ଜଗତନାଥ
ତୁମ୍ଭେ ଥାଉଁ ଥାଉଁ କାହା ପାଦତଳେ ଲୋଟାଇବି ମୋର ମାଥ ।୧।
ମହାବାହୁ ! ଲାଜମାଡ଼େ ଏଥିପାଇଁ
ଇତରମାନଙ୍କୁ ହାତ ମେଳିବ କି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଗୋସାଇଁ ! ।୨।

ମହାବାହୁ ! ଭଲେ ଅବଧାନ କର
ତୁମ୍ଭ ବାହାରେ କେ ବଡ଼ ଜଣେ ଅଛୁ ତାଆଗେ ଯୋଡ଼ିବ କର ।୩।
ମହାବାହୁ ! ତୁମ୍ଭେ ତ ବଚନକର୍ମୀ
ଆଜ ମୁଁ ସଂସାରେ କାହାକୁ କପାଇଁ ବୋଲିବ ବାବୁ ମଣିମା ।୪।
ମହାବାହୁ ! ମୋତେ ମାଗିଆସେ ନାହିଁ
ତୁମ୍ଭ କୃପା ଭିକ୍ଷା ବିନୁ କାହାଦ୍ୱାରେ ଯାଚକ ହୋଇବ ଯାଇଁ ।୫।
ମହାବାହୁ ! ଏ ଜୀବନ ଗଲେ ଯାଉ
ଗଉରଚରଣ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀଚରଣ ଗୁମ୍ଫାକୁ ଚକାଇ ଥାଉ ।୬।

[ଛଅ]

ଗରୁଡ଼ାସନ ଜଣାଣ

ଦୁଃଖ ନାଶନ ଗରୁଡ଼ାସନ ହରି !
ଦୁଃଖ ଜଣାଇବ କାହାକୁ
ଦୀନନାଥ ଥାଉଁ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟୁଛୁ
ଏ ନନ୍ଦା ଟି ଚଉବାହାକୁ ॥ଘୋଷା॥

ଶିଳା ନାବପରେ ବସାଇ କରି ଠେଲିଦେଲ ଯେଣୁ ଯାଉଛୁ ସରି
ରଖ ରଖ ବୋଲି କାହାକୁ ଡାକିବ ଶ୍ରବଣ ତ କଲ ଲୁହାକୁ ।୧।
ସୁଦାମା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭଞ୍ଜନକାରୀ ରଖିଛ ପାଣ୍ଡବେ କୁରୁ ସଂହାରି
ଜଳର ମଧ୍ୟରେ ଗଜକୁ ରଖିଲ ଛେଦିପକାଇଲ ଗ୍ରାହାକୁ ।୨।
ଅଜାମିଳ ନାମେ ଯେ ମହାପାପୀ ତରିଗଲା ପୁତ୍ର ନାମକୁ ଜପି
ନାଚେକ ମାଇଲା ଶ୍ରୀବତ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୃଦରେ ବହିଲ ତାହାକୁ ।୩।
ବନର ହରିଣୀ ଶବରୀମାନେ ଘନେ କୃପା କଲ ପରା ସାକ୍ଷାତେ
ଅର୍ଜିତ ଡାକକୁ ନ ଶୁଣୁଛ ଲଜ୍ଜା ନୋହିବ କି ଲକ୍ଷ୍ମୀନାହାକୁ ।୪।

ଯେଉଁ ନାମ ଧରି ପବନସୁତ ଡେଇଁ ସମୁଦ୍ର ଆଣିଲା ସଙ୍କେତ
ଗଜରଚରଣ ସେ ପାଦେ ଶରଣ ହରବ୍ରହ୍ମା ଚନ୍ତେ ଯାହାକୁ ।୫।

———

[ସାତ]

ଲୀଳାମୟ ଜଣାଣ

(ରାଗ ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ, ଆଠତାଳୀ)

ଲୀଳାମୟ ଏ ଲୀଳା ତୁମ୍ଭର ହେ କେମନ୍ତେ ବୁଝିବ ମୁହିଁ ?
ହରବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଯେ ଅନ୍ତ ଅଗୋଚର ଅନନ୍ତ ଅନ୍ତ ନ ପାଇ ।ଘୋଷା।
ଇନ୍ଦ୍ର ବରୁଣ କୁବେର ଆଦି ଯେତେ ଛନ୍ତି ଦଶଦିଗପାଳେ
ବାଣୀ ରମା ଉମା ତୁମ୍ଭର ମହିମା ଜାଣି ନ ପାରିଲେ ତାଳେ ।୧।
କୋଟି କୋଟି ଋଷି କଳ୍ପେ କଳ୍ପେ ବସି ଧ୍ୟାନେ ହେଉଛନ୍ତି ବଣା
ମୁଁ ଘୋର ଅଧମ କି କରି ବୁଝିବି ତୁମ୍ଭ ମାୟା ବୁଝାମଣା ।୨।
କାହାକୁ କେବେ କି ନ କରୁଛ ହରି ଦୟାକୁ ସୀମନ୍ତମଣି
ମାରିବା ତାରିବା ଦୁଇ କଥା ଭଲ ବହିଛ ସାରଙ୍ଗପାଣି ।୩।
ଶନ୍ତୁମଇନଙ୍କୁ ଏକ ଗତି ଦିଅ ଏ ତ ବଡ଼ ଆଚମ୍ବିତ
କାହାକୁ ଅଚଳା ବଳ୍ଲଭ ସମର୍ପ କାହାକୁ କର ଅର୍ଜିତ ।୪।
କେଉଁ ଗୁଣ ବା ତୁମ୍ଭର ବାଉନାଦ ଆହେ ମହାଭୁଜଟେକା
କେ ପିନ୍ଧି ବୁଲୁଛି ଖଣ୍ଡିଆ ଦରଜ କାହା ମୁଣ୍ଡେ ସୁନାଠେକା ।୫।
କେଉଁ ଦାନା ପାଇଁ ହୁଏ ହାଁଇ ହାଁଇ କେ ଭୁଞ୍ଜଇ ଶାଳିଅନ୍ନ
ଖଗ ମଣି ଶିରୀରଙ୍ଗ ଗୌର ଦୁଃଖ ନ ଶୁଣି ମୁଦିଛ କର୍ଣ୍ଣ ।୬।

———

[ଆଠ]

ଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ତୁତି

ହେ ଗୋବିନ୍ଦ ବୃନ୍ଦାରଣ୍ୟ ମଦନ
ଫିଟାଇଦିଅ ମୋର ଭବବନ୍ଧନ । ଘୋଷା ।
ଭକତଙ୍କ ହୃଦ ସୁଖ ସଦନ
ନିର୍ମଳ ପ୍ରେମ ଆନନ୍ଦ ବର୍ଦ୍ଧନ ।୧।
ଅସାର ସଂସାର ବାସନା ମାନ
ଛେଦି ପକାଅ ମୋ କୃପା ନିଧାନ ।୨।
ଚଖାଇ ଶାନ୍ତି ମଧୁକୁ ବଦନ
ରଖାଅ ତବ ଭୃତ୍ୟ ସନ୍ନିଧାନ ।୩।
ଲୀଳା ରସମୟ ନନ୍ଦ ନନ୍ଦନ
ବିପଦ ଭଞ୍ଜନ ଜଗଦ୍‌ବନ୍ଦନ ।୪।
ଦେଖାଅ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ପଦ୍ମ ଚରଣ
କ୍ଷମାଅ ଗୌର ମନ୍ଦ ଆଚରଣ ।୫।

———

[ନଅ]

ବିଶ୍ୱମ୍ଭର କଣାଣ

(ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

ଆହେ ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ! ମୋର ଏ ଦୁରନ୍ତ ଦଶା ହର ॥ ଘୋଷା ॥
ଏ ଘୋର ସଂସାର ବିଶୁଚ୍ଛି ଅନ୍ଧାର ହେଉଛି ଅସ୍ଥିର ସଦା ପ୍ରାଣ
କୃପାସିନ୍ଧୁ ହରି ଶ୍ରୀଚରଣ ତରି ଦାନରେ ଦାସକୁ କର ତ୍ରାଣ ।୧।

ହିଂସା କୁଟ ଦ୍ୱେଷ ଆଦି ନାନା ଦୋଷ ଅଶେଷ କଳୁଷ ମୁଁ ବହିଛି
ମାୟା ମୋହଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ ପଡ଼ି ନୟନନ୍ଦେ କଲବଲ ଏକା ହେଉଅଛି ।୨।
ଅବଳର ବଳ ଦୁଃଖୀର ସମ୍ବଳ ଶରଣ ବତ୍ସଳ ଭବତ୍ରାହି
ମହାବାହୁ ମହା ମହିମାବନ୍ତ ହେ ସଦା ସଙ୍କଟରୁ କର ତ୍ରାହି ।୩।
ପ୍ରଭୁ ଆଦିମୂଳ ତୁମ୍ଭେ ଅନୁକୂଳ ହୁଅ ଯାରେ ତା'ର କିବା ଭୟ ?
ଦୁର୍ବଳାକୁ ଦାରୁ କର ମହାମେରୁ ଶୁଣିଛୁ ପୁରାଣେ ଲୀଳାମୟ ।୪।
ନୀଳାଦ୍ରି ସାମନ୍ତ କେତେ ହନ୍ତସନ୍ତ ହେବ ଆଉ ଏ ଜଞ୍ଜାଳେ ପଡ଼ି
ବାରେ ଅନୁକମ୍ପା ନ ହେଉଛି କମ୍ପା ତବ ମଣୁଅଛି ଷୋଳଘଡ଼ି ।୫।
ଏଡ଼େ ପ୍ରଭୁ ହୋଇ ନ ଶୁଣ ଗୋସାଇଁ ଭୃତ୍ୟର ଗୁହାରି ଡାକ ଥରେ
ଭବ ଦୁର୍ବାସନା ଅନର୍ଥ ଭାବନା ପ୍ରବଳ ହେଉଛି ହୃଦପୁରେ ।୬।
ଯାମଳା ଭଞ୍ଜନ ଗରବ ଗଞ୍ଜନ ମାନସ ରଞ୍ଜନ ବ୍ରଜବଧୂ
ଅଭୟ ଦାୟକ ଆଉଭାଗ ନାୟକ ଇଚ୍ଛାମୟ ହରି କୃପାସିନ୍ଧୁ ।୭।
ସାହି ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଶ୍ରୀମଧୁସୂଦନ ଆଶା ପୂର୍ଣ୍ଣକର ଦଇତ୍ୟାରି
ଗରୁଡ଼ଚରଣ ଦୁଷ୍ଟ ଆଚରଣ ଧ୍ୱଂସିଦିଅ ପାପ ତାପହାରୀ ।୮।

———

[ଦଶ]

ଦୀନବନ୍ଧୁ ଜଣାଣ

ଦୀନବନ୍ଧୁ ଦୁରିତ ନାଶନ ହେ ଶ୍ରୀ ଦେବାଧି ଦେବରାଜେ
ଅରକ୍ଷ ରକ୍ଷଣ ବୋଲି ପରା ତୁମ୍ଭ ମହିମା ଡିଣ୍ଡିମ ବାଜେ ।।ଘୋଷା।।
କରପଦ୍ମ ଯୋଡ଼ି ସ୍ତୁତି କରୁଥାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବ ସମାଜେ
ତେଡ଼େ ବଡ଼ପଣ କେ ସେନା ଗଲା କି ଫେଡ଼ି କହୁନାହଁ ଲାଜେ ।୧।
ଯେଉଁ ଶ୍ରୀଭୁଜକୁ ରଥାଙ୍ଗ କମଳ ଶଙ୍ଖ ଗଦାବର ସାଜେ
ସେ ଅସ୍ତ୍ର ଛଡ଼ାଇ କେ ସେନା ଗଲା କି ତୁଚ୍ଛା ହାତେ ଅଛ ବ୍ୟାଜେ ।୨।

ଯେବଣ ଚନ୍ଦନ ଅର୍ଗଳ ଗଳବା ପାଇଁ ମନା ଦେବରାଜେ
ଏମନ୍ତ ଶ୍ରୀରତ୍ନ ସିଂହାସନ ଅଧିକାରୀ କେ ହେଲା କ କାର୍ଯ୍ୟେ ।୩।
ବଡ଼ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ କ୍ଷମ କେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ରାଜ୍ୟେ
କପାଁ ନ କହୁନ୍ତ ମଉନେ ରହୁନ୍ତ ଦେଖି ମୁଁ ହୁଏ ଥକା ଯେ ।୪।
କେତେ ସୁପ୍ରସନ୍ନେ ଦାଉ ଦାଉ ପଣେ କଳା ଶ୍ରୀମୁଖ ବରାଜେ
ଗୌରଦ୍ୱିଜଠାରେ କେବଣ ଅବାଂନ୍ତା ଆଜ୍ଞାହେଉ ଦେବରାଜେ ।୫।

[ଏଗାର]

ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଜଣାଣ

(ରାଗ ଚୋଖିଚରେଜ, ଆଠତାଳୀ)

ବିପଦକାଳରେ ଡାକଲେ କାତରେ ସାହାହୁଅ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।।ଘୋଷା।।
ଶ୍ରୀଚରଣ ଭେଳା ଁ ଦଇ ଚକାଡୋଳା ଉଦ୍ଧର ପାତକୀ ନରେ
ଅଥଳ ଭବସାଗରୁ ପାରି କରି କୋଳକୁ ନଅ ସାଦରେ ।୧।
ପାନର ସମ୍ପଦ ଏକା ତୁମ୍ଭ ପଦ ଆହେ ଆର୍ତ୍ତି ଆର୍ତ୍ତିହାରି
ଅଖିଳ ସଂସାର ମୋହନ ମୂରତି ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାରଣ୍ୟ ବିହାରୀ ।୨।
ଅନନ୍ତ ଚିଦ୍‌ଘନ ଚିନ୍ମୟ ସୁରସମୟ ନିତ୍ୟ ସନାତନ
ସକଳ ଜୀବଙ୍କ ପ୍ରେମାନନ୍ଦ ସୁଖଦାୟକ ବଂଶୀ ମୋହନ ।୩।
ଭକତ ବତ୍ସଳ ତୁମ୍ଭେ ଆଦିମୂଳ ଚଉବର୍ଗ ଦାତା ହରି
ଗୌର ଦ୍ୱିଜକଥା ନ କର ଅନ୍ୟଥା ଶୁଣି ବାରେ କର୍ଣ୍ଣ ଡେରି ।୪।

[ବାର]

ନୀଳଚକ୍ର ଦର୍ଶନ

ନୀଳଚକ୍ରେ ହୋ ଦେଖ ଉଡ଼ୁଛି ବାନା
ପତିତପାବନ ନାମ ଟି ଯା ନାଁ ॥ ଘୋଷା ॥

ଆସ ଆସ ବୋଲି ଯାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କୁ
ଡାକୁଅଛି ପରା ସଙ୍ଗୀତ ଅନା
ନେତ ଧ୍ୱଜାବର ଉଡ଼ି ଫରହର
ଉଡ଼ାଇ ଦେଉଛି ଭବଯାତନା ।୧।

ପଞ୍ଚକୋଶୀ ଯାଏଁ ଜନେ ଦେଖାଯାଏ
ଦର୍ଶନେ କଳୁଷ ହୁଅଇ ଚୂନା
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କରେ-ତାଙ୍କ ଲୀଳା
ଶଙ୍ଖନାଭି କ୍ଷେତ୍ରେ ବରଣ ଚିନା ।୨।

ସଲଖ ସୁନ୍ଦର ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ ଶୋଭା
ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳରେ କାହିଁ ଅଛି ନା
ଶରଧା ବାଲିରୁ ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାର ଯାଏଁ
ଗହଳ ଚହଳ ନୁହେ କଳନା ।୩।

ପାପଛଡ଼ା ପୁରେ ବାସ କରିବାକୁ
ଯାହାକୁ ତାହାକୁ ନୁହଇ ମନା
ଆଚଣ୍ଡାଳ ଦ୍ୱିଜ ଚହଟେ ଭୁଞ୍ଜିବା
ବଡ଼ ଆଚମ୍ବିତ ଲାଗଇ କି ନା ।୪।

ଗୌରଦ୍ୱିଜ ଭଣି ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରେ ରହଣି
ପାଇଁ କରୁଥାଇ ସଦା ଭାବନା
ସତେ ହେବେ ସାହା ବଳଆର ବାହା
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରବ ମନ କାମନା ।୫।

———

[ତେର]

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନ

(ରାଗ ଭାଟିଆରୀ, ତାଳ ଖେମଟା)
[‘ଦେଖ ଗୋ ସଙ୍ଗାତ ବ୍ରଜରାଜସୁତ’ ବୃତ୍ତରେ]

ସଖି ! ନବଘନ କାଳିଆ ବଦନ
କି ଶୋଭା ଦିଶୁଛି ଅନା ଗୋ
ଏହି ପରା ବୃନ୍ଦା— ବନ ଧେନୁଚରା
ନନ୍ଦର ନନ୍ଦନ କହ୍ନା ଗୋ
ଭଲେ କର ଅନୁମାନ,
ସେହି କୁଳବୁଡ଼ା ଏ ନିଦାନ ଗୋ ।୧।
ବାକଟକୁଟିଆ, ବସନଲୁଟିଆ
ଖୋଟିଆ ପଣ ତ ଜାଣ ଗୋ
ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଗୋପ କନିଆଁଙ୍କୁ
ଯେତେ କରେ ହଇରାଣ ଗୋ
ଏକୁଟିଆ ହୋଇ ଠିଆ,
ବାଟେ ଘାଟେ ଭାଙ୍ଗଇ ମାଠିଆ ଗୋ ।୨।

କହିଲେ ହୋଇବ ପୋଥିଶାର ପାଠ
ତା ଯେଉଁ ଅପାଠଯାକ ଗୋ,
ଦହି ଦୁଧ ଯେତେ ଝେଁ ଷ୍ଟଇ ଗିଳଇ
ସର୍ବଁକ କର ଅବାକ ଗୋ ,,
ପୁଣି ପୁଣି ବଂଶୀ ଫୁଙ୍କି
ବାଇ ଭୂତ ଲଗାଏ ଗୋପୀଙ୍କି ଗୋ ।୩।
ଏତେ ଗୁଣ ଜାଣି ପଶନ୍ତ କାନରେ
ଗୋଷ୍ଟ ବାନ୍ଧିଥିଲେ ବୋଲି ଗୋ
କଦର କରଣ ଫଳାଇ ଆସି ତ
ଏଠାରେ ବଖାଣେ ବେଲି ଗୋ
ରଜା ପର ଖଜା ଖାଇ,
ମଜାମାରୁଛୁ ଦେଖାଇ ଛଇ ଗୋ ।୪।
ଆମ୍ଭ ଠାକୁରାଣୀ କୁଞ୍ଜ ସାମନ୍ତାଣୀ—
କଇଁ ଏ ପରା ବେଠିଆ ଗୋ
ଭେଟ ଲମ୍ପଟରେ ମାପ ନକଟରେ
ହୋଏ ଯମୁନା ଭୋଠିଆ ଗୋ
ଏବେ ରତ୍ନ ସିଂହାସନେ
ବସି ରହୁଛୁ ମହା-ମଉନେ ଗୋ ।୫।
ପୂରୁବ କଥା କ ମନେ ଭାବ ତାର
ଦୂରୁ ପକାଉଛୁ ହସି ଗୋ
ଦୂରୁଜନ କହା ମୁରୁକ ହସାରେ
ଏତେ ଲୋକ ଛନ୍ଦ ରସି ଗୋ
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଏ କାଳିଆ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜର ଗଳାମାଳିଆ ଗୋ ।୬।

——

[ଚଉଦ]

ଚନ୍ଦନଯାତ ଗୀତ

(କଣ୍ଟାନ୍ତ୍ର ଦନ୍ତ ପଲଙ୍କ ତେଜ ପ୍ରଭୁ ନରେନ୍ଦ୍ର ବୃପେ ଗମନ—ବୃତ୍ତ)

ଶ୍ରୀରାଧା ମୋହନ—ଶ୍ରୀରାଧା ମୋହନ !!

ଚନ୍ଦନ ଯାବାକୁ ବିଜୟେ ସଧୀରେ
ଦେଖ ସଖି କ ଯତନ । ଘୋଷା ।

ମଣି ବିମାନରେ ତ୍ରିଭଙ୍ଗ ଠାଣିରେ
ଉତ୍ସବ ଜଗୁଜୀବନ
ବାମେ ବାମାଧମ ଶ୍ରୀଭାନୁ ନନ୍ଦମ
ଚଉପାଶେ ସଖୀଗଣ ।୧।

ବିମ୍ବାଧରେ ହାସ ହରଇ ପୀୟୂଷ
କ ଶୋଭା ଚନ୍ଦ୍ର ଲପନ
ଅଗୁରୁ କର୍ପୂର ଚନ୍ଦନ ଚର୍ଚ୍ଚିତ
ମୃଦୁମନ୍ଦ ଅପଘନ ।୨।

ନୀଳ ପୀତ ଝୀନ ପଟ୍ଟ ପରିଧାନ
ଅତି ଅପୂର୍ବ ଘଟନ
ନବ ନଟବର ବେଶ ମନୋହର
ନାହିଁ ନା ସପୁ ଭୁବନ ।୩।

ଗଳେ ବନମାଳ କର୍ଣ୍ଣରେ କୁଣ୍ଡଳ
ଦୋହଲି ହରଇ ମନ
ବୃନ୍ଦକରେ ବଂଶୀ ଧରି ଗୋପଶଶୀ
ମୋହୁଛନ୍ତି ଭକ୍ତଜନ ।୪।

ଦେବଙ୍କ ଦୁନ୍ଦୁଭି ବାଜଣା ସହିତେ
ନାରଦ ବୀଣା ବାଦନ
ଶଙ୍କର ଡମ୍ବରୁ ଘନ ଘନ ବାଇ
ଭବେ କରନ୍ତି ନର୍ତ୍ତନ ।୫।
ଅପସରୀବୃନ୍ଦ ହୋଇଣ ଆନନ୍ଦ
ବୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ସୁମନ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ତହିଁ ଶ୍ରୀଛାମୁରେ ରହି
କରେ ଚାମର ବ୍ୟଜନ ।୬।

— ——

[ପନ୍ଦର]

ଦେବସ୍ନାନୋତ୍ସବ ଗୀତ

(ସ୍ୱର ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ, ଆଠତାଳୀ)

'ଦୀନବନ୍ଧୁ ଦୁରିତନାଶନ ହେ ଶ୍ରୀଦେବାଧି ଦେବରାଜେ
ମହାମହୋତ୍ସବ କରିବାକୁ ଦେବ ସ୍ନାନମଣ୍ଡପକୁ ବିଜେ । ପଦ ।
ତେଜି ରତ୍ନସିଂହାସନ ମହାପ୍ରଭୁ ହେଜି ପତିତଙ୍କ ଦୁଃଖ
ନିରେଖିମାନେ ନିସ୍ତାର ହୋଇଯିବେ ନିରେଖି କଳାଶ୍ରୀମୁଖ ॥
ଦିବ୍ୟବେଶ ହୋଇ ଦୟିତାଙ୍କ ସାମନ୍ତ ଦେଉଳରୁ ବାହାରିଲେ
ମସ୍ତକରେ ହସ୍ତ ନିବେଶି ସମସ୍ତ ଜନମାନେ ଜୁହାରିଲେ ॥
ବାଜେ ଜୟଶଙ୍ଖ ମଙ୍ଗଳ ମହୁରୀ ମର୍ଦ୍ଦଳ ଝାଞ୍ଜ କାହାଳୀ
ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ହରିବୋଲ ଧ୍ୱନି ନାରୀଙ୍କର ହୁଳହୁଳି ॥
କେହୁ ଧରେ ଛତ୍ର ଆଲଟ କେହି ବଡ଼ କେ ଧୀରେ ଢାଳେ ଚାମର
ଆଗେ ମାଲମାଲ ଉଡ଼ୁଛି ଚରାଳ ଆଲଟଧାରୀ ଅମର ॥

ଛଡ଼ବାଡ଼ ଧରି ଡାକେ ପଡ଼ିଆରି ମହିମା ମହିମା ବାଣୀ
ସ୍ନାନମଣ୍ଡପକୁ ବିଜେକରେ ପ୍ରଭୁ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟର ଶିରୋମଣି ॥
ଖଟଣି ସେବକ ପଥ ସମାର୍ଜନ୍ତି ପକାନ୍ତି ପାହାଡ଼ା ତୂଳି
ପହଣ୍ଡି ବିଜୟେ କରନ୍ତି ଗୋବିନ୍ଦ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚଳି ଚଳି ॥
ରତନ ମଣ୍ଡପ ଶୃଙ୍ଗ ଚନ୍ଦ୍ରାତପ ଚିତ୍ର ବିଚିତ୍ରରେ ଶୋଭା
ଯହିଁରେ ପାବନ୍ତ ବସିଅଛନ୍ତି ସ୍ୱକ୍ଷ-ଶୁଦ୍ଧ ବ୍ରହ୍ମଜାତି ପ୍ରଭା ॥
ଜମ୍ବୁନଦ ହେମ ବାଡ଼େ ମନୋରମ ଆଉଜିବା ଅପସର
ଭିତରଭିଗୀ ସବଙ୍କ ଯେଜନକରି ରଙ୍ଗେ ବିଜୟେ ଜନୁ ସୋଦର ॥
ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ ନୈଋତ ବରୁଣ ସୁର ସିଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟାଧରୀ
ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରେରେ ଆସି ସେବା କରୁଛନ୍ତି ମାନବ ମୂରତି ଧରି ॥
ଅନେକ କନକଘଟ ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ଆକାଶର ଗଙ୍ଗାପାଣି
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ବାଣୀ ଭଣି ଶିରେ ନଉଡ଼ନ୍ତି ଆଣି ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଶିବଙ୍କୁ ଲଭ୍ୟ ନୋହିଥିଲା ଯେ ଯେତ୍ନ ଯେ ଚରଣାମୃତ
ଏବେ ଇଚ୍ଛାମୁଖେ ପାନକରି ଲୋକେ ହେଉଛନ୍ତି କୃତକୃତ୍ୟ ॥
ଅତି ସମ୍ଭ୍ରମରେ ସ୍ନାନ ମହୋତ୍ସବ ବିଧାନକୁ ବଢ଼ାଇଲେ
ଧୂପଦୀପ ବନ୍ଦାପନା ଦେବାର୍ଚ୍ଚନ କର୍ପୂର ଆଳତି କଲେ ॥
ପଣ୍ଡା ପଶୁପାଳ ନାନା ଧଣ୍ଡାମାଳ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ଲମ୍ବାଇଲେ
କଳା କରିବରବେଶ ଧରି ହରି ବାହୁଡ଼ା ବିଜୟ କଲେ ॥
ବିଘ୍ନରାଜ ଉପାସକ ଏକ ଦ୍ୱିଜ ଭକ୍ତ ପୂର୍ବେ ଥିଲା ଆସି
ଏ ମହାପ୍ରଭୁ ନୁହନ୍ତି ବୋଲି କ୍ରୋଧେ ଯାଉଥିଲା ସେହି ଋଷି ॥
ଜାଣି ତାର ମନ କରୁଣାନିଧାନ ଆଣି ପାଶେ ରଖାଇଲେ
ଗଜବଦନ ଶୋଭା ବେନିନୟନ ତାର ଆଗେ ଦେଖାଇଲେ ॥
ସେହି ଦିନଠାରୁ ଗଜବେଶ ହେଲେ ଭକ୍ତବନ୍ଧୁ ଭାବଗ୍ରାହୀ
ବଡ଼ଦେଉଳକୁ ଝୁଲି ଝୁଲି ବିଜେ ଠାବେ ଠାବେ ରହି ରହି ॥

ଅନେକ ଜଳ ଅଭିଷେକ ହେବାରୁ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଅଳସ ସହୁଁ
ଲୋକଚକ୍ଷୁ ବେଖରେ ଅଣସର ଘରେ ଗୁପତେ ରହିଲେ ତହୁଁ ॥
ଭକ୍ତଙ୍କ ଆକୁଳ ଜାଣି ଅନୁକୂଳ କଲେ କରୁଣାନିଧାନ
ଅଣସର ଘର କରଣ ଅନ୍ତର ଗୁଣ୍ଡିଚାଯାତ୍ରା ବିଧାନ ॥
ନବଜଳଧର ରୂପ ମନୋହର ଶ୍ରୀମୁଖମଣ୍ଡଳ ଶୋଭା
ଜଗତମୋହନ ବେଶ ଧରି ହରି ମଣୋହି କୋଠାରେ ଉଭା ॥
ସେ କାଳର ଶୋଭା ମଣୋହି ଉତ୍ସବ ଦେଖିଛି ଯାହାର ଆଖି
କବି ଗୁର କାହିଁ ସେ ଛବି ବର୍ଣ୍ଣିବ ସେହି ତାର ଏକା ସାକ୍ଷୀ ॥
କାଲି ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ଯାତ୍ରା ହେବ ବୋଲି ଆଜଠାରୁ ହୋଇ ସଜ
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥେ ବିଜୟ କରିବେ ବହ୍ମାରଣ୍ୟ ବେନିଭୁଜ ॥
ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ର ପରାକ୍ରମ କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି କିଛି
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ଏ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଠାବେ ଠାବେ ପୂରିଅଛି ॥
କେ କହିପାରିବ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ମହିମା ଶେଷମୁଖେ ନୋହେ ଶେଷ
ଦେବଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ବୈକୁଣ୍ଠ ଲୀଳା ଅଶେଷୁଁ ଅଶେଷ ॥
ହେ ଜଗନ୍ନିବାସ ! ମୋର କ୍ଷେତ୍ରେ ବାସ କରିବାକୁ ବଡ଼ ଆଶ
ନଶିଦିଶି ଏହି ଅନୁଜ୍ଞା ମାଗଇ ଗଉରଚରଣ ଦାସ ॥

[ଷୋହଳ]

ପହଣ୍ଡିବିଜେ ଗୀତ

କାଳିଆ କାହ୍ନୁ ! ଆଉ ବିଳମ୍ବ କର କାହିଁକି
ବରଷକେ ଥରେ ବିଜୟେ ରଥରେ
ପତିତ ତାରିବା ପାଇଁକି । ଘୋଷା ।

ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ରୂଣ୍ଡ ହୋଇଛନ୍ତ ଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁକ
ଅନେକ କାଳର ଦୁଖ ଉପେକ୍ଷିବେ କଳାଶ୍ରୀମୁଖକୁ ଚାହିଁକା୧।
ଆଗେ ଗଜପତି ଉଭାହୋଇଛନ୍ତି ଶିରେ ଯୋଡ଼ି କର ଦୁଇକ
ସୁନା ଶୋଧିନୀରେ ମାର୍ଜନା କରନ୍ତି ପହଣ୍ଡି ବିଜଯେ ଭୂଇଁକା।୨।
ଛତିଶା ନିଯୋଗେ ଉଭାହୋଇଛନ୍ତି ଯେ ଭଜନ ହେବେ ଯହିଁକ
ଆକାଶେ ଇନ୍ଦ୍ର ଅମରବୃନ୍ଦ ପୁଷ୍ପ ବୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ତହିଁକ ।୩।
ତାଳଧ୍ୱଜ ରଥେ ବିଜଯ କରନ୍ତୁ କହିବଅ ବଡ଼ ଭାଇଙ୍କି
ଦେବୀରଥ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ ଭଉଣୀ ହଳଦମୁହିଁଙ୍କି ।୪।
ଲୁଚନ୍ତେ ପଛରେ ପଛକେ ଆସୁଥାଅ କରି ନବରଙ୍ଗ ଛଇକ
ମଥା ଦୋହଲାଇ ଟାହିଆ ହଲାଇ ଠାବେ ଠାବେ ରହି ରହିକା୫।
ସେବକମାନଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଶ୍ରମଝାଳ ଗମଗମ ପଡ଼େ ବହିକ
ଝିଙ୍କାଝିଙ୍କି କରିବାରୁ ବାଧୁଥିବ ପରା ସୁକୁମାର ଦେହିକ ।୬।
ଦେବଦାସୀ ନାଚ ଉକୁଟ କରନ୍ତ ତାତା ଧିନକଟ ଥେଇକ
ବାଜେ ଖୋଳତାଳ ମହୁରୀ ମଞ୍ଜୁଳ ମର୍ଦ୍ଦଳ ତାଧେଇ ଧେଇକା୭।
କା ନେସୁ ଲେତକ ବହେ ଥକଥକ କେହୁ ନାଚେ ଗୀତ ଗାଇକ
ଜଗମୋହନଆ ଜଗତଜନଙ୍କୁ ଲଗାଇଛୁ ପ୍ରେମବାଇକ ।୮।
କେତେ ଖାଇବ କଦଳୀ କରମଙ୍ଗା ସରପୁଳି ଖଣ୍ଡ ଖଇକ
ନାଉ୍ଡୀ ବଡ଼ ଗଜା ମନୋହର ଖଜା ଛେନାପୁର ରସାଦହିକା୯।
କେତେକେତେମାଳୀ ଗୀତଶୁଣାଇବେ କେତେକେତେକରିବେଟାହିକ
ଖଣ୍ଡି ଶରଦୁଃଖ ମଣ୍ଡି ଦେବ ଆଜ ଛେନ ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ ସାହିକା୧୦।
ନ ଦିନ ଅବଧି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କି ପ୍ରବୋଧି ଆସିଅଛ ଦଶ କହି କ
ଭୁଲିହୋଇ ଆସ ରହିଅଛ ଟିକ ଜଳପଡି଼କେମାଦେଈ କ ।୧୧।
ଆହେ ଚକାଡୋଳା ! ବୃନ୍ଦାବନ ଲୀଳା ମନେ ଆଉ ପଡ଼ୁନାହିଁ କ
ଆସ ବର୍ଣ୍ଣଧର ! ଚରିଇବ ପରା ଜଗତ ଭଗତ ଗାଈଙ୍କି ।୧୨।

ପାପ ଅନ୍ଧକାର ଘୁଚାଇ କରିବ ଆଜ ସେ ପାଳିବ କୁଳ କି
ମାଳଶଇଳଶିଖରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଆସୁଛନ୍ତି ଘରୁ ଉଇଁ କି ।୧୩।
ଅପଲକ ଦୃଷ୍ଟି କର ରେ ମାନସ ! ଆଜ ଏ ସମସ୍ତ ପାଇ କି
ଗଉର ଚରଣ ପଶିଲା ଶରଣ ନନ୍ଦିଘୋଷରଥଗ୍ରୁଇକି ।୧୪।

———

[ସତର]

ରଥଯାତ୍ରା ଗୀତ

(ଶ୍ୟାମ ନାଗର ହେ ! ଏ ବେଶ ହୋଇବ ନାହିଁ—ବୃତ୍ତ)

ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗାତ ରେ ! ନୟନ ପୂରାଇ ଅନା

ଫଇରଦ୍ୱାର ହୋଇ କେମନ୍ତେ ଉଡ଼ଇ
ତିନ ରଥେ ତିନ ବାନା । ଘୋଷା ।

ତାଳଧ୍ୱଜ ଦେବ— ଦଳନ ଶ୍ରୀନନ୍ଦି—
ଘୋଷ ନାମ ସୁଘଟନା

ଭାଇଭଗ୍ନୀ ସଙ୍ଗେ ବସିଲେ କି ରଙ୍ଗେ
ନାଗର ଛଇଳ କହ୍ନା । ୧ ।

ଡାହାଣେ ଶ୍ରୀବଳ— ଭଦ୍ର ଦେବଙ୍କରଜେ
ବଡ଼ ଠାକୁର ଯାହା ନାଁ

ବାମେ ନନ୍ଦିଘୋଷେ କି ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ
ତ୍ରିପଣ୍ଡ କାଳିଆ ସୁନା । ୨ ।

ବେନିଭାଇ ମଧ୍ୟେ ହରିଦ୍ରାବରଣୀ
ସୁଭଦ୍ରାଈ ଚନ୍ଦ୍ରାନନା

ଗୋକୁଳ ନଗରେ ଯିବାକୁ ଭାବରେ
ହୋଇଛନ୍ତି ଉନମନା । ୩ ।

ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟମୋହନ ରୂପ ଅପଘନ
ଶୋଭା ନୁହଇ କଳନା
ଉପମା ଦେବାକୁ ତ୍ରିଭୁବନେ ନାହିଁ
ଯା ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅତୁଳନା ।୪।
ଟାହିଆ ଝୁଲଇ ଗୁଡ଼ିକ ଫୁଲଇ
କ ମନେ କର ଭାବନା
ପହଣ୍ଡି ବିଜୟେ କରୁ ଦେବତାଏ
ପୂରଏ ଭକ୍ତ କାମନା ।୫।
ହିନ୍ଦୁଆନ୍ର ଶ— ରଥା ବାଲି ଯାଏଁ
ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରବର ପାଟଣା
ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି
କାହାକୁ ନାହିଁ ବାଜଣା ।୬।
ଲକ୍ଷ୍ମୀବିଚଖିଆ ଜଗନ୍ନାଥିଆର
କଉତୁକ ବୁଝାମଣି
ଜନମାନଙ୍କର ଗହଳ ଚହଳେ
କେ କାହିଁ ହୁଅନ୍ତି ବଣା ।୭।
ଆଜ କ ଆନନ୍ଦେ ଉଛୁଳ ପଡ଼ୁଛି
ଗୁଣ୍ଡିଚା ପାଟ ଅଗଣା
ଗହ ଗହ ନାଦ ବାଜେ ନାନା ବାଦ୍ୟ
କେ କରିବ ତା ବର୍ଣ୍ଣନା ! ।୮।
ଆମ୍ଭ ଠାକୁରାଣୀ ଗୃହେଁ ରହିଛନ୍ତି
କର ମନ୍ଦିର ମାର୍ଜନା
ଏ କଳା ଶ୍ରୀମୁଖ ଦରଶନ କରି
ହରିବେ ହୃଦ ଯାତନା ।୯।

ଆମ୍ଭେ ସର୍ବ ସଙ୍ଗୀ ହୁଳହୁଳି ଦେଇ
କରିବା ଗୋ ବନ୍ଦାପନା
ଗୌରବିଜ କହ୍ନ ସବାପଛେ ରହ୍ନ
ଛଡ଼ାଇବ ଆବର୍ଜ୍ଜନା ॥ ୧୦ ॥

———

[ଅଠର]

ରଥଚଳା ଗୀତ

ମାଳାଦ୍ରି ସିଂହ ! କି ଲୀଳା ଲଗାଇଛ ଆଣିକ
ନସ୍ତାରିବାପାଇଁ ପତିତଜନଙ୍କୁ ବସ୍ତାରିଛ ବେନପାଣିକ । ଘୋଷା ।
ଏକା କରି ଯାହା ଗୁଣ୍ଡି ଆସିଅଛ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କି
ସେ ଏବେ କି ଦୁଃଖେ ବସି ମ୍ଲାନମୁଖେ ଚିରନ୍ତି ନଖେ ଧରଣୀକ ॥
ତୁମ୍ଭେ ନନ୍ଦଘୋଷ ସ୍ୱନ୍ଦେ ବସି ହୃଷ୍ଟେ କରି କଟାକ୍ଷ ଗୃହାଣିକ
ଦର୍ଶନ ମାତ୍ରକେ ଅଶେଷ କଲୁଷମାନଙ୍କୁ ପକାଅ ହାଣିକ ॥
ଆଗେ ବଳଭଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ସୁଭଦ୍ରା ପଛରେ ଛଇଳମଣିକ
ତିନ ଗୁଣେ ସ୍ଥିତି ନିର୍ଗୁଣ ମୂରତି କେ ପାରେ ସେ ତତ୍ତ୍ୱ ଜାଣିକ ॥
ଜକ ଜକ ମାଳ ଶ୍ରୀମୁଖ ଝଟକ ନିନ୍ଦେ ଇନ୍ଦ୍ରନୀଳମଣିକ
କେମନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ରଙ୍ଗିମା ଅଧର ବନ୍ଧୁଲି କୁସୁମ ଜିଣି କ ॥
ଦିସପ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଯାକ ଶୋଭା ଲୁଣ୍ଠି ସାର ସାର ଗୁଣି ଗୁଣି କ
ବର୍ତ୍ତୁଳ ବର୍ତ୍ତୁଳ ଗୃହବଦନ ଏ ରୂପ ଅଛୁ ନରମାଣିକ ॥
ରଥର ଦଉଡ଼ି ଲମ୍ବେ ଧାଡ଼ ଧାଡ଼ି କ ବାସେ ବାସୁକି ଫଣୀ କ
ନର ସ୍ୱରୂପେ ଅମରଗଣ ମିଶି ସଧୀରେ ଧରନ୍ତି ଟାଣିକ ॥
ଚଟ କଟ କଟ ମାଳେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରକଟ ଘର୍ଣ୍ଣିନାଦ ଚିଣି ଚିଣି କ
ବାଜେ ଦୁମୁ ଦୁମୁ ଦୁନ୍ଦୁଭି ମର୍ଦ୍ଦଳ ବେଣୁ ବୀଣା ଅଳାବଣିକ ॥

ଛନ ଗୃମର କଳସ ମନୋହର ବଚନ ରଥ ସାଜେଣି କ
କରି ଘୁଂ ଘୁଂ ଘୋଷ ଚଳେ ନନ୍ଦଘୋଷ କମ୍ପାଇଦିଏ ଧରଣୀକ ॥
ଗର୍ଜ୍ଜୁ ନାହିଁ ତର୍ଜ୍ଜୁ ଅଛି ସେ ପ୍ରକୋପେ ବର୍ଜ୍ଜୁଛି ପାତକଶ୍ରେଣୀକ
ପଳା ତୁ ଅଠର ନଳାଠାରୁ ବଳ ନ ଆସିବୁ ଆଉ ଏଣିକ ॥
ଜଗତକରତା ଚଉବର୍ଗଦାତା ଫେଟାଇ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟଖଣିକ
ପ୍ରେମଚିନ୍ତାମଣି ସମ୍ପତ୍ତିକ ଆଣି ଦାଣ୍ଡରେ ଦେଇଛ ବୁଣି କ ॥
ଦରଶନେ ଆଜ ଆନନ୍ଦ ଉଚ୍ଛୁଳେ କେହୁ ଘୋଷେ ଜୟବାଣୀକ
ଯାରମନେ ଯାହା ଯାହା ଅଛି ତାହା ଜଣାନ୍ତି ସେ ଚିନ୍ତାମଣିଙ୍କି ॥
ଗଉର ଚରଣ ବୋଲେ ବାଟବଣା ପକାଉଛି ଥାଅ ଜାଣିକ
ମୋ ମରଣବେଳା ଜାଣିଚକାଡୋଳା ! ଦେଖାଇବ ଏହ୍ୱଠାଣିକ ॥

[ଉଣେଇଶ]

ଗୁଣ୍ଡିଚ୍ୟାତ୍ରା ଗୀତ

ଆଗୋ ସଙ୍ଗାତ ! ଗୁଣ୍ଡିଚ୍ୟାତ ଦେଖିଯିବା ଚଲ ଆସ ଗୋ
ବରଷା ଦେଖି ଭରସା ପାଉନାହିଁ ସହଜେ ଅଷାଢ଼ ମାସଗୋ ॥
ଗ୍ରାମନାମ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବୋଲି ସେ ରଥ ନାମ ନନ୍ଦଘୋଷ ଗୋ
ଅନାଥର ନାଥ ଭୂଡ଼ ଏବେ ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ପରକାଶ ଗୋ ॥
ବଂଶୀବଟ ଠାରୁ କଳ୍ପବଟ ଚଲ ସାତଶ ପଚିଶ କ୍ରୋଶ ଗୋ
ନାଥ ସୁକୁମାର କେମନ୍ତେ ଚାଲିବା ପାଦ ହୋଇଯିବ ତ୍ରାସ ଗୋ ॥
ଗୋପେଥିଲବେଳେ ଖାଇବା ବିନା ସେ ପାଉଥିଲେବଡ଼ କ୍ଲେଶଗୋ
ଦରପୂଟି ଘାତ ଦରଡ଼ ଆମ୍ବିଳ ଏବେ କରୁଛନ୍ତି ଗ୍ରାସ ଗୋ ॥
ଆଉରି କଥାଏ ଶୁଣାଯାଉଅଛି ବଡ଼ କଉତୁକ ରସ ଗୋ

ଶୂଦ୍ରଠାରୁ ଅନ୍ନ ଛଡ଼ାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଖାଉଛନ୍ତ ଅବଶେଷ ଗୋ ॥
କେମନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ଦେଖିବା ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀବଡ଼ଶିଙ୍ଗାର ବେଶ ଗୋ
ଦର୍ଶନମାତ୍ରକେ କୋଟିଏ କଲ୍ମଷ ହୋଇଯାଏ ପର ନାଶ ଗୋ ॥
ଏକ ବଡ଼ମ୍ବଣ କଥା ଅଛୁ ପୁଣ ଶୁଣିଲେ ମାଡ଼ଇ ହସ ଗୋ
କେମନ୍ତ ଲେଖାରେ ସୁଭଦ୍ରା ଭଉଣୀ ଦଶେ ନ ଛୁଉନ୍ତ ପାଶ ଗୋ ॥
ଚାଲ ଆମ୍ଭେ ସର୍ବେ ଯିବା ଠୂଳହୋଇ ଧର କାଙ୍ଗାଳୁଣୀବେଶ ଗୋ
ପୁଚ୍ଛିଲେ କହିବା ଆମ୍ଭର ନିବାସ ନନ୍ଦ ମହାଖଣ୍ଡ ଦେଶ ଗୋ ॥
ରଙ୍ଗାଧର ବଡ଼ଠାକୁର ସୁଭଦ୍ରା ସିଂହାସନେ ଉପବେଶ ଗୋ
ସୁଦର୍ଶନ ସଙ୍ଗେ ଦର୍ଶନ କରିବା କଳା ସାଇଁର ପାଶ ଗୋ ॥
ଆମ୍ଭ ଦୁଃଖ ସୁଖ ଜଣାଇ ଛାମୁରେ ଦେବା ଖଟଣି ଦରଖାସ ଗୋ
ବୋଲିବା ନିଜ ଦାସୀରେ ରେଖିଲେ ଅର୍ଜିବ କି ପଉରୁଷ ଗୋ ॥
ଯେବେ ତୁମ୍ଭେ ଆମ୍ଭ ସଙ୍ଗରେ ନ ଯାଇ କ୍ଷେତ୍ରରେ କରିବ ବାସ ଗୋ
ଶ୍ରୀବୃନ୍ଦାବନରେ କାହା ସଙ୍ଗତରେ ଆରମ୍ଭ କରିବୁ ରାସ ଗୋ ॥
ସୁବଳ ସୁଦାମ ସଖୀ ସଙ୍ଗତେ କେ କରିବ କି ପରିହାସ ଗୋ
ଧବଳୀ ଶାମଳୀ ଗାଈମାନଙ୍କର ମୁଖରେ କେ ଦେବ ଘାସ ଗୋ ॥
କଲେ ଅନୁକୂଳ ଗୋକୁଳ ଯୁବତୀ ପଦ୍ମରିଣ ହୀନ ବାସ ଗୋ
ଗୌରଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ମୋତେ ସଙ୍ଗେ ନିଅ ମୁଁ ପର ତୁମ୍ଭରଦାସ ଗୋ ॥

———

[କେଦାର]

ଅଣସର ପଦ୍ମିଣୀ ଗୀତ

ପ୍ରଭୁ ଅଣସରରୁ ତେଜ ଅଳସ ଗଲୁ
ଯେସନେ ମତ୍ତଗଜ ଗଜେଡ଼ ଗିରି ଶିଖରୁ ।୧।

ବେଢ଼ି ଦଇତାମାନେ ହୁଁ ହୁଁ କାର ଗର୍ଜନେ
ଟେକନ୍ତି ମହାମେରୁଙ୍କୁ ହରଷ ମନେ ।୨।
କନ୍ଧେ କେ ପିଠି ଭର ଦେଇ ଡାକନ୍ତି ଉଚ୍ଚ
ହରି ବୋଲ ଶବଦରେ ଉଛୁଳେ ଧରା ।୩।
ପ୍ରଭୁଙ୍କର ପହଣ୍ଡ ଧୀରେ ଗୃହଳବା ଖଣ୍ଡ
ଚଳନ୍ତେ କମ୍ପଇ ଚୌଦ-ସପ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।୪।
ପ୍ରଭୁ କନକ ଦଣ୍ଡ ଧରନ୍ତି ମାର୍କଣ୍ଡ
କରେ ବେତ ଧରି ବ୍ରହ୍ମା ଛଡ଼ାନ୍ତି ଦାଣ୍ଡ ।୫।
ଦଶେ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର କଳା ମୁଖ ସୁନ୍ଦର
ରତ୍ନ ଝରା ଘେନଛନ୍ତି ବେହ୍ମଣୀବର ।୬।
ନର ରୂପେ ଅମର ସର୍ବେ ଭଡ଼ କମର
ଛତିଶା ନିଯୋଗ ସେବାକୁ ଆଗଭର ।୭।
ସେ ଯେ କୁବେର ଆସି ବୁଣେ ରତନ ରାଶି
ପବନ ଦେବତା ବାଞ୍ଛେ ଝାଞ୍ଜଣୀ ହସି ।୮।
ସେ ଯେ ବରୁଣ ଆସି କଟରେ ଛନ୍ଦ ଧରିଛି
ଘନ ଘନ ଇନ୍ଦ୍ର ପୁଷ୍ପ ଦଅଇ ବର୍ଷି ।୯।
ଦିଗପାଳ ନିକର ସର୍ବେ ସେବା ତତ୍ପର
ସ୍ତମ୍ଭରେ ମହିମା ଡାକ ଦିଅନ୍ତି ହର ।୧୦।
ସେ ଯେ କଳପତରୁ ବଇଜ ଅଣସ ଘରୁ
ପାଟ ଡୋରି ଭଡ଼ ଦ୍ୱିଜେ ଝିଙ୍କନ୍ତି ଦୂରୁ ।୧୧।
ଶ୍ୱେତ ପଙ୍କଜ ଡୋଲା ଗୋପୀଭାବରେ ଦୋଳା
ଭାଇ ଭଗ୍ନୀ ସଙ୍ଗେ କରି ଯିବେ ସଙ୍ଖୋଳା ।୧୨।
ଆଜ ବରଷକରେ ମନେ ପଡ଼ିଲା ଥରେ
ତିନିଏ ଚଳିବେ ଗୋପେ ତିନି ରଥରେ ।୧୩।

ହୋଇ ଦଇତା ମେଳା ଦେଖି ମାହେନ୍ଦ୍ର ବେଳା
ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ ଯୋଗାଇଲେ ପାଠ ମୁଚୁଳା ।୧୫।
ପ୍ରଭୁ ପହଣ୍ଡି ଚଳା ଗୃହଁ ଗୌର ବାଉଳା
ପାଦପଦ୍ମ ଲଗି ଫୁଟି ଉଡ଼ଲ ଭୁଲା ।୨୫।

[ଏକୋଇଶ]

ଗୁଣ୍ଡିଚ୍ଚ ବାଡ଼ ବଚଜ ଗୀତ

କଳାହଁ ହ ! କାହିଁକ ଅଇଲୁ ରେ ଶ୍ରୀ ମଳ-କନ୍ଦର ଗୁଡ଼
ଭାଇ ଭଗ୍ନୀ ସଙ୍ଗେ ଘେନ କର ରଙ୍ଗେ
ରହିବୁ ଗୁଣ୍ଡିଚ୍ଚ ବାଡ଼ । ଘୋଷା ।
ହଜାରେ ସୁଆର ସନ୍ଧ ପରଷିଲେ
ତେବେ ନ ପୂରଇ ପେଠ
ଏଠାରେ ସପୁଶ ପଣସ କଦଳୀ
ଖାଇ ହୋଇଯିବୁ ମୋଟ ।୧।
ଅରଗଲ ଗଲ ଯିବାକୁ ତେଣିକ
ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ନାହିଁ
ଏବେ ନାନା ଜାତି ଯୁବତୀ ଆସିଣ
ଲଦୁଛନ୍ତି ଖଡ଼ୁ ବାହି ।୨।
ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ବୃନ୍ଦ ଆଜ୍ଞାକାରୀ
ବ୍ରହ୍ମା ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି ବେଦ
ସେସୁଖ ନୋହିଲା ବୋଲ ଶୁଣୁଛୁ କ
ଡଗ ଧମାଳିଆ ପଦ ।୩।

ବଡ଼ ଦେଉଳରେ ବଡ଼ ଧଣ୍ଡାମାଳ
ବଡ଼ ରଙ୍ଗ ଧଡ଼ ପିନ୍ଧା
ଏବେ ଭାଇ ଭଗ୍ନୀ ତିନିଜଣ ଯାକ
ଖମ୍ବରେ ହୋଇଛ ବନ୍ଧା ।୪।
କର୍ପୂର ଚନ୍ଦନ ଚୁଆ ଚନ୍ଦୁସମ
ନ ତୁଟଇ ସେ ସୁବାସ
ଏବେ ଶ୍ରୀ ଅଙ୍ଗରେ ଆଙ୍ଗୁଳେ ବହଳେ
ଲାଗିଛି ହଳଦ କସ ।୫।
ନାଡ଼ୀ ବଡ଼ ଗଜା ଖଣ୍ଡ ଝଇ ଖଜା
ଏ ତୋତେ ନୋହିଲା ମିଠା
ମାଉସୀ ଦୁଆରେ ରହି ଖୋଇଲୁ
ପାଉଁଶିଆ ପୋଡ଼ ପିଠା ।୬।
ଘର ଘରଣୀକ ନ କହିକ ପରା
କର ଆସିଥିଲୁ କଣ
ସେ କଥା ମାସୋର ମୂଳଉଛୁ ଗାଳ
ତୁ ବଡ଼ ବଷମ ଖଣ୍ଡ ।୭।
ହେରାବନ ପରା ରଥ ଭାଙ୍ଗି ଗଲେ
ଠାକୁରାଣୀ ହୋଇ କ୍ରୋଧ
ତେବେ ପୁଣି ତୋର ଚେତା ବସୁନାହିଁ
ଯାଉଛୁ ଗହମ ନଦ ।୮।
ଆନ ନାରୀ ପର ନୁହନ୍ତ କମଳା
ସେ ଯେ ନ ସହନ୍ତ ତାହା
ଘଡ଼ିଏ ଉଛୁର ହେଲେ ଘଉଡ଼ବେ
ଘରେ ପୁରାଇବେ ନାହିଁ ।୯।

ସେ ମାନ କହିବୁ ଗୋକୁଳ ନାଥଙ୍କ୍
ଠାଣିବୁ ନୟନ କୋଣେ
ବଂଶୀ ବଜାଇବୁ ମନ ମଜାଇବୁ
ଖୋଜାଇବୁ କୁଞ୍ଜବଣେ ।୧୦।
ନଷ୍ଟସ୍ପେ ତୋହର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା
ବୃନ୍ଦାବନ ଗାଈ ରଖା
ଦ୍ୱାଦଶ ବନରେ ବିହାର କରିବୁ
ସଙ୍ଗେ ଧେନୁ ଗୋପସଖା ।୧୧।
ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ମଳାଦ୍ରିରେ ସ୍ଥିତ
ବ୍ରଜେ ଏକା ପ୍ରେମଭାବ
ଜଣାଗଲା ତେବେ ଉଭୟ ପକ୍ଷରେ
ପ୍ରେମ ସେ ପରମ ଭାବ ।୧୨।
ଜଣା ଅଛୁ ମୋତେ ପୂର୍ବରୁ ତୋହର
ସ୍ୱଭାବ ଗୋଟିଏ ଅଛୁ
ଠେକାଃ ଲୋକ ଠେକ ଟିକିଏ ନ ରଖୁ
ଧାନରେ ଦୟା ଶ୍ରୀବତ୍ସ ! ।୧୩।
ହରଙ୍କୁ ମୋହିନୀ ରୂପେ ଭୁଲାଇଲୁ
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ବତ୍ସା ହରଣେ
ସୁନାଶୀର ଗର୍ବ ଚୂନା କରିଦେଲୁ
ଗୋମତ ଗିରି ଧାରଣେ ।୧୪।
ଦନ୍ତ କ୍ଷତ ଚୂତ ଶବରୁଣୀ ଦେଲା
ଖାଇଲୁ ତାର ଅଇଁଠା
ଶୋଇଲା ଶେଜରେ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ମାଇଲା ପଦ୍ମ ଗୋଇଠା ।୧୫।

ଭଲ ଭଲ ଲୋକେ ଦେଉଳକୁ ଗଲେ
ପଣ୍ଡା ମାରନ୍ତି ଘଉଡ଼
ଏବେ ମାତ ଲୋକେ ଦରଶନ କରି
ଟାଣନ୍ତି ରଥ ଦଉଡ଼ ।୧୬।
ନେ'ହଲେ କାହିଁକି ଭକତ-ବତ୍ସଳ
ନାମ ଧାନଜନ ବନ୍ଧୁ,
ପତିତ ମାନଙ୍କୁ ଦରଶନ ଦେଇ
ଉଦ୍ଧରିଲୁ ଭବସିନ୍ଧୁ ।୧୭।
ନାନା ନଟକେଟ ନବରଙ୍ଗ ଜାଣୁ
ଛଇଲ ନାଗର ହରି !
ଇତର ଲୋକଙ୍କ ମହତ ସମ୍ଭାଳୁ
ଆପଣା ମହତ ସାରି ।୧୮।
ବଡ଼ଲୋକ ପୁଅ ବୋଲି ସିନା ତୋତେ,
କେହି ନ ବୋଲନ୍ତି କିଛି
ଭଉଣୀକି ଯେବେ ଦାଣ୍ଡେ ବୁଲିବାର
କାହା ଘରେ ଏହା ଅଛି ।୧୯।
ଗଉର ଚରଣ ବୋଲେ ପ୍ରଭୁପଣ
ଜଣାଗଲା ଏବେ ଆସ
ପତିତପାବନ ପତାକା ଉଡ଼ାଇ
ରତ୍ନ ସିଂହାସନେ ବସ ।୨୦।

———

[ବାଇଶି]

ଗୁଣ୍ଡିଚା ମନ୍ଦିର ବିଜେ ଗୀତ

ନୀଳାଚଳ ପୁଣ୍ୟ ତେଜ   କେଉଁ ଭାବ ମନେ ହେଜ
ଗୁଣ୍ଡିଚା ମନ୍ଦିରେ ଆଜ   ଅଛ ବିରାଜ ହେ ।୧।
ବଡ଼ଭାଇ ବଳରାମ   ଭଗିନୀ ସୁଭଦ୍ରା ନାମ
ସଙ୍ଗେ ଘେନି ସର୍ବଧାମ   ଏଥେ ବିଶ୍ରାମ ହେ ।୨।
ସେବକ ଯଥାବିଧିରେ   ତୂଳମାନ ଘେନି ଧୀରେ
ଯାଉଛନ୍ତି ସନ୍ନିଧିରେ   କେଉଁ ସିଧିରେ ହେ ।୩।
ପୃଷ୍ଠଦେଶେ ସେନାପଟା   ପାଟ ସୂତେ ଭିଡ଼ା ଅଣ୍ଟା
ଝଲକ ଲାବଣ୍ୟ ଛଟା   ଶୋଭା ଚହଟା ହେ ।୪।
ଦଇତା ସେବକେ ନଜେ   କରନ୍ତି ପହଣ୍ଡି ବିଜେ
ସେବାକୁ ନଇଲେ ଦ୍ୱିଜେ   ପାସୋରସେ[illegible] ହେ ।୫।
ଘଣ୍ଟ କାହାଳୀ କଂସାଳ   ମୃଦଙ୍ଗ କୁବୁଜା ତାଳ
ବାଜଇ ଝାଞ୍ଜି ଝଞ୍ଜାଳ   ବାଦ୍ୟ ବିଶାଳ ହେ ।୬।
ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସୁଖ ଆକର   ନୀଳାଦ୍ରି ଦ୍ୱାରକା ପୁର
କରାଇଲ ଅସୁନ୍ଦର   ଘନ ସୁନ୍ଦର ହେ ।୭।
ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜ ଗୁଣ୍ଡି ଗୃହରେ   ବିଜେ ଗୋପାଳ ନବେଶରେ
ଗୋପିକାଭାବାବେଶରେ   ମଜ୍ଜ ରସରେ ହେ ।୮।
ଏଥୁଁ ବାହୁଡ଼ୁଁ ମହିମା   କବାଟ କଲବେ ରମା
ତହିଁକ ବଚସ କର୍ମା   ମାଗିବ କ୍ଷମା ହେ ।୯।
ସେ କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ଦୁହିତା   ହୋଇଛନ୍ତି ମାନବତୀ
ହେରା ପଞ୍ଚମୀର ରୀତି   ଭାବ କଥାତ ହେ ।୧୦।

ଭୁମ୍ବର ଉପରେ ଘଗି ନନ୍ଦଘୋଷ ରଥ ଘଙ୍ଗି
ନାଏକା କାଟିକି ଫିଙ୍ଗି ଗଲେ ଶୋଭାଙ୍ଗୀ ହେ ।୧୧।
ଦେବଦାସୀଙ୍କର ସାଥେ ସେ ହେଉଗୋହ୍ୱରା ପଥେ
ବାହୁଡ଼ିଲେ ମନ ବ୍ୟସ୍ତେ କ ମନୋରଥେ ହେ ।୧୨।
ନବଦ୍ୱନ ଯାନା ସାର ଗଲେ ପୁଣି କମ୍ବୁଧାମ୍ବ
ଦେବେ ଟି ମହତ ସାର ସିନ୍ଧୁ କୁମାର୍ଯ୍ୟ ହେ ।୧୩।
ମିଳନ୍ତେ ସିହ୍ନଦୁଆରେ କାନ୍ଧବ କୁଆ ବୁଆରେ
ଯାଉବ କ କଳଆରେ ଚେତ ହୃଆରେ ହେ ।୧୪।
ସେ ଖଳାଦ୍ରି ସାମନ୍ତାଣୀ କହିବେ ନିଷ୍ଠୁର ବାଣୀ
ସହ୍ଵବ ଛଳ କାହାଣୀ ଲ୍ଵବଣ୍ୟଠାଣି ହେ ।୧୫।
ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ସ୍ନେ ରେଷ ଭଙ୍ଗାଇ ମାଗିବ ଦୋଷ
ତେବେ ସେ ହୋଇବେ ତୋଷ ଜଗନ୍ନିବାସ ହେ ।୧୬।
ଗଉର ଚରଣ ଭଣି ଦେବଙ୍କ ମଣ୍ଡଳମଣି !
କ ରତନ ଦେଲେ ଗଣି ଗୋପ ରମଣୀ ହେ ।୧୭।

[ତେଇଶି]

ବାହୁଡ଼ା ବଜେ ଗୀତ

ବଡ଼ ଠାକୁରଙ୍କ ସହୋଦର ହେ !
ମୋ ଜଣାଣେ ନୁହ କାଳ
ବଡ଼ଦାଣ୍ଡେ ବଡ଼ ଭୁଜକୁ ବସ୍ତାର
ବଡ଼ ଦେଉଳକୁ ଯିଲ । ଘୋଷା ।
ବଡ଼ ପଣେ ବଡ଼ ଛଇକ ଦେଖାଅ
ପିନ୍ଧ ବଡ଼ ଧଣ୍ଡାମାଳ

ବଡ଼ରଜା କର ଯୋଡ଼ ଡାକୁଛନ୍ତ
ତାଙ୍କ ଗୁହାରି ନ ଶୁଣ ।୧।
ବଡ଼ପଣ୍ଡା ବଡ଼ ସୁଆର ସେବକେ
କଲେଣି ବଡ଼ ପଖାଳ
ବଡ଼ ଠାକୁରାଣୀ ରୋଷ ହେବେ ବଡ଼
ଏ କଥା ମନରେ ଭାଳ ।୨।
ବଡ଼ ପାବଚ୍ଛୁଆ ବଡ଼ ଅଳସୁଆ
ପଣ ଗୁଡ଼ ତତକାଳ
ବଡ଼ ନୟନଙ୍କୁ କବା ଅଗୋଚର
ବନ୍ଧ ଦୁଖୀଙ୍କ ଜଞ୍ଜାଳ ।୩।
ବଡ଼ ସିଂହାର ବେଶକୁ ଦରଶନ
କରିବାକୁ ମୋ କପାଳ
ବଡ଼ ଅରକ୍ଷିତ ଗଉର ଚରଣ
ଭଜେ ଶ୍ୟାମ କାମପାଳ ।୪।

———

[ଚବଶ]

ଝୁଲଣଯାତ ଗୀତ

(ରାଗ ତୋଡ଼ ଆଠତାଳୀ)

[ଦାଣ୍ଡ ଝୁଲୁଛି ଗୋ ଦିଶୁଛି କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର-ବୃତ୍ତ]

ସରି ଯାଉଛି ଗୋ ସୁଖର ଝୁଲଣ ଯାତ
ଦେଖିଥାଅ ଥରେ ନୟନ ପଥରେ
ମୋପ୍ରାଣସହି ! ସଙ୍ଗାତ ! । ଘୋଷା ।

ଶ୍ରୀଭାନୁ ଦୁଲାଳୀ   ଝୁଲେ ବନମାଳୀ
ଫୁଲ ଦୋଳରେ ସଜେ ତ
ସଖୀଗଣ ମିଳି   ଦେଇ ହୁଳହୁଳି
ଝୁଲନ୍ତ କି ରଙ୍ଗରେ ତ ।୧।
ମର୍ଦ୍ଦଳ ମଧୁର   ବୀଣା ଏକତାର
ଶଙ୍ଖ ମହୁରୀ ବାଜେ ତ
ରବା ଭେଷ ଭୂଷ   ସଜଯୁ କାହାଳୀ
ମଧୁର-ସ୍ୱର ସହିତ ।୨।
ମୃଦଙ୍ଗ କଂସାଳ   ଘଣ୍ଟା କରତାଳ
ସାରଙ୍ଗୀ ବାଜେ ତା ସାଥ
ନାଗରା ଟିକର   ଖଞ୍ଜଣୀ ଧୁମ୍ବୁର
ବାଦ୍ୟ କେ କରିବ ଅନ୍ତ ।୩।
ରାଗ ଆଳାପିଣ   କରୁଛନ୍ତି ଗାନ
ମାନସ ଭୁଲି ସଙ୍ଗୀତ
ଦେବ ଦୁନ୍ଦୁଭିର   ଝୁଲେ ଗୀତସ୍ୱର
ଶୁଭୁଅଛି ଅଲୌକତ ।୪।
ଗଉର ଚରଣ   ବୋଲେ ମୁଁ ଶରଣି-
ରକ୍ଷଣ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଭୃତ୍ୟ
ଦରଶନ କରି   ସେ ଶୋଭା ମାଧୁରୀ
ଛାମୁରେ କରିବ ନୃତ୍ୟ ।୫।

———

[ପଚଶ]

ଶ୍ରୀଗୌରଚନ୍ଦ୍ରିକା

ଜେ ଜେ ଚୈତନ୍ୟଚନ୍ଦ୍ର ଜେ ନବଦ୍ୱୀପବାସୀ ।
ସୁନ୍ଦର ମୁଖ କୁନ୍ଦରଦନ ମନ୍ଦ ମଧୁର ହାସୀ ॥ ଘୋଷା ॥
ହିଜଗନ୍ମୋହନ ମୁରତସାର କଣ୍ଠେ ଲୁଳଇ ତୁଳସୀହାର
କୋଟି ମଦନ ଗଞ୍ଜ ଗଞ୍ଜ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ରାଶି ।୧।
ପତିତ ରକ୍ଷଣେ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱହସ୍ତ ଦେଖିଣ କପଟ ପଟଳ ଧ୍ୱସ୍ତ
ଦୁଷ୍ଟ ଦଳନେ ହୃଷ୍ଟ ବଦନ ମହିମା ପରକାଶି ।୨।
ଦାହ ପୂରଟ କନ୍ତକାନ୍ତ ଚମ୍ପକ ଦେଖି କରଇ ଭ୍ରାନ୍ତ
ଶ୍ରୀ କର୍ପୂର ଅତର ଗନ୍ଧ-ଚନ୍ଦନେ ତନୁ ଭୂଷି ।୩।
ବରୁଣ କୁବେର ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ନାମ ଭଜନ କରନ୍ତ ଯାନ୍ତ
ଭୁବନମଙ୍ଗଳ ଯା ଶ୍ରୀଚରଣେ ପଦ୍ମାଳୟା ଦାସୀ ।୪।
ଶଚୀର ତନୟ ନବକିଶୋର କଣ୍ଠ ଗଦଗଦ ପ୍ରେମେଘୋର
ବିମ୍ବାଧରେ ରାଧେ ରାଧେ ମଧୁର ବଚନ ଭାଷି ।୫।
ଗୌରଶ୍ରୀଚରଣ ଅରୁଣତେଜ ଶରଣ ଗଉରଚରଣ ଦ୍ୱିଜ
ଯାରେ ସେ ପଦ ଅଳ୍ପ ସଦୟ କଳ୍ପକଳ୍ମଷ ନାଶି ।୬।

———

[ଛବଶ]

ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟଚନ୍ଦ୍ର ଭଜନ

ରେ ଚିତ୍ତ, ଚୈତନ୍ୟଚନ୍ଦ୍ର ଚରଣସରସିରୁହ ଧ୍ୟାନରେ ।
ତେଜ ମନୁ ଆନ ଶତ ପ୍ରୀତି କର ତୁ ନିତ ନାମ ଗାନରେ ॥
। ଘୋଷା ।

ଯାର ସୁମଧୁରଭାଷ କର୍ପୂର ହାସ ପୂରି ମୁଖେ ପ୍ରେମେ ଗରଗର ।
ଆଶ ଲଗାଅ ତୁ ତ୍ରାସ ଦୂର ହେବ ଦାସଭବେ ନିଦାନରେ ।୧।
ଚନ୍ଦ୍ରକରଜିତ କର୍ଣ୍ଣକୁଣ୍ଡଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶଶଧର ଶ୍ରୀମୁଖ ମଣ୍ଡଳ
ଦଣ୍ଡକମଣ୍ଡଳୁଧାରୀ କଟୀତଟେ କୌପୀନ ପରିଧାନ ରେ ।୨।
ଅମ୍ବୁଜାକୃତି ନେତ୍ର ଢଳ ଢଳ କମ୍ବୁଗ୍ରୀବ ସୁବିସ୍ତାର ବକ୍ଷସ୍ଥଳ
ଜମ୍ବୁନଦଜିତ କାନ୍ତି ତନୁର ଯାର ଜନ ପରିତ୍ରାଣ ରେ ।୩।
ସତ୍ତ ମୁଖେ ଗୌରାଙ୍ଗ ନାମକୁ ନାଶ ଅମଙ୍ଗଳ କପଟ କାମକୁ
ଦାସ ଗଉରର ଆଶ ସେହି ପଦ ପଙ୍କଜ-ମଧୁପାନ ରେ ।୪।

———

[ସତେଇଶି]

ଶ୍ରୀ ଗୌର ଭଜନ

ଯାଅ ନଦିଆଦେଶକୁ ମାନସ ଗାଅ ଗଉର ଗୁଣ ରେ
ବାଅ ମୃଦଙ୍ଗ କରତାଳକୁ ତାଳେ ତାଳେ ଅନୁକ୍ଷଣରେ ।ଘୋଷା।
ପାଅ ଲସି ସେ ଚରଣାମୃତକୁ ରଙ୍କ ପରି ପୁଣ ପୁଣରେ ।
ପାତଳେ ପଡ଼ ଭକ୍ତିଭରେ ତୁ ଦଶନରେ ଧରି ତୃଣରେ ।୧।
ଖାଅ ସାଧୁଙ୍କ ଶେଷ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଛଳେ ନୋହି ଅବଗୁଣରେ ।
ଧ୍ୟାଅ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜଦମ୍ପତି ମିଳନମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟ ଠାଣରେ ।୨।
ଥାଅ ଜାହ୍ନବୀ ତଟରେ ବାସ କରି ନ ହୁଅ ଏଥି କୃପଣରେ ।
ନ୍ୟାପୁରେ ଗୌର ଭକତଙ୍କ ଭୁଲେ ଗଣାହୁଅ ଏକ ଜଣରେ ।୩।
ତା ଅଭାବ ତ ନୋହିବ ତୋରେ ଦୟାଳୁ ସେ ସାଧୁଗଣରେ ।
ଧାଅଁ ଚଞ୍ଚଳେ ଭଣି ଗୌର ବୋଲି ପରିହାସକୁ ନ ମଣରେ ।୪।

———

[ଅଠେଇଶ]

ଶ୍ରୀଗୌର ଭଜନ

ରେ ମୂଢ଼ମନ ! ଦୃଢ଼କର ଧେନ ଶ୍ରୀ ଗୌର ଭଜନ ॥ଘୋଷା॥
କଳିଯୁଗ ମତ୍ତ ମାତଙ୍ଗ ଦଳନ ପ୍ରମତ୍ତ କେଶରୀ ଶ୍ରୀ ଶଚୀନନ୍ଦନ
ଏମନ୍ତ ସୁନ୍ଦର କନକ ବରନ ପଦ ସଦା କର ଧ୍ୟାନ ।୧।
ନୟନ ଯୁଗଳ କର୍ଣ୍ଣ ଆୟତନ, ନବ ବିକଶିତ ଅରୁଣ-ନଳିନ
ଏମନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ପଙ୍କଜ-ଲୋଚନ ପଦ ସଦା କର ଧ୍ୟାନ ।୨।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରିୟା ଜୀବନଈଶ୍ୱର କନ୍ଦର୍ପ ମୋହନ ମୂର୍ତ୍ତି ବିଶ୍ୱମ୍ଭର
ଏମନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ନବ ନଟବର ପଦ ସଦା କର ଧ୍ୟାନ ।୩।
ଅପାର ମହିମା ଅନନ୍ତ ଗୁଣନିଧି କ୍ଷମାନିଧାନ ଶ୍ରୀ କରୁଣାବାରିଧି
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଗିର ଏମନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ପଦ ସଦା କର ଧ୍ୟାନ ।୪।

———

[ଅଣତିରିଶ]

ଗୌର ଦର୍ଶନ ଲାଳସା

(ସତେ ବୃନ୍ଦାବନେ ଏ ପାପ ନୟନେ-ବୃତ୍ତ)

ସତେ କି ନବଦ୍ୱୀପପୁରେ ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ପରାଣ ନାଥଙ୍କୁ ଦେଖିବ
ଶଚୀ ମାତାଙ୍କର ନୟନ ପିଆଲା ଗୋରାନାମ ହୃଦେ ଲେଖିବ । ପଦ ।
ଶ୍ରୀବାସ ଅଙ୍ଗଣେ ଗୌରଭକ୍ତଗଣେ ସଙ୍କୀର୍ତ୍ତନାମୃତ ଚାଖିବ
ସାଧୁଙ୍କର ପଦ-ଧୂଳିକି ସମ୍ପଦ କରି ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ମାଖିବ ।୧।
କରି ମନ ନିଷ୍ଠ ସନ୍ତଙ୍କ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ସାଦରେ ତୁଣ୍ଡରେ ଭକ୍ଷିବ
ଗୌର ଛଡ଼ାଫୁଲ ତୁଳସୀ ଅମୂଲ୍ୟ ଚୂଳରେ ପୂଜଇ ରଖିବ ।୨।

ଅକଳନ ଭକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠିରେ ପଶି ମୁଁ ସକଳ ତାପ ଉପେକ୍ଷିବ
ସିଦ୍ଧ ସାଧକଙ୍କ କଙ୍କର ଭାବରେ ସାଧନ ପ୍ରଣାଳୀ ଶିଖିବ ।୩।
ନୃତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତହିଁ ହେଉଥିବ ଯହିଁ ତହିଁ ମୋ ଲୟକୁ ଯୋଖିବ
ମଧୁର ମୃଦଙ୍ଗ ତାଳ ମାନ ରଙ୍ଗ ରସେ ତା ତା ଧେୟା ଭାଖିବ ।୪।
ଶ୍ରୀ ଗୌର ନନ୍ଦୁକ ପାଷଣ୍ଡି ତାର୍କିକ ଦୁର୍ଜନଙ୍କ ସଙ୍ଗୁ ତର୍କିବ
ମହା କାରୁଣିକ ପ୍ରେମ ସିନ୍ଧୁ ଭୁଲେ କ ଉପମା ସ୍ଥିର ଲକ୍ଷିବ ।୫।
ହା ହା ପ୍ରାଣନାଥ ଗୌରାଙ୍ଗ ବୋଲି ମୁଁ ଗଡ଼ି କେଉଁଦନ ଶିଖିବ
ଗୌରଦ୍ୱିଜ ଭାଳ ଧର ଜପାମାଳୀ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଆଜ୍ଞାକୁ ଠାକବ ।୬।

[ତରଣ]

ଶ୍ରୀ ହରନାମ ମାଧୁରୀ ଭଜନ

[ପୀତପଟ କପଟ-ପ୍ରୀତି କର ଶ୍ରୀମନ୍ତଙ୍କ ସଡ଼ାଇଲ ହେ—ବୃତ୍ତେ]

ହରିନାମ କେଡ଼େ ସୁମଧୁର
ଯେ ଚାଖିଛୁ ସେହୁ ଜାଣେ ପିଲା ରେ ।
ଅଭକତ ଜନେ ଜାଣିବେ କି କାହୁଁ
ସୁରସିକ ବ୍ରଜ-ଭକ୍ତ ବନା ରେ । ଘୋଷା ।
ସଦଗୁରୁ ଆଶ୍ରୟ ଯାର
ସେହୁ ଜାଣେ ସ୍ୱାଦୁ ଏହାର
ବଇଷ୍ଣବ ସେବା କରଅଛୁ ଯେ ବା
ସେ ହୃଦେ ବହୁଛୁ ପ୍ରେମମୀନା ରେ । ୧ ।
ଦ୍ୱିଜ କୁଳେ ଜନମ ଲଭି
ଥିଲେ ହେଲେ ତା ହୃଦ ପବ

ଶ୍ରୀରାଧା ଗୋବିନ୍ଦ ଯୁଗଳ ପଦାବ୍ଜ
ମଧୁକୁ ଯଦି ନ କଲୁ ଧେନା ରେ । ୨ ।
ଯେ ମଜ୍ଜି ଛନ୍ତି ବିଷୟ୍ୟା ରସେ
ଦମ୍ଭ ଅହଂକାରେ ସରସେ
ସେ ମୂଢ଼ ବର୍ବର କପରି ବୁଝିବ
ସାଧୁଜନଙ୍କର ଯେ ଅବସ୍ଥା ରେ । ୩ ।
ମହାଭାବ ସ୍ୱରୂପା ଧନୀ
କୃପା ହେଲେ କି ଅଛି ହାନି
କହଇ ଗଉର- ଚରଣ ଅଜ୍ଞାନୀ
ଭକ୍ତି ନାହିଁ ମୋର ଏକ ଚିନ୍ତା ରେ । ୪ ।

———

[ଏକତାରଣ]

ଶ୍ରୀ ହରିନାମାମୃତ ଭଜନ

(ରାଗ ମଙ୍ଗଳ ଗୁର୍ଜ୍ଜରୀ—ତାଳ ପହପଞ୍ଚ)

ସୁମଧୁର ହରିନାମେ ମଜ୍ଜ ଆରେ ମନ
କାହିଁପାଇଁ ଏଣେ ତେଣେ ଧାଇଁ ହେଉ ଛନ୍ନ । ଘୋଷା ।
ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ତା ବୃଥା କଥା ଛାଡ଼ି ରେ ବଦନ
ଶ୍ରୀ ନାମେ ତୋ ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଅ ଯତନ । ୧ ।
ନାମେ ଗତି ନାମେ ମୁକ୍ତି ନାମେ ଶାନ୍ତି ଜାଣ
ନାମେ ପରମ ଆନନ୍ଦେ ଉଲସାଅ ପ୍ରାଣ । ୨ ।
ନିରବଧି କର ବନ୍ଧି ନାମ ରସ ପାନ
ତର ଆଶାକୁ ମେଣ୍ଟାଅ କରି ନାମ ଧ୍ୟାନ । ୩ ।

ଦେଖ ନିଜ ହୃଦୟରେ ନିତ୍ୟ ବୃନ୍ଦାବନ
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳିବ ପ୍ରେମ ସିନ୍ଧୁ ଲଭି ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ । ୪ ।
ସର୍ବତୀର୍ଥ ସର୍ବଧାମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚରଣ
ସେହି ପଦ ଏକା ସ୍ୱର୍ଗ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ । ୫ ।
ସର୍ବଧର୍ମ ଯାଗଯଜ୍ଞ ତପ ବ୍ରତ ମାନ
ହରିପଦ ସ୍ମରଣରେ ପାଇବୁ ନିଦାନ । ୬ ।
ସାଧୁ ଭକ୍ତଙ୍କର ଯେଉଁ ନିତ୍ୟ ନିକେତନ
ସେହି ଶାନ୍ତିମୟଧାମେ କର ଅବସ୍ଥାନ । ୭ ।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଜାଣି ନ ହୁଅ ଅଜାଣ
ଭଜ ହରି ପାଦପଦ୍ମ ଉଲସାଇ ପ୍ରାଣ । ୮ ।

—※—

[ବିଡଣ]

ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ନାମ ଭଜନ

ଭଜ ରେ ମନ ! ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର
ନାମକୁ ଅନୁବରତରେ ।
ପାମର ମନ କାମ ବିରଜ
ଧାମ ବିରଜିଥିର ତ ରେ ॥ ଘୋଷା ॥
ଦାସ ଘୋଷ ଗୃହ ବାସ—
ଆଶରୁ ତୁ ନିବରତ ରେ
ଦାଶରଥିର ଦାସ ହୋଇ
ଉଦାସରେ ଦିନ ହରି ତ ରେ । ୧ ।
ଆନ ରସରେ କାନ ନ କର
ମାନ ମୋହରି ଗିରି ତ ରେ

କାଲ ହୋଇ ତୁ ଜାଲେ ନ ପଡ଼
ଗୃଲ ବ୍ରଜକୁ ତରତରେ । ୨ ।
ଜାୟା ସୁରତ ମାୟାରେ ପଡ଼ି
ବାୟା ହୋଇ ନ ମର ତ ଡରେ ।
ଘୃଣ୍ୟାରମଣତନୟା ଜଳରେ
କାୟା ଧଉତ କର ତ ରେ । ୩ ।
କୁଣ୍ଡ ସଲିଳେ ମୁଣ୍ଡ ଝାଳି
ତୁଣ୍ଡରେ ନେଇ ଭର ତ ରେ
ଦଣ୍ଡଧର ଉଦ୍ଦଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡ
ଦଣ୍ଡକେ ତୁ ହର ତ ରେ । ୪ ।
ଦ୍ୱିଜ ଗଉର ଚରଣ ଶରଣ •
ଅରୁଣ ଚରଣେ କରତ ରେ
ଛେଦିବେ ଏ ଭବଭୂୟକୁ
ଅଭୟ କିଶୋର କରୁଣାକରତରେ । ୫ ।

[ତେତିଶ]

ଶ୍ରୀ ହରିନାମ ଭଜନ

ହରଷେ ହରିନାମକୁ ମନ ! କରଚେ ବସି ଗା ରେ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋପୀନାଥ ମଦନମୋହନ ପଦ ଧ୍ୟା ରେ । ଘୋଷା
କଳିତ ନୁହଇ ଲଳିତାଙ୍ଗୁଳି ଚଳିତ ବଂଶୀ ଦ୍ୱାରେ ।
ଝଳିତ ବଦନ ଖଳିତ ହାସ ଗଳିତ ପୀୟୂଷ ଧାରେ ।୧।
ପୁଞ୍ଜ ପୁଞ୍ଜ ଗୁଞ୍ଜ ଗୁଞ୍ଜା ଖଞ୍ଜିତ ଅଳକା ରେ ।
ଷଟ୍‌ପଦକୁଳ ବେଷ୍ଟିତ ଚୂଳ ସୁମନସ-କଳିକା ରେ ।୨।

ବାଙ୍କ ମୋହନ ବଂଶୀ ଝାଙ୍କ କରେ କୁଳବନ୍ଧତାରେ ।
କାମ ମୋହନ ଭଙ୍ଗୀ ରଙ୍ଗୀ ସଙ୍ଗୀ ସୁବଳ ଯା ତରେ ।୩।
ଚନ୍ଦନ ଘନସାର ଆଉ ଚନ୍ଦ୍ରାମୃତ ଧାରେ ।
ଗୁରୁ ଶୀତଳ ହାର ପାତଳ ଯିବେ ଯା ଛଳପାରେ ।୪।
ଦ୍ୱିଜ ଗଉର ଘବନ ନଜ ସେବନ ଅନୁସାରେ ।
ଯତ୍ନେ ଯୁଗଳ ନାମ ରତନ କଣ୍ଠ ଭୂଷଣ ହାରେ ।୫।

———

[ଚଉତରଣ]

ଶ୍ରୀ ନାମାବଳୀ ଭଜନ

ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାଥ ନାରାୟଣ ଦେବ ।
ନରନ୍ତର ନଶିବାସର ଚନ୍ତରେ ମନ ଏବ । ଘୋଷା ।
ମାଧବ ମଧୁସୂଦନ ହର ଜଗନ୍ନାଥ ସ୍ୱାମୀ ।
ନରଞ୍ଜନ ନଙ୍କ କଳ୍କ ଅନନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ । ୧ ।
ଶ୍ରୀକର ଶ୍ରୀସତ୍ୟବାଣ ଶ୍ରୀନିବାସ ଶ୍ୟାମ ।
ଶ୍ରୀଧର ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ ରାଘବ ଅଭିରାମ । ୨ ।
ପରମ ବ୍ରହ୍ମ ପୁରୁଷଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭକ୍ତଜନଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ।
ଭୁବନେଶ୍ୱର ଭୟଭଞ୍ଜନ ନୀଳଶୈଳଇନ୍ଦୁ । ୩ ।
କୌଣପକୁଳଗର୍ବଖର୍ବକାରୀ ସୁଜନରକ୍ଷ ।
ହେ ମୁକୁନ୍ଦ ଦାମୋଦର ସର୍ବସାକ୍ଷୀପକ୍ଷ । ୪ ।
ମତ୍ସ୍ୟ କଚ୍ଛ ଶ୍ରୀ ବରାହ ନୃସିଂହଅବତାର ।
ବାମନ ଶ୍ରୀ ପରଶୁରାମ କ୍ଷତ୍ରିୟ କୁଳସାର । ୫ ।
ତପନ-ବଂଶମଣ୍ଡନ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାମୀ ।
ଜନକ ସତ୍ୟ ପ୍ରତିପାଳନ ହେତୁ ବନଗାମୀ ।୬।

ସପ୍ତ ଉରଗ ମସ୍ତକ ପର ହଲ ମୂଷଲଧାରୀ ।
ସଂକର୍ଷଣ ଅବତାରକ ତ୍ରଳାମ୍ବାନ୍ତକାରୀ ।୭।
ବୌଦ୍ଧ କଲ୍କି ଅନନ୍ତ ଅବତାର ସୃଷ୍ଟି ହେତୁ ।
ଧର୍ମ କର୍ମ ସଂସ୍ଥାପନ ଧରଣୀ ଧର୍ମ ସେତୁ ।୮।
ହେ ଗୋବିନ୍ଦ ଆନନ୍ଦକନ୍ଦ ଅଭୟ ପାଦପଦ୍ମ ।
ହେ ଅଚ୍ୟୁତ ଆର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ସର୍ବବନୋଦସଦ୍ମ ।୯।
ହେ ନବୀନ ଜଳଦ କାନ୍ତ ହେ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦନ ।
ହେ ନଟବରମଦନମୂର୍ତ୍ତି ଗୋପିମାହୃଦ ଚନ୍ଦନ ।୧୦।
ହେ ମୋହନ ନବକିଶୋର ଶ୍ରୀବ୍ରଜପୁର ମଣ୍ଡନ ।
ହେ ଗୋକୁଳପଶୁପାଳକ ଦୁଷ୍ଟ ଶିଷ୍ଟ ଖଣ୍ଡନ ।୧୧।
ହେ କଦମ୍ବତଳଲମ୍ପଟ ଯୁଗ୍ମାର୍ଜ୍ଜୁନଭଞ୍ଜନ ।
ହେ ରସିକ ରାସେଶ୍ୱର କାଳୀଗର୍ବଗଞ୍ଜନ ।୧୨।
ହେ ବୃନ୍ଦାରୁଦର୍ପଦଳନ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାରଣ ।
ହେ ଦାବାଗ୍ନି ଭକ୍ଷକାରୀ ଗୋଗୋପାଳତାରଣ ॥
ହେ କାମିନୀ ନେତ୍ରାଞ୍ଜନ ନିତ୍ୟ ନୂତନଭଙ୍ଗି ଯୁ ।
କାମମୋହନ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାମସୁବଳସଙ୍ଗି ଯୁ ॥
ଦ୍ୱିଜ ଗଉର ଚରଣ ଭାଷେ ହେ କିଶୋରୀ ବଲ୍ଲଭ ।
ମଦ୍ ବାଞ୍ଛିତ ଶ୍ରୀବୃନ୍ଦାବନ ଭକ୍ତଙ୍କ ସୁଲଭ ।୧୪।

[ପଞ୍ଚଚରଣ]

ଶ୍ରୀ ହରିନାମ ମହିମା ଭଜନ

(ରାଗ—ଶଙ୍କରାଭରଣ ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

[ଭଜ ରାଧେକୃଷ୍ଣ ବୋଲ—ବୃତ୍ତେ]

ମନ ଭଜ ନିସ୍ତାକରି ।

ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାମନ୍ତ୍ର ତୋ ଅକ୍ରମ ଶିକ୍ଷା । ଘୋଷା ।

ଏ କଳିଯୁଗେ ଶ୍ରୀହରି ନାମ ରୂପେ ଜାତ
ନାମ ବଳେ ଉଦ୍ଧାରନ୍ତି ସକଳ ଜଗତ । ୧ ।
ନାମାକ୍ଷର ମାତ୍ରେ ହୁଏ ସର୍ବ ପାପକ୍ଷୟ
ସର୍ବମନ୍ତ୍ର ସାର ନାମ ଅକ୍ଷୟ ଅବ୍ୟୟ । ୨ ।
ଅଚିନ୍ତ୍ୟ ଅଦ୍ଭୁତ ନାମ ଚିତ୍ତ ବ୍ୟବହାର
ନାମରତ୍ନମାଳାଗୋଟି କର ହୃଦେ ହାର ।୩।
ଏ ମହିମା ନ ଜାଣନ୍ତି ତାର୍କିକ ଗୁଆଁର
ପଡ଼ନ୍ତି ସେ କୁମ୍ଭୀପାକେ ନ ପାଇ ନିସ୍ତାର ।୪।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଧନ୍ୟ ଗୌର ଅବତାର
ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ଛଳେ ନାମ କଲେ ଯେ ପ୍ରଚାର ।୫।

———

[ଛଚରଣ]

ଶ୍ରୀ ହରିନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ଭଜନ

କର ମନ ହରିନାମ କୀର୍ତ୍ତନ କହୁଛି ମୁଁ ତୋତେ ବାରମ୍ବାର । ଘୋଷା ।

କଳିତ ଲଳିତ ମଧୁର ବେଶ ଖଳିତ ଲଳିତ ଚନ୍ଦ୍ରହାସ
ଚଳିତ ଚରଣ କମଳ ଯୁଗଳୁଁ ମଧୁ ମକରନ୍ଦ ଧାର ଧାର ।୧।

ଯେଉଁ ସୁତତ୍ତ୍ୱରେ କହୁଛି ସାର ନବଘନ ତନୁ ନବ କିଶୋର
ଚେତ ଭଜ ମନ ! ଅଳସ ନକର ହରି ଚରଣତର ସାର ସାର । ୨ ।
ଛିଣ୍ଡିବ ଅଳ୍ପକେ ଏ ମୋହ ଫାଶ ଜଗବନ୍ଧୁ ନାମ ଯତନେ ଘୋଷ
ଝଗଡ଼ ମରନା କୃଷ୍ଣନାମ ବିନା ଗତି କେ ବା ଏହି ଆର ଆର ।୩।
ନିଶି ଦିବସରେ କର ତୁ ଧ୍ୟାନ ଟିକାଏ ମନରେ ନ ଧର ଆନ
ଠାକୁର ଚରଣେ ଆଶ୍ରେ କରିଥିଲେ ଛିଣ୍ଡିବ ଦୁର୍ଗତି ଘୋର ଘୋର ।୪।
ଡେଉଁଥା ଶ୍ରବଣେ ନାମକୁ ତାର ଢାଳେ କି ବିପତ୍ତି ରହିବ ଆର
ଆନନ୍ଦ ନାମ କନ୍ଦରୁ ମଧୁର ପୀୟୂଷକୁ ବୋଲେ ସ୍ଥିର ସ୍ଥିର ।୫।
ତୁଣ୍ଡରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନାମକୁ ଗାଇ ଥାନ ନାଇ ବ୍ରଜ ମଣ୍ଡଳେ ଯାଇ
ଦିବ୍ୟ ଦେହ ଧରି ବାଲ୍ଲକନେ ହେରି ସେବନ ହିବ ସାଉସାଉ ॥
ଧୀର କର ତୋର ଧୈର୍ଯ୍ୟବୁଦ୍ଧି ନନ୍ଦସୁତ ପଦ କର ତୁ ସିଦ୍ଧ
ପତିତମାନଙ୍କ ପାବନ ନିମନ୍ତେ ନାମ ମୁକତି ବଜାର ପାର ।୭।
ଫେରି ବ୍ରଜପୁରେ ପୋଷ୍ଟ ତୁ ପେଟ ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ ଯୁଗଳେ ଲେଟ
ଭ୍ରମିବ ତୁଟି ସେ କୁଟୀକଗଲେ ନାହିଁ ସେ ସ୍ଥଳେ ବିକାର କାର ॥
ମନ ଦୃଢ଼ କରି ଲଗାଅ ଲୟେ ଜୀମୂତ ବରନ ମୋହନ ରୂପେ
ଶ୍ରୀରାସବିହାରୀ କଳବେଣୁଧାରୀ ବୈଜୟନ୍ତୀ ହାର ଯାହାର ହାର ॥
ଲାବଣ୍ୟ ମୁରତି ନନ୍ଦନନ୍ଦନ ବୃଷଭାନୁସୁତା ହୃଦ ଚନ୍ଦନ
ସଂସାର ତାରଣେ ଦୁଷ୍ଟ ନିବାରଣେ ବହୁବିଧ ଅବତାର ତା'ର ॥
ଶରୀରେ ଘୋଟିଛି ସକଳ ରୋଗ ଶାନ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଅଛି ପ୍ରୟୋଗ
ହରି ଚରିତ ପୀୟୂଷକୁ ପିଅ ତ ଏହି ଉପଚାର ସାର ସାର ॥
କ୍ଷୁଦ୍ରମତି ଦ୍ୱିଜ ଗଙ୍ଗାଧର ଋଷି ଷିତିଚନ୍ଦ୍ରା ଛାଡ଼ ହୁଅ ଉଦାସୀ
କ୍ଷମା କୃପାନିଧି ନାମ ଆଶ୍ରେ କଲେ ହେବୁ ଭବ ଅକୂପାର ପାର ॥

———

[ସଇଁତରଣ]

ଶ୍ରୀବ୍ରଜଯୁବରାଜ ଭଜନ

ଧୀର ସମୀର ବହାଣ ନାମ କରନ୍ତେ ରହୁଥା ।
ରଜନୀ ଦିନ ଭଜନେ ମନ ମାୟାରୁ ଦହୁଥା ॥ ଘୋଷା ।
ବ୍ରଜ ଯୁବରାଜ ନନ୍ଦତନୟ ଲୀଳାରସ ଆଦି ସୁଗୁଣଚୟ ।
ସନ୍ଧି ସକାଳରେ ବସି ନସ୍ଥଳରେ ଜଞ୍ଜାଳ କାଟୁଥା ।୧।
ରସନା ପାମର ବଣସ୍ଥା ରସେ ନାମାମୃତ ପିଅ ରସନା ତୋଷେ ।
ବାସନା ମଜନେ ଦଣ୍ଡେ କ ନମିଷେ ନଠାଇ ରହୁଥା ।୨।
କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ବୋଲ ଆନନ୍ଦ ଭୋଳେ ଗଡାଗଡ଼ ଦିଅ କୃଷ୍ଣର ଆଳେ
ମଞ୍ଜନା ପ୍ରମଦା ସୁତବନ୍ତ ଗୃହେ ତହିଁରୁ ଫିଟୁଥା ।୩।
ଜୀବନ ଯୌବନ ନୁହଇ ଥିର ଗୁରୁ କୃଷ୍ଣ ପାଦେ ଲଗାଇ ଶିର
ଶ୍ରୀବନ ଦ୍ୱାଦଶ ପରିକ୍ରମା କରି ସାଧୁଙ୍କୁ ଖଟୁଥା ।୪।
ସମୟ ତୋ ଯାଉ କୃଷ୍ଣ କଥାରେ ଏ ଭବୁଁ କୃତାର୍ଥ ହେବୁ ଯଥାରେ
ବୃଥାରେ ପାପ ନ ମୁଣ୍ଡା ତୁ ମଥାରେ ସୁଚିତ୍ତେ ବାଣ୍ଟୁଥା ।୫।
କହଇ ଗଉରଚରଣ ଦ୍ୱିଜ ଷଡାକ୍ଷରମନ୍ତ୍ର ଯେ ମୂଳବୀଜ
କରି ଜପ ଧ୍ୟାନ ଲଭି ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ତନୁକୁ ମାଠୁଥା ।୬।

— — —

[ଅଠତରଣ]

ଶ୍ରୀବ୍ରଜରାଜ ତନୟ ଭଜନ

ଜେ ଜେ ବ୍ରଜରାଜତନୟ କୁଞ୍ଜବନୋଦକାରୀ ।
ଜେ ନବଘନ କାନ୍ତସୁନ୍ଦର ମୋହନ ମୁରଲୀଧାରୀ । ଘୋଷା ।

ନୀଳକଣ୍ଠ ଚନ୍ଦ୍ରଚୂଳ ଗୁଞ୍ଜ ଗୁଞ୍ଜ ଅତି ଶୋଭେ
ଗଣ୍ଡମଣ୍ଡଳେ ମକର କୁଣ୍ଡଳ ଜଗଜ୍ଜନ ମନ ମୋହେ ।୧।
ଭାଲପଟେ ବିରାଜିତ ମୃଗମଦ କସ୍ତୁରୀ ଚିତ୍ର
ବୃଷାରିଧନୁନିନ୍ଦିତ ଭ୍ରୂଯୁଗ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମନେତ୍ର ।୨।
ବିମ୍ବାଧରେ ସ୍ଫୁରିତ ହାସମୋହିତ ଭୁବନ ସର୍ବ
ବଦନକାନ୍ତି ଖର୍ବ କରଇ ପର୍ବଶଶୀର ଗର୍ବ ।୩।
ହାରରତନ ହାର ପଦକ କଣ୍ଠଭୂଷଣ ମୋତି
ପୀତବସନ ଜିତବିଦ୍ୟୁତ ଝଲ ଝଲକ ଜ୍ୟୋତି ।୪।
କଙ୍କଣ ମଣିମଣ୍ଡିତକର କଙ୍କିଣୀ କଟି ମାଝେ
ଝୁଂ ଝୁଂ କୃତ ନୂପୁର ନାଦ ପାଦ ଯୁଗଳେ ସାଜେ ।୫।
ମୋହିତ ବ୍ରଜମଣ୍ଡଳ ମହୀ ମଦନମୋହନଭଙ୍ଗୀ
ଦାମ ସୁବଳ ମଧୁମଙ୍ଗଳ ସ୍ତୋକକୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗୀ ।୬।
ଚତୁରାନନ ପଞ୍ଚାନନ ସହସ୍ରାନନ ଆର
ଅଶେଷ ଗୁଣ ଗଣାର୍ଣ୍ଣବ ବର୍ଣ୍ଣିତେ ନୋହେ ପାର ।୭।
ପତିତ ଜନ ପାବନ ଦୀନବନ୍ଧୁ ନାମ ଯେଣୁ
ପାମର ଦ୍ୱିଜ ଗଉରଚରଣ ଆଶ୍ରୟ କରେ ତେଣୁ ।୮।

———

[ଅଣରୂଳଣ]

ଶ୍ରୀବ୍ରଜରାଜନନ୍ଦନ ଭଜନ

ପାହି ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜରାଜ ନନ୍ଦନ ପାହି ନିଖିଳ ବନ୍ଦନ ।
ପାହି ଗୋକୁଳପୂର୍ଣ୍ଣଶଶଧର
ଗୋପୀହୃଦ ତଟଚନ୍ଦନ । ଘୋଷା ।

ଶୁରୁଚନ୍ଦ୍ରକଚୂଳ ମୂଳକୁ ବକୁଳ ମାଳତୀ ଭୂଷଣ
ରଙ୍ଗିମାଧରଭଙ୍ଗୀ ଦେଖି ମୃଦୁଅଙ୍ଗୀ ମନ ତୋଷଣ ।୧।
ନୀଳଜଳଧର କାନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ପୀତପଟ କଟୀ ଶୋଭନ
ଯାର ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ଯାର ବୈଜୟନ୍ତୀ ହାର ସୁନ୍ଦର ଲମ୍ବନ ।୨।
କାଳୀ ଅହିଦର୍ପ ଗର୍ବ ଗଞ୍ଜନ ଯାମଳାର୍ଜ୍ଜୁନ ଭଞ୍ଜନ
ବଂଶୀ ବାଦକ ମଦନ ମାଦକ ସର୍ବଜନ ମନରଞ୍ଜନ ।୩।
ଦୁଷ୍ଟ କୌଣପ ନାଶି ହୃଷ୍ଟରେ ଗୋପରାଷ୍ଟ୍ର ବିଖଣ୍ଡନ
ଭୂତନବତଂଶକ ଚିହ୍ନରେ ବ୍ରଜଧରଣୀ ମସ୍ତକ ମଣ୍ଡନ ।୪।
ଗୋପୀଜନମନ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଳ୍ପନ ପ୍ରେମ ଭକ୍ତି ସୁସଞ୍ଚନ
ମାତ ମହେଶଅଗତ ରସରେ ସେ ଗତ ସ୍ୱରସରେ ବଞ୍ଚନ ।୫।
ଦାସ ଗଉରର ଆଶ ପୂର୍ଣ୍ଣ କର ବିଷୟ ପାଶ ବିମୋଚନ
ଦୀନବାନ୍ଧବ ଗୋପିକାଧବ ନାଥ ପଙ୍କଜଲୋଚନ ।୬।

[ଝୁଲଣ]

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ପଦ ଭଜନ

ଭଜ ରେ ମନ ଶ୍ରୀମତୀପଦ ପାଦପଙ୍କଜ ଧାମରେ ।
କୁନ୍ଦନ ନନ୍ଦନ ପ୍ରତିମା ଷଣ୍ଡି ନବୀନଜଳଦ ଶ୍ୟାମରେ ।।ଘୋଷା।।
ଲାଳସୀ ଲୁବ୍ଧ ବିଷୟ ବ୍ୟାଳ ଜାଳ ନାଶନେ ଉପାୟ ଭାଳ
ମାଳ ତୁଳସୀ ଧରଣ ଜପ ତୁ ବାଳମୁକୁନ୍ଦ ନାମରେ ।୧।
ଶ୍ୟାମଳବଦନ ରୁଚିର ଗାତ୍ର ଅମଳ କମଳ ବିଜିତନେତ୍ର ।
ଧ୍ୟାନେ ଦେଖ ତୁ ଜ୍ଞାନ ନୟନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇବ କାମ ରେ ।୨।

ନନ୍ଦରସୁତ ମନ୍ଦରଧର କୁନ୍ଦରଦନ ସୁନ୍ଦରବର
ରାମ ଅନୁଜ ନାମକୁ ଧରି ଛେଦ ଏ ଭବଦାମରେ ।୩।
ଦ୍ୱିଜ ଗଉର ଚରଣ ଘଷି ଭବଭବାର୍ଣ୍ଣବେ ନ ଯାଅ ଭାସି
ହବା ବସବବା ଘବ ତୁ ଘବ-ବନୋଦଅ ଘନଶ୍ୟାମରେ ।୪।

[ଏକତାଳି]

ନାମକୀର୍ତ୍ତନ ଭଜନ

ଚିନ୍ତରେ ମନ ! ରଜନୀ ଦିନ
ରାଧେକୃଷ୍ଣ ପଦ ବାରମ୍ବାର ।
ହେଳ ଭଲକରି ବୋଲ ହରି ହରି
ଏହି ଏକା ଏ ସଂସାର ସାର । ଘୋଷା ।
ନେବୁ ଅବା କିସ ଏ ବିଷୟ ବିଷ
ଯାରି କରେ ତାତେ ଛାରଖାର ।
ହରିନାମେ ଗର୍ଜ୍ଜି ଅବିଦ୍ୟାକୁ ବର୍ଜି
ହେବୁ ଭବ-ଅକୂପାର ପାର ।୧।
ପୁତ୍ର ଦାରାଧନ ସ୍ୱପନ ସମାନ
କେହି ନୁହେଁଟି ପ୍ରକାର କାର ।
ଏ ଜଞ୍ଜାଳେ ପଡ଼ି ଯାଅନା ତୁ ମଡ଼ି
ବୁହା ପ୍ରେମଅଶ୍ରୁ ଧାରଧାର ।୨।
କାମ କ୍ରୋଧ ଲୋଭ ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ
ଛଡ଼ି ଏ ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ ମାର ମାର ।
ମିଛ ବଣିକକୁ ସତପ୍ରାପ୍ୟ ମଣୁ
ତୁ ଛୁରେ ତାକୁ ନ ଗାର ଗାର ।୩।

ଅମୃତ ବୋଲି ତୁ   ଯାହାକୁ ଭାବୁଛୁ,
ସେହିଟି କପଟ ଖାର ଷାର ।
ଗୌରଦ୍ୱିଜ କହି   ସନ୍ଥସଙ୍ଗେ ରହି
ଗୁରୁ ବଚନକୁ ଆର ଆର ।୪।

———

[ବସନ୍ତ କାଲିଙ୍ଗି]

ଶ୍ରୀ ହରିଗୁଣ ଭଜନ

(ରାଗ ଶଙ୍କରାଭରଣ ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

ମନ ! ମୋ ବଚନ ମାନ
ସବୁ ପରିହରି ହରିଗୁଣ କର ଗାନ । ଘୋଷା ।
ଧନ ପୁତ୍ର ପରିବାର ଅଛନ୍ତି ଯେତେ ।
ମଲାବେଳେ ଜଣେ କେହି ନ ଯିବେ ସଙ୍ଗତେ ।୧।
ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନେ ଆସି ଉଚ୍ଚେ ଡକା ଛାଡ଼ି ।
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ବାନ୍ଧିଦେବେ ଛିଣ୍ଡାକନ୍ଥା ପାଡ଼ି ।୨।
କେ ଡରେ ନ ଯିବେ ପାଶେ ରହିବେ ଅଲଗା ।
ମଡାଛୁଆଁ ହୋଇ କେହୁ ହକାଳିବେ ଲୁଗା ।୩।
ଥୋକେ ଲୋକେ ନ ଛୁଇଁବେ ମୁର୍ଦ୍ଦାରଟା ବୋଲି ।
କୋକେଇରେ ଲଦିନେବେ ଶ୍ମଶାନେ ଦୋହଲି ।୪।
ଜାଣି ନପାରୁ ଅଲକ୍ଷି ଅନାଡ଼ି ଥୋବର ।
ସିଞ୍ଚିବେ ତୋପରେ ପାଣି ଗୋଳାଇ ଗୋବର ।

ପୋଡ଼ିବେ ପୋତିବେ ଅବା ଫିଙ୍ଗି ଦେବେ ନେଇ
ସକଳେ କହୁଛନ୍ତି ଦୟା ନ ବାନ୍ଧିବେ କେହି ।୭।
ଗୌରଦ୍ୱିଜ କହେ ଆରେ ମୂଢ଼ ଦୁରାଚାର ।
ସତ କି ମିଛ ଏକଥା ସାଧୁଙ୍କୁ ପଚାର ।୭।

[ଚେଷ୍ଟାକଣ]

ଶ୍ରୀହରି ଭଜନ

(ରାଗ ପୂରବୀ ତାଳ ଝୁଲା)

ମୂଢ଼ମନ ! ହରି ଭଜୁଥା ।
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଜନମ ନ ହେଉ ବୃଥା । ଘୋଷା ।
ହରଷ ହୋଇଣ ସରସ ରସରେ
ଭରସି ଯାଇ ତୁ ଛଡ଼ାଅ ବ୍ୟଥା ।
ଅମୂଲ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ସେ ଯେ ପରମାର୍ଥ
ଅସରନ୍ତି ଧନ ଗଣି କରି ଥା । ୧ ।
ନୋହିବୁ ହରବର ଭକ୍ତବେଶ ଧର
ତୁଣ୍ଡରେ ଉଚ୍ଚାରି ଗୋବିନ୍ଦ କଥା
ଶ୍ରୀ ସୁର ଦେବାର ନାମଧନ ସାର
ବାରବାର କରି ବସି ହେଜୁଥା । ୨ ।
ଖୋଜ ସାଧୁସଙ୍ଗ ଜଳ ତୁନ୍ତି ବେଗ
ଅସାଧୁ ମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ନ ଥା
କୁତର୍କ ଅପଥ ମାର୍ଗକୁ ଛଡ଼ାଇ
ବତାଇ ଦେବେଟି ସେ ରାଗ ପନ୍ଥା । ୩ ।

କୃଷ୍ଣଲୀଳା ଗୁଣ କର ସୁମରଣ
କୃଷ୍ଣ ଚରିତକୁ କର ତୁ ପୋଥା
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଅକାରଣଠାରେ
ନ ଖାଅ ଶମନ ଦୂତଙ୍କ ମୁଥା ।୪।

[ଚଉବଳଣ]

ଶ୍ରୀ ରାମନାମ ଭଜନ

ଭଜ ରେ ମନ ! ରାମ ନାମ
ଆନ ଅପୂନେ ଯାଅ ନା ।
ବ୍ୟର୍ଥ କଥାରୁ ସ୍ୱାର୍ଥ ମଣି ତୁ
ଅର୍ଥ ମଦୁରା ଖାଅ ନା । ଘୋଷା ।
ମାନବ ତନୁ ପୁଣ୍ୟରେ ପାଇ
ଦାନବ ବୁଦ୍ଧି ନ କରୁ ତୁହି
ଯା ନବଘନ କାନ୍ତି ସୁନ୍ଦର
ନିତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ତା ନାଁ ।୧।
ବନ ଯବନରେ ଏ ଜୀବ ପୂରି
କଳ୍ପ ଆୟୁଷ ନୁହେ ତୋହରି
ଅଳ୍ପକେ ସରି ଯିବୁଟି ଭଜ
ମୁକତି ପସରା ଯାହା ନାଁ ।୨।
କାକର ପରି ଏ ସର୍ବ ବିତ୍ତ
ବୁଝକର ତୁ ଏଥି ନ ଦଅ ଚିତ୍ତ
ଦାରା ତନୟ ସ୍ନେହକୁ ଶାକର
ମଣି ତୁ ଠାକର ଖାଅ ନା ।୩।

ବର୍ଜିତ ହରି ନାମକୁ ବୋଲ
ତର୍କ ଏ ବଡ଼ ସଂସାର ଜାଲ
ହର୍ଷିତ ନୁହ ଅର୍ଜିତନୟେ
ହଜୁରେ ଫଳିତ ପାଆ ନା । ୪ ।
ଦ୍ୱିଜ ଗଉର ଚରଣ ଘଷି
ନ ଲଗା ତୁ ଗଳେ ବିଷୟ ଫାଶି
ଗୃହ ଭାରତରେ ପ୍ରୀତି ନ କର ତୁ
କରଂ ବ୍ରଜପୁରେ ଥାନା । ୫ ।

———

[ପଞ୍ଚଗ୍ରନ୍ଥଣ]

ଛଟୋକ୍ତି ଭଜନ

ତାଙ୍କୁ କଏ ବୋଲୁଥାଇ ଗୋ! ପରମ ଦୟାଳୁ ହରି ।
କାହ୍ନି ଦେଖି ଅଛ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଭଣଜା
ଜୀବନେ ପକାଏ ମାରି । ଘୋଷା ।
କାକ କୋଳେ ପିକ ପାଳିଲ ପର୍ବତେ
ସ୍ନେହଥିଲେ ଗୋପନାରୀ ।
ପୋଷନ୍ତା କାଳକୁ [illegible] ହଲାଇ ଲ
ଚହଟିଲ ମଥୁରାପୁରୀ । ୧ ।
ବସୁଦେବେ [illegible] ଆସି
[illegible]
ଚଣ୍ଡୀ [illegible] ହେଲ
[illegible]

ରାମ ଅଭିରାମ ରୂପ ଦେଖି କାମ
ଲୋଭେ ସୂର୍ପଣଖା ନାରୀ ।
ଆସିଥିଲା ଆଶା— କରି ତାର ନାସା
କାଟି କଲେ ହତଶିରୀ । ୩ ।
ବୈରିଲୋଚନ ବୋଲି ଏକ ବୀର ଥିଲା
ହେଲେ ତାର ମନୋହାରୀ ।
କୂଟ କରି ଚୂଟି ଉପାଡ଼ି ତାହାକୁ
କେଶକାଟ ଦେଖି ମାରି । ୪ ।
କାନନ ମଧ୍ୟରୁ ଜନକ ସୁତାକୁ
ରାବଣ ଯେ ନେଲା ହରି ।
ବନା ଦୋଷେ ସିନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧ ପକାଇଲେ
ବାଲୀ କୁ ବିନାଶ କରି । ୫ ।
ବଳୀ ମନ୍ଦିରକୁ ଛଳ ବିଜେକଲେ
ବାମନ ମୂରତି ଧରି ।
ଭିକାରୀ ହୋଇଣ ଧିକାରି ଗୃପିଲେ
ରଖିଲେ ପାତାଳପୁରୀ । ୬ ।
ଜଳନ୍ଧର ବୀର ଶାଳକ ତାଙ୍କର
ସବେ ରହି ତାର ପୁରୀ ।
ହରି ତା ସଷ୍ଟିକ ପୁଣି ତା ପତିକ
ହର କରେ ବଧ କରି । ୭ ।
ପାଣ୍ଡବେ ତାଙ୍କର ସୁହୃଦ ବାନ୍ଧବ
ଜାଣନ୍ତି ଏ ତିନପୁରୀ ।
ଖିମ ସୁତ ବେଳି— ବଳୀକି ମାଇଲେ
କେଉଁ ଅବଗୁଣ ଧରି । ୮ ।

ପୂଷ ହତ ଶୁଣି ଗୁରୁ ଦ୍ରୋଣ ପୁଣି
ପଡିଥିଲେ ଜ୍ଞାନ ହାରି ।
ମାରି ବୋଲି ଧୃଷ୍ଟ ଦ୍ୟୁମନଙ୍କୁ ପର
ଦେଖି ଦେଲେ ଆଖି ଠାରି । ୯ ।
ସ୍ୱସ ମଣ୍ଡଳରୁ ବ୍ରଜ ଦେଖାଙ୍କି ଯେ
ଯେନ ଗଲେ ଭୁଜ ଧରି ।
ଏକା କରି ଗିରି ଚେକା ଗୁଡ଼ି ଗଲେ
କନ୍ଧରୁ ପକାଇ କରି । ୧୦ ।
ଶୁଣ୍ଡଠାରେ ବନ୍ଧ ହୋଇ କୁଶମୂନ
ଭୂଷି ଦେଲେ ସ୍ଥିର କରି ।
ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ କଣା କଲେ କାହିଁପାଇଁ
କେଉଁ ଅବଗୁଣ ଧରି । ୧୧ ।
ଯେଉଁ ଗୋରୁହତ୍ୟା ଈଶ୍ୱରେ ଲଗିଲା
ଗଲେ ୦ କୈଳାସୁଁ ବାହାରି ।
କଉତୁକେ ଷଣ୍ଢ— ସୁରଙ୍କୁ ମାଇଲେ
ପାପପୁଣ୍ୟ ନ ବିଚାରି । ୧୨ ।
ଅନ୍ୟେ ଗୋପୀମାନେ ଯମୁନାରେ ଯେବେ
କରୁଥିଲେ ଜଳକେଳି ।
ବସନ ଚୋରାଇ ବୃକ୍ଷରେ ବାନ୍ଧିଲେ
ମହତ ନେଲେ ଆମ୍ଭରି । ୧୩ ।
ଗଉର ଚରଣ ବୋଲେ ଗୋପୀଗଣ!
ହରିଙ୍କ ନିନ୍ଦା ନ କରି ।
ଜଗତ ଯାକର ପ୍ରଭୁ ସେ ଅଟନ୍ତି
ମହାମହିମା ତାଙ୍କରି । ୧୪ ।

———

[ଛପ୍ପାଳଣ]

ଭଗବତ ଭଜନ ମାଳୀ

ଭଗବତ ଭଜନ ମାଳୀ
ଅହରହ କର ଆ ତୁ ସଙ୍ଗାଳି ।ଘୋଷା।
ରବସୁତ ଦଣ୍ଡରୁ ଯନ୍ଦ
ବାହ୍ନ ଲଭବୁ ରେ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି
ଅବରତରେ ତୁ ରବପ୍ରିୟାନେତ୍ର
ଗୁଣ ଶୁଣ ସବ ଜଞ୍ଜାଳ ଟାଳ ।୧।
ଧାଇ ଧାଇ କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତିକ
ଭ୍ୟାଇ ମହୋତ୍ସବ ସ୍ଥଳକ
ଚ୍ୟାଇଁ ଉଠ ଆଜ ମୋହ ନଦ୍ରାରେ ତୁ
ଧାର ମୂଢ଼ ଗୁରୁବଚନ ପାଳ ।୨।
ଅସମର୍ଥ ନୁହ ଏଥିକ
ଧର ସାଧୁଜନ ପୋଥିକ
ଦଶ ଦଶା ମାଡ଼ ଆସୁଛି ଟି ତୋର
ସେ କଷଣ ପାରବୁ କ ସମ୍ଭାଳ ।୩।
ଆନ ବଷୟରେ ନ ରମି
ପାନ କର ପୀୟୂଷ ସ୍ୱାମି
ଗାନ କର ସଦା ରାଧା ହର ପଦ
ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁମାରେ ନେତ୍ର ପଖାଳ ।୪।
ମିଛ ବଣିଜକୁ ବରଜ
ଇଚ୍ଛା ଶୁଭ ସୁଖ ଅରଜ
ଶ୍ରୀ ଛନ୍ଦଣୀପାଦ— ପଙ୍କଜେ ମିଳନ୍ଦ
ହୁଅ ତୁ ଶ୍ରୀବନଜ ଚରଣ ଭୃଙ୍ଗ ।୫।

ଭ୍ରାନ୍ତ ନୋହି ଶ୍ରାନ୍ତ ଉପେକ୍ଷି
ପ୍ରାନ୍ତକୁ କି ହୋଇବୁ ଦେଖି
ଦାନ୍ତ ମାନେ ନେବୁ   ନାହିଁ ତ ସେଥିରୁ
ସଞ୍ଚିତୁ ଯା କ୍ରମେ ସଞ୍ଜ ସକାଳ । ୬ ।
ଧର୍ମ କର୍ମେ ଲଗାଇ ସ୍ନେହ
ଇଷ୍ଟଦେବେ ବଳି ଦେ ଦେହ
ଧର୍ମବୁଦ୍ଧା ଯେଉଁ   ଅନର୍ଥ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି
ବିତରଇ ଦେ ତୁ ନ ହୋଇ ଭ୍ରାଳ । ୭ ।
ଦ୍ୱିଜ ଗୌର ଚରଣ କହି
ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜେ ରହି
ଉଦର ଖଣ୍ଡିକ   ଭରଣ ଲାଗି ତୁ
ମାଗ ମାଧୁକରୀ ମାରଣ ତାଳ । ୮ ।

———

[ସତର୍କଲଶ]

ଭଜଗୋବିନ୍ଦ ଭଜନ

ଭଜ ଗୋବିନ୍ଦ ସୁନ୍ଦର ଗୋବିନ୍ଦ ନିଅ ଗୋବିନ୍ଦ ନାମକୁ ରେ ।
ରଜନୀ ଦିନ କର ଧ୍ୟାନ ଅଞ୍ଜନ ବ ଘନଶ୍ୟାମକୁ ରେ । ଘୋଷା ।
ଶ୍ରୀନାମ ମାଦକ ସେବେଲେ ମୋହ ମୂର୍ଚ୍ଛା
ହେଉଥାଅ ଯାମ ଯାମକୁ ରେ
ମାନସୀକେ ସେବୁଥାଅ ନିରନ୍ତରେ
ଶ୍ରୀବୃନ୍ଦାବିପିନକାମକୁ ରେ । ୧ ।
ଆନ ବିଷୟରେ ନିରପି ନମିଷେ
ରସ ତୁ ବ୍ରଜ ଆଶ୍ରମକୁ ରେ

ଭୁର୍ଣ୍ଣରେ ମାଳା ଚଢ଼ାଇ ଆପଣେ
ପୂର୍ଣ୍ଣକର ମନସ୍କାମକୁ ରେ । ୨ ।
ସଖୀଙ୍କ ସର୍ଦ୍ଦିମା ପଣକୁ ଆଦର
ଆଗ୍ରେକର ଗୁରୁ ନାମକୁ ରେ
ମାଳକ ମାଳକଆଣୀଙ୍କି ଦେଖିବୁ
ବ୍ରଜ ଯା ବୁ ନନ୍ଦ ଧାମକୁ ରେ । ୩ ।
ପରକ୍ରମା କର ଯାବଟ ବର୍ଷାଣ
ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ନନ୍ଦଗ୍ରାମକୁ ରେ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ କଳ୍ପ ନୀପ ମୂଳେ
ନଷ୍ଟକ୍ରେ ନଅ ବଗ୍ରାମକୁ ରେ । ୪ ।

[ଅଠରକଳଣ]

ରାଧେକୃଷ୍ଣ ଭଜନ

ରାଧେ କୃଷ୍ଣ ରାଧେ କୃଷ୍ଣ ରାଧେ କୃଷ୍ଣ ରଟରେ
ଦୁରୁଜନ ସଙ୍ଗ ମୁଞ୍ଚ ଗୁରୁପାଦେ ଖଟରେ । ଘୋଷା ।
କେତେ ଦିନ ରହିବ ଏ ମାଟିପିଣ୍ଡ ଘଟରେ
ଜଞ୍ଜାଳ ଜାଲରେ ପଡ଼ ବୁଢ଼ ନଟପଟରେ ।୧।
ଧନ ଦାର ସୁତ ଦେଖି ମନ କରୁ ମୋଟରେ
ମୋର ମୋର ହୋଇ ବୁଡ଼ୁଅଛୁ ଧର୍ମବାଟରେ ।୨।
ଯମୁନାପୁଳନ କେଶୀଘାଟ ବଂଶୀବଟରେ
ତ୍ରିଭଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗିମାଛନ୍ଦେ ଉଭା ନନ୍ଦବଟରେ ।୩।

ବ୍ରହ୍ମ ଗୋପାଳମୂରତ ଶ୍ରୀକିଶୋର ନଟରେ
ଦର୍ଶନେ କୃତାର୍ଥ ହୁଅ ସଖୀ ବାମ ପଟରେ ।୪।
ହରେ କୃଷ୍ଣ ମହାମନ୍ତ୍ର ଅନୁକ୍ଷଣେ ରଟରେ
ରାମନାମ ଖଣ୍ଡା କର ପାପତାପ କାଟରେ ।୫।
ଭାବେ ଭାଗବତ ବାଣୀ ଶୁଣ କର୍ଣ୍ଣପୁଟରେ
ଦାସ ଭଣେ ଦ୍ୱିଜ ଗୌର ଅବଧୂତ ରୂଟରେ ।୬।

———

[ଅଶଗୁଣ]

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନଗୋପାଳ ଭଜନ

(ରାଗ ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ—ତାଳ ଝୁଲା)

[ଭଜରେ ମନ ରାମନାମ ଆନଅମୃତେ ପାଆ ନା—ବୃତ୍ତ]

ଭଜ ରେ ମନ ! ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ମନ ଦାଣ୍ଡି
ଅକ୍ରୂର ଉଦ୍ଧବ ଧ୍ରୁବ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ନାମ ଧରିଗଲେ ତରି କି ।ଘୋଷା।
ମାରିଲେ କଂସକ ତାରିଲେ କଂସକ ସୁଦାମା ହୃଦୟେ ଭରିକି
ମାରିଲେ ନାଗକ ତାରିଲେ ନାଗକ ହୋଇ କଦମକେଶରୀ କି ।୧।
ମାରିଲେ ବାଳକ ତାରିଲେ ବାଳୀକ ସୁଗ୍ରୀବଦର୍ପଣ ଆଚରିକି
ମାରିଲେ ହରିଣୀ ତାରିଲେ ହରିଣୀ ଦୁଇଗୁଣ ସମ ସରିକି ।୨।
ଭକ୍ଷିଲେ ଅନଳ ରକ୍ଷିଲେ ଗୋକୁଳ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଗିରି ଧରିକି
ଚାଖିଲେ ଅଇଁଠା ଫଳ ମିଠା ମିଠା ସୁଗତି ଦେଲେ ଶବରୀ କି ।୩।
ମାରଣ ତାରଣ ଜୀବ ଉଦ୍ଧାରଣ ଅଛି କେ ବା ତାଙ୍କ ପରି କି
ଗଉର ଚରଣ ହ ଜର ଧାରଣ ରକ୍ଷଣେ ହେବେ ସେ ତରି କି ।୪।

———

[ପଚାଶ]

କୃଷ୍ଣକଥା ଭଜନ

ରାଗ ଭାଟିଆର—ଏକତାଳୀ

ଆରେ ସୁରସନା ! କୃଷ୍ଣ କଥା ବିନେ ଆନେ ତୁ ରସ ନା । ଘୋଷା
ଅନବରତରେ ହୋଇ ତୋଷ ଅକୈତବ ଭାବ ନିତ୍ୟ ଘୋଷ
ନନ୍ଦନନ୍ଦନାନନ୍ଦଇନ୍ଦୀବରଚନ୍ଦ୍ର କନ୍ଦର୍ପସୁନ୍ଦରଗୁଣ ଘୋଷ ।୧।
ଅଖିଳ ରସ ଅମୃତ ସିନ୍ଧୁ, ବ୍ରଜ ବଧୂଜନ ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ
ଶ୍ରୀମଧୁସୂଦନ ମଧୁମିଶ୍ର ନାମ ମଧୁକୁ ଚୂଷ ତୁ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ।୨।
ଆଳସୀ ନ ହୋଇ ତୁ ନିମିଷେ ଲାଳସୀ ହୁଅ ଏ ସୁଧାରସେ
ମାଳଶ୍ରୀ କରଣ ହରେକୃଷ୍ଣ ନାମ କାଳ ବଞ୍ଚଥାଅ ନିଶିଦିବସେ ।୩।
ସୌରଭ କେମନ୍ତ ନାମ ପଣା ଆଜସର ତୋତେ ନୋହେ ଜଣା
ଗୌରଦ୍ୱିଜବୋଲେ ଗୌରବପ୍ରତିଷ୍ଠା ଛାଡ଼ିଲେ ଅନୁଭବିବୁ ସିନା ।

———

[ଏକାବନ]

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣସେବା ଲାଳସା

ସତେ କି ଏକ ଦିନମା ବ୍ରଜପୁରେ ମୁଁ ବଞ୍ଚିବି ।
କୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀମୁଖକୁ ଚାହିଁ କୋଟିଦୁଃଖ ମୁଞ୍ଚିବି ।ଘୋଷା।
ପ୍ରଥମେ ଭେଟ ସମୟେ ପଡ଼ିବି ଅମ୍ବୁଜପାଏ ।
ଉଠି ଶିରେ ଯୋଡ଼ି କର ଦିବ୍ୟ ସ୍ତୁତି ରଞ୍ଚିବି ।୧।
ତନୁ ହେବ ରୋମୋଦ୍‌ଗମ ପୁଲକେ ପୂରିବ ହେମ ।
ନେତ୍ରନୀର ସତେ ମୋର ଉରପରେ ସିଞ୍ଚିବି ।୨।

ପୁଣ ଚରଣେ ପଡ଼ିବ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ଗଡ଼ିବ ।
ପାଦ ପଦ୍ମ ଚିହ୍ନଧୂଳି ମସ୍ତକରେ ବାନ୍ଧିବ । ୩ ।
ମଥୁରା ଯିବାକୁ ସଜ ହେଲାବେଳେ ଦେବରାଜ ।
ତଡ଼ପଲାଗି କରାଇ ପିଛାଫେରାଇ କୁନ୍ଦିବ । ୪ ।
ଗୌରଦ୍ୱିଜବୋଲେ ଯେବେ ରଥ ବାଜକଲବେଳେ
ଭ୍ରମର ଧାରଣ କରି ଧୀରେ ଧୀରେ ବାନ୍ଧିବ । ୫ ।

——— ——

[ବାଉଳ]

ଯୁଗଳସେବା ଲାଳସା

(ନ ଚଳିବ ମୂର୍ଚ୍ଛା ଧର—ବୃତ୍ତ)

ମନେ ହେଉ ନାହିଁ ପରତେ ।
ଏମନ୍ତ ସୁଭାଗ୍ୟ ଘଟିବ ମୋତେ । ଘୋଷା ।
କୁଞ୍ଜ ସାମନ୍ତାଣୀଙ୍କ ଲାଗି ନିଶାନ୍ତରୁ ଉଠିବ ଜାଗି
ମଙ୍ଗଳ ଆଳତି କାଳେ ଦରଶନ
କରିବ ଦୁହିଙ୍କି ଏ ପାପ ନେତେ । ୧ ।
ଲୁଣ୍ଡିବିଦ୍ୟା ସଖୀଙ୍କ ସହିତେ ଗୁଣଚୂଡ଼ା-ମଞ୍ଜରୀ ମତେ
ମୋ ଶ୍ରୀଗୁରୁରୂପା ସଙ୍ଗିମାନଙ୍କ କୃପା
ଅପାଙ୍ଗେ ସୁସେବା ପାଇବ ସତେ । ୨ ।
ମହା ପଦ୍ମ ରତ୍ନ-ସଦନରେ ସେ ସପ୍ତମ ଦଳମଧରେ
ଧନ୍ୟାମଞ୍ଜରୀଙ୍କ ବାମେ ରହି ତାଙ୍କ
ଆଦେଶ ଖଟିବ କୁଞ୍ଜ ପୁରତେ ।୩।

ଦ୍ୱିଜ ଗୌର ଚରଣ କହେ ସିଦ୍ଧ ହେବ ପ୍ରାପ୍ତିର ସ୍ପନ୍ଦେ
ମାନସିକ ଭାବେ ଆଭଙ୍ଗ-ସ୍ୱଭାବେ
ଅମ୍ଭାଭମାଣ ମୁଁ ଫଗ ସନ୍ତତେ । ୪ ।

———

[ତେପନ]

ଯୁଗଳ ଚରଣ ଭଜନ

(ଶିବ ରେ ଶିବ ଏ ଜୀବ ଦିନେ ଗୃଲଶିବ ରେ ବୃତ୍ତ)

ଭଜଭଜ ଆରେ ମନ ଯୁଗଳ ଚରଣକୁ
ନରହିବ ତୋରଭୟ ଆଉ ଜନୁସଣକୁ । ଘୋଷା ।
ଛାଡ଼ ଏ ଘରଦୁଆର ଫଳା ବନ୍ଧୁବର୍ଗଙ୍କୁ ।
କାହିଁ କାଟୁଅଛୁ ଦିନ ଏଥି ଅକାରଣକୁ । ୧ ।
ଦେଖି ନାହୁଁ କି ତୋ ଆଗେ କେତେକେତେ ଜଣଙ୍କୁ
କେ କସ ମୁଣ୍ଡାଇ ନେଲେ ଧନ ବଡ଼ପଣକୁ ।୨।
ବିଶ୍ୱାସ ତୁ ନ ଯା ଦାରାପୁତ୍ର ବନ୍ଧୁ ଗଣଙ୍କୁ ।
ରହିଛନ୍ତି ସେ ଅନାଇଁ ତୋହର ମରଣକୁ ।୩।
ଛଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ମହାପାତକଭାରଣକୁ ।
କି ଲକ୍ଷେ ତୋଷିବୁ ଅବା ଯମର କରଣଙ୍କୁ ।୪।
ମୂର୍ଖ ମୂର୍ଖ ରେ ଅନାଡ଼ ! ମନ୍ଦ-ଆଚରଣକୁ ।
ନ ପକା ଜଞ୍ଜାଳଜାଲେ ଗଉର ଚରଣକୁ ।୫।

———

[ଚଉବନ]

ରାଧେଗୋବିନ୍ଦ ଭଜନ

ରାଧେ ଗୋବିନ୍ଦ ଭଜ   ରାଧେ ଗୋବିନ୍ଦ ଭଜ
ନନ୍ଦନନ୍ଦନ ବଂଶୀବଦନ ବୃନ୍ଦାବନଚନ୍ଦ୍ର ଭଜ । ଘୋଷା ।

ମାୟାମୋହ ହିଂସା କାମ କ୍ରୋଧ ଲୋଭ
    ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ କପାଇଁ ମଜ
ହରେକୃଷ୍ଣ ରାମ ଅମୃତ ସାଗର
    ସାଧୁଜନ ପାଶେ ପଚାର ବୁଝ ।୧।

କେଶବ କଂସାରି ରାମ ହଳଧାରି
    କଂସ ନାଶି କଲେ କୁବୁଜା ଭଜ
କୃଷ୍ଣ ନାରାୟଣ ନୃସିଂହ ବାମନ
    ବଳିଶିରେ ଦେଲ ଯେ ପାଦରଜ ।୨।

ଦୟୁଣାଭୂଷଣ ୍ ନାଶିବେ କଷଣ
    ଦୃଢ଼େ ଭଜୁଥିବୁ ପାଦ-ସରୋଜ
ଶ୍ରୀବୃନ୍ଦାବନରେ ନାନାରଙ୍ଗେ କେଳି
    ଗୋପ ସୁତ ସଙ୍ଗେ ବରଜରାଜ ।୩।

ହରଣୀ ଦ୍ରୁପଦି ହରିଲେ ଶ୍ରୀପତି
    ଗ୍ରାହା ମାରି ତାରି ରଖିଲେ ଗଜ
ଏବେ ନୀଳାଚଳେ ରହି ଜଗନ୍ନାଥେ
    ଭକ୍ତପାଇଁ ଟେକ ଅଚ୍ଛନ୍ତି ଭୁଜ ।୪।

ଅଚ୍ୟୁତ ମୁକୁନ୍ଦ ମାଧବ ମୁରାରି
    ପତିତପାବନ   ଗରୁଡ଼ଧ୍ୱଜ

ପ୍ରହ୍ଲାଦ ଛଳେ ସ୍ତମ୍ଭରୁ ବାହାରି
ନଖେ ବିଦାରିଲେ ହିରଣ୍ୟରାଜ ।୫।
ନରୋତ୍ତମ ନରହରି ହରେକୃଷ୍ଣ
ଭଜ ତୁ ଅଭୟ ପାଦ ପଙ୍କଜ
ଯେଉଁ ପାଦପଦ୍ମେ କାଳୀକ ଦଳିଲେ
ହୋଇଣ ମଦନ ମୋହନ ସଜ ।୬।
ଇନ୍ଦ୍ର ବିବାଦରେ ମନ୍ଦର ଧଇଲେ
ହାରି ସୁରପତି ପାଇଲା ଲାଜ
ଗଉର ଚରଣ ଶରଣ ମାଗଇ
କାରଣ କରିବେ ଦେବାଧିରାଜ ।୭।

[ପଞ୍ଚାବନ]

ବୈରାଗ୍ୟନିଧି ଭଜନ

[ପତିତ ପାବନବାନା ଆଜ କେତେ ବେଳକୁ– ବୃତ୍ତରେ]

ଭୁଲାଇ ତୁ ଘୁଁ ଘୁଁ ଚଟକଣା ଦେଲୁ ତ
ଗୁଣ୍ଡରେ ଅଚେତ ହେଲେ କୃଷ୍ଣ ନ ବୋଲିଲୁ ତ । ଘୋଷା ।
ଦାରା ତନୟଙ୍କ ସ୍ନେହେ ବୃଥା ଠାରେ ମାୟାମୋହେ
ବିଷମ ଜଞ୍ଜାଳେ ପଡ଼ି ଦିନ କାଳ ନେଲୁ ତ ।୧।
ଦାମ୍ଭିକ କୃପଣପଣେ ବଡମା ଗର୍ବେ ଆପଣେ
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ବୀଜମନ୍ତ୍ର ତେଜି ଦେଲୁ ତ ।୨।
ଏକ ଡୋଳର ତୁ କାହାର ଧନେ ହୋଇବୁ ବାହାର
ଦଣ୍ଡଧର ଦଣ୍ଡୁ ତ୍ରାହି ହେବା ନ ଚିନ୍ତିଲୁ ତ ।୩।

ଆଣି ଦେଖାଇ ଦେଉ ଯା ଠାଣିରୁ ପାଇ କ ମଜା
ଜାଣି ଜାଣି ସନ୍ଥଜନ ବାଣୀ ଦୂରେ ଠେଲୁ ତ ।୪।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ମନ ! ହରିଅନା ମୂଳଧନ
ସମ୍ପାଦ କର ଯତନ କହେଁ ଏତେବେଳୁଁ ତ ।୫।

———

[ଛତେନ]

ବୈରାଗ୍ୟ ସୁଧା ଭଜନ

ରାଗ ଶଙ୍କରାଭରଣ । ତାଳ ଆଠତାଳୀ
[ଭଜ ରାଧେ କୃଷ୍ଣ ବୋଲ—ବୃତ୍ତ]

ମନ ତୁ ଏଡ଼େ ଅବୋଧ !
ସୁପଥ ଛାଡ଼ି କୁପଥେ ବଳାଇଲୁ ପଧ । ଘୋଷା ।
ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ଅକାରଣେ ମାୟାମୋହ ଘରେ
କାହିଁକି ଆସିଛୁ ଭବେ ନ ଚିନ୍ତିଲୁ ଥରେ ।୧।
ଇଚ୍ଛାରେ ପାତକ ପୁଞ୍ଜ ସଦା ଚୁଣ୍ଡପାଳୁ
ପ୍ରବୋଧ ପ୍ରଦୀପ ହୃଦ ମନ୍ଦିରେ ନ ଜାଳୁ ।୨।
ଧନ ମଦେ ମତ୍ତ ହୋଇ ସବୁ ବୋଲୁ ମୋର
ଏ ବଡ଼ାଇ ଛଡ଼ାଇବ କାଳଫାଶ [illegible] ।୩।
ମିଛବଣିକରେ ମଣି [illegible] [illegible] ବଣା
ଅନ୍ତକାଳେ ଜଣାଯିବ [illegible] [illegible] ।୪।
ଥିବୁ କି କାଳ[illegible] [illegible] [illegible]
ମଶାଣି ଭୂଇଁରେ [illegible] [illegible] [illegible] ।୫।

ବାହାର ଚଢ଼ିବ ମଲ୍ଲବେଳେ ସବୁ ମଜା
ଗୋଡ଼ାଇ ନସିବେ ସଙ୍ଗେ ତୋ ପୁତ୍ର ଭାରଜା ।୭।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଭଲ ଗତି ଥିଲେ ତୋର
ସବୁ ଛାଡ଼ି ହରେକୃଷ୍ଣ ନାମ କର ସାର ।୭।

[ଶତାବନ]

ନାମାମୃତ ସଙ୍ଖାଳ ଭଜନ

(ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

ଚିନ୍ତାମଣି ବେଣୁପାଣି ନାମକୁ ଚିନ୍ତରେ ମନ !
ଧାମ-ଗୋଲକ ପାଇବୁ ବାମ ନୋହିବ ଶମନ । ଘୋଷା ।
ଶ୍ୟାମ ଅଭିରାମତନୁ କାମ ମୋହନ ଅତନୁ
ରାମ ଅନୁଜଙ୍କ ବନୁ ଗତି ନାହିଁ ତ୍ରିଭୁବନ ।୧।
ଦାମ ସୁବଳ ସଙ୍ଗିଆ ରଙ୍ଗିଆ ଭ୍ରୂଭଙ୍ଗିଆ
ବାମନେତ୍ର ଅପାଙ୍ଗିଆ କାମନା କରିବେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।୨।
ଯାମଳା ଭଞ୍ଜନକାରୀ ସର୍ବ ପାପ ତାପହାରୀ
ରାମ ନିକୁଞ୍ଜ ବିହାରୀ ଧାନ ଗୃତକର ଧନ ।୩।
ତାମରସ ପଦଯୁଗ ତହିଁ ହୁଅ ମତ୍ତଭୃଙ୍ଗ
ଚାମର ଗଉର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ତୁ ହୋଇବୁ ଧନ୍ୟ ।୪।

[ଅଠାବନ]

ମାନଉଦ୍ଧାରଣ ଭଜନ

ଯିବୁ ଯେବେ ଆର ପାରକ
ମାନ ମୋର ବୋଲ ଭଜ ହରିକି
ଆନରେ ନ ରସି ଧ୍ୟାନ କର ବସି
ମାନଉଦ୍ଧାରଣ ଦାନବାରିଙ୍କି । ଘୋଷା ।
ଜ୍ଞାନଯୋଗ ସାଧିବୁ କାହିଁ ଦାନ ଧର୍ମେ ପାରିବୁ ନାହିଁ
ଥାନ କର ବ୍ରଜକାନନରେ ଯାଇ
ତାନମାନେ କରତାଳ ମାରିକ ।୧।
ଶ୍ଵାନ ବୃତ୍ତି ଧରି ତୁ ଆପେ ଆନନ୍ଦରେ ଭ୍ରମୁଥା ଗୋପେ
ହା ନନ୍ଦନନ୍ଦନ ରାଧେ ରାଧେ ବୋଲି
ଗାନ କର ଚିନ୍ତ ବ୍ରଜନାରୀଙ୍କି ।୨।
ନାନାସ୍ଥାନ ନୃତ୍ୟ ବୃନ୍ଦାରେ କାନ ଡେର କୃଷ୍ଣକଥାରେ
ଯା ନବରସରେ ମଜ୍ଜିଛନ୍ତି ସନ୍ଥେ
ତା ନ ଆଦରୁଛୁ କ ବତ୍ସର କ ।୩।
ସ୍ନାନ ସାର ଶ୍ରୀକୁଣ୍ଡମାରେ ଦାନ ଧାରୀ ଧୀର ସମୀରେ
ସାନନ୍ଦେ ବହର କହେ ଦ୍ଵିଜ ଗୌର
ପାନ କର ଶ୍ରୀ ଯମୁନାବାରିକ ।୪।

[ଅଣଷଠି]

ବ୍ରଜବାସ ଲାଳସା

ସତେ ମୋତେ ଗୁରୁଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ହେବ କୃଷ୍ଣକଥାରେ ମୁଁ ରସିବ ।
ଶ୍ରୀରାଧା ଗୋବିନ୍ଦ ବୃନ୍ଦାବନଚନ୍ଦ୍ର ନାମ ନିରନ୍ତରେ ଘୋଷିବ ।ଘୋଷା

ଦାସସୂତ ବଲେ ଚଉ ନ ରସିବ କ କ ପର ଚହୁଁ ଖସିବ
ଚନ୍ତା ଦୂର କର ଅଚନ୍ତା ହୋଇ ମୁଁ ଚନ୍ତାମଣିସ୍ଥଳେ ପଶିବ ।୧।
ସନ୍ତତ ଭକ୍ତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଅନୁରକ୍ତ ଆଜ୍ଞା ମାଗି ପାଶେ ବସିବ
ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀପଦ୍ମରହେମାବ୍ରଜକୁ ମୋର ଉରକଣ୍ଠିରେ କଷିବ ।୨।
ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ଫେରି ଭିକ୍ଷା ମାଧୁକରୀ ମାଗି ଏ ପେଟକୁ ପୋଷିବ
ମାରି କରତାଳ ନାଚି ଢଳ ଢଳ ସେମାନଙ୍କ ମନ ତୋଷିବ ।୩।
ରାଧାକୁଣ୍ଡ ଜଳ ଜମ୍ବାଲକୁ ଗୋଳ ଉର ଉତ୍ତମାଙ୍ଗେ ଘଷିବ
ଯେତେ ଥିବ ସଂସାର ଦୁର୍ବାସନା ତେବେବେଳେ ସିନା ନାଶିବ ।୪।
ବୈଷ୍ଣବ ପଦ୍ମର ଧୌତ ନୀର ମୋର ତୃଷ୍ଣା ଦୂରକରି ଶୋଷିବ
ଆନନ୍ଦରେ ଭୋଳହୋଇ ବେନଡୋଳ କପାଳରେ ନେଇ ଖୋଷିବ ॥
ଶ୍ରୀହରିସନ୍ଦର ଛାପା ନାମାକ୍ଷର ଚଉ ବାହୁ ଉରେ ଭୂଷିବ
ଶ୍ରୀନନ୍ଦନନ୍ଦନ ପଦଦ୍ୱନ୍ଦ ଧ୍ୟାନ କରି ପ୍ରେମାନନ୍ଦେ ଭାସିବ ।୬।
ଗୌରଦ୍ୱଜ ଭଣେ ସାଧୁ କୃପାବଶେ ଯେବେ ସେ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ମିଶିବ
ତେବେ ସେ ନକର ବ୍ରଜବାସୀଙ୍କର କଙ୍କର ପଦବୀ ବଶିବ ।୭।

[ଷାଠିଏ]

ବୃନ୍ଦାବନ ବାସ ଲାଳସା

[ବ୍ୟଥିତ କଥିତ ଧନୀ ଗିର ବୃତ୍ତେ]

କର ଅନୁକମ୍ପା ବନଦେବି
ଶ୍ରୀ ବନେଶ୍ୱରୀ ସେବକୀ ହେବି
ସତେ ନକ ମୁହିଁ ବୃନ୍ଦାବନେ ଯାଇ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣେ ଏ ମଥା ଟେକାଇବି
ଗୋ ବୃନ୍ଦାଦେବି !
ଦିନ ହରିବ ଯୁଗଳ ପଦ ସେବି ।୧।

ଖର୍ଜୁର ଭାଣ୍ଡୀର ଭଦ୍ର ବନେ
ବିହରିବ ସଙ୍ଗେ ମୋଦେ ମନେ
ନିକୁଞ୍ଜେ ମଦନମୋହନ ଦର୍ଶନେ
ଧନ୍ୟ ହେବ ସେହି ନିତ୍ୟ ଧନେ.
ଗୋ ବୃନ୍ଦାଦେବି !
ଦିନ ହରିବ ଯୁଗଳ ପଦ ସେବି ।୨।
ସିଦ୍ଧ ଗିରିରାଜ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ
ସୁଖାନନ୍ଦେ କରି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ
ଯାବଟ ବର୍ଷାଣ ନନ୍ଦଗ୍ରାମ ସ୍ଥାନ
ବିଲୋକିବ ଗୋପ ପୁରୀମାନ
ଗୋ ବୃନ୍ଦାଦେବି !
ଦିନ ହରିବ ଯୁଗଳପଦ ସେବି ।୩।
ଗୋବିନ୍ଦ ଘାଟେ ଗୋବିନ୍ଦ ରୂପ
ଦର୍ଶନେ କାଟିବ ମନ ତାପ
ପ୍ରେମାଶ୍ରୁରେ ହୃଦ ପଙ୍କିଳ ହୋଇବ
ଛଡ଼ାଇବ ଆଜନ୍ମର ପାପ
ଗୋ ବୃନ୍ଦାଦେବି !
ଦିନ ହରିବ ଯୁଗଳ ପଦ ସେବି ।୪।
ରାସସ୍ଥଳୀଠାରୁ ଯିବ ଚଳି
ଲୁଟିବ ଗୋପୀଙ୍କ ପାଦତଳି
ଆଶା କରିଅଛି ଏ ଗୌରଚରଣ
ଅର୍ଜିବି କି ପୁଣ୍ୟ କେଡ଼େ ଭଳି
ଗୋ ବୃନ୍ଦାଦେବି !
ଦିନ ହରିବ ଯୁଗଳ ପଦ ସେବି ।୫।

[ଏକଷଠି]

କଳତାରଣ ଭଜନ

ଯା ଯା ମନ ! ବୃନ୍ଦାବନ ମାୟାରେ ପଡ଼ ନା ।
ମୋର ବୋଲ ତୁ ଘୋର ସଂସାରସାଗରେ ବୁଡ଼ ନା ।ଘୋଷା।
ଦେଖ ଏ କଳିକାଳବ୍ୟାଳ ଅନ୍ତର୍ହିଁ କଠୋର ଗରଳ ଜାଳ
ଗୁଣିଆଁ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଗାରୁଡ଼ମନ୍ତ୍ର ହେଲେ ତୁ ଛୁଡ଼ ନା ।୧।
ସଡ଼ାଇବ ତନୁ ତ୍ରିତାପତାପ କଡ଼ାଇବ ନେତ୍ରୁ ସନ୍ତାପ ଆପ
ଛଡ଼ାଇବୁ ଯେବେ ବିଷୟୀପଙ୍କ ଧରିଥା ଦୃଢେ ନା ।୨।
ତର୍କ ଜନଙ୍କ ସଙ୍ଗ ମୁଞ୍ଚ ବିତର୍କ କରିବେ ଟି ପୁଞ୍ଚ
ବିର୍କତ କରି ଭୁଲାଇ ମାରିବେ ଜାଣି ତୁ ଜଡ଼ ନା ।୩।
ସାଧୁଙ୍କ ବଚନ ମଧୁର ପର୍କ ଶ୍ରୁତ ମୁଖେ ମାଧୁରୀକ ତୁ ପର୍ଶ
ଅର୍ଜିତ ହୋଇ ଯିବୁ ଟି ମୂର୍ଖପଣରେ ଏଡ଼ ନା ।୪।
ଭୂଷିତ ଦ୍ୱିଜ ଗଉର ଏବେ ଦାସୀତନୁକୁ ଲଭିବୁ ଯେବେ
ଆଶ୍ରିତ କରି ଶ୍ରୀଗୁରୁଚରଣ ବ୍ୟର୍ଥରେ ସଡ଼ ନା ।୫।

[ବାଷଠି]

ଶ୍ରୀବୃନ୍ଦାବନଧାମ ଭଜନ

ରେ ମୂଢ଼ମନ ବୃନ୍ଦାବନ ଧାମକୁ ଭଜୁଥା ।
ଶ୍ୟାମନାଗର ପ୍ରେମସାଗରେ ନିରନ୍ତେ ମଜୁଥା ।ଘୋଷା।
ଶୁକ ପିକ ଭୃଙ୍ଗ ମୟୁର ଗାନ କରି ହରି ନାମ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ତାନ
କାନକୁ କେଡ଼େ ମଧୁର ଲାଗୁଛି ମନରେ ହେଜୁଥା ।୧।
ଶ୍ରୀବ୍ରଜମଣ୍ଡଳ କେମନ୍ତ ସ୍ଥାନ ନିଶ୍ଚଳ ସେ ସ୍ଥଳ କରି ତୁ ଧ୍ୟାନ
ଧନକୁ ଧନ ତୁ ମନକୁ ବୁଝାଇ ମାନକୁ ତେଜ ଥା ।୨।

ସତତେ ସଜ୍ଜନ ସଙ୍ଗ ଅର୍ଜ୍ଜ ଉଚ୍ଚେ ହରି ନାମ ଧରି ତୁ ଗର୍ଜ୍ଜ
ବରଜବାସୀଙ୍କ ଚରଣରଜରେ ଅଙ୍ଗକୁ ମାଜୁ ଥା ।୩।
ଦ୍ୱିଜ ଗଉର କହେ ଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେ ବ୍ରଜସ୍ଥଳେ କରି ତୁ ଆଶ
ବ୍ରଜ ଉପାସିକ ସାଧକ ସିଦ୍ଧ ଜନଙ୍କୁ ଖୋଜୁ ଥା ।୪।

[ତେଷଠି]

ବ୍ରଜବାସ ଲାଳସା ଭଜନ

ଉଠ ମନ ବୃନ୍ଦାବନକୁ ଯିବା ଆଉ ମଠ ମଠ କାହିଁକି
ଏ ଘଟ ଚୋର କେତେ ଦିନ ରହିବ,
ଏ କଥା ଚେତନା ନାହିଁକି ।ଘୋଷା।
ସଖୀ ସହିତରେ ଦର୍ଶନ କରିବା
ନନ୍ଦ ଜଶୋଦା କହ୍ନାଇକି
ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ସଖିଙ୍କି ଜଣାଇ କରିବା
ନୂଆ ଦାସୀ ହେବା ପାଇଁକି ।୧।
ସେବାରେ ତତ୍ପର ହେବା ହରବର
ଦ୍ୱାରେ ନିକୁଞ୍ଜେ ରହିକି
କେ ବାରଣ କରି ପାରେ କି ଏଥିକି
କେବଣ କାରଣେ କାହିଁକି ।୨।
ନୟନ ସଫଳ କରିବା ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜ
ଅଯୂନ ବିପିନ ଗୃହିଁକି
ରାଧେ ଶ୍ୟାମ ବୋଲି ନାଚିବା ଗଡ଼ିବା
ପ୍ରେମ ମାଧୁରିସ ଖାଇକି ।୩।

କହେ ବହୁ ଝୁଲ ଝୁଲେ ଝୁଲ ଝୁଲ
ସେ ଦେଖେ ହୋଇବା ବାଇ କ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣେ ଶ୍ରୀ ଯମୁନା ବନେ
ମଗ୍ନ ହେବା ଅବଗାହକ ।୯।

———

[ଚଉଷଠି]

ବୃନ୍ଦାରଣ୍ୟ ସ୍ମରଣ ଭଜନ

[ଗଳ୍ପିଣି ଚ ଗଳ୍ପ କଥାରେ ସଙ୍ଗୀତ ବୃତ୍ତେ]

(ରାଗ ତୋଡ଼ିପରଜ--ଆଦିତାଳ)

କେତେଶୋଭା କୁଞ୍ଜବନ ଗୋ ସଜନ !
କେତେ ଶୋଭା କୁଞ୍ଜବନ
ନାନା କୁସୁମିତ ତରୁଲତା ବ୍ରାତ
ଅନା ଅନା କ ଯତନ । ଘୋଷା ।
ଯହିଁ ବିହରନ୍ତି ନୀଳମଣି ହାରି
ଯଶୋଦା ନନ୍ଦନନ୍ଦନ
କ ଉପମା ଦେବା ସଜକ ମଘବା-
ନିଳୟ ନନ୍ଦନ ବନ ଗୋ ।୧।
କୁନ୍ଦନ ପ୍ରତିମା ବୃଷଭାନୁ ଜେମା
ଯହିଁ କରେ ବିହରଣ
ଭୂମି ଚିନ୍ତାମଣି କଳ୍ପଦ୍ରୁମ ଶ୍ରେଣୀ
ଅଗଣନ ବିଦ୍ୟମାନ ଗୋ ।୨।

ଶୁକ ପିକ ସାରୀ ମୟୂର ମୟୂରୀ
ଭୃଙ୍ଗ ଭ୍ରମରିକାଗଣ
ଜୟ ରାଧେଶ୍ୟାମ ବୋଲିକ ସୁଷମ
କରୁଛନ୍ତି ମୃଦୁ ଗାନ ଗୋ ।୩।
ପରା ଶରଦନ ବସନ୍ତ ରାଜନ
ଷଡ଼ୃତୁ ସହିତେଣ
ସେବଇ ସତତ ଯୁଗଳ ଚରଣ
ଫୁଟାଇ ସର୍ବ ସୁମନ ଗୋ ।୪।
ରତ୍ନ ବେଦିକାରେ ରତନ ଆସନେ
ବିଜୟେ ରାଧା ମୋହନ
ସଚେ ଏତେ ଭାଗ୍ୟ ଦରଶନ ଯୋଗ୍ୟ
ହେବ ଗଉର ଚରଣ ଗୋ ।୫।

[ପଞ୍ଚଷଠି]

ବୃନ୍ଦାବନ ବାସ ଭଜନ

(ମାନସୀ ରଚମି ଧମି ମାନ ତେଜ ଏଣିକ— ବୃତ୍ତେ)

ଚାଲ ମନ ! ବୃନ୍ଦାବନ ନିକୁଞ୍ଜରେ ରହିବା
ଏଥି ଥାଇଁ କାହିଁ ପାଇଁ ଏତେ ଦୁଖ ସହିବା । ଘୋଷା ।
ପୂର୍ଣ୍ଣମାସୀଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରେ ମନବାଞ୍ଛା କହିବା
ଦାରସୁତ ଗୃହ କାସ ଭାର କପାଁ ସହିବା ।୧।
ବ୍ରଜବାସୀଙ୍କ ସେବାର ଅନୁଗତ ହୋଇବା
ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ହୋଇଣ ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ଶୋଇବା ।୨।

ଭୁଣ୍ଡେ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ବୋଲି କୁଣ୍ଡେ ଅବଗାହିବା
କଳ୍ପକଳ୍ପର କଳୁଷ ଅଳ୍ପକାଳେ ଦହିବା ।୩।
ନର୍ତ୍ତନ-କୀର୍ତ୍ତନ କରି ହରିନାମ ଗାଇବା ।
ଆନନ୍ଦ ହୋଇଣ ଊର୍ଦ୍ଧେ କରତାଳି ବାଇବା ।୪।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ମାଧୁକରୀ ମାଗି ଖାଇବା
ନନ୍ଦସୁତ ଭଜି ପ୍ରେମାନନ୍ଦସୁଖ ପାଇବା ।୫।

[ଛଅଟି]

ଶେଷଯାମ ଭଜନ

(ରାଗ କରୁଣାଶ୍ରୀ ତାଳ ଆଠତାଳି)

[ନରମେ କହିଲେ ମରମେ ବାଧୁଛି—ବୃତ୍ତ]

ଜୀବନ ପ୍ରଦୀପ ହେଲା ଦପଦପ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଶେଷ ଯାମ
ଶ୍ରୀବଂଶୀବଦନ ଶ୍ରୀମଧୁସୂଦନ
ରଟ ରେ ରସନା ! ନୋହି ଭ୍ରମ ।ଘୋଷା ।
ବୋଲ ବୋଲ କୃଷ୍ଣ କେଶବ ମୁରାରି
ହୃଷୀକେଶ ଦୀନବନ୍ଧୁ ଦଇତାରି
ନୃସିଂହ ବାମନ ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଧାରୀ
ବଳିଧ୍ୱଂସୀ ରାମ ଘନଶ୍ୟାମ ।୧।
ବୋଲ ବାରମ୍ବାର ମାଧବ ମୁକୁନ୍ଦ
କେଶବ ଅଚ୍ୟୁତ ଶ୍ରୀସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ

ଶ୍ରୀଗୋପୀଜନବଲ୍ଲଭ ଆନନ୍ଦକନ୍ଦ
ବୈକୁଣ୍ଠ ଶ୍ରୀପତି ଅଭିରାମ ।୨।
ନିତ୍ୟ ନିରଞ୍ଜନ ସତ୍ୟ ସନାତନ
ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାରୀ ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ
କାଳୀୟଗଞ୍ଜନ ଯାମଳାଭଞ୍ଜନ
ବୃନ୍ଦାବନଚନ୍ଦ୍ର କୋଟିକାମ ।୩।
ରସରାଜ ରସମୟ ରସିକେନ୍ଦ୍ର
ଗୋକୁଳକୁଳ କୁମୁଦ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର
ଦ୍ୱିଜ ଗୌରମତ୍ତ ଭ୍ରମତ୍ତ ମିଳିନ୍ଦ
ଯୁଗଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୁ କାମ ।୪।

[ସତଷଠି]

ଶ୍ରୀଗୌରାଙ୍ଗ ଭଜନ

ଭଜ ରେ ପାଗଳ ମନ ! ଗୌରାଙ୍ଗ ମୂରତିକି
ପତିତପାବନ ଯା ନାମ ରେ । ଘୋଷା ।
ଶୁକ ସନକ ଆଦି ଯେଉଁ ନାମକୁ ଭଜି
ଲଭିଲେ ବଇକୁଣ୍ଠ ଧାମ ରେ ।୧।
ଧନ୍ୟ ସେ ପୁରନ୍ଦର ଶଚୀ ଦେବୀ ଉଦର
ଧନ୍ୟ ସେ ନବଦ୍ୱୀପ ଗ୍ରାମ ରେ ।୨।
ଧନ୍ୟ ସେ ନରନାରୀ କି ତପ ଥିଲେ କରି
ଲଭିଲେ ଗୌରଭକ୍ତି ପ୍ରେମ ରେ । ୩ ।
ସେ ଗୌର ପଦ୍ମପାଦେ ମଜ୍ଜ ମଜ୍ଜ ଆନନ୍ଦେ
ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ତୋ ମନସ୍କାମ ରେ । ୪ ।

ଜପି ତୁ ମାଳା ଝୁଲ ସାନ୍ତ୍ୱିକେ ଉଠ ଫୁଲ
ସୁଖ ଲଭିବୁ ପ୍ରତି ଯାମ ରେ । ୫ ।
ଗୌରଦ୍ୱିଜ କହଇ ଯମ ଯାତନା ନାହିଁ
ଚନ୍ତ ରେ ଗୌର ଗୁଣ ଧାମ ରେ । ୬ ।

[ଅଠଷଠି]

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜନ୍ମ

ନନ୍ଦଘରେ ଆନନ୍ଦ । ଆଜ ରେ ନନ୍ଦ ଘରେ ଆନନ୍ଦ ।
ରାଣୀ ଯଶୋମତୀ କୋଳେ ନୀଳମଣିଚନ୍ଦ । ଘୋଷା ।
ଭାଦ୍ର କୃଷ୍ଣାଷ୍ଟମୀ ତିଥି ନକ୍ଷତ୍ର ରୋହିଣୀ
ଜନମ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡନାଥ ଶୁଭବେଳା ଜାଣି । ୧ ।
ବସୁଦେବ ଥୋଇଗଲେ କନ୍ୟା ବଦଳାଇ
ଏ ରହସ୍ୟ ବ୍ରଜବାସୀ ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି ।୨।
ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ ମହୋତ୍ସବେ ନନ୍ଦ ନାଚେ ଭଲ
ଜୟ ଜୟ ହରିଧ୍ୱନି ବରଜ ମଣ୍ଡଳୀ । ୩ ।
ବାଜଇ ଶଙ୍ଖ ମହୁରୀ ଶିଙ୍ଗା ଭେରୀ ତୁରୀ
ମନ୍ଦିର ମର୍ଦ୍ଦଳ ବାଜେ ଆନନ୍ଦ ସବୁରି ।୪।
ଉପନନ୍ଦ ଅଭିନନ୍ଦ ସୁନନ୍ଦ ସହିତେ
ନାଚନ୍ତି ସର୍ବ ଗୋପାଳେ ଗଉଡ଼ଆ ଗୀତେ ।୫।
ହାତେ କେନ୍ଦୁବାଡ଼ି କାନ୍ଧେ ଶୋହେ ଦୁଗ୍ଧ ଭାର
ଖେଳନ୍ତି ଲଉଡ଼ିଖେଳ ବଡ଼ ଚମତ୍କାର ।୬।
ବାଳ ବୃଦ୍ଧ ଯୁବା ଗୋପ ଗୋପୀଏ ସକଳେ
ନାଚନ୍ତି ଗୋରସ ମାଥେ ରଙ୍ଗ ଦଳେ ଦଳେ ।୭।

ଅପୂର୍ବ ନନ୍ଦ ଉତ୍ସବଆନନ୍ଦ ବଧାନ
ଗୌରଦ୍ୱିଜ ମହାନନ୍ଦେ ନାଚ କରେ ଗାନ ।୮।

[ଅଣସ୍ତର]

ଗୋପୀଙ୍କ ବାଳକୃଷ୍ଣଦର୍ଶନ

ସଖି ! ଆସ ଯିବା ଦେଖି
ନନ୍ଦପୁରେ ମାଳ ମାଧବଙ୍କୁ ଦେଖି ସୁଫଳ କରିବା ଆଖି । ଘୋଷା ।

କେ ବୋଲେ ସଙ୍ଗାତ ! ଅଛି ଖପଗାତ
ବଚନ ତୁମେ ତ କହ
ସାତଶ ପଞ୍ଚାଶ ବରଷରେ ନନ୍ଦ
ରଜା ପାଇଛନ୍ତି ପୁଅ ।୧।

କରେ ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳ ଘେନି ଗୋପବାଳୀ
ନନ୍ଦ ମନ୍ଦିରକୁ ଚଳ
କାଳିଆ କାହ୍ନୁଙ୍କୁ ବନ୍ଦାପନା କରି
ଉଚ୍ଚେ ଦେଲେ ହୁଳହୁଳ ।୨।

କେ ବୋଲଇ ଦେଖ ଅସିତମୟୂଖ
କାନ୍ତି ଆଜ ଏ କି ସୁଖ
ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ଜିଣି ଭ୍ରୂଲତାର ଠାଣି
କି ସୁନ୍ଦର ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖ ।୩।

କେ ବୋଲଇ କରିବରଶୁଣ୍ଢ ଜିଣି
ଆଜାନୁଲମ୍ବିତ ବାହୁ
ରହିଁଦେଲେ ଆଖି ରହୁଅଛି ଲାଖି
ମୁରୁଛି ନୁହଇ ଆଉ । ୪ ।

ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ଘୃତକ ମାନୁଛୁ କଆନ୍ତ
ସରୁକଣ୍ଠୀ ମୃଗରାଜ
ଚରଣ ରଙ୍ଗକୁ ତରୁଣ ଅରୁଣ
ଶରଣ ଗଲା କି ଆଜ ।୫।
ଶୁଣ ଶୁଣ ପ୍ରାଣ ସଖି ! ଗୋ କଥାଏ
ମୋର ଶୁଣ ପ୍ରାଣସଖି !
ଗୋପ ନବବାଳୀ ଯେତେକ ଅଛନ୍ତି
ସବୁର ସଂଖାଳ ଏହି ।୬।
କେ ବୋଲେଇ ରାମା ସଂସାର ଉପମା
ଏଠାକୁ ସୁଷମା ନାହିଁ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣି ଶୁଣିଥା ମିତଣି !
ତାହାକୁ ଉପମା ସେହି ।୭।

[ସତୁର]

ନନ୍ଦକୋଳେ ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ

(ରାଗ ଶଙ୍କର ଭରଣ—ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

ନନ୍ଦକୋଳେ ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ
ବାଜେ ଶଂଖ ଭେରୀ ତୂରୀ ଭୁବନ ଆନନ୍ଦ ।ଘୋଷା ।
ନୀଳ ନଳିନ ଲପନ ଶୋଭା ସୁସମ୍ପଦ
ଗୋପୀ ଗୋପାଳଙ୍କ ସୁଖ ପୁନଅଁର ବୃନ୍ଦ ।୧।
ଯଶୋଦା ଅଞ୍ଚଳନିଧି ଶ୍ରୀ ବାଳମୁକୁନ୍ଦ
ଲାବଣ୍ୟ ଚରଣ ତଳ ରକ୍ତ ଅରବିନ୍ଦ ।୨।

ବଙ୍କିମା ଗୃହିଣୀ କି ସେ ହାସ ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ
ସଂସାର ସାର ସୁଷମା ସେ ପରମାନନ୍ଦ ।୩।
ପାନ କରିବାକୁ ସେ ପଦାବ୍ଜ ମକରନ୍ଦ
ଗୌର ଚରଣ ଦ୍ୱିଜର ମାନସ ମିଳିନ୍ଦ ।୪।

[ଏକତ୍ରିଶ]

ଯଶୋଦା ସୌଭାଗ୍ୟ

[କେ ସଜନୀ କି ଦେଖିଲୁ ଆଜ ନେତ୍ର — ବୃତ୍ତ]

ଗୋ ଯଶୋଦେ ! କି ତପେ ପାଇଛ ସୁତ
କେଉଁ ବ୍ରତେ କେଉଁ ଦିଅ ମନାଇଲ ଧନ୍ୟ ମା ! ତୁମ୍ଭ ସୁକୃତି । ଘୋଷା ।
ଗୋକୁଳ କୁଳ କୁମୁଦ କଳାକର ଷଡ଼ଗୁଣ ଧର ଅଚ୍ୟୁତ
ଉଇଲ ଦିନୁ ଏ ବରଜ-ଅମ୍ବରେ ବର୍ଷନ୍ତି ସୁଖଅମୃତ ।୧।
ଧନ ଜନ ସିଦ୍ଧି ଗୋପଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଧି ସବୁ ସେ ହୁଏ ବର୍ଦ୍ଧିତ
ଯାହାକୁ ତ ସେତେ ପ୍ରାପତ ହୁଅଇ ଅଧାମ ଲବଣୀ ଘୃତ ।୨।
ଗୃହ୍ନ ବଂଶୀପାଣି ହିଭଙ୍ଗିମା ଠାଣି ସର୍ବଗୁଣେ ଅଳଙ୍କୃତ
ଅଲଭ୍ୟ ରତନ କଳାମାଣିକ କି ଅବିନାଶୀ ଅପ୍ରାକୃତ ।୩।
ଗଣ୍ଡିଛନ୍ତି ଦେଖ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସୀ ଭାବ ଦୃଷଭାନୁ ଜେମାକୁ ତ
ଗୌରଦ୍ୱିଜ କହ୍ନ ଆସ୍ୱାଦୁଥିବାନ୍ତି ରାଧାକୃଷ୍ଣ ନାମାମୃତ ।୪।

(ବାସ୍ତର)

ଯଶୋଦା ଭାଗ୍ୟବତୀ ଯଶୋଦା

(ପଗ ତମାଳ ତାଳ ଝୂଲଝୂଲା)

ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବତୀ ଗୋ ନନ୍ଦରାଣୀ ଯଶୋଦେ
ଏତେ କାଳେ ଯାହା କୁମର ପାଇଛ
କେଉଁ ପୁଣ୍ୟବଳେ ଗୋକୁଳେ ହାଦେ । ଘୋଷା ।
କେତେ ଯୁଗ ବସି ବରଷ କେତେ ତପେ ଥିଲ ଗୋ ରତ
ଇନ୍ଦ୍ର ନୀଳମଣି ଲାବଣ୍ୟ ପ୍ରତିମା
କୁମର ପାଇଁକି ମନସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦେ ।୧।
କେହୁ ବୋଲେ କଳା ମାଣିକ ରତନକୁ କେଉଁ ବଣିକ
କେବଣ କୁନ୍ଦେ ରସାଣି ଗଢ଼ିଥିଲ
ନିରୁପମ ଶିରଶୋଭାସମ୍ପଦେ ।୨।
କେ ବୋଲେ ଏ କାଳିଆ ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋପଗୋପୀ ମୋହନ ଫାନ୍ଦ
କୋଟି ପରମାନୁ ଯେବେ ବଞ୍ଚିଥାଉ
ସର୍ବେ ଦୁଲଦୁଲି ଦିଅ ଆନନ୍ଦେ ।୩।
ଦ୍ୱିଜ ଗୌର ଚରଣ ଭଣି ଶୁଣ ଆଗୋ ବ୍ରଜରମଣି
ଏ କାଳିଆ ହାତ ସବୁର ଗୋ ଥାଉ
କୃତାର୍ଥ ହୋଇବା ଲଗାଇ ହୃଦେ ।୪।

———

[ଚୈତ୍ର]

ଜନ୍ମୋତ୍ସବ

ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ରେ ଆଜ ଲଗିଛୁ ଗୋପର ଦାଣ୍ଡେ
ନାନା କୁତୂହଳେ ନାଚନ୍ତ ଗୋପାଳେ
ହରି ହରି ବୋଲି ତୁଣ୍ଡେ । ଘୋଷା ।
ରୂପକ ମର୍ଦ୍ଦଳ ତାଳ ବାଜେ ଘନ ଘନ
ସେ ତାଳ ବାଜେ ଘନ ଘନ
କଟୀରେ କଙ୍କିଣି ବାଜେ କଣିକଣି
ସୁବଳସ୍ୱ ଝଣଝଣ ।୧।
କେ ହସ୍ତକ କରଇ କେ କରଇ ଉଳ୍ଲୁଟ
ସେ କରଇ ଉଳ୍ଲୁଟ
ଝାଁଝାଁ ଝନକୁଚ ଥୈଗତେ ତାଥେଇ
ତାକତା ଥେଇ ତ୍ରିମିଣ୍ଡିଟ ।୨।
କେ ଆଳାପ କରେ ସାସା ସାରିଗମ ପଦ
ସେ ସାରିଗମ ପଦ
ମଙ୍ଗଳ ଗୁଞ୍ଜରୀ ରାଗରେ ମଲ୍ହାରୀ
ସୁସ୍ୱରେ କରଇ ନାଦ ।୩।
କେ ଉର୍ଦ୍ଧକୁ ହସ୍ତ ଟେକ ଗାନ କରେ ଉଚ୍ଚେ
ସେ ଗାନ କରେ ଉଚ୍ଚେ
କେବଣ ଗଉଡ଼ ବୁଡ଼ା ମହାଖୁଡ଼
ନଇଁ ନଇଁ କରି ନାଚେ ।୪।
କେ ଗାଏ ଗଉଡ଼ ଗୀତ କରଣ ତମାଳ ସେ
କରଣ ତମାଳ

ଗୋବନ୍ଦକୁ କାନ୍ଧେ ବସାଇ ଆନନ୍ଦେ
ନନ୍ଦ ନାଚେ ଛଳ ଛଳ ।୫।
କାମସେଣ ସୁସେଣ ଆବର ଚନ୍ଦ୍ରସେଣ
ସେ ଆବର ଚନ୍ଦ୍ରସେଣ
ବାହୁ ଦୋହଲାଇ ନାଚନ୍ତ ଗେଲାଇ
କର ଲୋକ ହରଷଣ ।୬।
ଗଗନେ ଦେଖନ୍ତ ଦେବେ କର ଏକ ଦୃଷ୍ଟି
ସେ କର ଏକ ଦୃଷ୍ଟି
ବୋଲେ ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବ୍ରଜପୁରେ ଆଜ
ହର ନାମ ମୃତ ବୃଷ୍ଟି ।୭।

[ଚଉପଦ]

ଆନନ୍ଦ ହାଟ

(ରାଗ ଆନନ୍ଦ ମଞ୍ଜରୀ)

ଭଲ ହାଟ ଲଗିଛୁ ଖଣ୍ଡେ ।

କେ ବସି ଦେଖନ୍ତ ଉଚ୍ଚକଗଣ୍ଡରେ କେ ଆସି ଦେଖଇ ଦାଣ୍ଡେ ।ଘୋଷା-
ଆନନ୍ଦେ ଗୋପାଳେ ନନ୍ଦ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ଠୂଳ
କାହାର ମୁଣ୍ଡରେ ରଙ୍ଗ ଚଉତନା କା ମୁଣ୍ଡେ ମୟୂରଚୂଳ ।୧।
କାହା ଶିରେ ଗୁଞ୍ଜାରର ମୁଣ୍ଡ ଥୋପି ଥୋପି
କାହାର ମୁଣ୍ଡକୁ ସୁନ୍ଦର ଦଶଇ ବାଙ୍କ ବଉଦଆ ଟୋପି ।୨।
କାହା କର୍ଣ୍ଣେ କୁଣ୍ଡଳ କା କର୍ଣ୍ଣେ ଫିରଫିରା
କେତୁ ବାହୁମୂଳେ ବାହୁଟି ବାନ୍ଧଣ ମାରୁଅଛୁ ଆଡ଼ଚରା ।୩।

କେ ଗଳାରେ ଲମ୍ବାଇଛୁ ଶ୍ୱେତ ଗୁଞ୍ଜମାଳ
କେବଣ ଗୋପାଳ ଗାଲଭୁର ବାଇ ନାଚଇ ନୟନ ଢାଳ ।୪।

କେ ପିନ୍ଧ ଚଲଣା କାଛୁ ଭିଡ଼ଅଛୁ ଜଙ୍ଘେ
କାହାର ଅଙ୍ଗକୁ ଘଟଣା ହୋଇଛୁ ଉଦରଣି ଜିରଅଙ୍ଗେ ।୫।

କେହୁ ତେଲେଁ ଆଡେ ରହ ଦାଏ ଅଙ୍ଗ ଢାଳ
ଝୁଣୁଝୁଣୁ ଘଣ୍ଟି ଘାଗୁଡ଼ି ବାଜଇ ଶିଙ୍ଗା ବେଣୁ କରତାଳ ।୬।

କେ କାହାକୁ ଡାକେ ଶୁଇ ଜଗିଥା ତୋ ଦେହ
ବହୁତ ଦିନକେ ହାବୁଡ଼େ ପଡ଼ିଛୁ କାହିଁ ଯିବୁ ରହ ରହ ।୭।

ଲଉଡ଼ି ଖେଳରେ ରମି ହେଲେ ଯୋଡ଼ଯୋଡ଼
ଟାଇ ଟିକେ ଠୁକୁ ଶବଦ ଶୁଭଇ ବାଜଣ ବାଡ଼କ ବାଡ଼ ।୮।

ନାନା ହାସ ରସ କଉତୁକ ଭଙ୍ଗୀ ନାଟ
ଅତି ସମ୍ଭ୍ରମରେ ନନ୍ଦର ଦୁଆରେ ବସିଛୁ ଆନନ୍ଦ ହାଟ ।୯।

ନନ୍ଦର ବାଡ଼ିରେ କେ କୁଙ୍କୁମ ନେଇ ଘଷି
ଖୁରକଲ କେଶରେ ହଳଦ ଲଗେଣ ସୁନାଗୁଣା ପ୍ରାଏ ଦିଶି ।୧୦।

ଗୋପାଳଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ନନ୍ଦ ନାଚେ ଢଳ ଢଳ
ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ହର ଶବଦକୁ ନାରୀଙ୍କର ହୁଳହୁଳ ।୧୧।

ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ମନ ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ଧାଇଁ
ଅନେକ ଦିନକୁ ଆଶା କରଅଛୁ ସେ ନାଟ ଦେଖିବା ପାଇଁ ।୧୨।

[ପଞ୍ଚସ୍ୱର]

ନୀଳ ହାତୀ

ହାଣ୍ଡି ଝୁଲଇ ରେ ଦିଶଇ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର

ଅପୂରୁବ ହାଣ୍ଡି   କାହୁଁ ଆସିଅଛି
କିବା ଏ ନୀଳ ମନ୍ଦର । ଘୋଷା ।

ଦେଖ ଦେଖ ସଖି   ବନ୍ଧୁଭଙ୍କି ଆଖି
ସୁହାଣି ରଷମ ଛଟା ।
ମତ୍ତ କରିବର   ହେଲା କାଳେ ଆଜ
ନ କରିବ କେଉଁ ହଟା ।୧।

କେମନ୍ତ ସୁନ୍ଦର   ଦେଖ ରଦ ତାର
ଅଙ୍କୁରି ଆସୁଛି ସନ୍ଧି !
ନାସି ଗଣ୍ଡ ସ୍ଥଳେ   ଭେଦିବ ଏ କାଳେ
ଏଥିରେ ସଂଶୟ ନାହିଁ ।୨।

ଗଜ କପାଳକୁ   ସୁନ୍ଦର ଦିଶଇ
ଚନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଦୁ ଆଡ଼କରି
ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କ ଭାଲ   ସିନ୍ଦୂର ଲଗିଲେ
କାଳେ ନୋହିବ କ ତୋରି ।୩।

ଏ ନୀଳ ବାରଣ   ରଣକୁ ବରଣ
ହେଲକାଳେ ଆଗ ବଢ଼ି
ସମ୍ବର ଅରିର   ସମରରେ ହାରି
ଯିବ ଧନୁଶର ଛାଡ଼ି ।୪।

କେ ବୋଇଲ ଏ ହାଣ୍ଡି   ମଥୁରାରେ ଥିଲା
କଂସ ରାଜା ବନ୍ଦଘରେ

ଶାଙ୍କୁଳୀ ଛୁଣ୍ଡାଇ ପଳାଇ ଆସିଣ
ରହିଛୁ ଗୋପନଗରେ ।୫।
କେ ବୋଲେ ଏ ହାତୀ କେଉଁଠାରେ ଥିଲା
ଗୋପକୁ ଆଣିଲା କେହୁ
ନାନା ଖଦା ନାନା ବୋଲଣା କରବ
କେ ସହିବ ଏହା ଦାଉ ।୬।
କେ ବୋଲେ ରଜାର ଅନେକ ଡଗର
ଆସିଥିଲେ ଜଣେ ଜଣେ
ଦୁରୁଦଣ୍ଡ ହାତୀ ଧରା ନ ପଡ଼ଣ
ସଭିଙ୍କି ମାଇଲା ପ୍ରାଣେ ।୭।
କେ ବୋଲେ କାଳଆ ହାତୀଟି ମେଳଆ
ନ ମାନଇ ଖାଲ ଖମା
ଗୋପପୁର ଦହି ଦୁଧସର ଖାଇ
ହୋଇଛି ଧୁମୁରୁଧୁମା ।୮।
କେ ବୋଲେ ଗୋକୁଳ ଯମୁନା ବନକୁ
ଉଜାଡ଼ିବ ଏହୁ କାଳେ
ଏ ହାତୀକ ନେଇ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିବା
କେଳିକଦମ୍ବର ମୂଳେ ।୯।
କେ ବୋଲେ ଏ ହାତୀ କନ୍ଧେ କେ ବସିବ
କାହାର ଏଡ଼େକ ଭାଗ୍ୟ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ରାସ ମଣ୍ଡଳରେ
ବୃନ୍ଦାବଣ ହେବେ ଯୋଗ୍ୟ ।୧୦।

———

[ଛପ୍ପଣ]

ନନ୍ଦରଜାର ଟିକ ପିଲଟି

ବଡ଼ ଛଳନ୍ଦ ଜଣେ ଲୋ ନନ୍ଦ ରଜାର ଟିକ ପିଲଟି
ଟିକ ପିଲ ବୋଲି ଯାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି
ଚିର ପକାଇଲା ବକାର ପାଟି ।ଘୋଷା।
ଜନମ କାଳେ ଏନ୍ତୁରିଶାଳେ
ପୂତନା ଅସୁରୀ ଧଇଲା କୋଳେ
ଜାନୁରେ ବସାଇ ସ୍ତନ ଦେଲାବେଳେ
ଖିର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣ ଶୋଷି ନେଲା ଟି ।୧।
ଧାଇଁଲା ଦାଣ୍ଡେ ଗୋରସ ଭୁଣ୍ଡେ
ହାତ ବୋଳିଦେଲା ଗୋପୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡେ
ଧୂଳି ଖେଳ ଠାରେ ମିଳଣ ବୃନ୍ଦେ
ଅନ୍ଧକୁ ନୟନ ଘାତ ଦେଲାଟି ।୨।
ପାତିଲା କର ମାଗିଲା ସର
ଆଣି ଦେଲାକ୍ଷଣି ଥରକୁ ଥର
ଦହି ଦୁଧ ଛେନା ଶତେକ ଘର
ସଖି ! ତା କରକୁ ନ ଅଣ୍ଟିଲା ଟି ।୩।
ଗିଳି ଅନଳ ଭକ୍ଷିଲା ତାଳ
ବନେ ଧେନୁକାର ପଡ଼ିଲା କାଳ
କାଳନ୍ଦୀ ଜଳରୁ ବିଷ ଉଡ଼ାଇ ସେ
ପଦ୍ମ ତୋଳି କାଳୀ ଦଳି ଦେଲା ଟି ।୪।
ଭକ୍ଷିଲା ମାଟି ଖ୍ଲଟିକ ପିଟି
ଯଶୋଦା ଆପଣ ଦେଖନ୍ତେ ପାଟି

ଉଦର ଭିତରେ ବସନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ
ମାତାକୁ ସେଠାରେ ମାୟା କଲ ଟି ।୫।
ଏଡ଼କ ଭଲ ସେ ଟିକ ପିଲ
କେ ଜାଣେ ଗୋ କେଉଁ ରାଇଜେ ଥିଲ
ଗଞ୍ଜର ଚରଣ ବୋଲେ କଂସ ଆଳେ
ବନ୍ଦଶାଳା ଠାରେ ଜନ୍ମ ହେଲ ଟି । ୬ ।

[ସତସ୍ତର]

କୋକଭତୟ ଯଶୋଦା ବଳାପ

(ରାଗ—ଶୋକ ମଞ୍ଜରୀ)

ଗୋବଧନରେ ! ଆହା ମୋ ନୟନ ଘନ !
କାହିଁ ହରାଇଲ କେହ୍ନେ ନେଲ ମୋର ରଙ୍କରତନ । ଘୋଷା ।
ନାରୀକୁଳେ ଜନ୍ମ ହୋଇ   ସଂସାରେ ନ ଥିବେ କେହ୍ନ
ମୋହପରି କର୍ମହୀନ ।୧।
ଶୁଣିବି କାହା ମୁଖକୁ   ଦେଲୁ ଦାରୁଣ ଦୁଃଖକୁ
ହେଲ ଦଶ ଦିଗ ଶୂନ୍ୟ ।୨।
କେଡ଼େ ଦାରୁଣ ବିଧାତା   ଏଡ଼େ ଗୁରୁତର ଚନ୍ତା
କଲ ମୋ କର୍ମେ ଲେଖନ ।୩।
ଜାଣି ତୋତେ ହରାଇଲ   କୋକ ବୋଲି ଡରାଇଲ
ସେ ହେଲ କାଳ ବଚନ ।୪।
ଆହା ମୋ ଲବଣ୍ୟନଧି !   କରିବ ଏବେ କ ବୁଦ୍ଧ
ବାରେ ଦେଖା ତୋ ବଦନ ।୫।

କାହ୍ନି ଲୁଚ ଅଛୁ ଅସ   ବାବୁ ! ମୋ କୋଳରେ ବସ
କରାଇବ କ୍ଷୀରପାନ ।୭।
ତୋ ଗୁଣମାନ ସୁମର   କାନ୍ଦବା ଯାଏଁ   ଆତୁର
ଅଛୁ ଏ ପାପ ଜୀବନ ।୭।
ଗଉର ଚରଣ ଭଣି   କୃଷ୍ଣନାମ ଧର ଗ୍ରଣୀ
କଲେ ଅନେକ ବେଦନ ।୮।

[ଅଠସ୍ତର]

ଅକଟ କୃଷ୍ଣ

ବାବୁ ବନମାଳ ରେ ! ମୋତେ ନ କର ଅଳ
ପଛେ ତୋତେ କୋଳେ ଧରି କ୍ଷୀର ଦେବ
ଦଣ୍ଡେ ମଠ କର ଦୁଃଖିପଣ୍ଡାଳ । ଘୋଷା ।
ଏହ୍ନକ୍ଷଣି ଦଧି ମନ୍ଥି ଖାଇବ
ନଶ୍ଚିନ୍ତରେ ତୋତେ କୋଳେ ଧରିବ । ୧ ।
ଆରେ ଜୀବଧନ ! ନୂଆ ଦୁଦ୍ଧଣ୍ଡ
ଭୁଞ୍ଜାଇବ ସର ଶାକର ଖଣ୍ଡ । ୨ ।
ଡାକୁଛନ୍ତି ସଙ୍ଗ ବାଳକ ଗଣେ
ଖେଳୁଥାଅ ବାବୁ ପୁରପ୍ରାଙ୍ଗଣେ । ୩ ।
ଭାଇ ବଳରାମ ନୁଆଇ କଛୁ
ସୁବୁଧ ପଣ ମୋ କାହ୍ନୁର ଅଛୁ । ୪ ।
ଡୋଳା ପିନ୍ଧୁଳା ମୋ କଳା କହ୍ନାଇ
ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖକୁ ପରମୁଣ୍ଡା ଯାଇ । ୫ ।

ମାତାଙ୍କ ବଚନ କର୍ଣ୍ଣେ ନ ଶୁଣି
ଖୁଆକୁ ଧଇଲେ ମୁରଲୀପାଣି । ୭ ।
ହସ୍ତ ଟଳି ଆଉ ନ ପାରେ ରାଣୀ
ଏ ରସରେ ଦ୍ୱିଜ ଗଉର ଭଣି । ୮ ।

[ଅଣାଅଣି]

ଦୁର୍ଦ୍ଦଣ୍ଡ କୃଷ୍ଣ

(ରାଗ ଲଳିତ ମଞ୍ଜରୀ)

ଧଇଲୁ ତ ଖୁଆଦଣ୍ଡ । ହୋଇଲୁ ତ କାହ୍ନୁ ଏଡ଼େ ଦୁର୍ଦ୍ଦଣ୍ଡ
ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ରେ ! ଯାଅ ଏଥି ହୋ ନା ଲଣ୍ଡଭଣ୍ଡ । ୧ ।
ଯେବେ ଦଧି ନ ମନ୍ଥିବ । କଂସରାଜା କର କେସନେ ଦେବ ।
ଗୋବର୍ଦ୍ଧନରେ ! ମୁଁ ତ ସଂସାରୁ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେବ । ୨ ।
ଛାଡ଼ ମୁଁ ମନ୍ଥଇ ଦଧି । ମୋ ଦଧିବାବନ ଅଞ୍ଚଳନିଧି ।
ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ରେ ! ନୁହ ଉଚ୍ଛିଟିଆ ବାଇବୁଧି । ୩ ।
ନମାନୁ କାହ୍ନିଁକ କଥା । ଯାଇ ଶେଯେ ଆଉ ଟିକେ ଶୋଇଥା ।
ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ରେ ! ଆଉ ଦଅ ନା ମୋ ମନେ ବ୍ୟଥା । ୪ ।
ନ ବୁଝନ୍ତେ ଯାଳମଣି । କାଖରେ ସେ ଝଣି ଧଇଲେ ରାଣୀ ।
ଏହା କାଳେ ଯେ । ଗୌରଦ୍ୱିଜ ରସ ଭଣି । ୫ ।

[ଅଣି]

ଅବୁଝା କାହ୍ନୁ

ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ରେ ! କହୁଛି ମୋ ବୋଲ ଶୁଣ
ଏତେବେଳେ ପର ମୋତେ ଜଞ୍ଜାଳ ଲଗିଛୁ ଧନ ! ।୧।
ଶୀତଳ ବେଳରେ ଯେବେ ନୋହିବ ଦଧି ମନ୍ଥନ
ଖର ଲଗିଲେ ପର ଲବଣୀ ହୋଇବ ଲୀନ । ୨ ।
ଏ ଗୋପପୁରେ ବାଳକେ ବଡ଼ ଅବୁଝ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ
ସୁବୁଧିସୁନା ମୋ କାହ୍ନୁ ସମସ୍ତେ ବୋଲନ୍ତି ଧନ୍ୟ । ୨ ।
ନିଦ୍ରା ତ ନାହିଁ ଦୁଃସିତ ଜୃମ୍ଭା ଆସେ ଘନ ଘନ
ଦୁଃଖିତ ଦିଶୁଛୁ ତୋର ଫୁଲ ନଳିନ ନୟନ । ୩ ।
ଦେଖୁଅଛୁ ପର ଉଠିନାହାନ୍ତି ଧବଳବଦନ
ଚାଲଙ୍କରେ ଯାଇ ସଙ୍ଗେ ଜଣେ ଥା ଦଣ୍ଡେ ଶୟନ । ୪ ।
ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ନ ବୁଝିଲେ ପଙ୍କଜ ବଦନ
ମାତାଙ୍କ ଚରଣ ଧରି କରନ୍ତି ହରି ରୋଦନ । ୫ ।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ କହେ ମାଏ ମୋ ସାନ ବଚନ ମାନ
ଆଗ ଖିର ଦେଇ ପଛେ କରୁଥା ଦଧି ମନ୍ଥନ । ୬ ।

———

[କୋଅଣି]

ନଟକୃଷ୍ଣ

[ନ ଡେଜବ ମୁରଲୀ ଧର ବୃତ୍ତେ]

ଜା ସୁନ୍ଦର କଳା କହ୍ନାଇ
କେ ଦେଲା ତାକୁ ଏ ବେଶ ବନାଇଁ । ଘୋଷା ।

ଝୁଲି ଝୁଲି ନାଚେ ଖେମଟା ତାଳରେ
କି ରଙ୍ଗେ ବାଙ୍କେ ଅନାଇଁ ଅନାଇଁ
ନୂଆ ଗୁଆଳୁଣୀ ଦୁଆ ଭୁଆସୁଣୀ-
ମାନଙ୍କ ମାନସ ନିଏ ମନାଇଁ । ୧ ।

କିଏ ଡାକୁଥାଇ ଅନାଇଁ ବନାଇଁ
କେହୁ ଡାକେ ଗେଲେ ସନାଇଁ ଦନାଇଁ
ନନ୍ଦ ରାଣୀଙ୍କର ନେସରନ୍ତା ପୁଅକୁ
କେ କେତେ ଚମାଲି ମେଲେ ଦେନାଇଁ । ୨ ।

କିଏ ଯାଚୁଥାଇ ଖଣ୍ଡ ସରପୁଲି
ଅଧାମ ଗୋଟିକା ଛେନା ଘନାଇଁ
କିଏ ଚୁମ୍ବିଦିଏ କଳାମୁନ୍ଦ ମୁଖେ
ସେ ହଲ୍‌ହେ ନେନ ଥନଥନାଇଁ । ୩ ।

ଅଞ୍ଚଳ ପତାଇ କଞ୍ଚାଳିଆ କାହ୍ନୁ
ନବମାଡୁ ମାଗେ ଖନଖନାଇଁ
ଗୌରହରି କହ ଧନ୍ୟ ଗୋପଗୋଇ !
କେଉଁ ଦାଉଁ ଚୁବେ ଥିଲ ମନାଇଁ । ୪ ।

———

[ବସ୍ତାଆଣି]

ନାଟୁଆ କାହ୍ନୁ

ବଡ଼ ଢଙ୍ଗ ଜଣେ ନନ୍ଦରଜାର ଟିକ ପିଲାଟି
ଗୋପଗୋପୀଙ୍କର ମନକୁ ମୋହୁଛି
ଏ ଅଜବ ପିଲା କାହିଁ ଥିଲା ଟି । ଘୋଷା ।

କ ରଙ୍ଗରେ ଦେଖ ନାଚ କରୁଅଛୁ
କର କ ଗୃହାଣୀ ନାସାଫୁଲ ଟି
ଏତକ ବନ୍ଧୁ ତ ହେଲଣି ଏସନ
ବଡ଼ ହେଲେ କ ନ କରେ ଭଲ ଟି ।୧।
ମୋ ମନେ ମଣୁଛୁ ପ୍ରତି ଘରେ ଘରେ
ଫିଟାଇବ କେତେ କବାଟ ଛାଟି
ଏତିକ ବେଳୁ ତ ଦେଖାଇ ହେଲଣି
ମଦନଛଇକ ଆଗ ତରାଟି ।୨।
ଏକ ଅପଘାତ ଦେଖିଲ ଗୋ ମିତ !
ଦେଖା ଶୁଣା ନାହିଁ ଯାହା କଲ ଟି
ଘରକ ଗୋରସ ଚୋର କରେ ଦେଲ
କବଳକେ ତାହା ଦେଲ ତ ଲୁଟି ।୩।
ଆଉ କେତେ କେଉଁ ଖେଳିକ କରିବ
ରହିଥା ଦେଖିବ ନ କର ପାଟି
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ମନେପକାଇବ
କୁଞ୍ଜବନ ମଧୁବନ କଥା ଟି ।୪।

[ଚେଖୁଆରି]

ନାଚୁଆ କହ୍ନା

ଦେଖିବା ଆସ କହ୍ନାଇ ନାଚ ଗୋ
ନନ୍ଦଘରେ ଆଜ ଆନନ୍ଦ ହାଟ ଗୋ ।ଘୋଷା
ପାଟ କାଛୁ ପିନ୍ଧି ଯଶୋଦା ଗୃହ
କଆଡ ଭଙ୍ଗିରେ ମାରେ କୁହାଟ ଗୋ ।୧।

ଚଉପାଶେ ଝୁଣ୍ଡ ଆଭେଗ୍ରଥାନ୍ତି
ମଧ୍ୟେ ବନମାଳୀ କାଳିଆ ସ୍ରନ୍ତି ଗୋ ।୨।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତା ମୁରୁକ ହାସ ଜଣାନ୍ତି
ଭଲ୍ ନ ହେବ କା ମନ ଉଗ୍ରନ୍ତି ଗୋ ।୩।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣି ସେ ନନ୍ତସନ୍ତି
ଦର୍ଶନେ ଜଞ୍ଜାଳଦଉଡ଼ କାଟନ୍ତି ଗୋ ।୪।

———

[ଚକ୍ରବାଅଣି]

ନଟବର

ଗୋପୀ ଦେଇ କରତାଳି କ । ନଚାଇଲେ ପିଲ୍ ବନମାଳୀକ
କରେ ବାଇ ତାଳ ନାଚନ୍ତି ଗୋପାଳ ଅନାଇଁ ମନାଇଁ ବ୍ରଜବାଳୀଙ୍କି

। ଘୋଷା ।

କେ କରେ ଉକ୍ଲୁଟ ତାନରେ
କେହୁ ରସେ ଗୀତ ଗାନରେ
ବାଜେ କଣିକଣି କଟିର କଙ୍କିଣି
ନାଚବାର ତାନମାନରେ ।୧।
ରାମ ନାଚୁଛନ୍ତି ବାଦରେ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅନାଇଁ ଆଦରେ
ବାଜେ ଝୁମୁ ଝୁମୁ ଝୁମୁକ ନୂପୁର
ରୋହଣୀନନ୍ଦନ ପାଦରେ ।୨।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁଖକୁ ଅନାଇଁ
କେଉଁ ଗୋପୀ କହେ ଘେନାଇଁ

ରାମଙ୍କର ନାଚ ଅଧିକ ହେବନି ତ
ତୁମ୍ଭେ କି ନାଚିଲ କହ୍ନାଇ ! ।୩।

ଗୋପୀମାନେ ଛଳବାଣୀକି
କହିବାରୁ ବେଣୁପାଣିଙ୍କ
ପାଦ ଛନ୍ଦ ନାଚ କଲେ ନନ୍ଦକୃଷ୍ଣ
ପ୍ରକାଶି ବିଭଙ୍ଗି ଠାଣିକି ।୪।

କେ ବୋଲେ ରେ ଧନ୍ୟ କାଳିଆ !
ଭଲ ରେ କାଇଞ୍ଜମାଳିଆ
କାହିଁ ରଖିଥିଲୁ ଏ ଭଙ୍ଗି ନର୍ତ୍ତନ
ଗୋପସୁତସଙ୍ଗମେଳିଆ ।୫।

ଯାହା ଶ୍ରୀଚରଣ ଧ୍ୟାନରେ
ବ୍ରହ୍ମା ଶିବ ସାବଧାନ ରେ
ସେ ପୁଣି ଗୋପରେ ନୃତ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି
ଗୋପୀଙ୍କର ଅବଧାନରେ ।୬।

ଗୌରଚରଣ ମାନକୁ
ନ କହିବ ଆଉ ଆନକୁ
ଆହେ ଦୀନବନ୍ଧୁ, କରୁଣାନିଧାନ !
କର ଏହି ଅବଧାନକୁ ।୭।

———

[ପଞ୍ଚାଅଶି]

ସ୍ନେହାତୁର ଯଶୋଦା

(ରାଗ ମହ୍ଲାରତାଳ ନିସ୍ବାରୀ)

ଶ୍ୟାମ ! ନ ଯା ନ ଯା ବନରେ ଶ୍ୟାମ ନ ଯା ବନ
ବାବୁ ! ତୁ ମୋ ଜୀବନଧନ ରେ । ଘୋଷା ।

ଆରେ ବାପ ବନମାଳି ! ତୁ ମୋ ନୟନପିତୁଳି
ତୋ ବିହୁନେ ଏ ଭୁବନ ଶୂନ୍ୟ ରେ ।୧।

ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ ତୋତେ କୋଟି ଯୁଗ ହୁଏ ମୋତେ
ମୁହିଁ ରଙ୍କ ତୁ ମୋ ରତନ ରେ ।୨।

ଡରୁ ଅନ୍ଧାର ଘରକୁ ମାଆ ମାଆ ବୋଲି ଡାକୁ
ଭୟେ ହୋଇ ତୁ ଛନ ଛନ ରେ ।୩।

କାଲି ତୋତେ କୋଳେ ଘେନି ଶୋଇଥିଲି ମୁଁ ରଜନୀ
ଦେଖିଲି ମୁଁ ପାପ ସପନ ରେ ।୪।

ଦଣ୍ଡେ ହୋଇଲେ ଉଛୁର ଭୋକେ ହୋଇ ଥର ହର
ବନେ କରିବୁ କି ଭୋଜନ ରେ ।୫।

ଦ୍ୱିଜ ଗୌର କହେ ଦୁଃଖି ଯେବେ ଯିବୁ ବତ୍ସ ରଖି
ତୋ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ଯିବି କାନନ ରେ ।୬।

[ଛପ୍ପାଅଣି]

ପୁତ୍ରବତ୍ସଳା ଯଶୋଦା

ଜୀବଧନ ଘନଶ୍ୟାମ !
ନେତ୍ର ସମ୍ପତ୍ତି ମୋ କାଳଆ ଜହ୍ନ । ନୀଳ ହୀରା ରେ
ମୋ ହୃଦଚଚନ୍ଦନ । ୧ ।

କାଳଠାରୁ ଖାଇନାହୁଁ
ପ୍ରସନ୍ନ ବଦନ ଦିଶିବ କାହୁଁ । ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ରେ
ନଚି ଘଣ୍ଟକରେ ଶୋଉ । ୨ ।

ବଂଶୀ ଅବା କେଉଁ ଗରୁ
ଧଇଲେ ଏ ହାତ ସେ ହାତ କରୁ । କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ରେ
ମୋ ପିଲପୂଅ କଟି ସରୁ । ୩ ।

ପୋଏ ଧରଥାନ୍ତୁ ଗିର
ବସ ମୋ କୋଳରେ ଭୋଜନ କର । ବେଣୁପାଣି ରେ
ପରାଣ ଯାଉଛି ଥର । ୪ ।

ଜନନୀ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ବାଣୀ
ଶୁଣି ହସହସ ମୁରଲୀପାଣି । ସେ ନୀଳମଣି
ପଦାବ୍ଜେ ଗଉର ଭଣି । ୫ ।

[ସତାଅଶି]

ସୁତବତ୍ସଳା ଯଶୋଦା

(ରାଗ ଲଳିତ କାମୋଦୀ ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

ରେ ଜୀବଧନ ! କାହିଁକି ତୁ ରଖିବୁ ଗୋଧନ ରେ । ଘୋଷା ।

କେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅପୂର୍ବ କି ନମିଳଇ ମୋତେ ରେ
ବତ୍ସ ରଖିବାକୁ ବନେ ପଠାଇବି ତୋତେ ରେ । ୧ ।

ଲକ୍ଷେ ଲକ୍ଷେ ରଖୁଆଳ ଅଛନ୍ତି ମୋହର
ଘର ବରତନ ଖାଇ ହୋଇଣ ଗୃହର ରେ । ୨ ।

ବନେ ବୁଲି ବତ୍ସ ଚରାଇବା ବଡ଼ ଦୁଃଖ
ଖରା ବରଷାରେ ଟିକି ଲଭିବେ ନାହିଁ ସୁଖ ରେ । ୩ ।

କାନନେ ବାଘ ଭାଲୁଙ୍କ ଭୟଙ୍କର ବାଣୀ
ଛନ୍ନ ହେବୁ ବାବୁ ତାଙ୍କ ରବ କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ରେ । ୪ ।

ଭୟଙ୍କର ରୂପ ବାଡ଼େ ଶଶ ଲେଖା ଦେଖି
ଡର ମୋ କୋଳରେ ବସି ବୁଜୁ ପର ଆଖି ରେ । ୫ ।

ଖାଲ ଖଣା ଗୋଡ଼ କଣ୍ଟା ଗହନ ବନସ୍ତେ
ସୁକୁମାର ପଦ ତୋର ଗୃଳିବୁ କେମନ୍ତେ ରେ । ୬ ।

ଧଂସୁଲି ତୁଳୀରେ କଦ ନ ମାଡ଼ଇ ତୋତେ
ଲୋଡ଼ିଲେ କି ଶଯ୍ୟା ଆଉ ମିଳିବ ବନସ୍ତେ ରେ । ୭ ।

ତୃଷା କଲେ ତହିଁ ଜଳ ନ ମିଳେ ରେ କହ୍ନା !
କ୍ଷୁଧା କଲେ ଫଳ ମୂଳ ଖାଇବୁ ତୁ ସିନା ରେ । ୮ ।

ଜାଣୁ ଜାଣୁ ଏତେ ଦୁଃଖେ ପେଷିବି ବନକୁ
ସତ କି ମିଛ ମୋ ବାବୁ ! ବୁଝ ତୋ ମନକୁ ରେ । ୯ ।

ଫୁଟିଯାଏ ଆଖି ତୋତେ ନ ଦେଖିଲେ ଦଣ୍ଡେ
ତୁ ଆସିବା ଯାଏଁ ପ୍ରାଣ ଥିବ ଟିକି ପିଣ୍ଡେ ରେ ।୧୦।
ବସ୍ତୁ ରଖିବାରୁ ଧନ ବଢ଼ପଣ ଯେତେ
ନେଉଁନାହିଁ ମୋର କ୍ଷଣେ ନ ଛାଡ଼ିବ ତୋତେ ରେ ।୧୧।
ଗୌର କହେ ଶ୍ରୀମୁଖକୁ ଚାହିଁଥିଲେ ତୋର
କୋଟି ଇନ୍ଦ୍ର ସମ୍ପତ୍ତି ମୁଁ ମଣୁଥାଇ ଛାର ରେ ।୧୨।

———

[ଅଠାଅଶି]

ଯଶୋଦା ପ୍ରବୋଧ

(ରାଗ ମୋହନା ତାଳ ଆଦିତାଳ)

ମାଏ ! କାହିଁପାଇଁ ଗୋ ମନା କରୁଛ ମୋତେ
କୋ ହୋଇ ମୁଁ ତ ବନକୁ ନ ଯିବ
ସଙ୍ଗତରେ ଯିବେ ଗୋପାଳସୁତେ । ଘୋଷା ।
ସୁଦାମ ସୁବଳ ମଧୁମଙ୍ଗଳ
ସର୍ବ ସଖା ହୋଇଥିବୁ ସୁମେଳ
ତ ମଧ୍ୟରେ ଥିବୁ ଦୂରକୁ ନ ଯିବୁ
ପୁରକୁ ଆସିବୁ ଦିବସ ଅନ୍ତେ ।୧।
ଭାଇ ବଳରାମ ଥିବେ ମୋ ସଙ୍ଗେ
ଖେଳ କଉତୁକ କରିବୁ ରଙ୍ଗେ
ସେ ଯମୁନା ତୀର ସେ ଘୋଷ ନଗର
ତହିଁ କଣ ଡର ହୋଇବ ମତେ ।୨।

ସକାଳରୁ ସ୍ନାନ ଭୋଜନ ସାରି
ନଦୀଘାଟରେ ରଖିଥିବୁଁ ବାହୁଡ଼ି
ଦ୍ୱିତୀୟ ଭୋଜନ ପାଇଁକ ଅଶନ-
ସାମଗ୍ରୀ ତ ନେଇଥିବୁଁ ସଙ୍ଗତେ । ୩ ।
ଜନମାଙ୍କ ଅଗ୍ରତରେ ଗୋବନ୍ଦ
କଲେ ଯେତେ ଯେତେ ରୂପେ ଆନନ୍ଦ
କେବେହେଁ ସେ ସବୁ ନ ବୁଝନ୍ତି ପୁଣି
ଗଉର ଚରଣ କହଇ ଗୀତେ । ୪ ।

— — —

[ଅଣନବେ]

ପ୍ରଭାତ ଅବକାଶ

(ରାଗ ସାଗର ତରଙ୍ଗ ତାଳ ପହପଟ)

ଉଠ ଉଠ ବେଣୁ ପାଣି !
ଉଠ ବାବୁ ନୀଳାମ୍ବର ଡାକେ ନନ୍ଦରାଣୀ । ପଦ ।
ରଜନୀ ହୋଇଲା ଶେଷ ଡାକନ୍ତି କୁକ୍କୁଟ
ଶମ୍ଭୁଆଳେ କମ୍ବୁଘୋଷ ହେଲାଣି ପ୍ରକଟ । ୧ ।
ପୂର୍ବଦିଗେ ଦିନମଣି ଉଦୟ ହେଲେଣି
କୁମୁଦ ମୁଦ୍ରିତ ହେଲେ ପଦ୍ମ ଫୁଟିଲେଣି । ୨ ।
ପୁର ଅଗଣାରେ ପୋଏ ପୂରିଲେଣି ଆସି
ନାମ ଧରି ଡାକୁଛନ୍ତି ରାମ ହୃଷୀକେଶି । ୩ ।
ଆହେ ରାମ ! ଆହେ ଶ୍ୟାମ ! ଆହେ ପଦ୍ମଆଖି !
ଉଠ ଉଠ ବେଗେ ଯିବ ପରା ବଛା ରଖି । ୪ ।

ମାତାଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ଉଠି ବେଣୁଧର
ହେଲେ ଅପହୃତ ଜନମାଙ୍କ ମୁଖ ଚାହିଁ । ୫ ।
ନନ୍ଦାଳୟ ମୋହନ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଦେଖି
ସଫଳ ହୋଇଲା ଦ୍ୱିଜ ଗଉରର ଆଖି । ୬ ।

[ନବେ]

ସୁତବତ୍ସଳା ଜନନୀ

[ଧୀରେ ଘେନ କାନନରେ କୃଷ୍ଣ ବିଳମ୍ବିତ ବୃତ୍ତ]

ଅଳି ଲଗାଇଲୁ ଧନ ! ବନେ ଯିବା ପାଇଁ
ମୁଁ ଯେତେ କହିଲି ନ ବୁଝିଲୁ ତୁ କହ୍ନାଇ । ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ରେ ।୧।
ଗ୍ରାମପାଶେ ଥିବୁ ବାବୁ ଦୂରକୁ ନ ଯିବୁ
ଦାମ ସୁବଳ ସୁଦାମ ସଙ୍ଗ ନ ଛାଡ଼ିବୁ । ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ରେ ।୨।
ଅପରାହ୍ଣ ସମୟକୁ ଚାହିଁ ବସିଥିବି
ଦଣ୍ଡେ ଉଚ୍ଛୁର ହୋଇଲେ ନଷ୍ଟପ୍ରାୟ ମରିବି । ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ରେ ।୩।
ତୋ ବଂଶୀ ସ୍ୱରକୁ ଧନ ଡେରିଥାଏ କାନ
ତାହା ଶୁଣି ପିଣ୍ଡେ ଧରି ଥାଏ ମୋର ପ୍ରାଣ । ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦରରେ ।୪।
ଗୋଧନ ବାହୁଡ଼ା ବେଶ ଦେଖିବାର ଯାଏଁ
ଆହାର ପାଣି ମୋହର ପେଟକୁ ନ ଯାଏ । ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ରେ ।୫।
ଯାଅ ବାପ ରାମ ସଙ୍ଗେ ହୋଇ ଧରାଧରି
କୁଶଳେ ଆସିବୁ କଳ ଗୋଳ ତୁ ନ କରି । ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ରେ ।୬

ନଅ ତୋ ଛଡା ପାଞ୍ଚଣି ମୁରଲୀ କଠାଉ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ତୋପଛେ ମୋ ମନ ଥାଉ । ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ରେ ॥

[ଏକାନବେ]

ପ୍ରଥମ ବନଗମନ

[ସଖି ! ଆସ ଯିବା ଦେଖି ବୃନ୍ଦା]

ଆଜ କୃଷ୍ଣ ଯିବେ ବନ ଗୋ ସଖି ! କୃଷ୍ଣ ଯିବେ ବନ
ନନ୍ଦ ଯଶୋମତି ଆଜ୍ଞା କରିଛନ୍ତି
ରଖିବେ ବୋଲି ଗୋଧନ ଗୋ ସଖି ! [ଘୋଷା]
ବାଇ ହୋଇଲେ କି ଆମ ରଜାରାଣୀ
ଏମନ୍ତ ବିଗ୍ଭର କଲେ
ଏ କୁମାର ପୁଅଁ କହ୍ନାଇଁକି ବନେ
ପଠାଇ ଦେବେ କା ବୋଲେ ଗୋ ।୧।
ପୁରେ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ପରି ନେଲେ ସଜନ
ପଡ଼ୁଥାଇ କେତେ ରିଷ୍ଟ
ଏଣୁର ଶାଳରେ ଅସୁରୁଣୀ ମଲ୍ଲ
ଭଜି ପଡ଼ିଲା ଶକଟ ଗୋ ।୨।
ଉପୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ଯାମଳା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ପୁଅକୁ ରଖିଲା ବିଦ୍ଧି
ଏଣୁ ପର କେତେ ବିପତ୍ତି ପଡ଼ୁଛି
ଏହା କି ମନରେ ନାହିଁ ଗୋ ।୩।

ସାତ ପାଞ୍ଚ ନାହିଁ ଏକଇ ନନ୍ଦନ
ସେ ପୁଣି ବାଳୁତ ବଛୁ ।
ସେ ଯା ବନେ ଯିବେ ଗାଈ ଚରାଇବେ
ନନ୍ଦଘରେ କ ନ ଅଛୁ ଗୋ ।୪।
ଲକ୍ଷେ ରଖୁଆଳ ରଖିବା ପାଇଁକ
ନାହିଁ ଅବା କେତେ ଧନ ।
ଗୋପରାଜ ଏଡ଼େ କୃପଣ ହୋଇଲେ
ଦେବା ପାଇଁ ବରତନ ଗୋ ।୫।
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯେତେ ଅଳଙ୍କାର
ବରତନ କରି ଦେବା ।
କୃଷ୍ଣର ପାଲଟେ ଜଣେ ରଖୁଆଳ
ନନ୍ଦଘରେ ରଖାଇବା ଗୋ ।୬।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଏ କଥା କାହିଁକ
ଶୁଣିନାହିଁ କାହିଁ କାନେ ।
ମାଆ ଭଗବତୀ ସାହା ହେବେ ତାଙ୍କୁ
ଭୟ କାହାକୁ ଗୋ ମନେ ଗୋ ।୭।

———

[ବସ୍ତ୍ରାନବେ]

ଗୋଚ୍ଚରଣ ବେଶ

(ରାଗ-ତୋଡ଼ି ପରଜ ତାଳ ଏକତାଳ)

[କ ଦେଖିଲ୍ ଆଜ ନେହ ଲେ ସଜନ-ବୃତ୍ତ]

ଦେଖ ସଜନ ଗୋ ! ବନ ଗୋଚ୍ଚରଣ ବେଶ
ସଖାମେଳେ କେଡ଼େ ଶୋଭା ପାଉଛନ୍ତି ବଳରାମ ହୃଷୀକେଶ । ଘୋଷା ।

ସୁଦାମ ସୁବଳ ଶ୍ରୀମଧୁମଙ୍ଗଳ କଙ୍କିଣୀ ଅର୍ଜୁନ ଦାମ
ସ୍ତୋକ ଅନୁଦାମ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଶ୍ରୀଦାମ ସୁବାହୁ ଶ୍ରୀବସୁଦାମ ।୧।
ଏହିପରି ଗୋପ ଶିଶୁଗଣ ମେଳେ ଲଉଡ଼ି ଖେଳରେ ରସି
କରନ୍ତି ବଜାଏ ବ୍ରଜସ୍ୱଜ ପୋଏ ବାଇ ଶିଙ୍ଗା ବେଣୁ ବଂଶୀ ।୨।
କାହାର ମସ୍ତକେ ପାଗ ଚଉତନା କାହା ଶିରେ ଜାମୁଡାଳି
କାହା ମସ୍ତକରେ ଉଡ଼େ ପାଟ ନେତ କା ଶିରେ କାଇଞ୍ଚ ମାଳ ।୩।
ଉରେ ଗରଗଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜମାଳା ଶୋହେ ପୋହଳା ସରକ ସର
ରାମ କୃଷ୍ଣଗଳେ ଚନ୍ଦ୍ରହାରବନ ଦୋହଲଇ କେର କେର ।୪।
ଛତା ପାଞ୍ଚଣି କଟାଉ ଶିକାଛନ୍ଦ ଦଉଡ଼ି ସବୁରି କାଖେ
ଖେମଟା ନାଚରେ ଗୃଳୁଛନ୍ତି ପୋଏ ରାମ ଶାମ ବେନ ପାଖେ ।୫।
କଟି ମାଝେ ଘଣ୍ଟି ଘାଗୁଡ଼ି ବାଜଇ କ ସୁନ୍ଦର ରୁଣଝୁଣ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ବାଜେ ତାଳେ ତାଳେ କହ୍ନାଇଁ ନୂପୁର ଶୁଣ ॥

———

[ତେସ୍ତାନବେ]

ଚୋଟନ ବାହୁଡ଼ା

(ରାଗ-କୁମ୍ଭକେଦାର ତାଳଝୁଲା)

[ଝଗଡ଼ ମାଜ ହେଲ ହେ ଶ୍ୟାମ ବୃତ୍ତେ]

ଦେଖିବ ପରି ଆସ ଗୋ ମିତଣି !
ମଦନ ମୋହନ ଲାବଣ୍ୟ ଠାଣି ଗୋ । ଘୋଷା ।
ଅନୁପମ ଗୃହୁ ମୁରଲୀପାଣି
ବନୁ ଆସୁଛନ୍ତି ଗୋଧନ ଆଣି ।୧।

କ ମଞ୍ଜୁଳ ତାଙ୍କ ବାଙ୍କଗୃହାଣି
ବଲେକ ପଥର ହୋଇବ ପାଣି ।୨।
ପେ.ମନ୍ଥା ନାଠକୁ ଚମାଳବାଣୀ
ଭଲ ମାନୁଥାଇ ପଥରୁହାଣି ।୩।
ହାସ ଚନ୍ଦ୍ରହାସ କର ଉଗୃଣି
ସଙ୍ଗ ଦନ୍ତ ତରୁ ପକାନ୍ତ ହାଣି ।୪।
ଗୋକୁଳେ ଗୋକୁଳେ କାହାର ଆଣି
ଛଡ଼ାଇ ନ ଦେବେ କହ ମିହାଣି ! ।୫।
କେତେ ଶ୍ରମେ କେତେ ସୁରସ ଗୁଣି
କେଉଁ ବନ୍ଧୁ ଅଳ କାହ୍ନୁ ନମିଣି ।୬।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ନାହିଁ କ ଜାଣି
ସେ ନାଗରମଣି ବଣ୍ଟ ବନ୍ଧାଣି ।୭।

———

[ଚଉପଦବେ]

ଗୋଧନ ବାହୁଡ଼ା

(ଝୁଲ ଚଉପଦୀ)

ଦେଖିବ ପର ଆସ ସଖି ! ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର । ଘୋଷା ।
ନୀଳ ନବଘନ ମୁରତସାର କଣ୍ଠେ ଯତନ ରତନହାର
କରେ ବେଣୁ ଧର ଉରେ ବନମାଳୀ ଛନ୍ଦ ସୁନ୍ଦର ।୧।
ଆଗେ ଧେନୁଗଣ ପଛେ ମୁରଲ ଚଉପାଶେ ଗୋପକୁମାରେ ଘେର
ଗୋଧନ ବାହୁଡ଼ା କର ଆସନ୍ତ ବ୍ରଜ ପୁରନ୍ଦର ।୨।

ସୈନ୍ଦ୍ରଣୀ ନନ୍ଦନ ସଙ୍ଗେ ବେଣୁ ବୀଣା ତାଳ ବଜାଇ ରଙ୍ଗେ
ବାଳ ମଧ୍ୟେ ନୃତ୍ୟ କରି ଗାଉଛନ୍ତି କି ସୁନ୍ଦର ।୩।
ଦ୍ୱିଜ ଗଉର କହେ ଗୋ ସଖି ନିର୍ମଳ ହୋଇଲା ଚରମ ଆଖି
ଗୋପ ସୁତ ସଙ୍ଗେ କବା ସିନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟେ କୃଷ୍ଣ ନୀଳ ମନ୍ଦର ।୪।

[ପଞ୍ଚାନନବେ]

ଗୋଧନ ବାହୁଡ଼ା

ପ୍ରିୟଆଳି ! ଅନା ବନମାଳୀ ଆସେ ଧେନୁ ଗୃହକୁ ଗୋ । ଘୋଷା ।

ସୁବଳ କନ୍ଧରେ ହସ୍ତ କି ରଙ୍ଗରେ କରି ନ୍ୟସ୍ତ
ଗାଉଛନ୍ତି ମୁରଲୀ ଗୀତ ସଧେ ତୋର ଚିତ୍ତହରି
ହରିଣୀଆ ମରକତମାଳୀ ଗୋ ।୧।
ଡାହାଣେ ବ୍ରଜପୌଂହଳୀ ଚୌଦିଗେ ସଖାମଣ୍ଡଳ
ଚାଲୁଛନ୍ତି ଢଳ ଢଳ ନୃତ୍ୟ ରସରେ କି ଭଳ
ଗୋପପୋଏ ମାରି କରତାଳ ଗୋ ।୨।
କେ ବାଏ ଶିଙ୍ଗା ବଇଁଶୀ କେହୁ ଭେରୀ ବାଏ ରସି
କେ ତୂରୀ ବାଉଛନ୍ତି ହସି କେ ମହୁରୀ ସ୍ୱରେ ଖୁସି
କେହୁ ବାଏ ପଟହକାହାଳୀ ଗୋ ।୩।
ଗୋଧନ ବାହୁଡ଼ା ଛବି କି ମନୋହର ଦିଶଇ
ଧବଳୀ ଶାମଳୀ ଗାଈ ପଛରେ ଘର କହ୍ନାଇ
ଭାଷେ ଗୌର ପ୍ରେମଅଶ୍ରୁ ଢଳ ଗୋ ।୪।

[ଛାୟାନଟେ]

ଗୋ ଚାରଣ ବେଶ

[ପ୍ରିୟ ସଖି ଗୁପ୍ତ ପଥର କଲଣି ସଖି ସହି ବୃତ୍ତ]

ପ୍ରିୟ ଆଳି ! ଅନା ଗୋଠଗୋଷ୍ଠକୁ ବିଜେ ବନମାଳୀ । ଘୋଷା ।
ସୁବଳ ସ୍କନ୍ଧରେ ଭୁଜଭର ଦତ୍ତ କରି ଚିତ୍ତବିତ୍ତଚୋର
ଜଳ କ ବଧିରେ ଚଳନ୍ତି ସଧୀରେ
ଆଗେ ଧେନୁବତ୍ସା ବୃନ୍ଦ ଚଳି ।୧।
ମଦନ ସୁନ୍ଦର ଗୋପଶଶୀ ମଧୁର ସୁସ୍ୱର ବାଇ ବଂଶୀ
ଶିଶୁଗଣ ମେଳେ ନାଚି କୁତୂହଳେ
ସଖାଧୃତ ଦେଉଛନ୍ତି ତାଳି ।୨।
ଶିରେ ବାଙ୍କଚୂଳ କି ସୁନ୍ଦର ତହିଁ ରୁଞ୍ଜ ଗୁଞ୍ଜ ମୋତିହାର
ଗଳେ ଦୋଳେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣତୁଳସୀମାଳିକା
ସୁଗନ୍ଧ ଉଡନ୍ତି ଅଳିଆଳି ।୩।
କଟୀକି ଶୋଭିତ ପୀତଧଟୀ ତହିଁପରେ ହେମ କ୍ଷୁଦ୍ର ଘଣ୍ଟି
ମୃଦୁ ମଞ୍ଜୁ ସ୍ୱରେ କର୍ଣ୍ଣ ମନ ହରେ
ଶ୍ରୀପଦ ବାଜେଣୀ ବଳା ଚଳି ।୪।
ବନ ମାଳାମ୍ବୁଜ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଟି କେମନ ଲାବଣ୍ୟ ପରିପାଟୀ
ହରିଚନ୍ଦନ ଆମୋଦିଆ ମୋହନେ
କେ ନ ଦେବ ମନ ପ୍ରାଣ ଢାଳି ।୫।
ବ୍ରଜ ବଧୂ ପଦ୍ମ ମଧୁକର ନବୀନ କିଶୋର ନଟବର
ଛନ୍ଦକି ମୟୂର ଚନ୍ଦ୍ରି ନିରନ୍ତର
ଗୌର ଦ୍ୱିଜେ କରେ ନିଜଗୁଳ ।୬।

[ସତାନବେ]

ଗୋଧନ ବାହୁଡ଼ା

(ରାଗ ତୋଡ଼ିପରଜ ତାଳ ଝୁଲ୍)

[ଦେଖ ସଜନୀ ଗୋ ବନ ଗୋଚାରଣ ବେଶ ବୃନ୍ଦ]

ଶୋଭ ଦାଣ୍ଡରେ ଗୋ ! ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ବଳଦେବ
ଚାରି ପାର୍ଶ୍ୱରେ ବେଢ଼ି ଚାଲୁଛନ୍ତି ସୁକୁମାର ଗୋପ ପୋଏ ॥
ସୁଦାମ ସୁବଳ ଶ୍ରୀମଧୁମଙ୍ଗଳ ଦାମ ଶ୍ରୀଦାମ ଅର୍ଜୁନ
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସୁବାହୁ ସ୍ତୋକ ଅନୁଦାମ ଯେତେ ବ୍ରଜ ଶିଶୁଗଣ ।୧।
ଶିଙ୍ଗା ଭେରୀ ତୁରୀ ପଚର କାହାଳୀ କା ହାତେ ବେଣୁ ବଇଂଶି
ସୁସ୍ୱରେ ବଜାଇ ତା ତା ଥେଇ ଥେଇ ନାଚନ୍ତି କ ରଙ୍ଗେ ହସି ।୨।
ଆଗରେ ଗୋଧନ ପଲକୁ ଅଡ଼ାଇ ଢମାଳି ଗୀତ ଗାଯ଼ନେ
ଛଳ ଛଳ ଚଳ ଆସୁଛନ୍ତି ଅନା କ ଶୋଭା ଗଜ ଅଯ଼ନେ ।୩।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଧନ୍ୟ କହ୍ନାଇଙ୍କ ଗୋଧନ ବାହୁଡ଼ା ବେଶ
ନଯ଼ନ ସାର୍ଥକ ହୋଇଲା ମୋହର ଦେଖି ରାମ ହୃଷୀକେଶ ।୪।

———

[ଅଠାନବେ]

ଗୋପୀରଚନା

ନଷ୍ଟେ ନନ୍ଦସୁତ ଜାତି ମହତ ବୁଡ଼ାଇବ ।
ସତୀଧର୍ମଧ୍ୱଂସବାନା ଜଗତେ ଉଡ଼ାଇବ । ପଦ ।
ଦିନକୁ ଦିନ ଅନେକ ପୀରତି ବଢାଇବ
ଅଚାନକରେ ସୂଚକୁଚନୁକୁ ସତାଇବ । ୧ ।

ଦେଖାଇ ନାଗର ଭଙ୍ଗୀ ଚିତ୍ତକୁ ଜଡ଼ାଇବ
ଅନ୍ତପୁର ଅଙ୍ଗନାକୁ ଅମଡ଼ା ମଡ଼ାଇବ । ୨ ।
ବଜାଇ ମୁରଲୀ କୁଞ୍ଜବନକୁ କଢ଼ାଇବ
କୁସୁମ ଶେଯେ କର୍ପୂର ଧୂଳିରେ ଗଡ଼ାଇବ । ୩ ।
ଆବର ନାରୀଙ୍କ ଦମ୍ଭଗ୍ଲାବର ଛଡ଼ାଇବ
ଗୋକୁଳ ନାରୀଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଦୁକୂଳ ଫେଡ଼ାଇବ । ୪ ।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ କହେ ଜାନୁପାଦପେ ଚଢ଼ାଇବ
ବଶିଖବଷ ବରହ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ାଇବ । ୫ ।

—୦—

[ଅନେଶ୍ୱତ]

ଗୋପୀଙ୍କ ଭବନା ।

କେ ସହିବ ଆଜ ନନ୍ଦ ତନୟୁ ଦାଉ ଏ ଗୋ ମା । ଘୋଷା ।

କେ କାହିଁ ନ ଯିବ ଘର ଜଗିଥିବ
ବାହାର ନୋହିବ କେଣେ
ଯେବେ ଯିବ ତେବେ ଆସିଲା ବେଳକୁ
ହୁର ମଡ଼ଥାଏ ଏଣେ ।୧।

ଲୁଚ ଲୁଚ ଯାଇ ମନ୍ଦରେ ପଶଇ
ଗନ୍ଧି ଘରେ ଥାଇ ବସି
କାହିଁ ଗଲା ବୋଲ ଖୋଜିଲା ବେଳକୁ
କ ଛନ୍ଦେ ଯାଏ ଖସି ।୨।

କେ ବୋଲଇ ଶୁଣ   କାଳିଆର ଗୁଣ
        କାଲ ମୋ ପୁରକୁ ଗଲା
କରେ ରଜ୍ଜୁ ଛନ୍ଦ   ମୋ ପୁଅକୁ ବାନ୍ଧ
        ବାଡ଼ ବାଟେ ପଳାଇଲା ।୩।

କେହୁ ଆଗ ବଢ଼ି   ବୋଲେ ମୋର ଶାଢ଼ୀ
        ଚିରିଦେଲା ନନ୍ଦପୁଅ
ମନକୁ ମନ ମୁଁ   ଯେତେ ବୁଝାଇଲି
        ନେତ୍ର ରହୁନାହିଁ ଲୁହ ।୪।

କେ ବୋଲେ ମିତଣି !   ଗଲି ପାଣି ଆଣି
        କେମନ୍ତେ ଅନାଇଁ ଥିଲି
ଏଡ଼େ ଦୁରୁଦଣ୍ଡ   ଭାଙ୍ଗି ଘୃତଭାଣ୍ଡ
        ଆସୁ ଆସୁ ପଳାଇଲା ।୫।

ଦଧି ଦୁଧ ସର   ଜୀବନ୍ତା ଆମ୍ଭର
        ସେ ଯେବେ ହୋଇବ ନାଶ
କାହାକୁ କହିବା   କେମନ୍ତେ ସହିବା
        ଗୋପରେ କରିବା ବାସ ।୬।

ଗାଳି ତ ନ ଦେବା   ମାଡ଼ ନ ମାରିବା
        ସେ ତ ବ୍ରଜ ରାଜ ସୁତ
ଏ ବଚନ ଶୁଣି   କେଉଁ ଗୋପୀ ଭଣି
        ଯାହା କହିଲ ଏ ସତ ।୭।

କହେ ଦ୍ୱିଜ ଗୌର   କାହିଁ ପାଇଁ ଡର
        ରାଣୀକି କହିବା ଆସ

ଯେବେ ନ ବୁଝିବେ ଗୁଡାଣ୍ଡ ଆମ୍ଭର
ଏଠାରୁ ଭାଙ୍ଗିବା ବାସ ।୮।

———

[ଶତଦ୍ଧ]

ରୂପାନୁରାଗ

[ଭଲ ଭୁଲିଲୁ ତା ପ୍ରୀତିରେ ପ୍ରାଣସଙ୍ଗିନ ବୃତ୍ତ]

କି ଶୋଭା ନନ୍ଦ ନନ୍ଦନ ଗୋ ଅନା ମୋ ଧନ ! । ଘୋଷା ।

ପ୍ରସନ୍ନ କାଳିଆ ଜହ୍ନ ଶ୍ରୀମୁଖ ନବ ଲାବଣ୍ୟ
କରେ ଆନନ୍ଦ ବର୍ଦ୍ଧନ ଗୋ ।୧।

ମନ୍ଦ ଦୃଷ୍ଟିର ନୟନ ସଜ ନଳିନ ନନ୍ଦନ
ଅନୁପମ ଅପଘନ ଗୋ ।୨।

ମତ୍ତ କରୀନ୍ଦ୍ର ଗମନ ଚନ୍ଦ୍ରୀ ମଧୁର ନର୍ତ୍ତନ
କରଇ ବଂଶୀ ବାଦନ ଗୋ ।୩।

ସଖା କହେ କି ବଚନ କମଳ କରମଣ୍ଡନ
ଆଗରେ ବଧୁା ଗୋଧନ ଗୋ ।୪।

ଦାମ ସୁଦାମ ଶ୍ରୀଦାମ ଅନୁଦାମ ବସୁଦାମ
ଶିଶୁ ବ୍ରଜ ହୃଷ୍ଟ ମନ ଗୋ ।୫।

ଧବଳୀ ଶ୍ୟାମଳୀ କାଳୀ ନେଉଳୀ ବଉଳୀ ବୋଲି
ଡାକ ଅତ୍ରାନ୍ତ ମୋହନ ଗୋ ।୬।

ଗୋଧନ ବାହୁଡ଼ା ବେଶ ବଳସନ ହୃଷୀକେଶ
ମୋହୁଛନ୍ତି ତ୍ରିଭୁବନ ଗୋ ।୭।

ଶୌରିହରିକ ବୋଲେ ସନ୍ତ ! ଆଜ ଧନ୍ୟ ମୁଁ ହେଲଇଁ
ନେହେ କର ଦରଶନ ଗୋ ।୮।

———

[ଛନ୍ଦ ଏକ]

ଗୋପୀ ଭାବନା

(କାହିଁ ଗଲେ ମୁରଲୀ ଫୁଙ୍କା ବୃତ୍ତ)

ନବଘନ କାଳିଆ ଚାନ୍ଦ ଭୁରୁଲତା ନଚାଇ ଚାହିଁଲାଣି ତ
ନଗର ବଧୂସରି ନାଗରୀ ମାନଙ୍କୁ
ନବରଙ୍ଗ ବାଣୀ କହିଲାଣି ତ । ଘୋଷା ।
ବାନ୍ଧିଲାଣି ପଡ଼ନେ ଚୂଳ ପିନ୍ଧିଲାଣି ପୀତ ଦୁକୂଳ ଗୋ
ସେ ନନ୍ଦବାଳ
କୁଳବଧୂ କୁଳ ବୁଡ଼ାଇବା ପାଇଁ
ଢମାଳିଆ ଗୀତ ଗାଇଲାଣି ତ ।୧।
ନ ଜାଣିଲା ପରପ୍ରେ ହୋଇ ନାରୀଙ୍କର ପାଶେ ମିଳଇ
ସେ କଳାକହ୍ନାଇ
ପରିହାସ ବାଣୀ ଶୁଣିବା ପାଇଁକ
କର୍ଣ୍ଣ ଡେରି କରି ରହିଲାଣି ତ ।୨।
ବାଳମେଳେ ଖେଳ କୌତୁକ ଛନ୍ଦି ସେହିନାହିଁ ଅଧିକ
ସେ ରସରଙ୍ଗ
ଆରମ୍ଭରେ ତାର ସଙ୍ଗ ଥାଇ ଆନ
ଆନ ଭାବ ହୃଦେ ବହିଲାଣି ତ ।୩।

ଅଙ୍ଗଦେଶେ ଅନଙ୍ଗ ତାର ଜଣାଗଲା କଲାଣି ଘର
ମନେ ବହ୍ନର
ଏକା ହୋଇ ତାର ପାଶକୁ ଯିବାକୁ
ବଳା ହୃଦପୁରେ ରହିଲାଣିତ ।୪।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ କହେ ଗୋ ଆଳି ! ଅଳ୍ପଦିନ ଥାଅ ସମ୍ଭାଳି
ବରଜବାଳି !
କେଳି ରଚିବାକୁ କୁଞ୍ଜେ ବଞ୍ଚିବାକୁ
ଅନୁକୂଳ ଆସି ହୋଇଲାଣି ତ ।୫।

———

[ଶଙ୍କରାଭରଣ]

ଗୋପୀ ବଚନ

[କାଳିନ୍ଦୀ କୂଳକୁ ମୋ ସଖୀଲୋ ନ ଯା ବୃତ୍ତ]

ନନ୍ଦ ସୁତ ମନ୍ମଥକୁ ବୁଡ଼ାଇବ ଗୋ
ସଖି ଧୂର୍ତ୍ତ ଧ୍ୱଂସ ବାନା ଉଡ଼ାଇବ ଗୋ । ଘୋଷା ।
ଦିନକୁ ଦିନ ଅନେକ ପୀରତି ବଢ଼ାଇବ
ଅତନୁଶରେ ତନୁକୁ ସଢ଼ାଇବ ଗୋ ।୧।
ଦେଖାଇ ନାଗର ଭଙ୍ଗି ଚିତ୍ତକୁ ଜଡ଼ାଇବ
ଅନ୍ତଃପୁରରୁ ଅମଡ଼ା ମଡ଼ାଇବ ଗୋ
ବଜାଇ ମୁରଲୀ କୁଞ୍ଜ ବନକୁ କଢ଼ାଇବ
କୁସୁମ ଶେଯରେ ନିତ ଗଡ଼ାଇବ ଗୋ ।୨।

ଆବର ନାସାଙ୍କ ଦମ୍ଭ ଘ୍ରାବର ଚଢ଼ାଇବ ।
ଅଙ୍ଗ ଦୁକୂଳ କାଞ୍ଚନ ଫେଡ଼ାଇବ ଗୋ ।୪।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ କହେ ଜାନୁ ପାଦପେ ଚଢ଼ାଇବ
ବଣିଖ ବଷ ମନ୍ତ୍ରର ପଢ଼ାଇବ ଗୋ ।୫।

———

[ଶହେ ଛଅ]

ଗୋପୀ ଭାବନା

(ରାଗ ମାଳଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପଞ୍ଚ)

କେ ବୋଲେ ସଙ୍ଗାତ ! ବ୍ରଜରାଜ ସୁତ
ଆଜ ତ ବଷମ ଛବ ଗୋ
ଦେଖି ଏ ଆରମ୍ଭ ରହିବ କ ଦମ୍ଭ
ଦବ ହେଲେ ଯିବ ଦ୍ରବ ଗୋ
ପଶୁ ଦେଖି କ ମୂର୍ଚ୍ଛିବେ
ସୁରନାରୀ ସୁରତ ଇଚ୍ଛିବେ ଗୋ ।୧।
ଚମ୍ପା ଜାତି ଯୂଥି ମାଧବୀ ମାଳତୀ
ମିଶାଇ ବାନ୍ଧିଛୁ ଜୂଡ଼ା ଗୋ
ତାର ଉପରକୁ ବରହୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା
କୁଳବତୀ କୁଳବୁଡ଼ା ଗୋ
କର୍ଣ୍ଣେ ମକରକୁଣ୍ଡଳ
ମଣ୍ଡି ଦେଉଛୁ ଗଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳ ଗୋ ।୨।

ଲଲାଟେ କସ୍ତୂରୀ ତିଳକ ଅଳକ
ଚଳକୁ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କୁନ୍ତଳ
ମୁଖାରବିନ୍ଦକୁ ବେଢ଼ି ରହିଛନ୍ତି
କି ଅବା ଭ୍ରମର ମାଳ ଗୋ
ବଙ୍କ କଟାକ୍ଷ ସୁହାଣି
ନାଗ୍ନ ଲଜ ପକାଉଛୁ ହାଣି ଗୋ ୩।
ତିଳ ପ୍ରସୂନ ନାସିକା ମନୋହର
ଗଜ ମୋତିବର ଶୋହେ ଗୋ
ବିମ୍ବାଧରେ ସ୍ମିତ ହାସ ବିକଶିତ
ଜଗଜ୍ଜନ ମନ ମୋହେ ଗୋ
ଉରେ ହାର ସୁପଦକ
ଦେଖି ହୃଦ ହୁଏ ଦକ ଦକ ଗୋ ।୪।
ସୁବାହୁ ମୃଣାଳ ଜିଣି ପଦ୍ମନାଳ
ବାହୁଟି କଙ୍କଣ ସାର ଗୋ
କଣ୍ଠଠାରୁ ଜାନୁ ଯାଏ ଲମ୍ବିଅଛୁ
ଶ୍ରୀବଇଜୟନ୍ତୀ ହାର ଗୋ
ପରିଧାନ ପୀତପଟ
କେଳି କଦମ୍ବ ମୂଳ ଲମ୍ପଟ ଗୋ ।୫।
ଶ୍ରୀବତ୍ସ ଲକ୍ଷଣ ଅତି ବିଚକ୍ଷଣ
ଦକ୍ଷିଣାଙ୍ଗେ ଯାଏ ଦେଖା ଗୋ
ମାନ ମରକତ ଶିଳର ଯେମନ୍ତ
ବାମେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରେଖା ଗୋ
କଟୀ କେଶରୀକୁ ଝୁଣ୍ଟ
ଗତକର୍ଣ୍ଣ କି ସିଦ୍ଧ ଉତ୍ତୁର ଶୋ ।୬।

ରଙ୍ଗିମା ଅରୁଣ ଭଙ୍ଗିମାକୁ ପୁଣ
କ ଉପମା ଦେବା ଛନ୍ଦେ ଗୋ
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଶୋଭାଯାକ ରୁଣ୍ଡ
କଲେହେଁ ନ ଅଣ୍ଟେ ପନ୍ଦେ ଗୋ।
ପାଦେ ଜଡ଼ିତ ନୂପୁର
ନାଦେ କମ୍ପଯାଏ ତିନ ପୁର ଗୋ ।୭।
ବ୍ରଜ ଯୁବବଜ ହେଲ୍ପ୍ରାପ୍ତ ଆଜ
ପ୍ରତେ ହେଉଛୁ ମୋ ମନେ ଗୋ
ଛନ୍ଦ ଚାମର ଅମ୍ବର କରେ ଧର
କଯୋଗିଆ ସଖାମାନେ ଗୋ
କଣ୍ଟେ ପାଦ ଏ ସୁବଳ
ସଖପଣ୍ଡା କ ମଧୁମଙ୍ଗଳ ଗୋ ।୮।
କେଉଁ ମଦାଳସୀ ମନ୍ଦେ ସ୍ୱଷେ ହସି
କ ଙ୍ଗା ଏ ମୀନକେତନ ଗୋ
ବସନ୍ତ ଉଛବ ଯାହା କରବାକୁ
ବଜେ କଲ ବୃନ୍ଦାବନ ଗୋ
ସଙ୍ଗେ ଧେନ ସଖାକୂଳ
ନୀପ ମୂଳେ କଲ ଅନୁକୂଳ ଗୋ ।୯।
ବସନ୍ତ କୋକଳ ଚାର ଅଙ୍ଗବଳ
ବାମ ଦକ୍ଷିଣରେ ସ୍ଥିତ ଗୋ
ବିମାନ ଆବେଷ୍ଟ ଖୋଜୁଛୁ ବରସ୍ତ୍ରୀ
ନାଶ କରବାକୁ ହତ ଗୋ
କହେ କେବଣ ନାୟିକା
ରତ ବନା ସେ ଭ୍ରମୁଛୁ ଏକା ଗୋ ।୧୦।

କେ ଛଇଳୀ ଭାବେ ମନକୁ ନ ଆସେ
ତୁ ଯାହା ଉପମା ଦେଲୁ ଗୋ
ଶ୍ୟାମ ହଙ୍ଗେ ସମ କରିବାକୁ କାମ
ନାମକୁ ସାର୍ଥକ କଲୁ ଗୋ
କାହିଁ ହେବ ସେ ସମାନ
ଯାର ନାମ ମଦନମୋହନ ଗୋ ।୧୧।
ଆଜ କେଉଁ ବାଳୀ ମନେ ମନେ ଭାଳ
ବୋଇଲୁ ଶୁଣ ମିଛଣି ! ଗୋ
ଏ ରସାର ସାର କରଣ ବାହାର
ଠୁଳ କଲୁ ଏଥି ଆଣି ଗୋ
ବଡ଼ କୌତୁକୀ ବରଞ୍ଜ
ଏ କାଳକୁ ଏ ବିବାଦ ରଚ ଗୋ ।୧୨।
ତପନ ନନ୍ଦିନୀ ଜଗତ ବନ୍ଦିନୀ
ପ୍ରେମତରଙ୍ଗିଣୀ ଘାଟ ଗୋ
ଦେଖି ତାର ତଟେ କଦମ୍ବ ନିକଟେ
ବସାଇଛୁ ପ୍ରେମହାଟ ଗୋ
ଶୋଭା ସମ୍ପତ୍ତି ବଜାର
ସୁବଳାଦି ସଖା ବଣିଜାର ଗୋ ।୧୩।
ରୂପକୁ ତୁଲାଇ ଦେବାକୁ ମୁଲାଇ
ଗ୍ରାହକ ନୋହିଲେ ସହୁଁ ଗୋ
ଧନୀ ନାମ ଶୁଣି ବାଟ ତା ବଣାଣି
ଗୋପକୁ ଆଣିଲୁ ଚହୁଁ ଗୋ
ଦଣ୍ଡି କାଠେ ମାପଡାଳ
ଦୋଳ ପାଶରେ କରୁଛୁ ଭୁଲ ଗୋ ।୧୪।

ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣି ହେ ବ୍ରଜ ରମଣି !
ଏ ମାଳ ରଚନ ମଣ ଗୋ
ତୁମ୍ଭେ ଭାଗ୍ୟବତୀ ଯୌବନ ସମ୍ପତ୍ତି
ଦେଇ ନଅ ବେଗେ କଣି ଗୋ।
ତୁମ୍ଭ ଉରଜ କନ୍ଦରେ
ସେ ସ୍ଥଳକୁ ଏ ହେବ ସୁନ୍ଦର ଗୋ ।୧୫।

[ଦେଶ ସ୍ୱର]

ରୂପାନୁରାଗ

[ରାଧେ ତୋ'ହଲାଗି ଶ୍ୟାମ କ ବଞ୍ଚଇ ଗୋ ଜେମାଦେଇ ! ବୃତ୍ତ]
ମିତ ଅନା ! ଦର୍ଶ କ ସୁନ୍ଦର
ଏ ନନ୍ଦର କହ୍ନା ଗୋ । ଘୋଷା ।
ମସ୍ତକେ ବରହି ବରହ ମୁକୁଟ
ନାନା ପୁଷ୍ପେ ବେଢ଼ା ସୁଗନ୍ଧ ପ୍ରକଟ
ବୈଜୟନ୍ତୀ ବନମାଳ ହୃଦତଟ
ଦୋଳେ କ ରଙ୍ଗେ ସୁମନା ଗୋ ।୧।
କଟୀ ଦେଶରେ ତା ସ୍ୱଚ୍ଛ ପୀତପଟ
କଳାଘନେ କ ଚଞ୍ଚଳା ଝଟଝଟ
କର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗେ କର୍ଣ୍ଣିକାର ସୁ ଲଲାଟେ—
ପଟେଟ ବନ୍ଦ ଗୋରଚନା ଗୋ ।୨।
ଖଣ୍ଡ ଚନ୍ଦ୍ରୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ଶ୍ରୀଗଣ୍ଡମଣ୍ଡଳେ
ରତନ ମକର କୁଣ୍ଡଳ ଗୋ ଖେଳେ

ମୋହନ ମୁରଲୀ ତୁମ୍ଭେ ବମ୍ବାଧରେ
କି ମନେ କରି ଭାବନା ଗୋ ।୩।
ଚରଣେ ରୁଣିତ ବାଜେଣି ନୂପୁର
ଝୁମୁ ଝୁମୁ ନାଦେ ମୋହଇ ହି ପୁର
ସତୀ ପତିବ୍ରତା ମତି କରେ ଜୁର
ଧନ୍ୟ ସେ କାଳିଆସୁନା ଗୋ ।୪।
ପୁଷ୍ପିତ କଦମ୍ବ ମୂଳେ ହୋଇ ଉଭ
ପ୍ରକାଶେ କୋଟି ଅନଙ୍ଗ ପ୍ରଭା ଆଭା
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ତୁମ୍ଭେ ତା ବଲ୍ଲଭ—
ପଣକୁ ଘଟଣା ସିନା ଗୋ ।୫।

———

[ଶବ୍ଦ ପାଞ୍ଚ]

ରୂପାନୁରାଗ

(ରାଗ ତୋଡ଼ିପରଜ ତାଳ ଆଡ଼ତାଳ)

ଅନା ରେ ମନାନନ୍ଦ ଛବିକି
ତୂନା କରେ ସତୀ ମତି ପବିକି ॥
ସେ ବଙ୍କାମୂରତି ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର
ନତି ନତି କରେ ନୂଆ ହୃଦର ।୧।
ଅଖିଳ ବରଜ ପୁରେ ଗୋ ଏହି
ରଖି ଦେବ ନାହିଁ ସୁବଣ୍ଟି ଗୋଷ୍ଠି ।୨।
ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀ ଛଟା ହସ ଗୃହାଁଣି
ମୁଗୁନ ପଥର କରଇ ପାଣି ।୩।

କ ସୁର ସେ ମାର   ଶୋଭ୍ସ ଗୋ ମିତ
ଏ ରୂପ ଦେଖିଲେ ହେବ ମୋହିତ ।୪।
ନଗାନ   ନଟନ   ମୋହନ   ବେଶ
ସ୍ଵର୍ଗେ କେ ନୋହିବ ସ୍ଵବେ ଆବେଶ ।୫।
ତାକୁରୁ   ତଳପା   ସରକ   ସମା
ତୁଚ୍ଛ ହେବେ   ପବ   ସବ ଉପମା ।୬।
ଗୌର ଦ୍ଵିଜ ବୋଲେ ସମ ହେତୁରେ
ଖୋଜିଲେ ନ ଥିବ ଚଉଦ ପୁରେ ।୭।

—————

[ଶଦେ ଛଅ]

ରୂପାନୁରାଗ

(କ ନାମ ବୋଇଲୁ ଶୁଣ ଗୋ ଲଳିତେ ବୃତ୍ତ)

କଦମ୍ବ   ଶ୍ରୀମଣି   ଦେଖ   ଆଗୋ   ଦୂତ
   କଦମ୍ବ   ମୂଳେ   ଘନକୁ
ଲଳିତା   ଭାରଣି   ଘନ   ନୁହେ   ସତ
   ସ୍ଵହଁ   ନନ୍ଦନନ୍ଦନକୁ । ଘୋଷା ।
ରସବନ୍ତି   କହି   ଘନ   ଯେବେ   ନୋହି
   ବରଷୁଛି   ତ   ଜଳକୁ
ଲଳିତା ବୋଲଇ   ବାରଦ ,   ନୁହଇ
   କୃଷ୍ଣଙ୍କ   ଏ   ତଳକୁ ।୧।

ସଖି ରସମୟୀ ମେଘ ଯେବେ ନୋହୁ
ଶୁଣ ଅଶନ ସ୍ୱନକୁ
ଲଳିତା ବଦନ୍ତି କୃଷ୍ଣ ବଂଶୀଗୀତ
ନ ଶୁଭେ କ ତୋ କର୍ଣ୍ଣକୁ ।୨।

ଚମ୍ପକଶୋଭା କହୁ ଆରେ ପ୍ରିୟସହୁ
ଦେଖ ବକୁଳ ମାଳକୁ
ଚମ୍ପ . କହେ ଆଳୀ ନୁହେ ସେ ବକୁଳ
କୃଷ୍ଣର ମୋତିମାଳକୁ ।୩।

ହସେ ଚନୋଦ୍ଗମା ଅନା ଲୋ ମିତଣି
ସୁନ୍ଦର ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁକୁ
ଧନ୍ୟତମା ଭଣି କୃଷ୍ଣ ଚୂଳେ ମଣି
ଗୁଞ୍ଜରା ଶିଖିପୁଚ୍ଛକୁ ।୪।

ରାଧିକା ଭଣନ୍ତି ଅନା ବକପନ୍ତି
ନୀପଚଳ ଗଗନକୁ
ପ୍ରିୟ ସଖୀ କହେ ବକପନ୍ତି ନୁହେ
କୃଷ୍ଣ ଝୀନ ବସନକୁ ।୫।

ଭଣି କୃଷ୍ଣପ୍ରିୟା ଥରୁଛି . ମୋ ହିଆ
ଦେଖି ସଖି ! ଏମାନଙ୍କୁ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣେ ଭୁଲିଯିବା ବାସେ
ଗୃହଁ ।ନା ନୀପ ମୂଳକୁ ।୬।

[ଶବ୍ଦ ସାତ]

ରୂପାନୁରାଗ

ଏଣୀନୟନାରେ ! ବାରେ ଚାହାଁ ତୁ ଏଣିକି
ଛଇଳ ନଟ ନାଗରମୁକୁଟମଣିକି । ଘୋଷା ।

ଯେ ଦେଖିବ ଥରେ ତା କଟାକ୍ଷସନ୍ଧାଣିକି
ଥିର ନ ପାଇବ ରଖି ପାରିବ ଆଖିକି ।୧।

ଶୁଣିଲେ ଥରେ ତାହାର ଇଙ୍ଗିତ ବାଣୀକି
ପତିବ୍ରତା ଧର୍ମ ଫିଙ୍ଗିଦେବ ସେ ପାଣିକି ।୨।

ଏ ସଂସାର ଶୋଭାସାର ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଣିକି
ବ୍ରହ୍ମର ଗୃହଆନନ ଅଛନ୍ତି ନିର୍ମାଣି କି ।୩।

ଧନ୍ୟ ବୋଲିବା ଏ ରୂପଗଢ଼ା ବିଧାଣିକି
ରସେ ରସାଣି ଦେଇଛନ୍ତି ପୀୟୂଷ ଗୁଣି କି ।୪।

ରବି ପୂଜା ସୁକୃତ ତୋ ଫଳିଲା ଏଣିକି
ଆଣି ଜଗତେ ଲମ୍ଭା ମିଳ ରତନ ମଣିକି ।୫।

ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣେ ରାଧେ ! ଶୁଣ ମୋ ବାଣୀକି
ଆଉ ଦିନେ ନ ରୁଷିବୁ ମୁରଲୀପାଣିକି ।୬।

———

[ଶବ୍ଦ ଆଠ]

ରୂପାନୁରାଗ

(ରାଗ କିରବାଣୀ ତାଳ ମିଶ୍ରରୂପ)

[ମନେ ପଡ଼ୁଛି ମାଁ ! ସେହି ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ବୃତ୍ତ]

ଆଜ ମୁଁ ଦେଖିଲି ଲୋ ମୋହନ ମୂର୍ତ୍ତିକି । ଘୋଷା ।

ନାଟନେ ପଡ଼ିବରତ ଦକ୍ଷ ଯେ ଅନବରତ
ଅଭିନବ ମରକତ ରତନ କାନ୍ତିକି ।୧।

ମାପମୂଳେ ନକାଞ୍ଚନେ ଉଷ୍ଣଶଥିଲେ ଯତନେ
ହୃନ୍ଦରଆ ସୁନ୍ଦର ମୋ ନୟନ ସମ୍ପତ୍ତିକ ।୨।

ଶୋଭ ସୃଷ୍ଟ ପୁରନ୍ଦର ରସିକ ଭପ ଶେଖର
ଗୋପୀହୃଦ ଘନସାର ନକୁଞ୍ଜ ହାଣ୍ଡକ ।୩।

ଗଉରଚରଣ ଭଣି ଧନ୍ୟ ଗୋ କଶୋଗ୍ରମଣି
କେଉଁ ବ୍ରତେ ମନାଇଁଛ ସେ ବଂଶୀପଣ୍ଡିକ୍କି ।୪।

———

[ଶନ୍ଦେ ନଅ]

ରୂପାନୁରାଗ

(ମଞ୍ଜୁଳାମଣୀଙ୍କ ଢଙ୍ଗେ ବୃତ୍ତ)

ଅନାଇଁ ଦେଲି କଣ୍ଟରେ କହ୍ନାଇଁ ଆଉକୁ
ଘୃଜ ଘାଟ କେଳି ମାପ ଲତା ଉହାଡ଼କୁ ଲୋ । ଘୋଷା ।

ଏତେ ଛନ୍ଦ ଅଛୁ ବୋଲି ନନ୍ଦ ପୁଅ ଠାରେ
ଜାଣି ତ ନ ଥିଲି ମୁହିଁ ଲୋ ସଜନ ! ପଡ଼ିଲି ହଟାରେ ।୧।

ପରଶ ପାଷାଣ ଜାତ ସେ କାଳିଆ ଗୃନ୍ଦ
ମୋ ପାଇଁ ଥିଲା କ ପାତ ଲୋ ସଜନ ! ତା ମୋହନ ଫାନ୍ଦ ।୨।

କ କୋମଳ ଗୃହ୍ମବାଣୀ କହ୍ବ ସେ ଜାଣଇ
ଚୁମ୍ବକ ଟାଣିଲା ପର ଲୋ ସଜନ ! ଚିତ୍ତକୁ ଟାଣଇ ।୩।

ବେଣ ହୋଇ ନଦୀତଟେ ରହେ ସେ ଯେସନେ
ଚହୁଁ ବାଳ ଚଳିଯିବ ଲୋ ସଜନ ! କେ ଅବା କେସନେ ।୪।

ତା ମୁରଲୀ ବଜା ଖଣ୍ଡି ସଂସାରେ କାହିଁଛୁ ?
କରେ ସେ ଯନ୍ତ୍ରର ସଙ୍କେ ଲୋ ସଜନ ! କି କରି ପାଇଛୁ ।୫।
କୋଟିଏ ସୁଦ୍ଧାର ତାର ଛଇ ଗୁଣକି
ଧନ୍ୟ କେ ଆଣିଛୁ ତାକୁ ଲୋ ସଜନ ! ଗୋକୁଳପୁରକ ।୬।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ରାଧେ ! ମିଛେ ପିନା ମାଇଁ
ତୁମ୍ଭ ପ୍ରେମ ସୁଆଗିଆ ସେ ଢଟିଆ ନାଗର କହ୍ନାଇଁ ।୭।

[ଶତ୍ରେ ଦଶ]

ରୂପାନୁରାଗ

(ରାଗ କାମୋଦ ତାଳ ଏକତାଳୀ)

ଆଜ ଦେଖିଲି ବନମାଳୀକ ଗୋ
ଏ ପରା ଦଳଥିଲେ କାଳୀ କ ଗୋ । ଘୋଷା ।
ବ୍ରଜବାଳକ ସଙ୍ଗେ ବନୁ ଆସନ୍ତ ରଙ୍ଗେ
ବଜାଇ ବେଣୁ ଶିଙ୍ଗା କାହାଲୀକ ଗୋ ।୧।
ବନ କୁସୁମେ ବେଶ କି ଶୋଭା ପୀତବାସ
କର୍ଣ୍ଣେ କୁଣ୍ଡଳ କରତାଳିକ ଗୋ ।୨।
ବାମେ ବାନ୍ଧିଛୁ ଜୂଡ଼ା ଶିଖିଶିଖଣ୍ଡ ବେଢ଼ା
ଖୋସିଣ ରଙ୍ଗ ଜାମୁଡ଼ାଳିକ ଗୋ ।୩।
ଅଙ୍ଗେ ଗୋରଜ ଧୂଳି ଆସନ୍ତ ଚଳି ଚଳି
ଡାକନ୍ତ ଧବଳୀ ଶ୍ୟାମଳୀକ ଗୋ ।୪।

କ୍ଷୀର ଲବଣୀ ସର ଭୁଞ୍ଜାଇ କଲ ସ୍ଥିର
* ମୋହନ ସେବେ ପାଦ ତଳକ ଗୋ ।୫।

———

[ଶବ୍ଦ ଏଗାର]

ରୂପାନୁରାଗ

(ରାଗ ପଞ୍ଚମ ବରାଡ଼ି ତାଳ ଝିପୁଟା)

ଅର୍ଯ୍ୟମା ଜେମାର କୂଳେ   କେଳି ଦ୍ରୁମ ପ୍ରିୟ ମୂଳେ
ସଖି ! ମୁଁ ଦେଖିଲି ଯେଉଁ ରୂପ
ସେ ତ ଅତି ଚମତ୍କାର   କୋଟି ସୃଷ୍ଟି ଶୋଭସାର
ଲାବଣ୍ୟ ପ୍ରତିମା ରସକୂପ ଗୋ
ପ୍ରିୟସଖି !
ନନ୍ଦନଟବର ଦିବ୍ୟଠାଣି
ତହିଁ କେତେ ସୁଧା ଅଛି କେ ପାରିବ ଜାଣି ଗୋ ।୧।

ମାଳେନ୍ଦ୍ରମଣି ଦର୍ପଣ   ନଖଯୋଗିଲେ ପଣ ପଣ
ତା କାନ୍ତି ପଣକୁ ନୋହେ ସର

---

* ମୋହନ ଦାସ ୬ ଗୌରଚରଣଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ଥିଲେ । ତେଣୁ କୃପାରେ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଭଣିତା । ଏହି ମୋହନ ଦାସ ଅଧିକାଶ୍ରୀ ବାବାଜି ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣଙ୍କ ପାଖରୁ ଓ ଶ୍ରୀ ବଳଭଦ୍ରଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅଜାଗୁରୁ ।

———

ନବାମ୍ବୁଦ ମରକତ ଘନକଳା ଜଳଜ ତ
ଲଜ ପାଇ ଯିଟବ ଅପଯଶ ଗୋ
ପ୍ରାଣମିତ !
ଦଳା ଅଞ୍ଜନ କି ହେବ ଲକ୍ଷ
ଖତମାଳ ତମାଳ ତ ହାରିବେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଗୋ ।।୨।

ନେତ୍ର ମନ ବିମୋହନ ସୁଲଳିତ ଅଧରଘନ
ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସିନ୍ଧୁରେ ଗଲି ମଜ୍ଜି
ନ ପାଇଲି ଥଳ କୂଳ ମୋର ଦମ୍ଭତରୁମୂଳ
ସମ୍ଭତରେ କେଣେ ଗଲା ହଜି ଗୋ
ପ୍ରାଣସଖି !
ଆଜି ପାଉନାହିଁ ଲୋଡ଼ି ଲୋଡ଼ି
ମୋ ନିଜ ମହତ ସେ ତ ଦେଲେ ଜାଳପୋଡ଼ି ଗୋ ।୩।

ତାହୁରୁ ତଳପା ଯାଏ ଉପମା ଦେବି କି ସ୍ୱାପେ
ତାହା ମୋତେ ଆସୁନାହିଁ କହି
ଉପାୟ କହ କି କରି ହେବି ଶ୍ରୀପଦ କିଙ୍କରୀ
ଜାତି କୁଳ ଶୀଳେ ମୁଁ ନ ରହି ଗୋ
ପ୍ରାଣଦୂତି !
ମାଗୁଅଛି ତୋତେ ମୁଁ ଏତିକି
ଭେଟାଇବୁ କି ମୋତେ ସେ ନୀଳହାଣିକ ଗୋ ।୪।

[ଶଢେ ବାର]

ରୂପାନୁରାଗ

(ସଖି ଗୋ ! ମୋର କୁଞ୍ଜକୁ ଆଜ ବୃତ୍ତ)

ସଜନି ! ଶ୍ୟାମ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗଠାଣି
ବସି ଗଢ଼ିଥିଲା କେଉଁ ବଢ଼ାଣି । ଘୋଷା ।
ଯେତେ ଜଳଧାର ସାରକୁ ଆଣି
ଏକ କରି ତନୁ ଅଛି ନିର୍ମାଣି । ୧ ।
ଚୂଳ ଚଳକୁ ଲମ୍ବିଅଛି ବେଣୀ
କବା ଖେଳ କରେ କାଳୀୟ ଫଣୀ । ୨ ।
ଭାଲେ ଗୋରଚନା ରଚନା ପୁଣି
ମଧୁର ହାସକୁ ବାଙ୍କ ଚାହାଣି । ୩ ।
ପୀତବାସ ବଦ୍ୟୁ-ଝଟକ ଜିଣି
ଉରେ ବନମାଳ କଣ୍ଠରେ ମଣି । ୪ ।
କଟୀରେ ଶୋଭନ କ୍ଷୁଦ୍ର କିଙ୍କିଣି
ପଦୁରେ ନୂପୂର କଳା ବାଜେଣୀ । ୫ ।
ଦେଖି କାହା ଦମ୍ଭ ରହିବ ପୁଣି
ସୁରତ ଇଚ୍ଛିବେ ସୁର ତରୁଣୀ । ୬ ।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଶୁଣ ମୋ ବାଣୀ
ଦଇବ ଦେଲାଣି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଆଣି । ୭ ।

———

[ଶବ୍ଦ ଚେର]

ରୂପାନୁରାଗ

(ରମାବର ! ଅନା ଶ୍ୟାମରୂପ ଦର୍ଶନ କ ସୁନ୍ଦର ବୃତ୍ତ)

ପ୍ରିୟ ଆଳି !

ବୃନ୍ଦାବନ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ୟାମ ଶୋଭଣିୟ ଗୋ । ଘୋଷା ।

ମହେନ୍ଦ୍ର ନୀଳରତନକାନ୍ତ ଜିଣି ଅପଘନ
ଚନ୍ଦ୍ରିକ ବଟନଟବେଶ ମୋହେ ତନ ପୁଷ୍ପ ଗୋ ।୧।

ଯଶୋଦା ନେତ୍ର ଅଞ୍ଜନ ରସାମୃତ ବଟୀମାଳୀ
ଅଭିନବ ନଟବର ଭଙ୍ଗି ଚମତ୍କାରୀ ଗୋ । ୨ ।

ଅଖିଳ ବ୍ରଜବାସୀ ମାନଙ୍କ ଆନନ୍ଦ ଖଣି
ପ୍ରମତ୍ତ କଳା କୁଞ୍ଜର ନିକୁଞ୍ଜ ବିହାରୀ ଗୋ । ୩ ।

ଦୁଃଖ ପାଶୋରା ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ଲାବଣ୍ୟ ଠାଣି ତ୍ରିଭଙ୍ଗ
କ ସୁନ୍ଦର କେଳି ନୀପ ମୂଳରେ ଉଭାର ଗୋ । ୪ ।

ବସି କେଉଁ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଗଢ଼ିଥିଲା ଏ ପ୍ରତିମା
ନାଗରୀଙ୍କ ଶିରଅବତଂସ ବଂଶୀଧାରୀ ଗୋ । ୫ ।

ଦ୍ୱିଜ ଗୌର କହେ ଭଲ ଶୁଣ ଗୋ ଭାନୁ ଦୁଲାଳ !
ସେ କାମ ମୋହନ ତୁମ୍ଭ ପ୍ରେମର ଭିକାରୀ ଗୋ । ୬ ।

———

[ଶବ୍ଦ ଚଉଦ]

ରୂପାନୁରାଗ

(ରାଗ ଖଣ୍ଡକାମୋଦୀ ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

[ମୂଳେ ମୋତେ ଶରଣ ଗଲ ବୃତ୍ତ]

ଶ୍ୟାମ ହିଭଙ୍ଗି ଛଇଲେ ସଙ୍ଗିନ !!
ବାମନପ୍ରୀତିଙ୍କି କରଇ ବାଇ ଲୋ । ଘୋଷା ।

କଳା ଗ୍ରୀବେ ଦଳାକସ୍ତୁରୀ ଶତା
ବଳାନୁଜଙ୍କୁ ସେ କେଡ଼େ ଶୋଭିତା ।୧।

ଶିଖିପୁଚ୍ଛ ଗୁଚ୍ଛ ସେ ବାଙ୍କ ଚୂଳେ
ଖଞ୍ଜିଛନ୍ତି କେ ରଙ୍ଗେ ମାଳବକୁଳେ ଲୋ ।୨।

କଣ୍ଠେ ଗନ୍ଧଫଳ କଳୀର ପ୍ରଭା
ଦେଖି ନ ଭୁଲିବ କେଉଁ ବଲ୍ଲଭା ଲୋ ।୩।

ହଳପ୍ରିୟମାଳୀ ଜାନୁକୁ ବଳ
ଦୋଳା କେଳି କରେ ଅନାକ ଭଳ ଲୋ ।୪।

କରେ ଧରେ ଯେଉଁ ମୋହନ ବଂଶୀ
କେ ବର୍ଣ୍ଣିବ ଦେଲେ ଅଧରେ ଦଂଶି ଲୋ ।୫।

କୁନ୍ଦକ ବୃନ୍ଦର ଭେଳକ ଲଗା
କନ୍ଦନଜାକୂଳ ସରଣୀଜଗା ଲୋ ।୬।

ଭୂଦେବ ଗଉର ଚରଣ ପ୍ରତି
ସେ ହେଉ ସେ ହେଉ ହେବ ତା ଦାସୀ ଲୋ ।।

—•—

[ଶଙ୍କେ ଚନ୍ଦର]

ରୂପାନୁରାଗ

ଶ୍ୟାମଶୋଭା ଠାଣି ସେ ବନ୍ଧଭଙ୍ଗି ବୃନ୍ଦାଣି
ଅଳକେ ମୁନ୍ଦରେ କଲ୍ପେ କଲ୍ପେ କଲ୍ପି
ଗଢ଼ି ଥିଲ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ବନ୍ଧ.ଣୀ ॥

କ ସୁନ୍ଦର ଗୃରୁ ଚନ୍ଦ୍ରକ ଚୂଡ଼ା
କୂଳବଧୂ କୂଳ ବରତ ଛଡ଼ା
ବକୁଳ କୁସୁମ ତହିଁରେ ସୁଷମ
କଠୀ ଚଳକୁ ଲମ୍ବିଅଛୁ ବେଣୀ ।୧।

ବେନି ଶ୍ରବଣରେ ରତ୍ନ କୁଣ୍ଡଳ
ଦୋହଲ ଖେଳଇ ଗଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳ
ଗୋରଚନା ଟୋ କପାଳେ ଶୋଭିତା
ନାସେ ଗଜମୋତିବର ବସଣୀ ।୨।

ମୁଖେ ମନ୍ଦହାସ ଯେମନ୍ତ ଶୋଭା
ଦେଖିଲେ କେ ଅବା ନୋହିବ ଲୋଭା
ଉରେ ସୁଚନ୍ଦକ ଦଶେ ଜକ ଜକ
ଦେଖି ଦକ ଦକ ହେବେ ତରୁଣୀ ।୩।

ଶ୍ରୀକରେ ରତନ କଙ୍କଣ ହାର
ଲମ୍ବିଅଛୁ ବଇଜୟନ୍ତୀ ହାର
କଟୀତଟେ ପୀତ ପଟ ବନ୍ଧକତ
କଙ୍କିଣି ମାନସ ନଥଇ କଣି ।୪।

ପାଦରେ ନୂପୁର ନାଦ ଝମକ
ଶୁଣି କୂଳବଧୂ ଚଉ ଚମକ

ରତ୍ନ ପାଦୁକାରୁ ନୟନେଁ ନଦେଖି
ଧ୍ୟାନହୀନ ଜନ ଗଢ଼ରଂ ଭଣି ।୫।

[ଶହେ ଷୋଳ]

ରୂପାନୁରାଗ

(ରାଗ ଖମ୍ବାଜ ତାଳ ଚହପଠ)

ଅନା ଲୋ ସଖି ! କହ୍ନାଇଁ ଠିଆ ଠାଣିକ
ପର କେ ହୋଇବ ତିନ ଭୁବନେ ବଂଶୀପାଣିକ । ଘୋଷା ।
ତା ଯେଉଁ ତ୍ରିଭଙ୍ଗି ଛଇ ବିଲୋକଲେ ଆଖିଆଉ
ଏ ଗୋପପୁରେ କେଉଁ ଗୋପୀ ରଖି ପାରିବ ଆଣିକ ।୧।
ବୃନ୍ଦାବନ କଳାକର ନଟନାଗର ଶେଖର
ଭୃଙ୍ଗି ଦେବ ସଙ୍ଗଙ୍କର ବରତ ଥାଅ ଜାଣି କ ।୨।
ମାର ମୋହନ ମୂରତି ବୃନ୍ଦେଁ କେଁ ପଡିବରଣ୍ଡ
ନ ଇଚ୍ଛିବ ଅବା ପ୍ରୀତି ବଳେ ଘୃତିଣ ବାଣୀକ ।୩।
ରସେ ଗୌର ଦ୍ଵିଜ କହ୍ନ ମିଛ ନୁହେ ଆଲୋ ହଦ୍ଵ !
କେ ଶୁଣିବ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଧ ତା ତମାଳ କାହ୍ନାଣୀକ ।୪।

[ଶହେ ସତର]

ମୋହନ ସୁବେଶ

(ରାଗ ଭାଟିଆର ତାଳ ଖେମଟା)

ବାଳଗୋପାଳ ମଣ୍ଡଳୀ ଗୃହବେଶ ବନାଇଁ
ପଛ ପଟୁଆରେ ବିଜେକଲେ ରାମ ଭଦ୍ରାଇଁ ।୧।

ମଧ୍ୟେ ବେଣୀଭାଇ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣେ ଗୋପକୁମର
ଆକାଶରେ ଥାଇ ଚାହାଁ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଅମର ।୨।

କେ ବଜାଏ ଶିଙ୍ଗା ବେଣୁ କେହୁ ଧରେ ତାଳକ
କେ ଖେମଟା ରଙ୍ଗେ ନାଚେ ସୁହାଁ ବନମାଳୀଙ୍କ ।୩।

କେହୁ ଚଗ ମାରେ କେହୁ କରେ ଧାଆଁ ଧାଉଡ଼
ବେନ ହରେ ଧରି କେହୁ ବୁଲୁଅଛନ୍ତି ଲଉଡ଼ି ।୪।

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ଅଟନ୍ତି ବଡ଼ ଭଙ୍ଗିଆ
ସବୁ ନଟକୁଟ କରିବାକୁ ନବରଙ୍ଗିଆ ।୫।

ଉଜପୁ ଜଗମୋହନ ବଟୁ କର ଧରଣ
ଗୋପଦାଣ୍ଡ ମଣ୍ଡୁଛନ୍ତି ଲୀଳାଗତି କରଣ ।୬।

ସାବଧାନେ ସଟଜକର ବୋଲି କେ ଜଣାଉଛି
ଗଉରଚରଣ ଦ୍ୱିଜ ପଦଣ୍ଡ ମଣାଉଛି ।୭।

— — —

[ଶବ୍ଦ ଅଠର]

ଗିରଟେକା

(ରାଗ ଲଳିତ ମଞ୍ଜରୀ)

କୋମଳ କରଣ ସ୍ୱଣୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କହେ ବାଣୀ
ଶ୍ୟାମଘନ ରେ ବାପ ଜୀବଧନରେ
ମୋ ନେତ୍ର ସମ୍ପତ୍ତି କଳାକାହ୍ନୁ
ଏ ସଂସାରେ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ତୋତେ ମୁଁ ପାଇଲି ଢନୁଁ ।୧।

ଦଣ୍ଡେ ହୋଇଲେ ଉଚ୍ଛୁର   ଗୋପେ ହେଉ ଥରଥର
ଶ୍ୟାମଘନ ରେ ବାପ ଗୋବଧନ ରେ
କାଲଠାରୁ ନାହିଁ ତ ଭୋଜନ
କେତେ ଶୁଖିଲ୍ଲ ଦିଶୁଛୁ ତୋ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ।୨।

ନଣିଘଡ଼ ଦୁଇ ନୋଡ଼ୁ   ନଦେ ତଳ ପଡ଼ିଯାଉ
ଗୋବଧନ ରେ ବାପ ଶ୍ୟାମଘନ ରେ
କାଲି ଉଜାଗର ଧନ ରାଏ
ଘୂମିତ ଦିଶୁଛୁ ନବଘାଳ ଇନ୍ଦୀବର ନେତ୍ର ।୩।

ବଂଶୀ ଅବା କେତେ ଗରୁ   ଦଣ୍ଡେ ଯେବେ ତାକୁ ଧରୁ
ଗୋବଧନ ରେ ବାପ ଶ୍ୟାମଘନ ରେ
କରୁଥାଉ ଏ ହାତ ସେ ହାତ
ବ୍ୟଥା ପାଇବଣି ଭୁଜ ଧରିବାରୁ ଏ ପର୍ବତ ।୪।

ପୋଏ ଧରିଥାନ୍ତୁ ଗିରି   ତୁ ବାନ୍ଧୁ ଭୋଜନ ସାରି
ଗୋବଧନ ରେ ବାପ ଶ୍ୟାମଘନ ରେ
ପୁଣି ସଙ୍ଗେ ଧରିବୁ ମନ୍ଦର
ଆସ ମୋ ପ୍ରାଣ ଟି ବାପ ନବୀନ ଘନ ସୁନ୍ଦର ।୫।

ଯଶୋଦା ବଚନ ଶୁଣି   ସକଳ ବାଳକେ ଭଣି
ଶୁଣ ରାଣି ଗୋ ! ମାତ ଠାକୁରାଣି ଝଗା
ବାମଭୁଜେ ଗିନା ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ
ବଢ଼ାଇ ଦିଅ ଦକ୍ଷିଣ କରେ କରନ୍ତୁ ଭୋଜନ ।୬।

• ପୁଅଙ୍କ କଣ୍ଠାଳ ଜାଣି   ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଥାଳରେ ରାଣୀ
ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନ୍ନ ସେ ଘୃତେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେ
ଷଡ଼ରସ ବହୁଧ ବ୍ୟଞ୍ଜନ
ଉଭାହୋଇ ସଙ୍ଗେ କୃଷ୍ଣ କରନ୍ତି ଭୋଜନ ।୭।

ଆଣି ଧର ନନ୍ଦନାରୀ ତନୁପାଶେ ଫେର ଫେର
ପରଶନ୍ତି ସେ ମାଏ ଯଶୋବନ୍ତୀ ହେ
ସଙ୍ଗ ଯୋଏ ଭୋଜନ କରନ୍ତି
ଆନନ୍ଦରେ ଗୋପ ଗୋପୀମାନେ ଅନାଇ ଅଛନ୍ତି ।୮।
କେ ବୋଲଇ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଅମର ପୁର ସ୍ୱଜନ
ଭଲ ଭଲ ସେ ଇନ୍ଦ୍ର କ ନ କଲ୍ ଗୋ
ଏ ଶିଶୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଖାଇଲ୍
କେ ବୋଲଇ ଆମ୍ଭ ନେତ୍ର କେତେ ତପ କରିଥିଲ ।୯।
ସୁବାସିତ ଖିର ଆଣି ମୁଖ ଧୋଇଦେଲ ରାଣୀ
ବସ୍ତ୍ରେ ପୋଛୁ ସେ ମୁଖ ନନ୍ଦବଧୂ ହେ
ଗଉର ଚରଣ ଏହା ଇଚ୍ଛି •
କନକ ଥାଳୀରେ ଅବଶେଷ ଅନ୍ନ ଯେତେ ଅଛି ।୧୦।

[ଶ୍ରୀଦେ ଉଶେଇଶ]

କୃଷ୍ଣ କରଣି

(ରାଗ ମୋହନା ତାଳ ଝୁଲା)

ଶୁଣ ନନ୍ଦରାଣି ଗୋ ! ତୁମ୍ଭ ପୁଅ କାହାଣୀ
ନଟବର ବେଶ ହୋଇ ନୀପମୂଳେ
ମୋହନ ମୁରଲୀ ବଜାନ୍ତି ପୁଣି । ଘୋଷା ।
ନାନା ଜାତି ବନ କୁସୁମ ସୁଷମ
ଅତି ମନୋହର ଚିକୁର ବେଣୀ
ଚୂଳ ଉପରକୁ କି ଶୋଭା ଦିଶଇ
ମୟୂର ପୁଚ୍ଛ ଚନ୍ଦ୍ରିକ ଖଞ୍ଜଣୀ ।୧।

ମକର କୁଣ୍ଡଳ କର୍ଣ୍ଣେ ବସ୍ତଜାତ
ଝଲେ ଗୋରୋଚନା ନାସାରେ ମଣି
କମ୍ବୁକଣ୍ଠେ ଜମ୍ବୁନଦର ପଦକ
କଟୀରେ ଖଞ୍ଜିଛୁ କ୍ଷୁଦ୍ର କଙ୍କିଣୀ ।୨।

ସ୍କନ୍ଧେ ରତନ କଙ୍କଣ ଜଡ଼ିତ
ପଦ୍ମରେ ନୁପୁର କଳା ବାଜେଣି
ଆଭରଣ ପୀତ ବସନ ଝଟକ
ନବଘନେ ଯେହ୍ନେ ସଉଦାମିନୀ ।୩।

ଦୃଶ୍ୟ ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ ପ୍ରକାଶି ଗୋବନ୍ଦ
ମୁରଲୀ ଉପରେ କବେଣି ପାଣି
ଭ୍ରୂଭଙ୍ଗିକି ତା ଦୂରୁ ଅନାଇଲେ
ମାନ ମାନସରୁ ପକାଏ ହାଣି ।୪।

ସେ ମୁରଲୀ ସ୍ୱନ ଶୁଣିଣ ତପନ—
ନନ୍ଦନୀ ଉଚ୍ଛୁଳ ବହେ ଉଜାଣି
ମୀନ ଭେକ ଜଳ କୂଳରେ ପଡ଼ନ୍ତି
ଶିଳାମାନେ ଦ୍ରବ ହୁଅନ୍ତି ପାଣି ।୫।

ବସ୍ତ୍ର ସ୍ତନପାନ ତେଜଣ ମଜନ
ହୋଇ ଶୁଣନ୍ତି ତା ମୁରଲୀ ବାଣୀ
ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ କୁରଙ୍ଗ ହୁଅନ୍ତି ଏକସଙ୍ଗ
ନକୁଳର ସଙ୍ଗେ ଖେଳଇ ଫଣୀ ।୬।

ଶୁଣ ଏ ଗୋ ମାଏ ଜାଣିଲୁ ନିଷ୍ଟଏ
ସେ ଭୂମ୍ଣ ତନପ ହୁଅନ୍ତି ପୁଣି
ତ୍ରିଭୁବନ ସାର ମୋହନ ମୂରତି
ଏ ଗୋପେ ଧରିବ ଛୁଡ଼ନ୍ତି ଆଣି ।୭।

ଶୁଣି କୃଷ୍ଣକାନ୍ତ ବାଣୀ ଯଶୋବନ୍ତୀ
ସନ୍ତୋଷେ ଗୋପୀଙ୍କି ଦେଲେ ମେଲାଣି
ହରଷରେ ନଶି ଉତ୍ସବରେ ବସି
ସେ ଦ୍ୱିଜ ଗଜର ଚରଣଂ ଭଣି ।୮।

[ଶତେଦ୍ୱ ଷୋଡ଼ଏ]

ଗୋପବାଳକ ଅଳି

(ଝୁଲ ଚଉପଦ)

ଶ୍ୟାମ ଘୁଙ୍ଗୁ ନ ଦେବୁ ବାଟ
ଦେଇ ଯାଅ ନୂଆ ଗୋପାଳ ଘାଟ । ପଦ ।
ଛଦା ଛନ୍ଦ କରି ଭ୍ରୁ କର
ମଧ୍ୟେ ବ୍ରଜରାଜ କିଶୋର
ଛନ ଚଳ ବାଳଗୋପାଳ ମଣ୍ଡଳ
ଆନନ୍ଦେ କରନ୍ତି ଗଉଡ଼ ନାଟ ।୧।
ତୁମ୍ଭେ ଝାଞ୍ଜିଦାମ ମୋହନ
ଆମ୍ଭ ଆଶା କରିବ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଦିଅ ରତ୍ନହାର ପଦକ କୁଣ୍ଡଳ
କାହିଁକି ମୋହନ ଦେଖିଛ ଜାଠ ।୨।
ହସି କୃଷ୍ଣ ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ
ଲେଉଟାଇ ଦେବା ମାଗଣ
ଶୁଣି ଗୋପସୁତ ବୋଲନ୍ତି ହେ ମିତ !
ଅମ୍ଭେମାନେ ଛଡ଼ ନାହିଁ ସେ ପାଠ ।୩।

କୃପାନିଧି ! କରୁଣା କର
ଦେଇଯାଅ ଅଭୟ ବର
କହେ ଗୌର ନଟନାଗର ପାଳଟ
ଲାଟ ଦେଲେ ଶିରେ ବାନ୍ଧିବୁ ପାଟ ।୪।

[ଶହେ ଏକୋଇଶ]

ରାଧା ଭୂତାବେଶ

(ରାଗ ଖମ୍ବାଜ ତାଳ ପହପଟ)

ସେ କାଳଆଭୂତ ଲାଗିଛି ରାଧାକୁ ସହି
କେ ଜାଣେ କେଉଁ ଗୁଣିଆ କବା ମନ୍ତ୍ରର ପାଙ୍ଗିଛି ॥
କୁମ୍ଭାର ଶବଦ ଶୁଣି ହୁଙ୍କାର ଗର୍ଜନେ ପୁଣି
ଫୁକାରରେ ହୁଏ ଗୁଣି ଲୁକାଇ ତା ରାବ କରୁଛି ।୧।
ଉଡ଼ିଗଲେ କୋଇଲଟି ବୋଲେ ମୁଁ ତୋ ପୋଇଲୀଟି
କଳା ଅରବିନ୍ଦ ଦଳ ବକ୍ଷେ କଷାଁ ଦିଏ ବାଞ୍ଛି ।୨।
ନୀଳ ମେଘେ ଦେଇ ଦୃଷ୍ଟି କ ରାଚ ରାଚ କୁମ୍ଭୋଷ୍ଟୀ
ହସି ହସି ଦରକଣ୍ଠୀ କଇଁ କଇଁ ତ କାନ୍ଦୁଛି ।୩।
କେଶ ବାସ ଅସମ୍ଭାଳେ ଏକାଇ ତମାଳ ମାଳେ
ବୁଲି ବୁଲି ଧରି ବଳେ ଶ୍ୟାମକର ନ ଛାଡ଼ୁଛି ।୪।
ଗଉର ଚରଣ ଭାଷେ ଏହା ମୋ ମନକୁ ଆସେ
ନିଶ୍ଚେ ଧନୀ ମନଧନ ମୋହନକୁ ସମର୍ପିଛି ।୫।

[ଶହେ ବାଇଶି]

ଦଧିଗୀତ

ଦଧି କେ ନେବ ଗୋ ଷଳମ୍ବ ନ କର ଆମ
ସବୁଠୁଁ ସରସ ଏ ଗୋଟ ଗୋରସ
ଯାର ମଧୁ ମଧୁ ବାସ ।ଘୋଷା।
ଏ ଦଧିର ସିଧି ନ ଜାଣନ୍ତି ବିଧି
ଆନ ବା ଜାଣିବ କହିଁ
ଗୋପପୁର ବିନୁ ତିନ ଭୁବନରେ
ଖୋଜିଲେ ମିଳିବ ନାହିଁ ।୧।
ନିତ ସେ ନୂତନ ନୁହେ ପୁରାତନ
ସର୍ବଦା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଠା
ଏମନ୍ତେ ଅନେକ ଯୁଗ ବିତିଗଲେ
ହେବେହେଁ ନୋହିବ ଖଟା ।।୨।
ଦଧି ଦୁଗ୍ଧ ଘୃତ ଲବଣୀ ସହିତ
ଆବର ଅଛଇ ଛେନା
ଏହୁ ପଞ୍ଚଦ୍ରବ୍ୟ ସ୍ୱାଦୁ ସଜରଭ
ଚାଖିଲେ ଜାଣିବ ସିନା । ୩ ।
ଏ ଦଧିକ ଆଶ କରଣ ମହେଶ
ତେଜି କୈଳାସ ଭୁବନ
ଗୋପେଶ୍ୱର ନାମ ବହି ଗୋପଗ୍ରାମ
ନିତି ଦଧି ମରଦନ ।୪।
ହନେ କୃଶପାଣି ମହିମା ନ ଜାଣି
ବତ୍ସବାଳ ହରିନେଲେ

ଜ୍ଞାନ ପାଇ ପୁଣି ସମର୍ପିଲେ ଆଣି
ଦଧି ଅନ୍ନ ସେବାକଲେ ।୫।
ପୁଣିହିଁ ନାରଦ କର ଘାଣା ବାଦ୍ୟ
ଗୋପରେ ମିଳଲେ ଆସି
ଗୃହିଣ ସେ ଘୋଳ ସେ ଦନ୍ତୁଁ ଗୋପାଳ
ମନ୍ତ୍ରରେ ହୋଇଲେ ଋଷି ।୩।
ଏ ସର ଲବଣୀ ଗୃହି ବେଣୁପାଣି
ଓଳିଆ ହୋଇଲେ ପର
କଲେ ହୁର ଜୁର ଏ ଗୋପ ନଗର
ଆବର ପଡ଼ଲେ ଧର ।୭।
କେହୁ କେତେ ଗାଳ ଦେଲେ ଗୋପବାଳୀ
ପଡ଼ଲ ବିଷମ ଧନ୍ଦା
ସେ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ ଯାମଳା ଅର୍ଜୁନ
ତଳେ ହୋଇଥିଲେ ବନ୍ଧା ।୮।
ଏ ଦଧିର ଗୁଣ କହୁଅଛୁ ଶୁଣ
ଏତିକ ଲକ୍ଷଣ ଅଛୁ
ଶକ୍ୟ ବଳେ ପାନ କରିଥିଲେ ଆନ
ରସ ନ ରୁଚଇ କଛୁ ।୯।
ନ ଲଗିବ କ୍ଷୁଧା ନ ଲଗିବ ବାଧା
ତାପ ତୃଷ୍ଣା ହେବ ଶାନ୍ତ
ଦନ୍ତୁ ଦନ ତନୁ ନୂତନ ଦଶିବ
ଫୁଟି ବରଜବ କାନ୍ତ ।୧୦।
କହିଲୁଟି ସତ ଶୁଣ ପ୍ରାଣମିତ
ଅପ୍ରତେ ନ କର ଏଣେ

ଏ ଦହି ଖାଇଲେ ଏ ଦେହକୁ ଛାଡ଼ି
ଆମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ହେବ ଜଣେ ।୧୧।

ଆଣ ଥିଲେ ଆସ ନ ଥିଲେ ନ ଆସ
ମଧୁରକ୍ତ ଫେରଯାଅ
ଯାର ନାହିଁ ଧନ ଥିବ ଅବା ମନ
କାଳ ହେଲେ ନେଇଆଅ ।୧୨।

ଆନ ଧନ ମାନ · ହେବ କ ସମାନ
ଏ ପଦାର୍ଥ କଣିବାକୁ
କଉତୁକ କର ଆସିଅଛୁ ଫେର
ତୁମ୍ଭ ମନ ଜ ଣିବାକୁ ।୧୩।

ନାନା ପ୍ରେମଭକ୍ତି ସେ ଗୋପ ଯୁବତୀ
ମଥୁରାନାଥଙ୍କି କହି
ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ଫେର ସକଳ ଆଭୀରୀ
ଆନନ୍ଦେ ବିକଲେ ଦହି ।୧୪।

ସାଣ କାରବାର ଯେପର ଯାହାର
ଗୋପକୁ ଚଳିଲେ ସ୍ୱଚ୍ଛେ
ଗଉରି ଚରଣ ଆଶାକର ପୁଣ
ଧାଇଁଛନ୍ତି ଗୋପୀଙ୍କ ପଛେ ।୧୫।

———

[ଶବ୍ଦ ଚେଇଣ]

କୋଳଗୀତ

କୋଳ କେ ନେବରେ ବହନ ହୋଇଣ ଆସ
ବୃନ୍ଦାବନ କୋଳ ଅମୃତରୁ ସ୍ୱାଦ
କର୍ପୂରକୁ ଜିଣି ବାସ । ଘୋଷା ।
ଧାର ମନଧନ ଅଛୁ ସେ ବହନ
ଏ ଫଳ ମୂଲ୍ୟଇ ନିଅ
ଆଗ ପାନ କର କେମନ୍ତେ ମଧୁର
ପଛନ୍ତେ କଜଡ଼ ଦିଅ ।୧।
ଦ୍ରାକ୍ଷା ବୋଲି କରି ଏକ ଫଳ ଅଛୁ
ତା ଠାରୁ ମଧୁର ନାହିଁ
ଦମ୍ନମନ୍ତ ତେଜ ଦାସୀଭାବ ହେଲେ
ସେ ଫଳର ସ୍ୱାଦୁ ପାଇଁ ।୨।
ଆବର ନାରଙ୍ଗ ଆଣିଛୁ ସୁରଙ୍ଗ
ସେ ବଡ଼ ଶୀତଳ ରସ
ନାମ ହେଜ ମନ୍ଦି ପାନ କରୁଥିଲେ
କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ଯିବ ନାଶ ।୩।
ଆଣିଅଛୁ ଜାମ୍ବୁ ଜମ୍ବିଲ ଭଙ୍ଗଞ୍ଜ
ମହୁଲ ଲେଖନ କୋଳି
ଖିରିକୋଳି ଗୁର- କୋଳି ବରକୋଳି
ବନରୁ ଆଣିଛୁ ତୋଳି ।୪।
କରମଙ୍ଗା ବୋଲି ଏକ ଫଳ ଅଛୁ
ସେ ଫଳର ତିନ ଅଂଶ।

ତାକୁ ଖାଇଥିଲେ ନିତାପ ତୁଟଇ
ଆବର ନ ଥାଇ ହିଂସା ।୫।
ଅନ୍ତୁ ନରକୋଳ ସୁପକ୍ୱ ଖଜୁର
ବେତକୋଳି ବଡ଼ ମିଠା
ଲେଖନ କୋଳର ଏତକ ଲକ୍ଷଣ
ଅଳପ ଲାଗଇ ଖଟା ।୬।
କଦଳୀ ସୁନ୍ଦରୀ କପିଥ୍ଥ କାନ୍ଥିଆ
କମଳା ଏ ପଞ୍ଚ ଫଳ
ସବୁ ରୂପ ରସ ସ୍ପର୍ଶ ଗନ୍ଧ ମିଶି
ପଞ୍ଚରସ ଯାକ ମୂଳ ।୭।
କୁଟିଳ କପଟ ବିଷୟ ଲମ୍ପଟ
ଛାଡ଼ ଏ ଫଳକୁ ଭକ୍ଷ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କୃପାରୁ ଅବଶ୍ୟ ଲଭିବ
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ।୮।
ଯେବେ ବ୍ୟାଧିମନ୍ତ କରିବ ବାଞ୍ଛିତ
ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇବ ତନୁ
ଦରିଦ୍ରକୁ ଧନ ମୂର୍ଖକୁ ପଣ୍ଡିତ
କରିବେ କାଳିଆ କାହ୍ନୁ ।୯।
ନାରୀମାନେ ଯେବେ ଏ ଫଳ ଭୁଞ୍ଜିବେ
କୃଷ୍ଣେ ହେବେ ଅନୁରାଗୀ
ଧନବନ୍ତ ପୁତ୍ର— ବନ୍ତ ସୁଲକ୍ଷଣୀ
ସଦା ସ୍ୱାମୀସଙ୍ଗଭାଗୀ ।୧୦ ।
ଆଗୋ ଗୋପ ଗୋପି ! ତୁମ୍ଭେ ବଡ଼ ତପୀ
ଏ ଫଳକୁ ଭୁଞ୍ଜିଥାଅ

ମନୋରଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇବ ବହନ
କଦମ୍ବ ମୂଳକୁ ଯାଅ ।୧୧।
ଗଉର ଚରଣ ଏ ଅନୁସରଣ
କରନ୍ତୁ ବ୍ରଜକୁ ଯିବ
ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ଫେର ମାଗି ମାଧୁକରୀ
କୁଣ୍ଡଖରେ ପଡ଼ିଥିବ ।୧୨।

———

[ଶଦ୍ଦେ ଚବଣ]

କଂସ ଆଜ୍ଞା

ଗୋ ଶୁଣ ଏକଥା ଅତି ବଡ଼ମଣ
ଲଗିଛୁ ଅଘଟ ଘଟଣ ଗୋ ଶୁଣ । ପଦ ।
ରାଜା ପେଶିଛୁ ଗୁର ପଦ୍ମ ସହସ୍ର ଘର
ଦେବେ ଏ ଗୋପଲୋକେ ପୁଣ ଗୋ ।୧।
ତାହା ପ୍ରାଣକୁ କାର ଆଶାନାହିଁ ବଗୁର
ଜାଣି ଲୋଡ଼ିବ ମରଣ ଗୋ ।୨।
ଏତେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ କଂସ ମାରିବ ଆମ୍ଭ ବଂଶ
ତେଣୁ କରନ୍ତି ଏ ଭିଆଣ ଗୋ ।୩।
ସବୁଦିନେ ତାହାର ଗୋପକୁ ଅହଂକାର
କାହିଁକି ଏତେ ଦାରୁଣ ଗୋ ।୪।
କେ ବୋଲେ କି କରିବା କାହାକୁ ପଗ୍ଭରିବା
କେ ଅବା ରଖିବ ଶରଣ ଗୋ ।୫

କେ ବୋଲେ କପାଁ ଡର   କୃଷ୍ଣ ଛନ୍ତି ଆମ୍ଭର
ଅବଶ୍ୟ କରିବେ ରକ୍ଷଣ ଗୋ ।୬।
କେତେ କେତେ ଦଇତ   ନ କଲେ କି ଉତ୍ପାତ
ସମସ୍ତେ ଲଭିଲେ ମରଣ ଗୋ ।୭।
ଅଘା ଶକଟା ବକା   ତୃଣାବର୍ତ୍ତ ଧେନୁକା
କ୍ଷୀର ସଙ୍ଗେ ପୂତନା ପ୍ରାଣ ଗୋ ।୮।
ଏ ମାନ ଶୁଣି କଂସ   କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କରି ରୋଷ
କରନ୍ତୁ ଏ କୂଟ ଭିଆଣ ଗୋ ।୯।
ଗଉଡ଼ ଦ୍ୱିଜ କହେ   ନ କର କିଛି ଭୟେ
ଯା ନାମ ମାନଉଦ୍ଧାରଣ ଗୋ ।୧୦।

[ଶତେ ପଚଶି]

ଗୋପବାଳକ ବିଳାପ

(ତାଳ- ଝ ପଟା)

ଆହେ ହରି ହେ ହରି ହେ
ସାଣ୍ଡେଦେଲ ଗୋପପୁରଶିଶୁ ହେ । ଘୋଷା ।
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଜୀବନ ନ ଯାଏ କାହିଁକ
ଛନ୍ଦିଛୁ ପିଣ୍ଡେ କି ସୁଖ ପାଇବା ପାଇଁକ ।୧।
ଅକାଳ ଚଢ଼କ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ ଆମ୍ଭ ମୁଣ୍ଡେ
କେମନ୍ତେ ସ୍ଥଳିବୁ ଆମ୍ଭେ ଗୋପପୁର ଦାଣ୍ଡେ ।୨।
ନନ୍ଦରାଣୀ ଶୁଣିଲେ କି ଜୀବନ ଧରିବେ
ଶୁଣ ଘୋଷି ବ୍ରଜବାସୀ ନିଶ୍ଚୟ ମରିବେ ।୩।

ଝୁରୁଥିଲୁଁ ମନରେ ସମସ୍ତ ବାଳଙ୍କ
ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ହୋଇ ବଞ୍ଚିବୁ କାଳକ ।୪।
ଏତେ ବଡ଼ ମନୋରଥ ବ୍ୟର୍ଥରେ ଗଲା
ସ୍ୱପନ ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରାୟ ବିଧି ଭାଙ୍ଗିଦେଲା ।୫।
କାହାକୁ କହିବୁ ଶ୍ଳେଷ କରଣ ଇଙ୍ଗିତ
ଅହୋରାତ୍ର କାହା ଆଗେ କରିବୁ ସଙ୍ଗୀତ ।୬।
ଏହିରୂପେ ଅନେକ ରୋଦନ କଲେ ସ୍ୱରେ
କେହୁ ଗଡ଼େ କେହୁ ପଡ଼େ କେ ରହେ ମୂର୍ଚ୍ଛିତେ ।୭।
ଗୌରଦ୍ୱିଜ କାନ୍ଦିବୋଲେ ଏହି ଆଜ୍ଞା ହେଉ
ତୁମ୍ଭ ନାମ ଧରି ମୁଖେ ଏ ଜୀବନ ଯାଉ ।୮।

———

[ଶତେ ଛବଣ]

ଗୋପିକା ବିଳାପ

(ରାଗ ଶୋକମଞ୍ଜରୀ)

ଶ୍ୟାମଘନ ହେ ! ମୋହନ ବଂଶୀ ବଦନ
ବ୍ରଜମଣ୍ଡଳ ମଣ୍ଡନ ଯଶୋଦା ଜୀବନଧନ । ଘୋଷା ।
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଚିତ୍ତେ ଆଶା ଥିଲା ଯେତେ ଯେତେ
ସେ ସବୁ ବ୍ୟର୍ଥ ଗଲା କାମନା ନୋହିଲା ପୂର୍ଣ୍ଣ । ।
ଆମ୍ଭେ ଅତି କୁଲକ୍ଷଣୀ ହୀନଜାତି ଗୁଆଳୁଣୀ
ଶ୍ରୀମୁଖ ମଧୁପାନକୁ ହୁଅନ୍ତୁ କେହି ଭାଜନ ।୨।
ଏହିଠାରୁ ଗୋପିକାଏ ସରିଲା ହେ ବଂଶୀଧାରୀ !
ଝୁରି ଝୁରି ଗୋପନାରୀ କେମନ୍ତେ ବଞ୍ଚିବୁ ଦିନ ।୩।

କାହାକୁ ଭଙ୍ଗୀ ବଚନ କରିବୁ ଆମ୍ଭେ ରଚନ
କେହୁ ଭୃକୁଭଙ୍ଗୀ କରି ବନ୍ଧେ ଠାରିବ ନୟନ ।୪।
କେ ସର ଲବଣୀ ଚୋରି କରିବଟି ଆମ୍ଭ ପୁରୀ
କା ନାମ ଧରି ଗୁହାରି କରିବୁଁ ନନ୍ଦ ଭୁବନ ।୫।
ଆଜ କାହା ପାଇଁ ମାଳ ଗୁନ୍ଥିବୁଁ ହେ ନନ୍ଦବାଳ
କାହା ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ ବୋଳିବୁଁ ଚୁଆ କର୍ପୂର ଚନ୍ଦନ ।୬।
କାହାକୁ ଆମ୍ଭେ ଗେଲାଇ କହିବୁ ନାସା ଫୁଲାଇ
ଆଉ କି ଶୁଣିବୁଁ କର୍ଣ୍ଣେ ମୁରଲୀ ଗୀତ ଗାୟନ ।୭।
ଏ ଆମ୍ଭ ହୃଦୟ ଜାଣି କୁଳିଶରୁ ହେଲା ଟାଣ
ଫାଟି ନ ଯାଇ ରହିଛୁ କି ନିର୍ଲଜ୍ଜ ପାପ ଜୀବନ ।୮।
ଯଶୋଦା ଉଦର କ୍ଷୀର ସିନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟୁଁ ସୁଧାକର
ଉଦେ ହୋଇ ଏବେ କାଳୀହ୍ରଦରେ ହେଲ ପତନ ।୯।
ଆମ୍ଭ ନେତ୍ର କର୍ଣ୍ଣ ଯାହା ଦେଖିଲୁ ଶୁଣିଲୁ ଏହା
କି କଷ୍ଟ ବହିଲୁ ଆଣି ପାପିଷ୍ଠ ଅଷ୍ଟନୟନ ।୧୦।
ଗଉରଚରଣ ଭଣି ସକଳ ଗୋପ ତରୁଣୀ
କାଳନ୍ଦୀ ହ୍ରଦକୁ ଚାହିଁ କରନ୍ତି ଦୁଃଖେ ରୋଦନ ।୧୧।

[ଶହେ ସତାଇଶି]

କାଳୀୟ ଶିର ନର୍ତ୍ତନ

କାଳୀୟ ଶିରେ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି ପଦ୍ମନେତ୍ର
ନନ୍ଦସୁତ ପାଦ ଛନ୍ଦ ବନ୍ଦନ୍ତି ଗଉରୀନାଥ ।ପଦ।
ଜୟ ଜୟ ମହାଦେବ ଦେବଙ୍କ ଉପରେ ଦେବ
ଏହି ଆଜ୍ଞା ଶୀଘ୍ର ହେଉ ଏ ଜଳ ହେଉ ଅମୃତ ।୧।

ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନୁ ଉଣ ଜାତ କାଳକୂଟ ବିଷ
ତାହା ଭକ୍ଷି ନୀଳକଣ୍ଠ ରଖିଛ ସବୁ ଜଗତ ।୨।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବନ୍ଦନା ଶୁଣି ତୋଷହେଲେ ଶୂଳପାଣି
ରଚିଲେ ତାଣ୍ଡବ ନୃତ୍ୟ ବଜାଇ ଡମରୁ ଯନ୍ତ୍ର ।୩।

ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ଦେବବୃନ୍ଦ ସମସ୍ତେ ହେଲେ ଆନନ୍ଦ
ସୁଧା ଦେଇ ପଠାଇଲେ ଘେନାଇ ବନତାସୁତ ।୪।

ମିଳିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଶେ କାଳୀକି ଅନାଇ ବେଷେ
ପାଦପଦ୍ମ ତଦ୍ଧ୍ୟା ବନ୍ଦି କଲ କୋଟି ଦଣ୍ଡବତ ।୫।

ଶୁଝିଥାନ୍ତି ପୂର୍ବ ଋଣ ତୋ ଶିରେ ତ ଶ୍ରୀଚରଣ
ଦେଖି ମୁଁ ହେଲି କାରଣ ଆଜ୍ଞୁଁ ତୋର ମୋର ମିତ ॥

ଏତେ କହି ଖଗଇନ୍ଦ୍ର ହେଲା ପରମ ଆନନ୍ଦ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମସ୍ତକ ପରେ ସିଞ୍ଚିଲା ନେଇ ଅମୃତ ।୭।

କାଳନ୍ଦୀ ହ୍ରଦରେ ପଡ଼ି ବିଷ ଦୋଷ ଗଲା ଛାଡ଼ି
ପୂର୍ବରୁ ଯେ ମରିଥିଲେ ସର୍ବେ ହୋଇଲେ ଜୀବିତ ।୮।

ନାଗପତ୍ନୀମାନେ ମିଳି ଗରୁଡ଼ ଗଗନେ ଚଳି
ସ୍ତୁତି କଲେ ସର୍ବ ବାଳୀ ଶିରେ ଯୋଡ଼ି ବେନି ହସ୍ତ ।୯।

ଯେ ପାଦ ଅଘଖଣ୍ଡନ କାଳୀମସ୍ତକ ମଣ୍ଡନ
ଗଉର ଚରଣ ବୋଲେ ସେ ପଦତଳେ ମୁଁ ଭୃତ୍ୟ ॥

— — —

[ଶହେ ଅଠାଇଶ]

ନାଗିଣୀ ସ୍ତବ

(୪୮ ନୂ ଚୌପଦୀ)

ହେ ମୋହନ ! କର ଅବଧାନଂ
ଶ୍ରୀଚରଣ ତଳେ ଶରଣ ପଶୁଛୁଁ ଦଅ ବାରେ ପଦ୍ମଦାନ । ପଦ ।

କରେ ଘେନ ଅର୍ଘ୍ୟସ୍ଥାଳୀ ସବ୍ବ ନାଗବାଳୀ
ନନ୍ଦନନ୍ଦନଙ୍କୁ ବନ୍ଦାପନା କରି ଉଚ୍ଚେ ଦେଲେ ହୁଳହୁଳି ହେ ।୧।

ଦୋଷ ଅନୁକ୍ରମେ ଶାସ୍ତି ପାଇଲୁଣି ସେହୁ
ଦଣ୍ଡିବା ମଣ୍ଡିବା ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଉଚିତ କ୍ଷମାନିଧି ଆଜ୍ଞା ହେଉ ହେ ।୨।

ସହଜେ ସର୍ପ ଜନମ ଅଟଇଁ ଅଜ୍ଞାନଂ
ସେ କାହୁଁ ଜାଣିବ ଉତ୍ତମ ମଧ୍ୟମ ଗରଳରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେ ।୩।

ସକଳ ଜନ ହୃଦରେ ତୁହି ସିନା ଥାଉ
ଯାହାର ଯେମନ୍ତ ଭାବକୁ ତେମନ୍ତ ଭାବେ ତାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଉ ହେ ।୪।

ଶତ୍ରୁ ମିତ୍ର ପରାପର ନାହିଁ ଯାହା ଠାରେ
ଶୁଣିଥିଲୁଁ ସିନା ଜାଣି ତ ନଥିଲୁ ଦେଖାଗଲା ଏହିଠାରେ ହେ ।୫।

ଲକ୍ଷ୍ମୀରଂ ନିବାସ ଭକ୍ତ ଭାବୁଥାନ୍ତି ଯାହା
ଏ ବଡ଼ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଆମ୍ଭର ବଲ୍ଲଭ ମସ୍ତକେ ବହିଲେ ତାହା ହେ ।୬।

ନାଗ ନାଗରୀ ବୋଲନ୍ତି ଯେତେ ଥିଲୁ ଭୟ
ସେ ପଦସଙ୍କେତ ପାଇଲୁ ବଳରୁ ସଂସାରେ ଆମ୍ଭେ ଅଭୟ ହେ ।୭।

ରଖ କି ନ ରଖ ନାଥ ! ଶରଣ ତୋହର
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣେ ଆନ ମୁଁ ନ ଜାଣେ ଜଣେ ତ ଠାକୁର ହେ ।୮।

———

[ଶବ୍ଦ ଅଣଷ୍ଟରଣ]

ଗୋପିକା ପାଞ୍ଚ

(ତାଳ ଝୁଲା)

ସଖି ! ଜଳଶ୍ୟାମଘନ ଯେବେ ସେ
ମୋହନ ମୁରଲୀ ବଜାଇବେ ଗୋ
ସ୍ବରୁ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ଚତୁରୀ ମାନଙ୍କ
ଚେତା ସ୍ୱହୁଁ ସ୍ୱହୁଁ ହଜାଇବେ ଗୋ ॥
କୁଳବଧୂମାନେ ଏଣିକ
ବାହାରିବେ ନାହିଁ କେଣିକ
ଯେବେ ବହୁ ବଣେ ମିଳିବେ ତା ପାଶେ
ଛନ୍ଦ କରି ମନ ମଜାଇବେ ଗୋ ।୧।
ବ୍ରଜେ ଯେତେ ନବ ଅବଳା
ବଳହାରେ ସେ • ନନ୍ଦବଳା
ଗୁରୁ ହୋଇ ରୁରୁନୟନୀମାନଙ୍କୁ
ସ୍ମରଶାସ୍ତ୍ର ଅର୍ଥ ବୁଝାଇବେ ଗୋ ।୨।
ନାରୀଙ୍କର ଲାଜ ମହତ
ଜାଣିଥାଅ ହେଲାଣି ହତ
ପାଶୋରି ଥିବ ଯେ କାମକଳା ବିଦ୍ୟା
ନଷ୍ଟପ୍ରୂ କଶୋର ହେଜାଇବେ ଗୋ ।୩।
କେତେ ରଙ୍ଗେ ଭୁଲାଇବେ ଟି
ବନେ ବନେ ବୁଲାଇବେ ଟି
ଫୁଲଶର ପୂଜା କରିବା ପାଇଁକି
କୁଞ୍ଜେ ଫୁଲଶେଜ ଶେଜାଇବେ ଗୋ ।୪।

ଦ୍ୱିଜ ଗୌର ଚରଣ ଭଣି
ଜାଣିଥାଅ ପ୍ରାଣମିତଣି !
ଚୁମ୍ବ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିବେ ପ୍ରଦାନ
ଅଧରୁ ଅମିୟ ଭୁଞ୍ଜାଇବେ ଗୋ ।୫।

[ଶଙ୍କେ ଭରଣ]

କାଳିଆ କରଣୀ

(କୁଞ୍ଜବନରେ କାଳିଆ ବୃତ୍ତ)

ଭଲ ସେ କାଳିଆ କେତେ ରଙ୍ଗରେ ଭୁଲାଇବ
ମାରି ନେତ୍ରକୁନ୍ତ ନାରୀ ମରମକୁ ଝୁଲାଇବ ॥ଘୋଷା॥

ବଜାଇ କଳ ବାଂଶରୀ ମଜାଇବ କୁଳନାରୀ
କଞ୍ଜନୟନୀମାନଙ୍କୁ କୁଞ୍ଜେ କୁଞ୍ଜେ ବୁଲାଇବ ।୧।

କରି ନାନା ପରିପାଟୀ ଗୃହୁଁ ଗୃହୁଁ ଯିବ ଘୋଟି
ଦ୍ୱିରଦଗମନୀଙ୍କର ଦମ୍ଭକୁ ଦୋହଲାଇବ ।୨।

ନାନା ଭଙ୍ଗେ ରସାଇବ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗ ମିଶାଇବ
ନାଗରୀଙ୍କ ଉରଜରେ ତା କରଜ ଚଳାଇବ ।୩।

ଯେତେ ଅବୋଧ ଯୁବତୀ ଶୁଣି ତା ଭଙ୍ଗି ଭାରତୀ
ବଳେ ଯାଚନ୍ତୋଇ ଯଉବନକୁ ତ ମୂଲାଇବ ।୪।

ଗଉର ଚରଣ ଭାଷେ ତୋଷିବ ଦମ୍ପତୀରସେ
ଜଘନ୍ ଦୋଳରେ ବଜେ କରାଇଣ ଝୁଲାଇବ ।୫।

[ଶବ୍ଦେ ଏକତ୍ରଣ]

ମୁଁ ଜାଣି ଡରୁଥାଇ

(ଝୁଲ୍ଲ ଚଉପଦୀ)

ମୁଁ ଜାଣି ଡରୁଥାଇ ନାମ
ଶୁଣି ଥରୁଥାଇଁ ମୁଁ ଜାଣି
ଅସହଣୀଙ୍କର ମେଳ ସହ୍ବଣ
ଲୋକଲାଜେ ମରୁଥାଇ ମୁଁ ଜାଣି ॥
ବନେ ମୋତେ ଏକା ଦେଖିକରି
ବଳାତସ୍ର ଯାଚ ଦେଲା ପାନ ଗୋ
ବୋଇଲା ଏ ମୋର ଉଧାର ରହିଲା
ଦେବୁଟି ଅଧର ପାନ ଗୋ ମୁଁ ଜାଣି ।୧।
ବନେ ଉପବନେ ଲୁଚି ବସିଥିଲା
ମୋ ଦରଶନକୁ ଠାକ ଗୋ
ନଅର ହୋଇ କୁସୁମ ତୋଳୁଥିଲି
ପଛୁ ପକାଇଲା ଯାକ ଗୋ ମୁଁ ଜାଣି ।୨।
ଆଲୀ ଗୋଟିକ ଗାଳଦେଲେ ଯହୁଁ ସେ
ପଳାଇଲା ବଂଶୀଧରି ଗୋ
କହିଲେ କି ହେବ ସେହି ଦିନଠାରୁ
ରହୁନାହିଁ ବୁକୁ ଥିରି ଗୋ ମୁଁ ଜାଣି ।୩।
ଭଲ ମନ୍ଦ ନନ୍ଦସୁଅଠାରେ ନାହିଁ
ମାପ ମୂଳ ତାର ଖଣ୍ଟୀ ଗୋ
କଞ୍ଜନୟନାଙ୍କି ଏକାନ୍ତେ ଦେଖିଲେ
କୁଞ୍ଜକୁ ନଅଇ ଛୁଟି ଗୋ ମୁଁ ଜାଣି ।୪।

ଗଜର ଚରଣ   ବୋଲେ   ଜାରପଣ
ମୋଠାରେ   ପୁଣ   ଅଧିକା   ଗୋ
ଜାଣି ଏ ସବକୁ   ମୋର   ବଲ୍ଲଭକୁ
କଣଥାଇ ସଇ ଲେଖା ଗୋ ମୁଁ ଜାଣି ।୫।

—·—·—

[ଶଦେ ବର୍ତ୍ତଣ]

କହ୍ନାଇ ଆନ୍ଦୋଳ

[କେତେ ଛନ୍ଦ ଜାଣେ ନନ୍ଦରାଜାର ହିକ ପିଲାଟି ବୃତ୍ତ]

ଘୃତ ଚ ନ ଗଲା ବେଳେ କହ୍ନାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳ ଏ ଗୋ ମା ॥
ନନ୍ଦ ଘରେ କଅବା ନାହିଁ
ତାର ସ୍ନେହ ନ ଥାଏ ତହିଁ
ଗୃହେ ମୋ ପୁରକୁ ଧାଇଁ   ଆସୁଥାଇ
ଦାଣ୍ଡେ ହୋଇ ଧୂଳ ବୋଳ ଏ ଗୋ ମା ।୧।
ଜାଣୁ କନା ପରାଣମିତ
କାହ୍ନୁ ମୋର ହୃଦୟବୃତ୍ତ
ପ୍ରାଣୁଁ ତ   ଅଧିକ   କର   ମଣିଥାଏ
ଆଣୁ କୋଳେ କାଖେ ତୋଳି ଏ ଗୋ ମା ।୨।
ପୟ ଘୃତ   ଶାକର   ଦଧି
ତାହା ପାଇଁ ଥାଏ ସଂପାଦ
ନୟନରେ ଥରେ ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ
ହୃଦ ହୋଇଯାଏ ଗୋଳ ଏ ଗୋ ମା ।୩।

ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣେ ଏ ରସେ
ଗୋପୀଙ୍କି ସେ ଯନ୍ତିକ ରସେ
ମୁଁ ତା ଅଛୁ ଜାଣି କୁଞ୍ଜବନେ ଟାଣି
ନେବ କର କୋଳାକୋଳ ଏ ଗୋ ମା ।୪।

[ଶଙ୍କେ ଭେଟଣ]

କାହ୍ନୁ ଗୁଣ

ପିବୁକ ପରତେ ଲୋ ମାଁ ! ତୋର ଅନ୍ତରଗତେ ଲୋ !
ଏଡ଼କ ଅଭିଲା ପିଲା ସେ କାଳିଆ ସତେ ଲୋ ॥

ନୂଆ ଗୁଆଲୁଣୀ ଛୁଆ ଭୂଆଷୁଣୀ
ସାଥିରୁ କ ସୁଖ ପାଏ
ଯାଆନ୍ତେ ଗାଧୋଇ କାହ୍ନିକ ମାଧୋଇ
ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ ଥାଏ ଲୋ ।୧।

ଅତ ସଗଗରେ ଧଇଲେ କାଖରେ
କ ନବଡ଼େ ଧରେ ଜାଙ୍କି
ନନ୍ଦର ପୁଅକୁ ପଦର ହୋଇଲେ
ରଖିବ କ ଆଉ ବାକ ଲୋ ।୨।

ଏ କ ବଡ଼ମ୍ବନା ସେ ଛଇଲ କହ୍ନା
ଟାକଥାଏ ଘାପମୂଳେ
କେତେ ଅପାଟକ ଛଗ ସେ ମେଲଇ
ସରମ ନ ପାଇ ଠୁଳେ ଲୋ ।୩।

ଗଜର ଚରଣ ବୋଲେ ଆଚରଣ
ତାର ମୁଁ ନ ଥିଲି ଜାଣି
କହନ୍ତ ନଟିଆ ଯମୁନାତଟିଆ
ମୋହନ ମୁରଲୀପାଣି ଲୋ ।୪।

———

[ଶଙ୍ଖ ତଳ୍ପତରଣ]

ନବ ଛଇଳ ରେ!

[ଅଜ୍ଞାନ ତମିରେ ଚକ୍ଷୁ ବୃତ୍ତେ]

ନବ ଛଇଳ ରେ ଗୁହାଁ ଛଇଳ ଛବକି
ଅଧର ଆଗ୍ର ନନ୍ଦଇ ପ୍ରଗ୍ରତ ରବକି । ଘୋଷା ।
କଟାକ୍ଷ ଗୁହାଣି ପାଣି କରଇ ପବକ
ଏଥିକ କେଉଁ ଉପମା ଦିଶିବ କବକ ।୧।
ଯାର ବଂଶୀଘୋଷ ବଶ କରଇ ଗାଭୀଙ୍କି
ଭବଲ ତେଜ ଅନାଇଁ ରହନ୍ତି ଭୃବକ ।୨।
ଅବଳା ହୃଦୟ କେତେ ନ ଯିବ ଦ୍ରବ କ
ଯାତ ଯୌବନ ରତନ ଦେବେ ତାକୁ ବଳ ।୩।
ତା ଆଶାରେ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ପୂଜଇ ଦେବାଙ୍କି
ଭୁ ପଗ ଭବୁ ମୁଁ ସତେ ତା ଦାସୀ ହେବ କ ।୪।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣେ ଗ୍ରଧେ ! ଥରେ ମୁଁ ଯିବ କ
ତୋ ପାଇଁ ତା ପାଦ ଧର ଥରେ କହିବ କ ।୫।

———

[ଖେମଟା ପଞ୍ଚତାଳ]

ଗୃହାଁ କଦମ୍ବମୂଳକୁ

[କଏ ସେ କେଳିକଦମ୍ବ ତରୁମୂଳେ ବୁଲେ]

ପ୍ରାଣ ସଜନ ରେ ! ଗୃହାଁ କଦମ୍ବ ମୂଳକୁ
ଯୁବା ଦମ୍ଭ ହର ବାଙ୍କ ମୋହନ ଚୂଳକୁ ॥

ଅନା ନେତ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ କର କର୍ଣ୍ଣ କୁଣ୍ଡଳକୁ
ଚୂର୍ଣ୍ଣ କୁନ୍ତଳ ଆବୃତ ମୁଖମଣ୍ଡଳକୁ ।୧।

ଛନ୍ଦ ବନମାଳୀ ପିନ୍ଧ ପୀତ ଦୁକୂଳକୁ
ଏ ଛବ ରଖିବ ଟିକ ଯୁବତୀକୁଳକୁ ।୨।

ସୁରନାରୀ ଦେଖିଲେ ଲଭିବେ ବାତୁଳକୁ
ଆକାଶରୁ ଖସି ନକ୍ଷେ ପଡ଼ିବେ ତଳକୁ ।୩।

ଗୃହାଁ ଆଜାନୁଲମ୍ବିତ ବାହୁଯୁଗଳକୁ
କା ବାଞ୍ଛା ନୋହିବ ବସିବାକୁ ତା କୋଳକୁ ।୪।

ତା ଶୋଭା ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ସଖୀଗଙ୍କ ଗଳକୁ
କମିଣ ମାଧବଙ୍କ କଣ୍ଠ ଦେବ କମଳକୁ ।୫।

ଘନକେଶୀ ମନ କରଛନ୍ତି ପା. ତଳକୁ
କାଶଦାସୀ ଆଶ ରଖି ଥା ତା ପା' ତଳକୁ ।୬।

ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଘଷେ ବ୍ରଜ ଭୂପାଳ ବାଳକୁ
କାଲି ଆଣି ଭେଟାଇବ ଏତକ ବେଳକୁ ।୭।

[ଶବ୍ଦ ଛନ୍ଦ]

ଆଉ ଦନେ ନ ରୁଷିବୁ

[ନରେଖ ଗୃହାଁରେ ବୃତ୍ତ]

ଏଣୀନୟନରେ ! ଗୃହାଁ ବାରେ ତୁ ଏଣିକ
ଛଇଲ ନଟ ନାଗର ମୁକୁଟ ମଣିକ । ଘୋଷା ।
ଯେ ଦେଖିବ ଥରେ ତା କଟାକ୍ଷ ଗୃହାଁଣି କ
ଥର ନ ଯାଇ କ ରଖି ପାରବ ଆଣିକ ।୧।
ଏ ସସାରେ କଏ ଶୁଣି ତା ଇଙ୍ଗିତ ବାଣୀ କ
ପତିବ୍ରତ ଧର୍ମ ଫିଙ୍ଗି ଦେବ ସେ ପାଣି କ ।୨।
ଏ ସଂସାର ଶୋଭସାର ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଣିକ
ବଗୃର ଗୃର ଆନନ ଅଛୁ ନର୍ମାଣିକ ।୩।
ଧନ୍ୟ ବୋଲବା ଏ ରୂପଗଡ଼ା ବନ୍ଧାଣି କ
ରସେ ରସାଣି ଦେଇଛୁ ପୀୟୂଷ ପାଣି କ ।୪।
ରବପୂଜା ସୁକୃତ ତୋ ଦର୍ଶନ ଏଣିକ
ଆଣି ଜରେ ଲମ୍ବା ମାଳ ରତନ ମଣିକ ।୫।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଦ୍ରେ ସାଧେ ଶୁଣ ମୋ ବାଣୀକ
ଆଉ ଦନେ ନ ରୁଷିବୁ ମୁରଲୀପାଣି କ ।୬।

[ଶବ୍ଦେ ସଙ୍କଳଣ]

ମୋହନ ମାଧୁରୀ

(ରାଗ ରାମକେରୀ)

କେ ବୋଲଇ ! ସଖି ଦେଖ ଗୋ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ବଦନ
ବିମ୍ବାଧରେ ହାସ ପ୍ରକଟ କି ଏ ଶୋଭାସଦନ ।୧।

ଶିରେ ଶୋହେ କେକକଳାପ ଚର୍ନ୍ଦ୍ରୀ ବକୁଳ ବେଢ଼ା
ଜାତି ଯୁତ କୁନ୍ଦ ସେବନ୍ତି ସଙ୍ଗ-ବରତ-ଚୂଡ଼ା ।୨।

କର୍ଣ୍ଣଯୁଗେ ରତ୍ନ କୁଣ୍ଡଳ ଭାଲେ ଚନ୍ଦନ ବିନ୍ଦୁ
ନୀଳ ନବଘନେ ଉଦୟ କିବା ହୋଇଛୁ ଇନ୍ଦୁ ।୩।

ବଙ୍କ ଭ୍ରୂରୁ ଶରଚାପ ଗୋ ରୂପାଣିର ଛଟକ
ଲଖି ରହେ ସଖି ! ମରମେ ମନ ମୀନ ଅଟକ ।୪।

ଜମ୍ବୁନଦ ହାର ପଦକ କମ୍ବୁକଣ୍ଠେ ଶୋଭିତ
ବୈଜୟନ୍ତୀ ବନମାଳ ଯେ ଜାନୁଯାଏ ଲମ୍ବିତ ।୫।

କଟୀତଟେ ପୀତ ବସନ ହେମ କଙ୍କଣ କରେ
ଗୋଟି ଗୋଟି କ୍ଷୁଦ୍ର କିଙ୍କିଣୀ ଶୋଭା ମଧ୍ୟଦେଶରେ ।୬।

ଚରଣେ ଝୁମୁକ ନୂପୁର ରତ୍ନ କଟାଉ ସାଜେ
ନଟବର ବେଶ ହୋଇଣ କରି ଅଛନ୍ତି ବିଜେ ।୭।

ଗଉର ଚରଣ କହେ ଗୋ କରିବା କି ବରଣ
ଆସ ଗୋ ସମସ୍ତେ ପଶିବା କାହ୍ନୁ ପାଦେ ଶରଣ ।୮।

———

[ଶବ୍ଦେ ଅଠରଣ]

ନାଗର ଛଇଳ କହ୍ନା

ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗିନରେ ! କଦମ୍ବ ମୂଳକୁ ଅନା
ହିଭଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗିରେ କ ଶୋଭା ଧଶୁଛୁ ନାଗର ଛଇଳ କହ୍ନା ॥
କୂଳ ମୂଳ ଛଡ଼ା ଧଇର୍ଯ୍ୟ ଉଜୁଡ଼ା ସଖଙ୍କ ବରତ ଷେନା
କଟାକ୍ଷେ ନରେଖି ଠାର ଭୂରୁ ଆଖି ମତ୍ତ କରୁଅଛୁ ବଣା ।୧।
କ ଡୁନ୍ଦର କର ବଜାଏ ବାଂଶଖ ଧର ସବୁଙ୍କର ଘେନା
କାନରେ ପଶିଣ ଜ୍ଞାନ ହଜାଏ ଏ କଫ ମା ବଡ଼ମ୍ବନା ।୨।
ଦେଖି ତା ଆରମ୍ଭ କାଖୁ ଖସେ କୁମ୍ଭ ଦମ୍ଭଗିଣ ହୁଏ ଚୂନା
କେଉଁ ମନ୍ତ୍ରବଳେ ଏତେ ସବୁ କରେ ତାକୁ ଏକା ତାହା ଜଣା ।୩।
ଏ କ ପରମାଦ ନ ଚଳଇ ପାଦ ସେ ମରମ କହ କନା
ଗୌର ହିଜ ଭଣି କପାଂ ଗୋ ଭଲେଣି ସେ ଆମ୍ଭ ସଙ୍ଗାଳ ସିନା ॥

[ଶବ୍ଦେ ଅଣଳବ୍ଣଶ]

ନୀପମୂଳ କିଶୋର

କେ ବୋଲଇ ଦେଖ ଦେଖ ମିତ
ତରୁ ମୂଳେ ଅଛୁ ଆଚମ୍ବିତ ।୧।
କବା ସେ କାମ ମୋହନ ଛବ
ଦେଖି ମନ ନେଇ ଯାଏ ଦ୍ରବ ।୨।
କେ ବୋଲଇ ଦେଖ ଦେଖ ଆଳ
କବା ଏ ମଳ ରତନ ମାଳୀ ।୩।

ଏ ବଚନ ତାର ତହୁଁ ଶୁଣି
ବୋଲେ ଶୁଣ ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗାତୁଣି ! ।୪।
କଷି ଯାଏ ଜର ଗୃହୁଁ ଦୂରୁଁ
ନଟେଷ୍ଟ ଏ ନବ ତମାଳ ତରୁ ।୫।
କେ କହେ ସେ ନୋହେ ସଖୀ ଶୁଣ
ଅଞ୍ଜନ ପୁଞ୍ଜ ନଷ୍ଟପୁ ଜାଣ ।୬।
କେ ବୋଲେ ସଜନ ! ନୁହ ବଣା
ମାଳ ପର୍ବତ ଏ ଗଳୁ ଜଣା ।୭।
ଏହି କାଳେ ଏକ ଗୋପୀ କହି
ମୋହଠାରୁ ଶୁଣ ପ୍ରାଣସହି ! ।୮।
ନଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଏ କାଳନ୍ଦୀ ଜଳରାଶି
ଭ୍ରମଇ ଉଜାଣି ବହି ଆସି ।୯।
ସ୍ଥକତ ହୋଇଣ ମାପମୂଳେ
ରହିଛନ୍ତି ଦେଖ ବେନଡୋଳେ ॥
କେ ବୋଲଇ ନ ପାରିଲ ଜାଣି
ହେଲେ ହେବ ଇନ୍ଦ୍ରବର ଶ୍ରେଣୀ ॥
ଏହା ଶୁଣି କେଉଁ ଗୋପୀ ଭାଷି
ମିତ ମୁଖ ଗୃହୁଁ କହେ ହସି ।୧୨।
ବୋଲେ ସଖୀ ବଦ୍ଧକତ ନୁହ
ନକଟକୁ ଯିବା ରହ ରହ ।୧୩।
ନଚେଖିବା ନେସେ କ ପଦାର୍ଥ
ତେବେ ସିନା ପ୍ରାଣ ହେବ ସାର୍ଥ ॥
କେ କେତେ ପ୍ରକାରେ କହେ ବାଣୀ
କେ ବୋଲଇ ଇନ୍ଦ୍ର ନୀଳମଣି ॥

ଏହା ପ୍ରାପ୍ତ ସବ ଗୋପନାରୀ
ନାନାବିଧ ଉପମା ମାନ କରି ।୧୭।
କୁଞ୍ଜମୁରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଯାଇଁ
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ମୋହନ ରୂପ ଚାହିଁ ॥
ଅପଲକ ନେତ୍ରେ ସବୁବାଳୀ
ଆନନ୍ଦରେ ଦେଲେ ହୁଳହୁଳି ।୧୮।
ଗଉର ଚରଣ ଏହି କାଳେ
ମାନସେ ଭାବନା କରି ଭୋଳେ ॥
ଗୋପୀଙ୍କ ପଛରେ କରଯୋଡ଼ି
ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗେ ଚରଣ ତଳେ ପଡ଼ି ।୨୦।

———

[ଶବ୍ଦ ଗ୍ରନ୍ଥଣ]

କାଳିଆ କଳଙ୍କ ଅଠା

(ରାଗ ମୋହନା ତାଳ କର୍ତ୍ତାଳି)

ରାଧେ ପ୍ୟାରୀ ! ଗୋ ! ବଂଶୀଧାରୀ ।
କପଟ ପଟଳି ପୀରତି ଜାଣେ କହ୍ନାଇଁ ଦଗାଦାରୀ । ଘୋଷା ।
ମୋହନ ବଚନ ମିଠା ଖଣ୍ଡ ସରପୁଳି ମିଠା ।
ଚାଖିଲେ ଅଙ୍ଗରେ ଲାଗି ରହିବଟି
କାଳିଆ କଳଙ୍କ ଅଠା ।୧।
ପୁଣି ବୋଲେ ରହ ରହ ଗୋ ଆଜ କାହିଁ ଯିବୁ କହ ?
ଛପି ଛପି ପରା କେତେ ଯାଉ ଥାଉ
ନ ଦେଖାଇ ମୋତେ ଦେହ ।୨।

ଏହା ଥିଲା କାହିଁ ଶୁଣା ଗୋ ବାଟେ ଖୋଳିଥାଇ ଖଣା
ଖସି ପଡ଼ି ଜଳ କଳସି ଭାଜଇ
ନାରୀଙ୍କ ନ ଥାଏ ଜଣା । ୩ ।

ଫିଙ୍ଗି ପୁଣ ନଡ଼ମାଟି ଗୋ ! ଫିଟାଏ କବାଟ ତାଟି
ଶୋଇବା ଠାବରୁ କେତେ ଚଞ୍ଚଳରେ
ଅଞ୍ଚଳ ନଅଇ କାଟି । ୪ ।

ମାରେ ପର ଭୂରୁକୁଟା ଗୋ ! ପଦ୍ମରେ ସେ ପୀତପଟା
ଏ ଗୋପନଗରେ ପ୍ରତି ଘରେ ଘରେ
ନିତି ବସିଥାଏ ହାଟ । ୫ ।

ରୋପେ ସିନା କରି ଘର ଗୋ ! ନିତି ଏହି ହରବର
ମାଧୋଇ ଲାଗି ମା ଯମୁନା ଶାଧୋଇ
ଯିବାକୁ ହେଲାଣି ଡର । ୬ ।

ଲାଗି ଥାଏ ଜଳଘାଟି ଗୋ ଜାଣେ କେତେ ପରିପାଟୀ
କଞ୍ଜନୟନଙ୍କି ନିକୁଞ୍ଜ ବନରୁ
ପଛରୁ ନଅଇ ଲୁଟି । ୭ ।

କେ ଭଲ କହିବ ଆଉ ଗୋ ନନ୍ଦ ତନୟର ଦାଉ
ତା କଥା ମନରେ ପଡ଼ିଯାଉଥିଲେ
ବାହାର ଛଡ଼ଇ ହାଉ । ୮ ।

ଗଉର ଚରଣ ଗାଇ ଗୋ ! ଶୁଣ ବନୋଦ୍ଧମା ରାଇ
ତୋ ମୁଖ କମଳ ଚୁମ୍ବିବା ପାଇଁକି
କଳା ମଧୁକର ବାଇ । ୯ ।

[ଶବ୍ଦେ ଏକତାଳି]

ବାଜେ ମୋହନ ବାଂଶରୀ

ବାଜେ ମୋହନ ବାଂଶରୀ ଗୋ ରାଧେପ୍ୟାରି ! ॥
କି ମନୋହର ଘୋଷଣ ଶୁଣ ଁ କର୍ଣ୍ଣଡେରି
କାଳିନ୍ଦୀ ତଟରୁ ପରି ଆସୁଛି ପ୍ରସରି ଗୋ ।୧।
ସା ରି ଗ ମ ପ ଧ ନି ସା ସ୍ୱରକୁ ଉଚ୍ଚାରି
ପଞ୍ଚବରତ ବଢ଼ାଇ ଦେଉଅଛି ସାରି ଗୋ ।୨।
ରସି ନିକଟକୁ ଡାକ ଗଲେଣି ବାହାରି
ଧୃତି-ସମ୍ଭାଳି ରହିବ କେଉଁ ବ୍ରଜନାରୀ ଗୋ ।୩।
ସୁଗୁଣ ସୁନ୍ଦର ପଣ ଚିତ୍ତରେ ବିଚାରି
ତା ପରିହରି ନୋହିବ କେ ବା ନ ପଚାରି ଗୋ ।୪।
ଭୁ ତ ନୂତନା ଛଇଳୀମଣି ସୁକୁମାରୀ
କି ନୋହିବୁ ସଙ୍ଗେ ହେଲେ ମୀତ ଅଭିସାରୀ ଗୋ ।୫।
ଗଉର ଚରଣ କହେ ସେ ମୁରଲୀଧାରୀ
ତୋ ନାମେ ବାଉଛି ବେଣୁ ହେବାକୁ ଫସ୍ୱରୀ ଗୋ ।୬।

[ଶବ୍ଦେ ବସ୍ତୁାକଣ]

କପଟୀ ଲମ୍ପଟୀ ଶଠ

(ରାଗ ନଳଣ୍ଡ ଗୌଡ଼ା ତାଳ ଝମ୍ପା)

କୁଞ୍ଜରେ କି ଗୁଞ୍ଜେ ସୁମନାରେ
ଶ୍ୟାମ କଳା ମଧୁଲିଟ ବଟପୀ ବାଧାରେ । ଘୋଷା ।

ଯାଅ ଗୋ ସଜନୀ କହ କେତେ ହେଜ ଉହରହ
ସେ ମୋହନ ସ୍ୱନ ଶୁଣି ମରେ ବିରହରେ ।୧।
ଜାଣେ ସେ ଚୁମ୍ବନ ବିଧି ମକରନ୍ଦ ପାନ ସିଦ୍ଧି
ଯେତେ ଅନୁସରେ ଫୁଲ ସରଇ ଲଜରେ ।୨।
ସେ ମୋହନ ବଂଶୀଧାରୀ କେବେ ନୁହନ୍ତ କାହାର
ଆମ୍ଭେ ସବୁ ସଖୀ ଝୁରି ରହୁ ଭବନରେ ।୩।
କପଟୀ ଲମ୍ପଟୀ ଶଠ ହୃଦୟ କମଠ ପୃଷ୍ଠ-
ଠାରୁ ଗୋ କଠିନ ଗୌର କହେ ଏ ରସରେ ।୪।

———

[ଶବ୍ଦ ଚେୟୂଳଶ]

ଆଜ ପାରବୁକ ତା ପାଲରୁ ବର୍ତ୍ତି

(ଗବଧ ଚୋହଲଗି ଶ୍ୟାମ କ ବଞ୍ଚ-ବୃତ୍ତ)

ରେ ଉସବନ୍ତ ! ଆଜ ପାରବୁ କ ତା ପାଲରୁ ବର୍ତ୍ତି ॥

କାହିଁକରେ ଚନ୍ଦ୍ରାନନା ଏକା ତୁ ଗଲୁ ଯମୁନା
ବେଳୁଁ କରୁଥିଲ ମନା ନ ଶୁଣିଲୁ ସୁଲୋଚନା
ବାଇକଲା ତୋତେ ସେ ମୂରତ୍ତା ।୧।

ତା ମଧୁର ବଂଶୀତାନ ଗୀତକୁ ଡେରିଲୁ କାନ
ଏବେ ତ ବ୍ୟାଧି ବିଷମ ଘୋଟିଗଲା ଅନୁପାନ
ନାହିଁ କରୁ ଏଥିକ ଶ୍ରୀମତୀ ।୨।

ବସ୍ତୁର ପାରିଲୁ ନାହିଁ କୁଞ୍ଚୁହଳେ ଦେଲୁ ଗଣ୍ଠି
କୂଳରୁ ଭଛନ୍ନ ହୁବ ହେଲୁଟି ରେ କେମାଦେଇ !
ଏ ସଂସାରେ ତୋର କେଉଁ ଗତି ।୩।

ଅଖଣ୍ଡେ ଗଲୁ ତ ପଡ଼ି ଘାରିହେବୁ ଝୋଳଘଡ଼ି
ସେ ଜାଣେ ମୋହନମା ଜଡ଼ି ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ଯିବୁଟି ସଡ଼ି
ଅରଜିଲୁ ଜାଣି ଅନ୍ତରତ ।୪।
ଯା ହେବାର ହେଲା ଧନ ଭଜ ସେ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ
ବ୍ୟାଧି ହେବ ଉପଶମ କୁଞ୍ଜେ ହୋଇଲେ ମିଳନ
ଗୌର କଥା କର ସନମତ ।୫।

[ଶଙ୍କ ଭଞ୍ଜବଳଣ]

ନନ୍ଦସୁତ ମନ୍ଦ ବୋଲ ଜାଣି ତ ନ ଥିଲ

ସଙ୍ଗ ! ତାଙ୍କୁ ସାନ କ ବସୁରୁ
ଶୁଣିବୁ ଟି ଗୁପତ କଥାଏ ମୋହଠାରୁ । ଘୋଷା ।
କେ ଅବୁଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧି ମୋତେ ଦେଲା ଲୋ ମିତଣି !
ବାହାର ପଡ଼ିଲି ଏକା ଘରୁ କୁମ୍ଭ ଘେନି ।୧।
ନନ୍ଦସୁତ ମନ୍ଦ ବୋଲ ଜାଣି ତ ନ ଥିଲି
ତରତର ହୋଇ ଯମୁନାକୁ ଧାଇଁଗଲି ।୨।
ନଦୀକୂଳ ବନଗୋଠ ତାର କ୍ରୀଡ଼ାସ୍ଥଳୀ
କାହିଁ ଛପିଥିଲା କହ୍ନା ପାଶେ ଗଲା ମିଳି ।୩।
ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ମୋ ପିଣ୍ଡରୁ ଉଡ଼ିଲା ସାହସ
ବସୁରଳି ନଷ୍ଟ ଏ ତ ଆଜ ଗଲି ନାଶ ।୪।
ଗୃହୁଁ ବୃହୁଁ କାହୁଁ କ କଥା ଏ ହେଲା ମେଳ
କହିବାକୁ ଲଜ ଶୁଣି ଆଚମ୍ବିତ ହେଲ ।୫।

କ କଟିବ କାହିଁ ଯିବ ନ ବଳିଲ ପଥ
ଉଦବେଗେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲ ତାର ମନୋରଥ ।୭।
ତଳକୁ ଲପନ ପୋତ ପୂରକୁ ଅଇଲ
କହାକୁ ନ କହି ତୁନି ହୋଇ ମୁଁ ରହିଲ ।୭।
ଏଡ଼କ ହଟିଆ ପୀତପଟିଆ ନଟିଆ
ଗୌର ବୋଲେ ସେ ତ ଗେ ପୀତହଲମଟିଆ ।୮।

[ଶଢେ ଚଇଁଗୃଳଣ]

ସଙ୍ଗାତ ଟୋ କାହୁଁ ଥିଲ କ

[କାହିଁଗଲେ ମୁରଲୀ ଫୁଙ୍କା ବୁଉ]

ସଙ୍ଗାତ ଗୋ ! କାହିଁ ଥିଲ କ
ଯମୁନା ପାଣିକ ଯାଉଥିଲ କ
କଳା କହ୍ନାଇଁକ ଦେଖିବା ପାଇଁକ
ନସର ପସର ଧାଇଁ ଥିଲ କ ।।
କପଟ ଗୃତ୍ତୁସ ଦେଖାଇ ଚତୁର
ମାତମୂଳକୁ ଧଂସାଇ ଥିଲକ
ସୁକୁଟ ଦେଖାର ଉକୁଠକୁ ଶୁଣି
ବୁକୁ ଦୁକୂଳ ଖସାଇ ଥିଲ କ ।।
କଣି କଣି ଟେଣି ଝିଣି ଶୁଭିବାକୁ
ଅଣ୍ଟାରେ ମେଖଳା ନାଇଥିଲ କ
ଦୁମୁ ଦୁମୁ ଗୃଳ ଝୁମୁଝୁମୁ କଣ
ନୂପୁର ବାଜେଣି ବାଇଥିଲ କ ।।

ସଙ୍ଗ ଆଳୀ ଗଣେ ଯାଉ ଅନ୍ତରେ
କେଶିକ ଦେଖିଛେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଲ କ
ଅନାଉଁ ଅନାଉଁ ଅବା କାହ୍ନୁ ଚନ୍ଦ୍ର
ଅନୂଲ୍ୟ ଦରବ ପାଇ ଥିଲ କ ॥
ସେ ବନମାଳୀକ ଧନମାଳୀ ବୋଲି
ତମାଳରୁ ପଦେ ଗାଇଥିଲ କ
ବଳେ ଧରୁ ଧରୁ ମଧୁର ଅଧରୁ
ଦରଘେନିବା ପାନ ଖାଇ ଥିଲକ ॥
ପ୍ରମତ୍ତ କୁଞ୍ଜର ଗମନା ଗୋ କେଳି
କୁଞ୍ଜ କନ୍ଦରକୁ ଯାଇ ଥିଲ କ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ପୁଲକ ଅନ୍ତରେ
ପରବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଧ୍ୟାଇଥିଲ କ ॥

[ଶ୍ରୀଦେ ଛନ୍ଦ ଲକ୍ଷଣ]

ବୃଷଭାନୁ ଜେମା ରାଧିକା

(ନନ୍ଦ ସୁତ ମୋର ନାୟକା ବୃତ୍ତି)

ବୃଷଭାନୁ ଜେମା ରାଧିକା ! ଯମୁନା ପାଣିକି ନ ଯିବୁ ଏକା
ନେବ ହରୁମତ ସାଗର ମଦନ
ବାଟ ଘାଟ ଯଗା ସେ ଗିରିଟେକା ॥
ନିତ ଯାଉ ଆସୁ ଯମୁନା ଯାଧା କରେ କାଳଆ ସୁନା
ରଖିଥାଏ କୁହା ଭଙ୍ଗି କରେ ଚୂନା
କାଖର କଳସୀ ଫିଙ୍ଗିଣ ଟେକା ।୧।

ସେଥିରୁ କେ କି ଦୃଷ୍ଟି ପାଏ   ଦ୍ରାକ୍ଷାଇଁ ସୁଖ ଗୁଥାଏ
କଣ୍ଠ ନିଘଞ୍ଚ ଚିତ୍ରା   କେଳି ଶ୍ୱେ ଦମ୍ଭୁନ
ନ ବିଧାନ ନାଳ ଅଧମ ଦଣ୍ଡା ।୨।
ନକର ମୁଁ ଜଗତ୍ରି ଚୋର   ତାକୁ ନ ମିଳୁଛି ପରଛେ
ଚୋରି କେତ୍‌ରେ ଭୁ   ଲୋଚକ ପୋଛିବୁ
ନବାଶ ନ ପାଶ ଗୁଣରୁ ଢଳା ।୩।
ଦ୍ୱିଜ ଗୌର ଚରଣ ଭଣି   ପାଦ ଗୁଲୁଥିବୁଛି ଗଣି
ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ପଣେ   କାହ୍ନୁକୁ ରସିଲେ
ତୋ ନାମେ ଉଡ଼ବ ଜଗା ପତାକା ।୪।

———

[ଏକଣ ସଚଗୁଳଣ]

ନାଗରୀଗରବଗଞ୍ଜନବାନା

(ନ କହେ ଏ ଗିର ଦେହ ବୃନ୍ତେ)

ଘେନ ମୋର ମନା ଗୋ ମତ୍ତଗଜଗମନା !
ଜାଣି ଥା ସୁମନା ସଙ୍ଗସଖୀ ବନା
ଏକା ହୋଇ ନ ଯିବୁ ଛି ଯମୁନା । ଘୋଷା ।
ଯାର ନାମ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର   ଜାଣିଇ ସେ କେତେ ସୁନ୍ଦର
ହଟି ମୁରଲୀ ଅଗ୍ରେତ ବାନ୍ଧିଥାଏ
ନାଗରୀ ଗରବ ଗଞ୍ଜନ ବାନା ।୧।
ରଖିଥାଏ ମନ୍ତ୍ର ଧୂଳିକ   ପେଳି କୁଳବତୀ ବାଳିକ
ଜଡ଼ାଇ ମନକୁ କାଢ଼ଇ ନଷ୍ଟଇ
ନକୁଞ୍ଜ ବନକୁ ନିଅଇ କହ୍ନା ।୨।

ଗୋପ ନବ ନାୟିକାଗଣ ଲୁଚ କୃଷ୍ଣକର ଚରଣ
ନୋହୁଛୁ ବୋଲି କେ କହୁପାରିବ କ
ସହୁ ! ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେଣି ଚହ୍ଲା ।୩।
ଲୁଚ ଥାଇ ଲତା ତଳରେ ନଣ୍ଦ କୁଲ ଶାପ ମୂଳରେ
ଛପି ଛଇଲ ଲୁଚ ଅସି ମେଣଇ
ହଚୁ କୋଳ କରେ କୂଳ ଅଙ୍ଗନା ।୪।
ଦ୍ୱିଜ ଗୌର ଚରଣ ଭଣି ଜାଣିଥାଅ କଶୋରୀମଣି !
ତୋ ସଙ୍ଗମେଳଣ ହେବ ଯେଉଁଦନ
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ତା ମନଜାମନା ।୫।

———

[ଶବ୍ଦେ ଅଠଗୃଳଣ]

ଇନ୍ଦ୍ରନୀଳମଣିତରୁ

(ରାଗ ତୋଡ଼ପରଜ ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

ହଙ୍କ ତ ! ମୋହନ ମୁରଲି ଧର
ସେ ଭଙ୍ଗୀ ଯା କରେ ସସାର ଯାକରେ
ଖୋଜଲେ ନ ଥିବ ପତ୍ର ରେ । ଘୋଷା ।
ଜାଣେ କ ମୋହମ ଗୋପକୂଳମଣି
ସୁବର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ଦମ୍ଭହର
ଜମିଷେ ବସ୍ତ୍ର ଲୁହଇ କଶୋର
ତଳକର ନେତ୍ରଠାରେ ।୧।
କୋଟି ସୃଷ୍ଟିସାର ଶୋଭାର ସମ୍ଭାର
ହୋଇଛୁ ଯେ ଅଙ୍ଗେ ଭର

ଅଛୁ କ ଉପମା ଅନୁପମ ରମା
ଆଶ୍ରିତ ମୂର୍ତ୍ତିକ ଧରି ରେ ।୨।
କେଉଁ ଗଗନରୁ ଖସି ପଡ଼ିଛୁ ମା
ଇନ୍ଦ୍ର ନୀଳମଣି ଛଇ
କୋଟିଏ ହୋଇଲେ କୋଟି ସଂଖ୍ୟା କାମ
ସମ ନୋହିବେ ତା ପଇ ରେ ।୩।
ଉସେ ଗୌର ଭଣି ବରଜରମଣୀ
ମାନଙ୍କ ମହତ ଯଇ
ତୋତେ ଅଛୁ ଥାକ ରଖିବ କି ବାକ
ବେଳଙ୍କୁ ମୁଚନାମଣି ରେ ।୪।

[ଏକଶ ଅଣତ୍ରିଶ]

ଝୁରି ଝୁରି ମରୁଛି ସଇ

(ରାଗ ମୋହନା ତାଳ ଫଉପଟ)

[ଛନ୍ଦ ନ କର କୁନ୍ଦନ ଗୋର ବୃନ୍ଦ]

ଝୁରି ଝୁରି ତୁ ମରୁଛି ସଇ
ସେ ହଟିଆ କପଟିଆ ନୁହେଁ ଟି କାହାର । ଘୋଷା ।
ନାଗମଣି ଶିରଧାରୀ ସଙ୍ଗ କଲୁ ନ ବିଚାରି
ଯାହା ଦୁଃଖେ ହେଲୁ ଯାର ଆହାରେ କିଶୋରୀ ! ।୧।
ମୋ ରାଣ ଟି ସୁକୁମାରୀ ! ବୁଝାଇ ନ ପାରୁ ବାରି
ରହ ଧନ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି କରମ ଆଦରି ।୨।

ସେ ନିକୁଞ୍ଜ ବନସ୍ଥଳୀ ହସାଇ ଦେଲା ଉଗାସ୍ଥ
କାହିଁରେ ବୋହିଲୁ ରାଧେ ! ତାକୁ ଆଶା କରି ।୩।
ଦ୍ୱିଜ ଗୌର ବୋଲେ ପ୍ୟାରି କହୁଛୁ ତୋ କର ଧରି
ବକାଟବି କଥା ମନୁ ପକା ତୁ ପାଶୋରି ।୪।

[ଏକଶ ପଚିଶ]

ମନା କରିଥିଲି ମୁହିଁ

(ରାଗ ଛୋଡ଼ପରଜ ଆଠତାଳୀ)

ଲୋ ଶ୍ରୀମତି ! ମନା କରିଥିଲି ମୁହିଁ
ସେ ନଟକୁଟିଆ କହ୍ନାଇ ଦେଖାକୁ
ଭରସିଲୁ କାହିଁ ପାଇଁ । ଘୋଷା ।
ସୁନା ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ଛଇ ଘାଆ କଲୁ
ପକାଇ ଅଧାରି ଘୁଇ
କେତେ ଅବସ୍ଥରେ ଏକୁଟିଆଟାରେ
ଯମୁନାକୁ ଗଲୁ ଧାଇଁ ।୧।
ଜାଣିଛୁ ତ ତିନ ଦିନ ନ ଦେଖନ୍ତୁ
ଧାଇଁ ପ୍ରାଣ ଅଛୁ ଟାଇ
ଆଣିଛୁ ତ ପୁଣି କୋଳକୁ ଆଦରି
କେଉଁ ବସ୍ତୁଆସ ଦାଇ ।୨।
କାଳିଆ ନାଗର ଗରଳ ଯେ ବିଷମ
ମନ ପବନ ଶୋଷଇ
ତାଳିଆ ବର ନୟନ ଭ୍ରୁରୁ ଯାହା
କଲେ ଏ ସମସ୍ତ ଖାଇ ।୩।

ସୁଧାର ନୁହଇ ଉଧାର ହେବ କେ
ତା ଚାଲିଛ ଆମ୍ଭେ ସହୁ !
ତାର ଅତ୍ୟାଚର ଆର ନାରଖାର
କର ଦଧି ଦୁଧ ଦହୁ ।୪।
ଏଡ଼କ ମାରଣା ମୋ ମନେ ଧାରଣା
ନ ଥିଲା ଶ୍ରୀମନ୍ତ ରାଈ
କେଉଁ ଖଇଜର କଥା ସେ ବଖାଣେ
ଶୁଣି କେ ନୋହିବ ବାଇ ।।
କୂଳ ଭୂଆଷୁଣୀ ମହତ ଲୁଟଇ
କେଳ ମାପମୂଳେ ଥାଇ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଶୁନ ହୋ ତା କଥା
କହନା ଆଉ ଶୁଣାଇ ।୬।

———

[ଶବ୍ଦେ ଏକାବଳ]

ନନ୍ଦକୁଳକଳାନିଧିକ

(ନନ୍ଦସୁତ ମୋର ଜୀବକା ବୃତ୍ତ)

ନନ୍ଦକୁଳକଳାନିଧିକି
ତୋ ଚିତ୍ତ ସମ୍ପତି ଦେଲୁ କ ବକ ।।
କହିଥିଲ ଆଗରୁ ମୁହିଁ
ତାହା ଚେତ ପାଇଲୁ ନାହିଁ
(ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମାମୁହିଁ !)
କେତେ ଅପବାଦ ହାଟ ବସିଯିବ
ଏ ବ୍ରଜ ବଜାରେ ନରବଧିକ । ୧ ।

ଗୋପେ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେତେ ଗୁଆଳୀ
ସତୀ ପତିବରଣ ବାଳୀ
ସବୁଙ୍କର ଜାତି ମହତ ଛଟାକ
ସାରିଲଣି ସେହି ନଟିଆ ଠିକ ।୨।
କାହିଁସା ମୋହନା ଭୈଳକ
ଜାଣଇଁ ସେ ଭଳ ଭଳକ
ଦାଉଁ ଦାଉଁ କର ଘୁଣ୍ଡ ଚମକାଏ
ବାଉଁଶ ଯନ୍ତ୍ରର ଖଣ୍ଡିକ ଫୁଙ୍କି ।୩।
ପଡ଼ିଲୁ ବିଷମ ଦଶାରେ
ଆଉ କି ରହିବୁ ସଂସାରେ
ସଡ଼ିଲ ନିଷ୍ଠୁରେ ତୁ ଲୋକହସାରେ
ଅରଜ ବସିଲୁ ଭଲ ସିଦ୍ଧିକି ।୪।
ବୁଝୁଣ ତୋ ଯିବ କେଣିକି
ଆଗୋ ଜେମାମଣି ଏଣିକି
ବାଳୁକୀ ହୋଇ ତା ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇବୁ
ହଜାଇ ଧିଆନ ଜ୍ଞାନ ବୁଦ୍ଧି କି ।୫।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ କହେ ମୋ କଥା
ଅନ୍ତରାରୁ ମନେ ରଖିଥା
ତୋ ହୃଦୟୁ ବ୍ୟଥା ନୋହିବ ଅନ୍ୟଥା
ଅନୁଭବିବୁ ବିରହ-ବ୍ୟାଧିକି ।୬।

———

[ଶବ୍ଦେ ବାଜର୍ନ]

ଜାଣୁ ଜାଣୁ ଶ୍ରୀମତୀ

(ପୀଲୁପଠ କପଟ ପ୍ରୀତି କରି ବୁଝେ)

ଜାଣୁ ଜାଣୁ ଶ୍ରୀମତି !
ମତିଭ୍ରେଷ୍ଠାରେ ମତି ବଳାଇଲୁ ତ
ସନ୍ତାପ ସମସ୍ତେ ସମ୍ପାଦିବା ପାଇଁ
କ୍ଷୀରୋଦର ! ଖଣି ଖୋଳାଇଲୁ ତ ॥
ପଦେ ମୋତେ ଭାଳିଲୁ ନାହିଁ
କାଳୀ ହ୍ରଦେ ପଡ଼ିଲୁ ଡେଇଁ
ବିଷମ ବହ୍ନିଶିଖ ବିଷଜ୍ୱାଳା ପାଇଁ
ତା କପଟ ଖଟେ ତୁଳାଇଲୁ ତ ।୧।
ଜାଣଇ ସେ ବଣିକ ବୁଦ୍ଧି
ଧରି ନବରଙ୍ଗ ନିକତି
ଭ୍ରୂ ଭଙ୍ଗୀ ଯତନେ ଯାଚିଦେଇ ନବ
ଯୌବନ ରତନ ମୂଲାଇଲୁ ତ ।୨।
ଇନ୍ଦ୍ର ଜାଲ ବିଦ୍ୟାରେ ପୁଣ
ନନ୍ଦସୁତ ଅତି ନିପୁଣ
ଅନଙ୍ଗ ଭୂତ ଅନ୍ତରରେ ରଖି ତା
ବାକ୍ୟମନ୍ତ୍ରେ ଦେହ କଳାଇଲୁ ତ ।୩।
ତାର ବକ୍ର ଭ୍ରୂ ଭଙ୍ଗୀଛଟା
ସେ ତ ଅତି ଅନର୍ଥ ଅଠା
ତୋ ଅକ୍ଷି ଖଞ୍ଜନ ପକ୍ଷୀ ଯୁଗଳକୁ
ସାକ୍ଷାତେ ତା ଆଗେ ଖେଳାଇଲୁ ତ ।୪।

କାଁହିଁପାଇଁ ନନ୍ଦନ ! କାହିଁ
କଲୁ ବ୍ରଜ ମଣ୍ଡଳେ ଖ୍ୟାତି
ଅଦେହ ଦେବତା ବସାଇବା ପାଇଁ
ତୋ ଦେହ ଦେଉଳ ତୋଳାଇଲୁ ତ ।୫।
ତୁ ତ ଏତେ ସୁଜାଣ ହୋଇ
ତିଳେ ତର୍କ ପାରିଲୁ ନାହିଁ
କୁଞ୍ଜକାନନ କର୍ଣ୍ଣୀରବ ଅଗ୍ରତେ
ଗତିହ୍ରିଦେବକୁ ମିଳାଇଲୁ ତ ।୬।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଗାଏ ରାଧିକା
ଅର୍ଜିଲୁ ଏ ଲାଭ ଅଧିକା
ଧରାଧରଧରକରକମଳରେ
ଘନ ପୀନସ୍ତନ ଦଳାଇଲୁ ତ ।୭।

—୦—

[ଶବ୍ଦେ ଚେତନ]

ନନ୍ଦନେନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ର

(ରାଗ ତୋଡ଼ିପରଜ ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

ରେ କିଶୋର ! ତୋ ବୁଦ୍ଧି ବିବେକ ହୁଡ଼ି
ନନ୍ଦ ନେନ୍ଦ ବୃନ୍ଦ ଶୋକ ସିନ୍ଧୁ ମାରେ
ଆଜ ତୁ ଗଲୁ କି ବୁଡ଼ି ।।
ଏ ଅତି ସୁଲଭ ଯେ ଦେବ-ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ
ସେ ଯେବେ ନେଲେଣି ଜାତି
ଏଣିକି ଅନଙ୍ଗ ରଙ୍ଗ ମହୋତ୍ସବେ
ପୂହାଇବୁ ସୁଖେ ରାତି ।୧।

ତାହାଙ୍କ ପ୍ରଣୟ ଶୃଙ୍ଖଳେ ବାନ୍ଧିହେଲେ
ଆରେ ଜୀବନ ବାନ୍ଧବ !
ସେ କାଳେ ଆନ୍ତକୁ ଲେଉଡ଼ୁ କି ଆଉ
ମନେ ମୁଁ ହେଉଛୁ ସ୍ୱଭ ।୨।
ପୂର୍ବରେ ତୁ କେଉଁ ପୁଣ୍ୟ କରିଥିଲୁ
କେଉଁ ଦେବତା ମନାଇଁ
ଜାଣି ସେ ସୁକୃତ ହେଲେ ବଶୀଭୂତ
ନାଗରବର କହ୍ନାଇଁ ।୩।
ନବ ଅନୁରାଗେ ପୁଲକିତ ଅଙ୍ଗେ
ଠାରୁଛନ୍ତି କାହାକୁ ଆଖି
ଲୁଚିଲେ ଧନ ! ମରମ କଥାଟି
ଜଣାପଡ଼ ନ ଯାଏ କି ।୪।
ସାନ୍ଧ୍ୟକ ବିକାରେ ପ୍ରେମ ଜରଜରେ
ହେଲୁଣି ତ ବାଉଆଣୀ
ତୋ ପ୍ରାଣ ସର୍ବସ୍ୱ ହେଲେଣି ଅବଶ୍ୟ
ମୋହନ ମୁରଲୀପାଣି ।୫।
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଗିର ଘୁଞ୍ଚାଉଁ ତୋର
ବାଲ୍ୟଦଶା ଆଜସର
କୃଷ୍ଣଧନେ ଧନୀ ହୋଇ ସଜନୀଙ୍କି
ଦେବୁ ନାହିଁଟି ପାଶୋର ।୬।

———

[ଶତେ ଚଉବନ]

ଆଜନ୍ମ ଦୁଖୀ

(ରମାରଞ୍ଜନ ଆଜ ତ ଦଶୁନାହଁ କାଲ ଯତନ ବୃତ୍ତ)

ଆଜନ୍ମ-ଦୁଖି !

ରାଜ-ଦୁଲ୍ଲଣୀ-ସଜ-ପଙ୍କଜମୁଖି ! ଗୋ । ଘୋ.ଷା ।

ନ ବୁଝି ନ ବିଚାରି ସତ କି କଲୁ
କି ସାହସେ ଯମୁନା ପାଣିକି ଗଲୁ ଗୋ ।୧।

ବାମନ ହୋଇ ଧନ ! କେଉଁ ପସନ୍ଦେ
କର ବଢ଼ାଇ ଦେଲୁ ଗଗନ ଚାନ୍ଦେ ଗୋ ।୨।

ତୁ ତ ନୂତନା ବାଳୀ ଚତୁରମଣି
ରସ ସିନ୍ଧୁ ଲହରୀ ବଝିଲୁ ଗଣି ଗୋ ।୩।

ଏ କି ତୋ ବାଇବୁଦ୍ଧି ଅଲ୍ପଜାବର
ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେଲୁ ନଷ୍ଟେ କହେ ଗଉର ଗୋ ।୪।

[ଶତେ ପଞ୍ଚାବନ]

ଖିଙ୍ଖିଚୂଳେ ଆଖି ଲଖିଗଲା କି

ଆଜନମ ସୁଖୀ ପଙ୍କଜମୁଖି ରେ
ଶିଖିଚୂଳେ ଆଖି ଲଗିଲ କି । ଘୋଷା ।

ଚମକି ଉଠୁଛୁ ରହି ଥକ ଥକ
ଶୁଖି ଶୁଖି ତନୁ ଯାଉଛି କାହିଁକି
ଦୁଃଖୀଧନ ଫେଡ଼ କହିବୁ ନାହିଁକି
ଥରଇ ଲାଗିଛୁ ତୋ ଗୁନ୍ତକେ ।୧।

ଲୁକ ଲୁକ ଷ୍ଵକ ଆଖେ ଦେଖୁଲୁକ
ମୂର୍ଚ୍ଛିବା ମୂର୍ଚ୍ଛେଲି ଶୁଣା ଶିଖିଲୁ କ
ମୁଁ କେ ଢପଘାତ ଦେଖୁଛି ରେ ସଖି
ତୁଙ୍କେ ହେଉ କେପାଁ ଏପର କ ।୨।
କାଳଆ ନାଗର ଅଧରାମୃତ କ
ଚୋକଦେଲୁ ତୁ କ ଢୋଇ କଉତୁକା
ପ୍ରେମ ହଳାହଳ ଶିଖିଶିଖା ଟେକ
ବୁକ୍ଲୁ ଫୁଲୀ ଜାଳ ଦେଉଛି କ ।୩।
ଜଡ଼ବୁଟି ଯନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ର ତ ଏଥିକ
ନାହିଁ କଛି ଆଜ ଖୋଜଲେ ପୋଥିକ
ଗୌର ଦ୍ୱିଜ ଭଣେ ନାଗରସାଥିକ
ଅଉଷଧି ଜାଣେ ମୁଁ ଏକେକ ।୪।

———

[ଶତେ ଛପନ]

କଦେଧି ଥିଲ ପଗ ପଦ୍ମଲୁ ରେ

(ରାଗ କାନମାଦ ତାଳ ଏକତାଳୀ)

ନାଦେଧି ଥିଲ ପତ୍ନୀ ପଦ୍ମିଲ ବରେ
କାହ୍ନିକ ତୁ ଚେଣିକ ଗୁହ୍ନିଲ ରେ
ସେ ଯମୁନା ଅପୁନ ଜଗୁ ଆଳୀ ନପୁନ
କୁନ୍ତକୁ ବକ୍ଷ ଯା ପତାଇଲ ରେ ।।
ଷଷମ ବ୍ୟାଧି ଏବେ ଯୋଟିଗଲାଣି କେବେ
ନ ଭେଟିବାର ଦଶା ପାଇଲୁ ରେ

ଭଲା ନାଗର ବଷ   ଧାଇବ ଅହର୍ନିଶ
ପୀୟୂଷ ମଣି ଯାହା ଖାଇଲୁ ରେ ।୧।

କେଉଁ ସାହସେ ଧନ   ସମର୍ପି ଦେଲୁ ମନ
ଯୁବଣ୍ଠ ସଂସାରେ କି ରହିଲ ରେ
ଏଥିକି ରସନିଧି   ନାହିଁଟି ମହୌଷଧି
ଜାଣି ଦୁଃସହ ତାପ ସହିଲୁ ରେ ।୨।

ତୋର ଏ ଅଭିଳାଷ   ଥିଲା ଯେବେ ବାଳୀଶ
ଆଗରୁ ମୋତେ ଯା ନ କହିଲୁ ରେ
କି ବାଇଆଣୀ ଗୁଣ   ଆଚରିଲୁ ଶ୍ରୀମନ୍ତ
ସ୍ଥୁଳ ତ ନିନ୍ଦାବୋଝ ବୋହିଲ ରେ ।୩।

ଅପରନ୍ତ ତୋହନ   ହେବ କି ଏ ନିଦାନ
କେଉଁ କୂଳରେ ହାଦେ ନୋହିଲୁ ରେ
ଶାରମା ଗିରିଧାରୀ   ସାର ଦେଇଛୁ ଠାର
ବିରହାନଳେ ତନୁ ଦହିଲୁ ରେ ।୪।

ଦ୍ୱିଜ ଗଜର ବୋଲେ   ଶ୍ୟାମଶୋଭ ସଳଳେ
ନ ବିଗୃର ତ ଅବଗାହିଲୁ ରେ
ଏଣିକି ନିମ୍ନାଧର !   ରହ କର୍ମ ଆଦର
କେ କି କରିବ ଆପେ ଭ୍ୟାଇଲୁ ରେ ।୫।

[[illegible] ବୃନ୍ଦାବନ]

କାଳିଆ ନାଗ

(ରାଗ ଦେଶମଞ୍ଜରୀ ତାଳ ଆଠତାଳୀ)

ରେ କଣେ ଗ୍ରମଣୀ ! କୌତୁକ ରଙ୍ଗେ
ଖେଳ ନା କାଳିଆ ନାଗର ସଙ୍ଗେ ରେ । ଘୋଷା ।
ବଡ଼ ଅବିଶ୍ୱାସୀ ଅଟଇ ସେହୁ
କେବେ ତୁ ହୁଅନା ତା ଠାରେ ସ୍ନେହୀ ରେ ।୧।
ନକର କର କହୁଛି ନଗାନା
ଆଖିରକୁ ସର ଯିବୁଟି ସିନା ରେ ।୨।
ବଳ ପଡ଼ିଲେ ହୃଦୟୁ ବେଦନା
କଳି ନ ପାରିବୁ କୁନ୍ଦରଦନା ରେ ।୩।
ଘାରି ପକାଇବ ତା ବିଷଜ୍ୱାଳା
କାଳନ୍ଦୀ ଶରକୁ ଚଉ ନ ବଳା ରେ ।୪।
ଭରସ ନା ତେଣେ ନମିଷେ ଷଣେ
ଭୂସୁର ଗଉର ଚରଣ ଭଣେ ରେ ।୫।

ଶୁଦ୍ଧିପତ୍ର

ଏ ଶୁଦ୍ଧି ପତ୍ର ଅନୁସାରେ ବହିକୁ ଆଗ ସଂଶୋଧନକରି ପାଠକରିବେ

ପୃଷ୍ଠା	ଗୀତପଂକ୍ତି	ଭ୍ରମ	ସଂଶୋଧନ
୧	୨	ବେଦର ଗାର	ବେଦର ସାର
୫	୬	ଭକ୍ତପଢ଼ରେ	ଭକ୍ତପକ୍ଷରେ
୬	୧୧	ପାନନାଥ	ଦ୍ୱିନନାଥ
୧୦	୬	ଅଦ୍ଦଂନ୍ତା	ଅଦନ୍ତା
	୧୦	ଆର୍ତ୍ତୀଆର୍ତ୍ତି	ଆର୍ତ୍ତିଆର୍ତ୍ତି
୧୧	୯	କର ଛାଙ୍କ	କରଛାଙ୍କ
୧୪	୧୪	ମନେହର	ମନୋହର
୧୯	୧	ପାଇବ	ପାରିବ
୨୩	୧୬	ପହରଣ	ପହ୍ନରଣ
୨୭	୧୬	ଠେକାଲେକ	ଠେକ ଲୋକ
୨୯	୧୦	ସେଯେ	ସେ ଯେ
	୧୫	ଗୁଣ୍ଡଗୃଢରେ	ଗୁଣ୍ଡି ଗୃଢରେ
୩୫	୪	ନଳୀନ	ନଳିନ
୪୨	୬	ତିନ	ତିନ
୪୩	୫	ନଣ	ନଣି
୪୪	୬	ବାସନା	ବସ ନା
୪୭	୧୧	ହରିନାମେ ଗର୍ବ	ହରିନାମେ ଗର୍ଜ
୫୭	୧୦	ଦ୍ୱଜର	ଦ୍ୱ ଜର
୫୮	୨	ଅଚୈତକ	ଅଚୈତବ
୬୨	୧୨	ଯୁଗଳପଦେ	ଯୁଗଳପଦ
୭୮	—	ଯଶୋଦା ଭାଗ୍ୟବତୀ	ଭାଗ୍ୟବତୀ ଯଶୋଦା
୮୬	୮	କ୍ଷିର	କ୍ଷୀର

୯୭	୧୧	କକକ୍ରୁଠ	କୁକ୍‌କୁଠ
୧୦୫	୫	ଓୃଷ୍ଣା	ତୃଷ୍ଣା
୧୦୬	୨	ଅନ୍ତୁପୁର	ଅନ୍ତପୁର
	୪	କୁସନ	କୁସୁମ
୧୨୨	୮	ନଠନଠବର	ନବନଠବର.
୧୨୫	୯	ହି ରଙ୍ଗ	ହିଭଙ୍ଗ
୧୨୭	୧୯	ଦଛଜତ	ଦଗ୍ରଜତ
୧୪୬	୨	ସଖି ! ଘନଶ୍ୟାମ ମୁରଲୀ	ସଖି ! ଶ୍ୟାମଘନ ମୁରଲୀ ସୁସ୍ୱରେ
୧୪୮	୧୧	ନଥର	ନଜର
୧୫୬	୧୨	ଭ୍ରମର	ଭ୍ରମଇ
୧୬୭	୧୯	ଖାର	ଛଇ
୧୬୮	୨	ଛାପଇଲୁ	ଛା ପାଳରୁ

